

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

DÖRT DÖRTLÜK

KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ

Tüm YKS Konuları

Her Konudan 4 Test

Video Çözümlü Sorular

Çözümlü ve Çoktan Seçmeli Sorular

AYT COĞRAFYA

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

DÖRT DÖRTLÜK

KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ

- Tüm YKS Konuları
- Her Konudan 4 Test
- Video Çözümlü Sorular
- Çözümlü ve Çoktan Seçmeli Sorular

AYT COĞRAFYA

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 9083
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 2836

DÖRT DÖRTLÜK KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ
AYT COĞRAFYA

Basım Adedi 720.115

ISBN 978-975-11-726-3

Yazar KOMİSYON

Baskı Yeri:

Sertifika No:

Bu yayın Millî Eğitim Bakanlığı tarafından üniversite sınavına hazırlanan öğrencilere destek olmak amacıyla hazırlanmıştır. Yayında yer alan soruların tamamı özgündür. Yayında yer alan soruların geliştirmesine dair yapılan çalışmalara UNICEF Türkiye Temsilciliği katkıda bulunmuştur.

unicef | her çocuk için

Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar / ANKARA
Tel: 0312 4132680
0312 4132681
0312 4131838
www.meb.gov.tr

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu - UNICEF
Turan Güneş Bulvarı No.106 Kat: 7 06550
Çankaya / ANKARA
Tel: +90 312 545 10 00
www.unicef.org.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

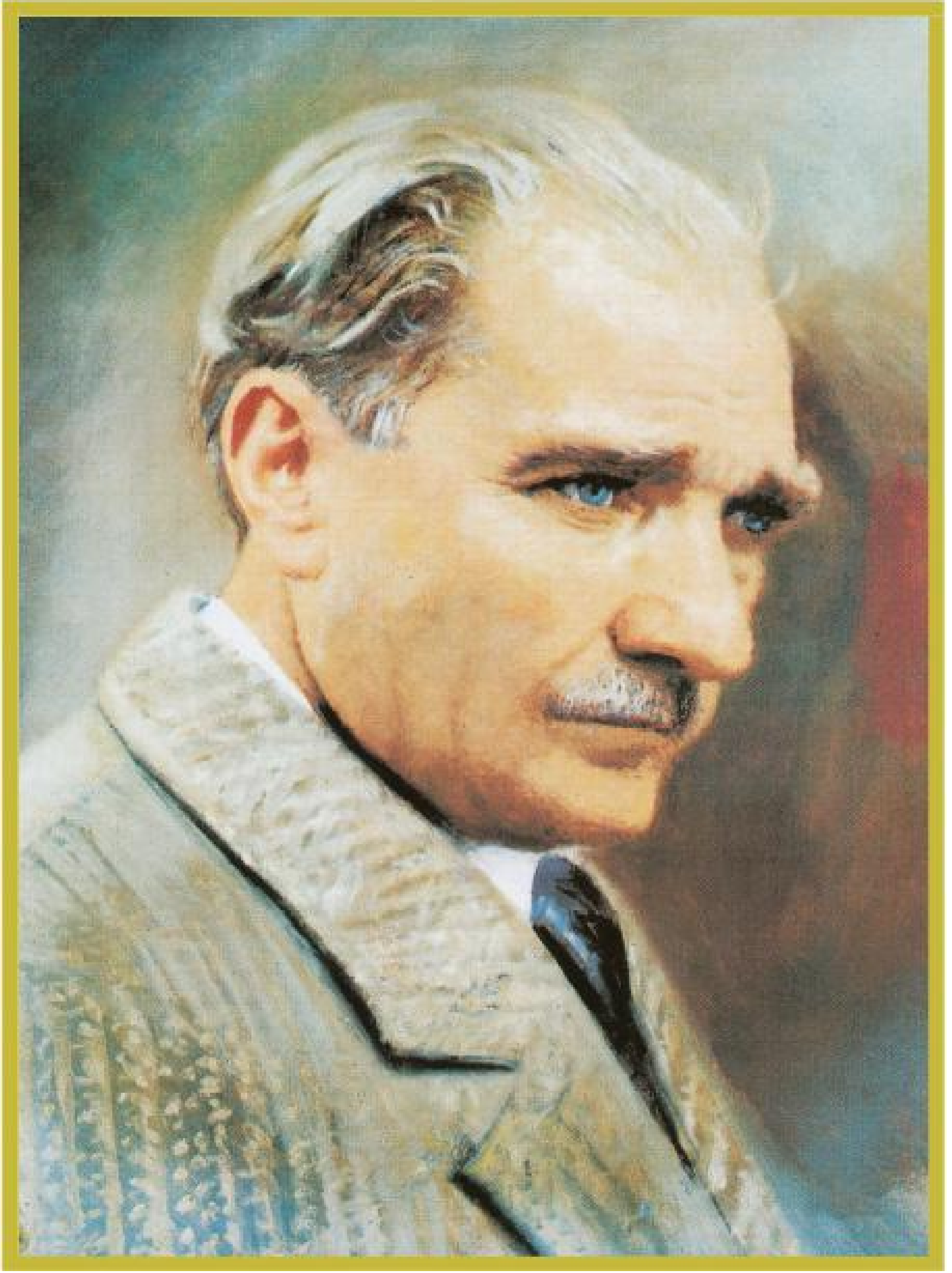
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimde fırsat eşitliği prensibiyle yürütülen çalışmalar kapsamında sınava hazırlık gruplarına yönelik yardımcı kaynak desteğine devam edilmektedir.

Yardımcı kaynaklarla ilgili yapılan çalışmalara yönelik öğretmen, öğrenci ve veli dönütlerinin olumlu olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ortaöğretim düzeyinde Türk dili ve edebiyatı, matematik, fizik, kimya, biyoloji, coğrafya, felsefe, tarih derslerinden AYT'ye yönelik çoktan seçmeli soruları ve bu sorulardan bazılarına ait örnek çözümleri içeren yardımcı kaynaklar oluşturulmuştur.

"AYT'ye Yönelik Dört Dörtlük Konu Pekiştirme Testleri" adıyla sunulan bu yardımcı kaynak setiyle sınava hazırlanan öğrencilere üniversite yolunda destek olmak amaçlanmıştır.

Kitapta her konuya yönelik çözümlü sorular ile çoktan seçmeli soruları içeren 4 test bulunmaktadır. Öğrenciler, çözümlü sorularla konuların önemli noktalarını öğrenirken çoktan seçmeli testlerle öğrendiklerini pekiştirme olanağı bulacaktır. Bu yardımcı kaynakta bulunan çoktan seçmeli testler, konuların özellikleri ve tüm öğrenci düzeyleri göz önünde bulundurularak kurgulanmıştır. 1 ve 2. testlerdeki sorularda konu ile ilgili tanımlara, kavramlara ve konunun temel özelliklerine yer verilmiştir. 3 ve 4. testlerdeki sorularda ise kavramlar arasındaki ilişkilere, uygulamalara yer verilmiş ve öğrencinin konu ile ilgili analiz yapmasına olanak tanınmıştır.

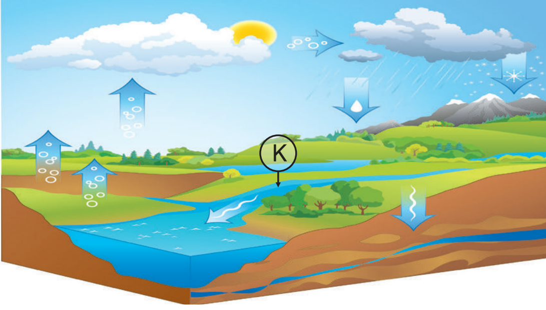
"AYT'ye Yönelik Dört Dörtlük Konu Pekiştirme Testleri" içinde yer alan tüm sorular özgündür ve alanında uzman öğretmenler tarafından hazırlanmıştır. Bu kaynakta yer alan tüm soruların video çözümleri yapılmış, çözüm videoları öğrencilerin karekodla ulaşabileceği hâle getirilmiştir.

Bu yardımcı kaynağın tüm öğretmen ve öğrencilerimize faydalı olması dileğiyle…

ÜNİTE VE KONULARA GÖRE SORU DAĞILIM TABLOSU

ÜNİTE	KONU	ÇÖZÜMLÜ SORULAR	1. TEST	2. TEST	3. TEST	4. TEST	TOPLAM
DOĞAL SİSTEMLER	Biyoçeşitlilik ve Ekosistem	13	10	10	10	10	**53**
BEŞERÎ SİSTEMLER	Nüfus Politikaları, Yerleşme Özellikleri ve Şehirler	13	13	12	9	10	**57**
	Üretim - Dağıtım - Tüketim ve Doğal Kaynaklar	16	13	10	9	9	**57**
	Türkiye’nin Ekonomi Politikaları ve Tarımı Etkileyen Faktörler	12	11	11	10	9	**53**
	Türkiye’de Tarım Ürünleri, Hayvancılık ve Ormancılık	12	13	11	9	11	**56**
	Türkiye’de Madencilik, Enerji kaynakları ve Sanayi	14	12	10	9	9	**54**
KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER	Türk Kültürü ve Kültür Bölgeleri	14	12	12	9	11	**58**
	Küresel Ticaret, Turizm ve Uluslararası Örgütler	13	13	9	9	10	**54**
ÇEVRE VE TOPLUM	Çevre Sorunları	12	12	10	8	8	**50**
DOĞAL SİSTEMLER	Ekstrem Doğa Olayları ve Doğadaki Değişim	13	11	12	9	19	**64**
BEŞERÎ SİSTEMLER	Geçmişten Geleceğe Şehir ve Ekonomi	16	12	12	12	12	**64**
	Türkiye’nin İşlevsel Bölgeleri ve Kalkınma Projeleri	15	12	11	10	11	**59**
	Hizmet Sektörünün Ekonomideki Yeri	14	12	11	11	11	**59**
	Dünyada ve Türkiye'de Ticaret	14	10	9	9	10	**52**
	Türkiye Turizmi	14	12	10	11	12	**59**
KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER	Jeopolitik Konum ve Ülkelerin Gelişmişliği	9	11	11	13	12	**56**
	Enerji Nakil Hatları ve Günümüz Çatışma Alanları	15	14	11	11	10	**61**
ÇEVRE VE TOPLUM	Doğal Çevrenin Sınırlılığı, Çevresel Örgüt ve Anlaşmalar	12	12	11	11	10	**56**
	TOPLAM	**241**	**215**	**193**	**179**	**194**	**1022**

1. Aşağıdaki görselde su döngüsünün aşamaları ve bu aşamalardan birisi K harfiyle gösterilmiştir.

Bu aşamaya bağlı olarak varlığını sürdüren bir ekosistemin;

I. akarsu yataklarının değiştirilmesi,

II. biriktirmeli hidroelektrik santrallerin kurulması,

III. yeraltı sularının tarımda kullanılması,

IV. göllerden turizm amaçlı faydalanılması

faaliyetlerinin hangilerinden daha fazla etkilenmesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Suyun sıvı, katı ve gaz hâlde yeryüzü ile atmosfer arasında sürekli yer değiştirmesine hidrolojik döngü ya da su döngüsü denir. Görselde belirtilen su döngüsü aşaması ise yağışlarla yeryüzüne ulaşan suyun yüzeysel akış ile göl ve denizlere ulaştığı aşamadır. Akarsu yataklarının değiştirilmesi, yüzeysel akışa bağlı varlığını sürdüren ekosistemi etkilemektedir.

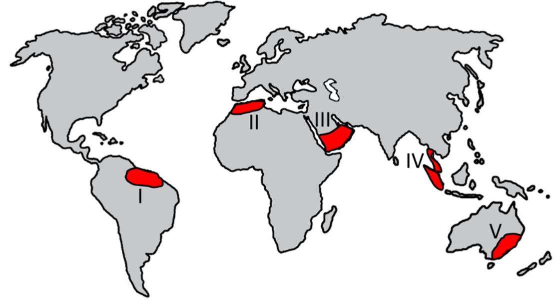
Biriktirmeli hidroelektrik santraller, genellikle dağların arasına, nehir sularının yolunu keserek arkasında göl oluşturmak amacıyla inşa edilirler. Bu nedenle hidroelektrik santraller de yüzeysel akışa bağlı varlığını sürdüren ekosistemi etkilemektedir.

III. öncüldeki yeraltı sularının tarımda kullanılması ve IV. öncüldeki göllerden turizm amaçlı faydalanılması yüzeysel akışa bağlı varlığını sürdüren ekosistem üzerinde daha az etkiye sahiptir.

Bu nedenle I. ve II. öncüller su döngüsünün belirtilen aşamasından daha fazla etkilenir.

Cevap: A

2. Sıcak ve nemli bölgeler diğer bölgelere göre canlı çeşitliliğinin fazla olduğu alanlardır.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu çeşitliliğin daha fazla olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

Genel olarak sıcak ve nemli iklim bölgelerinden kurak ve soğuk iklim bölgelerine geçildikçe biyoçeşitlilik azalmaktadır. Nemli ve sıcak olan ekvatoral iklim bölgesi, dünyadaki canlı çeşitliliğinin önemli bir kısmını oluştururken kurak olan çöl iklimiyle soğuk olan kutup ikliminde ise canlı çeşitliliği azdır.

Harita numaralandırılan alanlar incelendiğinde I ve IV numaralı alanlarda nemli ve sıcak iklimler görülmektedir. Buna bağlı olarak bu alanlarda canlı çeşitliliğinin daha fazla olması beklenmektedir.

Cevap: B

3. Sanayi Devrimi sonrasında gerçekleşen bazı faaliyetlerle insanların doğal sistemlerdeki süreçlerin işleyişini aksatacak yöndeki etkisi artmıştır.

Buna göre;

I. fosil yakıt kullanımının artması,
II. millî park alanlarının genişletilmesi,
III. sulak alanların tarım alanı haline getirilmesi,
IV. tarımın geleneksel yöntemlerle devam ettirilmesi

faaliyetlerinden hangilerinin bu yöndeki etkisi daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

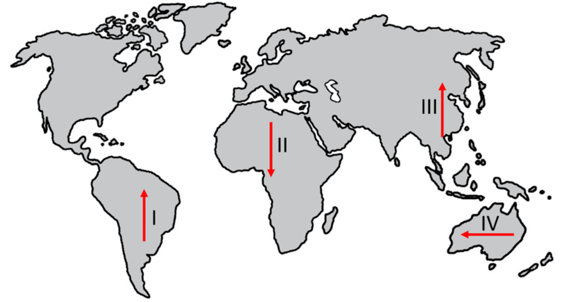
Çözüm:

Sanayi tesislerinde, enerji üretiminde, ulaşım ve ısınmada kullanılan fosil yakıtların yanması sırasında karbondioksit açığa çıkmaktadır. Atmosferdeki karbondioksit oranının artması küresel iklim değişikliğinin en önemli nedenlerinden biridir. Bu nedenle I. öncülde belirtilen fosil yakıtların kullanılması ve kullanımının artması insanların, doğal sistemlerdeki süreçlerin işleyişini aksattığı çok önemli bir durumdur.

Havadaki nem oranını artırması ve yeraltı suyunu beslemesi bakımından önemli olan sulak alanların çeşitli nedenlerle kuruması ya da kurutulmasıyla birlikte, su döngüsünde yer alan bir ekosistem ortadan kaldırılmaktadır. Dolayısıyla III. öncülde belirtilen insan faaliyeti sonucu doğal sistemlerdeki işleyiş ve süreçler önemli ölçüde etkilenmektedir.

Cevap: B

4. İklim bölgelerinin kurak veya soğuk özellikte olanlarından sıcak ve nemli iklim olanlarına geçildikçe genel olarak biyoçeşitlilikte bir artış gözlenmektedir.

Haritada numaralandırılmış yönlerden hangileri takip edildiğinde buna benzer bir durumun gözlenmesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Haritada verilen I ve II numaralı oklar yönünde hareket edildiğinde daha sıcak ve nemli bir iklim bölgesine doğru gidilmektedir. Buna bağlı olarak canlı çeşitliliğinde artış gözlemlenir.

III numaralı ok yönünde hareket edildiğinde ortalama sıcaklık değerlerinde, IV numaralı ok yönünde hareket edildiğinde ise yağış değerlerinde azalma gözlemlenir. Bu nedenlerden dolayı III ve IV numaralı ok yönlerinde hareket edildiğinde canlı çeşitliliğinin azaldığı gözlemlenecektir.

Cevap: A

5. Kara ve denizlerin dağılışında etkili olan kıtaların kayması süreci, canlıların yeryüzündeki dağılışını etkileyen paleocoğrafya faktörlerinden biridir.

Canlıların dağılışıyla ilgili aşağıdaki durumlardan hangisi, bu faktörle daha fazla ilgilidir?

A) Ortalama yüksekliği fazla olan kara alanlarındaki bazı göllerde, o göle özgü canlı türlerinin yaşaması

B) Amerika kıtasının batısındaki dağların yüksek kesimlerinde çayır bitki örtüsünün yaygın olması

C) Aralarında okyanus bulunan bazı kara alanlarında ortak ataları olduğu düşünülen canlıların yaşaması

D) Antarktika kıtasında, vücutlarındaki yağ oranı yüksek olan hayvan türlerinin daha yaygın olması

E) Bazı kıtalarda kuraklığa ve yüksek sıcaklık koşullarına ayak uydurmuş canlı türlerinin daha fazla olması

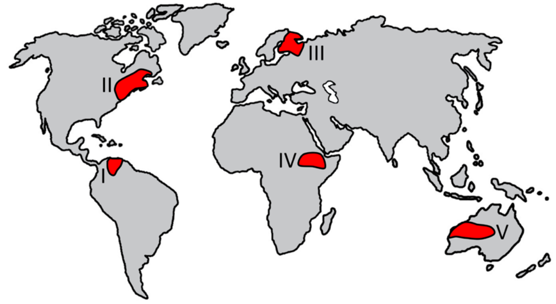
Çözüm:

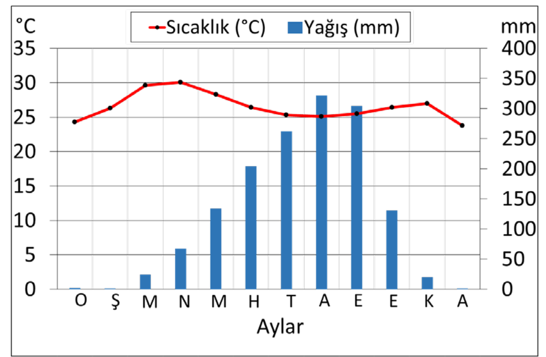
Kıtaların birbirinden ayrılması, yeryüzündeki bitki ve hayvanların bulunduğu sahaların da birbirinden uzaklaşmasını beraberinde getirmiştir. Örneğin aynı atalara sahip olduğu düşünülen ve uçamayan büyük kuşlardan olan deve kuşu günümüzde Afrika, Amerika ve Okyanusya gibi farklı kıtalarda yaşamaktadır. C seçeneğinde yaşanan durum bu kıtaların daha önce bütün olduğunu daha sonra kıtaların ayrıldığını göstermektedir.

Diğer seçeneklerde canlıların dağılışı üzerinde başka faktörler etkili olmuştur.

Cevap: C

6. Aşağıda bazı alanların numaralandırılarak gösterildiği bir harita ve bir iklim tipine ait aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Haritada belirtilen alanlardan hangilerinde, bu iklim koşullarında varlığını sürdüren bir ekosistemin daha yaygın olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

Yağış ve sıcaklık grafiği incelendiğinde, sıcaklık ortalamasının 25-30°C arasında olması ve yaz yağışlarının fazla olması nedeniyle bu iklim tipinin savan iklimi olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan I ve IV numaralı alanlar savan iklim bölgesi içerisinde yer almaktadır. II ve III numaralı alanda nemli karasal iklim, V numaralı alanda ise Çöl iklimi görülmektedir.

Cevap: B

7. Akarsu ekosistemlerinin bir kısmında sahip oldukları özelliklerle ilgili olarak canlı çeşitliliği fazlayken, bir kısmında bu çeşitliliğin daha az olduğu görülür.

Bu ekosistemin bulunduğu alandaki;

I. suyun akış hızı,
II. suyun sıcaklık koşulları,
III. beslendiği kaynak sayısı,
IV. su havzasındaki kayaç çeşitliliği

özelliklerinden hangileri canlı çeşitliliği üzerinde daha fazla etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Akarsuların yukarı çığırında yatak eğimi fazla, akış hızı yüksek ve sular soğuktur. Dolayısıyla bu alanda biyoçeşitlilik azdır. Akarsuyun aşağı çığırlarında akış hızı azalmakta ve akarsu yatağı genişlemektedir. Bu durum, canlı yaşamını olumlu etkileyerek biyoçeşitliliğin artmasını sağlar. Akarsuyun denize döküldüğü ağız kısmı sıcaklık ve tuzluluk yönünden elverişli şartları taşıdığı için biyoçeşitlilik açısından oldukça zengindir.

Bu nedenle suyun akış hızı ve sıcaklık koşulları canlı çeşitliliği üzerinde daha etkili olmaktadır.

Cevap: A

8. Mercan resifleri; tropikal bölgeler ile sıcak, temiz ve sığ sularda mercan adı verilen hayvanların ölmesi sonucu bunlara ait kalıntıların birikmesiyle oluşur. Bu alanlar sunduğu uygun koşullarla zengin bir ekosistemin oluşmasını sağlamıştır.

Bu ekosistemin sahip olduğu doğal koşulların;

I. denizlerde aşırı avlanma yapılması,
II. ortalama deniz suyu sıcaklığının değişmesi,
III. akarsu vadilerinin baraj setleriyle kapatılması,
IV. göllerden tarımsal sulama amacıyla faydalanılması,

faktörlerinden hangilerine bağlı olarak daha fazla zarar görmesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

İklim değişikliği, aşırı avlanma, kirlilik, deniz suyu sıcaklığının yükselmesi, suyun kimyasal özelliklerinde meydana gelen değişiklikler gibi birçok faktör mercan resiflerinin oluşturduğu ekosistemi olumsuz etkilemektedir. Buna göre I. ve II. öncülde belirtilen durumların yaşanması bu ekosistemi olumsuz etkiler.

Cevap: A

9. Ekosistemlerin özellikleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Farklı ekosistemleri içinde barındıran doğada hiçbir ekosistem diğerlerinden tamamen bağımsız değildir.

B) Su ekosistemleri, küçük bir gölden okyanusa kadar değişen boyutlara sahiptir.

C) Ekosistemlerde enerji ve madde dolaşımı sayesinde üreme ve gelişme faaliyetlerinin yanı sıra ölüm olayı gerçekleşir.

D) Enerjisini Güneş'ten alan tüm ekosistemler, sadece canlı unsurlara bağlı olarak varlığını sürdürür.

E) Ekosistemde meydana gelen bir değişiklik, o ekosistem içerisindeki daha küçük olan diğer ekosistemleri de etkilemektedir.

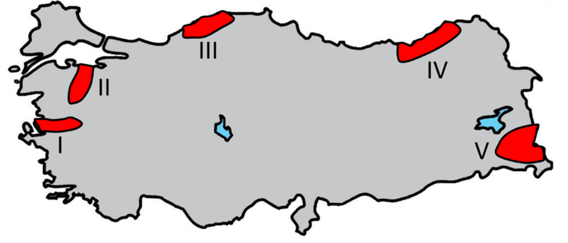
Çözüm:

Ekosistem, bir alanda bulunan canlılar ile bunları saran çevrenin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik gösteren ekolojik sistemdir. Buna göre ekosistem, canlı ve cansız ögelerden oluşmaktadır.

Ekosistemler canlı ve cansız çevre etkileşimine bağlı olarak varlığını sürdürür. Bu nedenle "Enerjisini Güneş'ten alan tüm ekosistemler, sadece canlı unsurlara bağlı olarak varlığını sürdürür." ifadesi yanlış bir ifadedir.

Cevap: D

10. Akarsuların akış hızının azaldığı ve yatağının genişlediği alanlarda biyoçeşitliliğin arttığı görülür.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu etkene bağlı olarak canlı çeşitliliğin daha fazla olması beklenir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

Çözüm:

Öncülde yapılan açıklamaya göre canlı çeşitliliği akarsuların akış hızının azaldığı ve yatağının genişlediği alanlarda artmaktadır. Haritadaki alanlar incelendiğinde yükselti ve eğim I ve II numaralı alanlarda diğer alanlara göre daha azdır. Bu nedenle bu alanlardaki akarsularda canlı çeşitliliğinin daha fazla olacağı söylenebilir.

Cevap: A

11. Dünyanın yaklaşık %70'ini kaplayan deniz ve okyanuslar çok büyük bir ekosistemi meydana getirir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ekosistemle ilgili doğru bir bilgidir?

A) Okyanus ve deniz suları ile akarsuların birbirine karıştığı alanlarda canlı çeşitliliği azalır.

B) Denizlerde fotosentez yapan fitoplanktonlar, suların derin kısımlarında yaşar.

C) Açık denizlerdeki canlı çeşitliliği, bu ekosistemin diğer alanlarından daha fazladır.

D) Mercan resiflerinin bulunduğu alanlar, bu ekosistemdeki canlı çeşitliliğinin arttığı bölgelerdendir.

E) Denizlerde derinliğin arttığı alanlarda canlı sayısında ve çeşidinde artış gözlenir.

Çözüm:

Mercan resifleri; tropikal bölgeler ile sıcak, temiz ve sığ sularda mercan adı verilen hayvanların ölmesi sonucu bunlara ait kalıntıların birikmesiyle oluşur. Bu alanlar sunduğu uygun koşullarla zengin bir ekosistemin oluşmasını sağlamıştır. Diğer seçeneklerde belirtilen ifadeler yanlıştır.

Cevap: D

12. Aşağıda bazı kavramların tanımları numaralandırılarak verilmiştir.

I. Bitki ve hayvanların barındığı ve çoğaldığı çevre

II. Benzer yetişme şartlarına sahip bitki ve hayvan topluluklarını içinde barındıran bölgeler

III. Biyosferde birbirleriyle sürekli etkileşim hâlinde olan canlı ve cansız unsurlardan oluşan ortam

Bu kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Biyom	Ekosistem	Biyoçeşitlilik
B)	Habitat	Biyom	Ekosistem
C)	Biyoçeşitlilik	Habitat	Ekosistem
D)	Habitat	Ekosistem	Biyom
E)	Ekosistem	Biyom	Biyoçeşitlilik

Çözüm:

Bitki ve hayvanların barındığı ve çoğaldığı çevreye habitat, benzer yetişme şartlarına sahip bitki ve hayvan topluluklarını içinde barındıran bölgelere biyom ve biyosferde birbirleriyle sürekli etkileşim hâlinde olan canlı ve cansız unsurlardan oluşan ortama ekosistem denilmektedir. Kavramlar B seçeneğinde doğru olarak verilmiştir.

Cevap: B

13. Türkiye, sahip olduğu doğal koşullarla ilgili olarak bitki çeşitliliği bakımından dünyanın önemli ülkelerinden biridir. Örneğin; endemik tür sayısı Türkiye'de 3.925 iken, Avrupa'da 2.742 civarındadır.

Türkiye'nin doğal koşullarıyla ilgili;

I. farklı yaşlarda jeolojik formasyonlara sahip olması,

II. farklı iklim tiplerinin yaşanması,

III. kısa mesafelerde yükseltinin değişmesi,

IV. çeşitli kuş türlerinin göç yolu üzerinde yer alması

özelliklerinden hangileri bu çeşitliliğin oluşmasında daha fazla etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Türkiye ılıman kuşağın en zengin biyolojik çeşitliliğine sahip ülkelerinden biridir. Türkiye'nin bu özelliği bitkilerin yetişme ortamlarının çeşitliliği, kısa mesafelerde meydana gelen toprak tipi farklılıkları, iklim çeşitliliği, yükselti farkları gibi faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

Bu nedenle II. ve III. öncülde Türkiye'ye ait belirtilen özellikler bitki çeşitliliğine olumlu yansımıştır.

Cevap: C

1. Çeşitli bitki ve hayvan türlerinin yaşadığı dünyada, kıtaların ve bölgelerin biyoçeşitliliğinde farklılıklar vardır.

Bu farklılığın oluşmasında;

I. iklim özellikleri,
II. yeryüzü şekilleri,
III. maden çeşitliliği,
IV. sıcak su kaynakları

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

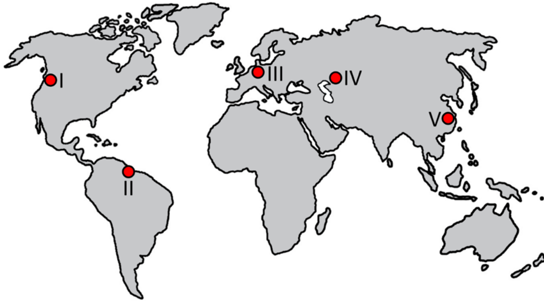
2. Aşağıda madde döngüleriyle ilgili bazı tanımlar verilmiştir.

- Amonyağın nitrat tuzlarına dönüşmesi sürecidir.
- Topraktaki azotun atmosfere geri dönmesi olayıdır.
- Canlılar için çok önemli bir element olarak %78'lik bir oranla atmosferde en çok bulunan gazdır.
- Azotun bazı süreçlerden geçerek canlılara aktarılması ve daha sonra tekrar atmosfere dönmesi sürecidir.

Bu tanımlar aşağıdaki kavramlarla eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Azot
B) Nitrat
C) Nitrifikasyon
D) Azot döngüsü
E) Denitrifikasyon

3. Sanayi faaliyetlerinin gerçekleştiği ve kalabalık nüfusa sahip alanlarda doğaya müdahalesi artan insanın canlıların dağılışı üzerindeki etkisi artmıştır.

Haritada numaralandırılmış yerlerden hangilerinde bu durum daha fazla yaşanmaktadır?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

4. Kuvaterner'de iklim salınımlarının yaşanması, canlıların yaşam alanlarında ve düzeninde bazı değişikliklere neden olmuştur.

Buna göre;

I. deniz seviyesinin alçalması ve karaların genişlemesi,
II. bazı karasal bölgeler arasında canlı geçişinin yaşanması,
III. buzullaşmanın yaşandığı alanda yaşamın tamamen son bulması

durumlarından hangileri bu dönemde yaşanan değişikliklerdendir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

5. Aşağıda canlı sınıflandırmasıyla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

I. Bitkilerle beslenen tüketicilerdir.
II. Hayvanlarla beslenen canlılardır.
III. Bitkilerle ve hayvanlarla beslenen canlılardır.

Bu bilgiler ve kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

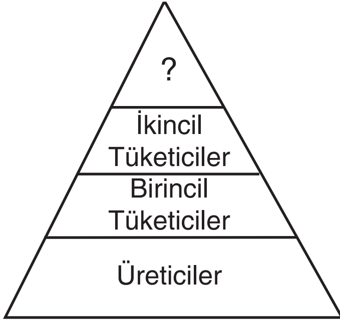
	I	II	III
A)	Otçul	Etçil	Hepçil
B)	Üretici	Otçul	Etçil
C)	Etçil	Hepçil	Otçul
D)	Üretici	Otçul	Hepçil
E)	Hepçil	Otçul	Üretici

6. Yaşam koşullarında belirleyici olan fiziksel unsurlar, canlı çeşitliliğini ve orada bulunan ekosistemin yapısını etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu unsurlardandır?

A) Azot
B) Karbon
C) Oksijen
D) Sıcaklık
E) Karbonhidrat

7. Aşağıda besin piramidinin bir basamağı boş bırakılarak gösterilmiştir.

Bu piramitte boş bırakılan basamakta;

I. kartal,
II. tavşan,
III. koyun,
IV. aslan,
V. fare

canlılarından hangileri bulunur?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

8. Farklı canlıların yaşam alanını oluşturan okyanuslar, tür çeşitliliği bakımından zengindir. Bu zenginlik; çeşitli faktörlerle ilgili olarak bazı alanlarda daha fazlayken, bazı alanlarda azdır.

Aşağıdaki faktörlerden hangisi bu durumun oluşmasında daha az etkilidir?

A) Sıcaklık
B) Tuz oranı
C) Su basıncı
D) Yağış türü
E) Işık yoğunluğu

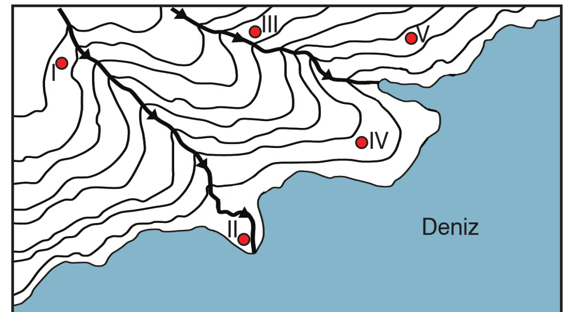
9. **Canlıların dağılışında yeryüzü şekillerinin etkisiyle ilgili;**

I. bitki yoğunluğunun dağların denize bakan yamaçlarında fazla iken, diğer yamacında az olması,
II. Güneş'e dönük yamaçlarda ışık isteği fazla olan bitkiler varken, diğer yamaçta bu isteği az olan bitkilerin mevcut olması

durumlarının oluşmasında, aşağıdakilerin hangisinde verilen faktörler daha fazla etkili olmuştur?

	I	II
A)	Nemlilik	Bakı
B)	Bakı	Yükselti
C)	Nemlilik	Eğim
D)	Su kaynakları	Rüzgâr
E)	Eğim	Bakı

10. Akarsuların aktığı farklı kesimler içerisinde sularını boşalttığı ağız kısımlarında canlılar için daha uygun koşullar vardır.

Buna göre haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinin canlılar için daha uygun koşullara sahip olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Karalarda yaşayan canlılar, atmosferde belirli bir yükseliğe kadar yaşama imkânı bulabilmektedir. Büyük su ortamlarında ise belirli bir derinlikten sonra canlı ve tür çeşidi azalmaktadır.

Yaşam ortamlarının uygun koşullara sahip olmasında belirleyici olan;

I. sıcaklık,
II. su basıncı,
III. havanın nem özellikleri,
IV. güneş ışınlarının geliş açısı

faktörlerinden hangilerindeki değişim, bu durumun oluşmasında daha fazla etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. İnsan faaliyetlerinin doğrudan veya dolaylı olarak oluşturduğu sonuçlara bağlı olarak doğal yaşam alanları daralmakta ve habitatlar zarar görmektedir.

Bu durumun oluşmasında;

I. şehir alanlarının genişlemesi,
II. akarsu ağızlarında alüvyonların birikmesi,
III. karbon içerikli yakıtlardan enerji elde edilmesi,
IV. mera hayvancılığının bazı bölgelerde yaygın olması

faktörlerinden hangileri daha fazla etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

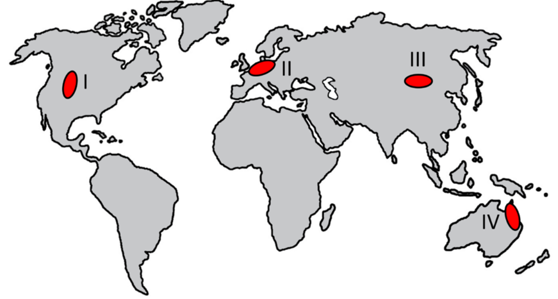
3. Ramsar Sözleşmesi'ne göre doğal oluşumlu ya da yapay, derinliği 6 metreyi geçmeyen, suları tatlı, acı veya tuzlu, devamlı veya geçici, durgun veya akıntılı sular, bataklıklar, sazlıklar, ıslak çayırlar, turbalıklar ve deltalar sulak alan olarak tanımlanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleşme kapsamında olan alanlardandır?

A) Karadeniz
B) Van Gölü
C) Erciyes Dağı
D) Sultan Sazlığı
E) Ardahan Platosu

4. Aşağıda, bir biyomun özelliklerinden bazıları verilmiş ve haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

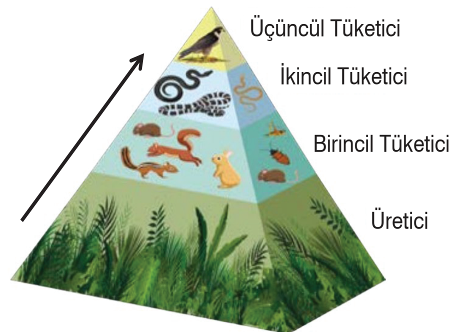
- Orta kuşakta yıllık yağış miktarının az olduğu bir biyomdur.
- Yağışın belirli mevsimlerde toplandığı yarı kurak iklim bölgelerinde görülür.
- Bozkır, çayır ve preri gibi kısa boylu ot topluluklarından oluşur.
- Lama, bizon, geyik, kanguru, ceylan, bufalo, tavşan, çakal bu biyomda yaşayan bazı hayvanlardır.

Haritada numaralandırılmış yerlerden hangileri bu biyomun yayılış alanlarındandır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıda besin zincirindeki canlıların üreticiden tüketiciye doğru dikey olarak dizilmesiyle oluşan besin piramidi verilmiştir.

Bu piramitte bir üst basamağa geçildikçe,

I. Biyokütle artar.
II. Aktarılan enerji azalır.
III. Birey sayısı azalır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

6. Dünya üzerinde gerçekleşen bazı süreçler, bitki ve hayvanların bulunduğu sahaların birbirinden uzaklaşarak konumlarının değişmesine ve farklı iklim özellikleri kazanmasına neden olmuştur.

Bu durumun oluşması;

I. toprak oluşumu,
II. kıtaların kayması,
III. yeryüzü şekillerinin aşınması

süreçlerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. Beşerî olaylar ve süreçlere bağlı olarak atmosferde artan sera gazları ve parçacıklar atmosferin sera işlevini kuvvetlendirerek atmosferdeki ortalama sıcaklığın artmasına ve doğal yapının bozulmasına neden olmaktadır.

Bu sonuçların ortaya çıkmasında;

I. mera hayvancılığının yapılması,
II. azotlu gübre kullanımının artması,
III. fosil yakıtlardan enerji elde edilmesi,
IV. orman alanlarının yangınlarla azalması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

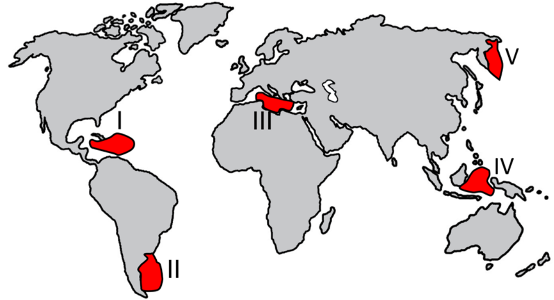
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Okyanus ve denizlerde 200 metre derinliğe kadar olan ortamda canlı çeşitliliği fazlayken, bu derinlikten sonra canlı çeşitliliği azalış göstermektedir.

Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

A) Kıyı tiplerinde farklılıkların olması
B) Akarsuların taşıdığı alüvyonların fazla olması
C) Gelgit nedeniyle deniz seviyesinin değişmesi
D) Derinlik arttıkça ışık miktarının azalması
E) Farklı özelliğe sahip okyanus akıntılarının karşılaşması

9. Tropikal bölgelerde sıcak, temiz ve sığ sularda mercan ekosistemleri yer alır. Bu ekosistemlerde mercan denilen hayvanların öldükten sonra kireçli iskeletlerinin üst üste birikmesiyle mercan resifleri oluşur.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu ekosistemin daha geniş bir yayılışa sahip olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

10. Canlıların yeryüzüne dağılışı üzerinde etkili olan etmenlerden paleocoğrafya ve buna bağlı gelişen faktörlerle canlıların yaşam alanları ve koşullarında değişiklikler yaşanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu faktörle olan ilgisi daha fazladır?

A) Su kaynakları
B) Toprak yapısı
C) İklim değişikliği
D) İnsan faaliyetleri
E) Yeryüzü şekilleri

1.
- Tayga (boreal) ormanları bu biyom içerisinde yer almaktadır.
- Çam, göknar ve ladin gibi soğuğa dayanıklı ağaçlar yaygındır.
- Kışların uzun ve soğuk, yazların kısa ve serin geçtiği sert karasal iklim bölgelerinde görülür.

Yukarıda bazı özellikleri verilen biyom türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tundra biyomu

B) Ilıman çayırlar biyomu

C) İğne yapraklı orman biyomu

D) Yaprak döken orman biyomu

E) Tropikal yağmur ormanları biyomu

2. Sulak alanların gerek bulunduğu yere gerekse yakın çevresine ekolojik ve ekonomik açıdan büyük faydaları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu faydalara örnek olarak gösterilemez?

A) Yeraltı suyunu beslemesi

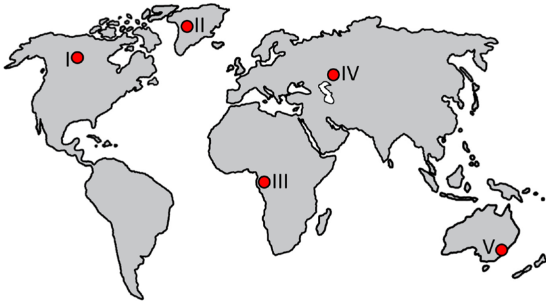
B) Sellerin şiddetini azaltması

C) Yağış rejimini düzenlemesi

D) Suyu filtre ederek temizlemesi

E) Zengin bir yaban hayatına barınak olması

3. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerde bulunan biyomlarla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I. İğne yapraklı orman

B) II. Kutup biyomu

C) III. Yağmur ormanları

D) IV. Çöl biyomu

E) V. Çalı biyomu

4. I. Kapalı ekosistem, enerji akımı ve madde dolaşımı açısından diğer ekosistemlerle etkileşim içinde bulunan sistemlerdir.

II. Sıcaklık ve yağış miktarları aynı olan ancak yağışın mevsimlere dağılışı farklı olan iki bölgede farklı bitki ve hayvan türlerine rastlanabilmektedir.

III. Fotosentez sayesinde üretilen besin maddeleri, besin zinciri ve enerji akışıyla diğer canlılara aktarılır ve ekosistemin devamlılığı sağlanmış olur.

Yukarıda ekosistemlerle ilgili özelliklerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

5. Enerji akışı, besinlerdeki enerjinin canlılar arasında aktarılması sürecidir.

Bu süreçle ilgili olarak;

I. Bakteri ve mantarlar doğadaki önemli üreticiler arasında yer almaktadır.

II. Ekosistemde maddeler döngü hâlindeyken enerji akışı tek yönlüdür.

III. Üreticilerin artması diğer canlı türlerinin sayısında bir değişikliğe neden olmamaktadır.

IV. Besin piramidinin her basamağında enerjinin ancak %10'u bir üst basamağa aktarılabilir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Karbon döngüsünde, karbon doğayı oluşturan ortamlarda farklı şekillerde bulunabilmektedir. Örneğin; hidrosferde karbondioksit ve bikarbonat, litosferde kömür, petrol, doğal gaz gibi fosil yakıtlar, atmosferde karbondioksit ve biyosferdeki canlıların yapılarında da organik madde şeklinde yer almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu döngüde karbonu açığa çıkaran olay veya süreçlerden biri değildir?

A) Fotosentez

B) Orman yangınları

C) Volkanik faaliyetler

D) Fosil yakıt kullanımı

E) Hayvanların solunumu

7. İnsanlar yapmış oldukları bazı faaliyetlerle su döngüsünün doğal işleyişine zarar verebilmektedir.

Buna göre;

I. taşkın alanlarına ev yapılması,

II. biriktirmeli barajların yapılması,

III. akarsuların yönünün değiştirilmesi,

IV. tatlı su kaynaklarında balıkçılık yapılması

faaliyetlerinden hangilerinin bu döngünün işleyişini daha fazla etkilemesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. İnsanın azot döngüsüne müdahalesi, bu döngüyü önemli ölçüde bozarak atmosfere salınan azot miktarının artmasına neden olmuştur.

Bu duruma bağlı olarak;

I. azot oksit gaz yoğunluğunun artması,

II. erozyondan etkilenen alanların genişlemesi,

III. nehir ve göllerin asit etkisine maruz kalması,

IV. akarsu ağızlarında alüvyon birikiminin artması

sonuçlarından hangilerinin oluşması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki haritada bir biyomun görüldüğü alanlar gösterilmiştir.

Bu biyomla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bitki örtüsü kısa boylu ağaç ve çalılardan oluşur.

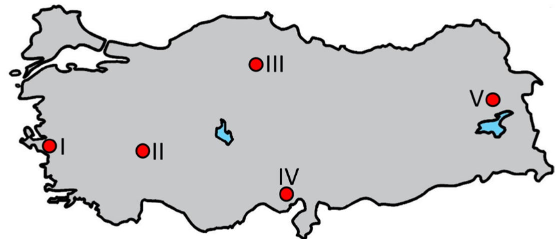
B) Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.

C) Canlı çeşitliliğinin en fazla olduğu biyomdur.

D) Orta kuşağın 30°-40° enlemleri çevresinde görülür.

E) Hayvan türleri arasında yaban keçisi, tavşan, tilki, karaca yer alır.

10. Beşerî faaliyetlerin yoğun olduğu alanlarda özellikle sanayi üretimine dayalı kirleticiler su kaynaklarının kirlenmesine neden olarak bu ortamlarda var olan ekosistemleri olumsuz etkileyebilmektedir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangilerinde bu tür kirlenmenin daha fazla olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

1. Ekosistemin işleyişi, biyoçeşitlilik ve insanların bazı ekonomik faaliyetleri açısından sulak alanların önemli işlevleri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu işlevlerden değildir?

A) Suyu filtre ederek kalitesini iyileştirmesi

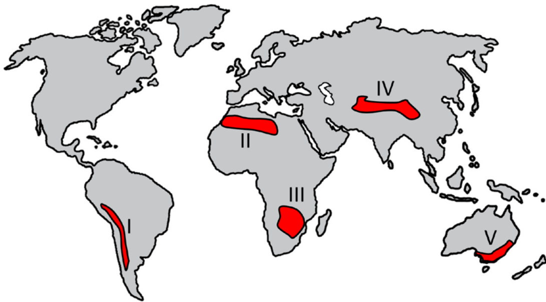
B) Birim alandan elde edilen tarımsal verimliliği artırması

C) Endemik ve tehdit altındaki birçok bitki ve hayvan türüne yaşam alanı oluşturması

D) Yeraltı sularını beslemesi, taban suyunu dengeleyerek, taşkınların etkisini azaltması

E) Balıkçılık, sazcılık, hayvancılık, tuz üretimi, ekoturizm gibi ekonomik faaliyetlere imkân sağlaması

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlarda görülen biyomların hangileri birbirine daha fazla benzer özelliklere sahiptir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

3. Akdeniz ve Kızıldeniz'i birbirine bağlayan Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla bu denizlerde bazı değişiklikler gerçekleşmiştir.

Bu kanalın açılmasıyla,

I. tatlı su canlılarının her iki denizde de artış göstermesi,

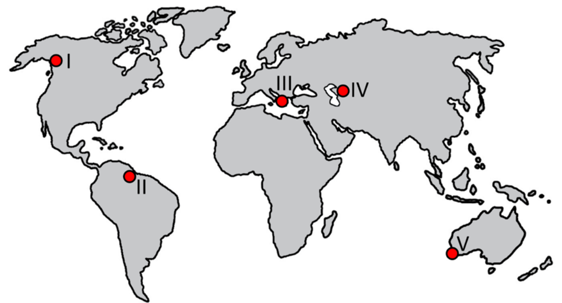
II. Kızıldeniz'den Akdeniz'e geçen bazı canlıların bu denizde geniş bir alana yayılması,

III. bu denizlerde bulunan ekosistemlerin doğal yapısında değişiklikler olması

durumlarından hangileri gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangilerinde canlı tür çeşitliliğindeki benzerliğin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

5. Ormancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlarda biyoçeşitlilik ve doğal süreçlerdeki işleyiş bu faaliyetlerden olumsuz etkilenmektedir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu etki <u>daha fazladır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Üreticilerden otçullara, oradan da etçillere doğru besin maddelerinin ve enerjinin aktarılmasına besin zinciri denir.

Bu aktarımla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Besin zinciri üretici ve tüketicilerden oluşur.

B) Üreticiler için en önemli enerji kaynağı sudur.

C) Üreticiler ürettikleri enerjinin tamamını kullanır.

D) Besin zincirinde üreticiler artarsa diğer canlı türleri de artar.

E) Bitkisel gıdalarla beslenen hayvanlara üretici denir.

7. Karbon, çeşitli olay ve süreçlere bağlı olarak bir döngü hâlinde; litosfer, hidrosfer, atmosfer ve biyosfer arasında aktarılmaktadır.

Buna göre;

I. deniz canlılarının kabuk oluşumu,

II. fosil yakıtların meydana gelmesi,

III. bitkilerin fotosentez sonucu oksijen üretmesi

durumlarından hangilerinde bu aktarım hidrosferden biyosfere doğru gerçekleşmektedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

8. Aerosol adı verilen tuz kristalleri, okyanus ve denizlerde meydana gelen dalgalar ile patlayan hava kabarcıkları sonucu atmosfere geçer. Doğal süreçlerin işleyişinde aerosollerin önemli görevleri vardır.

Buna göre;

I. bulut oluşumunun kolaylaşması,

II. toprakların gerekli mineralleri alması,

III. günlük olarak deniz seviyesinin değişmesi,

IV. denizlerde fotosentez yapan canlıların yaşaması

durumlardan hangileri bu görevlerle <u>daha fazla</u> ilgilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Akarsu ve deniz ekosistemlerindeki biyoçeşitliliği;

I. bölgedeki bitki örtüsü,

II. sulak alanlardaki toprak yapısı,

III. sulardaki ışık ve besin maddeleri,

IV. suyun durgun veya hareketli olması

faktörlerinden hangileri <u>daha fazla</u> etkilemektedir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10. Denizlerin canlı tür çeşitliliği bakımından zengin olmasında suyun sıcaklığı, tuz oranı, sudaki basınç ile ışık yoğunluğu, dalga, gelgit, okyanus akıntıları gibi faktörler etkilidir.

Buna göre aşağıdaki denizlerden hangisinde bu çeşitliliğin <u>daha zengin</u> olması beklenir?

A) Norveç Denizi

B) Akdeniz

C) Manş Denizi

D) Kuzey Denizi

E) Mercan Denizi

1. **Nüfus politikalarıyla ilgili olarak;**

I. bakıcı yardımı yapılması,
II. çalışma süresinin kısaltılması,
III. annelik izin süresinin kısaltılması,
IV. çocuk sayısına göre vergi alınması

uygulamalarından hangilerinin nüfus artış hızını yükseltici etkisi olduğu söylenebilir?

A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

Çözüm:

Nüfus artış hızını yükseltmek için yapılması gereken uygulamalar; I. öncülde verilen bakıcı yardımı yapılması ve II. öncülde çalışma süresinin kısaltılmasıdır. Çünkü bu uygulamalar evli aileler için doğum yapmayı özendirici uygulamalardır. Gelir desteği ailelerin çocuk sahibi olma kararlarını etkileyen önemli bir araçtır. Bakıcı yardımı yapılarak ailelere ekonomik destek sağlanması, kadınların iş hayatında çalışma sürelerinin kısaltılarak kolaylık sağlanması gibi uygulamalar aileleri doğum yapmaya teşvik etmeye yönelik uygulamalardır. Diğer verilen öncüllerden annelik izni süresinin kısaltılması ya da çocuk sayısına göre ailelerden vergi alınması nüfus artış hızını düşürmeye yönelik uygulamalardır.

Cevap: A

2. Aşağıda bir şehire ait bazı özellikler verilmiştir.

- Evrensel nitelikli doğal ve kültürel varlıklar bulunmaktadır.
- Önemli bir körfeze ve geniş bir hinterlanda sahiptir.
- Bilim, sanat ve eğitim ön plandadır.

Buna göre;

I. idari,
II. liman,
III. askerî,
IV. kültürel

fonksiyonlardan hangilerinin bu şehirde gelişmiş olması beklenir?

A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

Çözüm:

Şehir için verilen özelliklere baktığımızda bilim ve sanatın ön planda olması, şehirde evrensel nitelikli doğal ve kültürel varlıkların olması şehrin kültürel fonksiyonunun gelişmiş olduğunu gösterir. Yine önemli bir körfezinin ve geniş hinterlandının olması deniz ulaşımı açısından önemli bir konumda olduğunu gösterir. Buna bağlı şehrin liman fonksiyonunun gelişmiş olması beklenir. İdari olması için ülkenin başkenti olması, askerî olması içinde büyük askerî birlik ve üslerin olması gerekir ancak öncüllerde böyle bilgi verilmemiştir.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

3. Nüfus artış hızının düşürülmesini amaçlayan politikalar, sahip olunan kaynaklara oranla nüfus miktarının çok fazla olduğu ya da ekonomik büyümeye oranla nüfus artış hızının çok yüksek olduğu ülkelerde uygulanır.

Bu politikaların başarıya ulaştığı bir ülkede aşağıdaki durumlardan hangisinin görülmesi beklenmez?

A) İşsizlik oranının artması
B) Ortanca yaşın yükselmesi
C) Genç nüfus oranının azalması
D) Kişi başı millî gelirin artması
E) Demografik yatırımların azalması

Çözüm:

Nüfus artış hızını düşürmeye yönelik politikalar uygulayan ülkelerde, ortalama ömür uzayacağından ortanca yaş yükselir, yaşlı nüfus artacağından genç nüfus oranı azalır, doğum artış hızı azaldığından kişi başına düşen millî gelir artar ve ülke kaynaklarından demografik yatırımlara ayrılan pay azalır. Ancak işsizlik oranı artmaz. Çünkü nüfus artış oranının fazla olduğu ülkelerde işsizlik büyük bir sorundur. Çünkü nüfus artış hızı ile büyüme hızı arasında sağlıklı bir denge kurulmadığı takdirde nüfus dengesiz büyüyerek işsizlik sorununun giderek artmasına neden olacaktır. Ancak nüfus artış hızını azaltıcı tedbirler uygulanarak nüfusun dengeli büyümesi işsizlik oranını artırmaz. Çünkü bu tür politikalar uygulayan ülkelerde zamanla iş gücü açığının çıkmasına ve iş gücü sorununun çıkmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle nüfus azaltıcı politikalarda başarılı olan ülkelerde işsizlik oranı azalmaktadır.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

4. İnsanların günümüzden yaklaşık 10.000 yıl önce tarımsal faaliyetlerle uğraşmaya başlaması yerleşik hayata kapı aralamıştır. Yerleşik hayatın başlamasıyla insanların bir arada yaşaması da şehirlerin temelini oluşturan köylerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Günümüzde bu yerleşmelere ait arkeolojik kalıntıları ve yapıları bazı ülkelerde gözlemleyebilmek mümkündür.

Aşağıdakilerden hangisi bu gözlemin yapılabileceği ülkelerden değildir?

A) Çin B) Irak C) Mısır
D) Hindistan E) Finlandiya

Çözüm:

İlk medeniyetler, genel olarak orta kuşağın ılıman iklim özelliklerine sahip bölgeleriyle verimli topraklar ve su kaynakları çevresinde kurulmuştur. Mısır, Mezopotamya, Hint, Çin ve Anadolu medeniyetleri genelde bu şekilde kurularak gelişim göstermiştir. Buna göre bu medeniyetlerin kuruldukları yerlerde Çin, Irak, Mısır ve Hindistan vardır. Günümüzde bu ülkelerde tarihi yapılar görmek mümkündür. Seçeneklerde verilen Finlandiya Kuzey Avrupa'da yer almakta olup, dünyada ilk medeniyetlerin kuruldukları yerler arasında olmadığı anlaşılır. Finlandiya'da kurulan ilk medeniyetlere ait tarihi kalıntı ve yapılara rastlanamayacağına göre bu medeniyetlere ait gözlem yapılmaz.

Cevap: E

5. ve 6. soruları tablodaki bilgilere göre cevaplayınız.

5. Aşağıdaki tabloda bazı ülkeler numaralandırılarak gösterilmiş ve bu ülkelerin 2020 yılı toplam nüfus miktarları ve nüfus artış hızları verilmiştir.

Ülkeler	Nüfus Miktarı	Nüfus Artış Hızı (‰)
I	144 milyon	-2
II	1,38 milyar	10
III	126 milyon	-3

Yalnızca tabloda bilgilere göre bu ülkelerden hangilerinin nüfus artış hızını yükseltme politikası uyguladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Nüfus artış hızını yükseltme politikası uygulayan ülkeleri bulmak için tabloya baktığımızda; nüfus artış hızı eksi yönde olan ve nüfusu azalan iki ülke vardır. I. ve III. ülkeler (I. ülkenin nüfus artış hızı ‰-2, II. ülkenin nüfus artış hızı ‰-3). Bu ülkelerde nüfus azalmaya başlamıştır. Bu ülkelerde genç nüfus çok azalmaya yaşlı nüfus ise artmaya başlamıştır. Bu nedenle bu ülkelerde nüfus artış hızını yükseltmek ve doğumu teşvik etmek için nüfus artırıcı politikalar izlendiği söylenebilir.

Cevap: D

6. Nüfus miktarları ve artış hızları dikkate alınırsa tabloda numaralandırılmış yerlere aşağıdakilerden hangisindeki ülkeler getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Rusya	Japonya	Hindistan
B)	Hindistan	Rusya	Japonya
C)	Hindistan	Japonya	Rusya
D)	Rusya	Hindistan	Japonya
E)	Japonya	Rusya	Hindistan

Çözüm:

Tablodaki bilgilere göre I. ve III. ülkeler nüfusu azalan ülkelerdir. Bu ülkeler genellikle gelişmiş ülkeler olup nüfus miktarının azalmasını önlemek için nüfus artış hızını artırıcı politika izleyen ülkelerdir. Bu ülkeler tabloda verilen ülkeler arasında ancak Rusya ve Japonya olabilir. Tabloda verilen diğer ülke ise Hindistan'dır. Hindistan nüfus artış hızı ‰10 gibi çok yüksek bir orana sahip olduğundan gibi 1,4 milyar nüfusu ile dünyanın en kalabalık ülkeleri arasındadır. Bu nedenle Hindistan nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar uygulayan bir ülkedir.

Seçeneklere baktığımızda tabloda II. ülke olarak Hindistan yer almaktadır. Sadece II. ülke olarak Hindistan D seçeneğinde verilmiştir. Bu durumda I. ülke Rusya, II. ülke Hindistan ve III. ülke Japonya olacaktır.

Cevap: D

7. Aşağıdaki haritada bazı şehirlerin konumları gösterilmiştir.

Bu şehirlerin etki alanlarıyla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) New York-Küresel

B) Rio De Janeiro-Bölgesel

C) Kahire-Küresel

D) Kano-Yerel

E) Pekin-Küresel

Çözüm:

Haritada verilen şehirleri etki alanlarına göre doğru olarak eşleştirdiğimizde; New York-Küresel, Rio De Janeiro-Bölgesel, Kahire-Bölgesel, Kano-Yerel ve Pekin-Küresel şeklinde olacaktır. Bu durumda Kahire-Küresel eşleştirmesi yanlış olacaktır. Çünkü küresel ölçekteki şehirler, ulusal ve uluslararası ticaret, borsa, bankacılık, ulaşım gibi ekonomik faaliyetlerin bulunduğu şehirlerdir. Ayrıca bu şehirlerde bilim, teknoloji ve sanatta uzmanlaşmış kurum ve kuruluşlar yer alır. Dolayısıyla bu tür şehirlerde ortaya çıkabilecek sosyal, ekonomik ve siyasi olaylar tüm dünyayı etkilemektedir. Küresel etkiye sahip şehirler genellikle gelişmiş ülkelerde yer almaktadır. Mısır ise gelişmekte olan bir ülke olduğundan başkenti Kahire küresel değil, bölgesel ölçekte bir şehirdir.

Cevap: C

8. Aşağıda farklı üç şehire ait bazı özellikler numaralandırılarak verilmiştir.

I. Uluslararası ticaret, borsa, bankacılık, sigortacılık gibi faaliyetlerin geliştiği dünya ekonomisine yön veren şehirlerdir.

II. Geniş alanları etkileyebilecek işlevsel özelliklerin bulunmadığı az nüfusa sahip şehirlerdir.

III. Sınırları içerisinde meydana gelen olayların etkisinin yakın çevresindeki ülkelerde hissedildiği şehirlerdir.

Bu şehirlerin sahip oldukları etki alanları aşağıdakilerden hangisinde doğru belirtilmiştir?

	I	II	III
A)	Küresel	Bölgesel	Yerel
B)	Yerel	Küresel	Bölgesel
C)	Bölgesel	Yerel	Küresel
D)	Küresel	Yerel	Bölgesel
E)	Bölgesel	Küresel	Yerel

Çözüm:

Şehirlerin sahip oldukları etki alanları ile öncüllerde verilen bilgiler eşleştirilirse;

I. Uluslararası ticaret, borsa, bankacılık, sigortacılık gibi faaliyetlerin geliştiği dünya ekonomisine yön veren şehirler küresel ölçekteki şehirlerdir. Çünkü bu şehirler genellikle gelişmiş ülkelerde görülürler ve bu şehirlerde ortaya çıkabilecek sosyal, ekonomik ve siyasi olaylar tüm dünyayı etkiler.

II. Geniş alanları etkileyebilecek işlevsel özelliklerin bulunmadığı az nüfusa sahip şehirler yerel etkiye sahip şehirlerdir. Çünkü bu şehirlerde daha çok tarım ve tarıma dayalı sanayi faaliyetleri ön plana çıkar.

III. Sınırları içerisinde meydana gelen olayların etkisinin yakın çevresindeki ülkelerde hissedildiği şehirler bölgesel etkiye sahip şehirlerdir. Çünkü bazı ülkelerde yer alan büyük şehirler, küresel boyuttan çok bölgesel etki alanına sahiptir. Dolayısıyla bu şehirlerde meydana gelen toplumsal, ekonomik ve siyasal olaylardan herhangi biri daha çok o ülkeyi ya da yakın çevresindeki ülkeleri etkiler.

Bu durumda şehirlerin etki alanları doğru olarak I. küresel, II. yerel ve III. bölgesel şeklinde olacaktır.

Cevap: D

9. Türkiye'de nüfus artış hızı 2019 yılında ‰13,9 iken, bu değer 2020 yılında ‰5,5'e düşmüştür.

Nüfus artış hızında bu düşüşün yaşanmasında aşağıdakilerden hangisinin <u>daha etkili</u> olduğu söylenebilir?

A) Kentleşmenin artması

B) Evlilik yaşının yükselmesi

C) Covid-19 salgınının yaşanması

D) Çocuk yetiştirmenin güçleşmesi

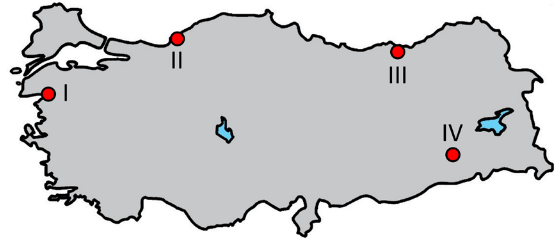
E) Geç yaşta çocuk sahibi olunması

Çözüm:

2019 yılından 2020 yılına gelindiğinde nüfus artış hızında keskin bir düşüş yaşanmasının nedeni tüm dünyada etkisi görülen Covid-19 salgınıdır. Bu dönemde ölümler artmış, doğumlar salgın nedeniyle azalmıştır. İnsanlar salgın nedeniyle işlerini kaybetmiş ve ekonomik durumu zayıflayan insanlar evlenme ya da çocuk sahibi olma planlarını ertelemişlerdir. Bu nedenle 2020 yılında nüfus artış hızında büyük düşüş yaşanmıştır.

Cevap: C

10. Haritada bazı şehirlerin konumları numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu şehirlerden hangilerinin madencilik ve sanayi fonksiyonlarının ikisine de sahip olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Haritada gösterilen şehirlerden; II numaralı yerde bulunan Zonguldak ile IV numaralı yerde bulunan Batman şehirlerinin hem madencilik hem de sanayi fonksiyonlarına sahip olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü Zonguldak'ta çıkarılan taş kömürü demir-çelik sanayisinde kullanılmaktadır. Yine Batman'da çıkarılan petrol, petrol rafine sanayisinde kullanılmaktadır.

Cevap: D

11. Aşağıda bir yerleşme türüne ait bazı özellikler verilmiştir.

- Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağları'nda yaygındır.
- Son yıllarda turizm amaçlı olarak da kullanılmaktadır.
- Köyden küçük yerleşmelerin en yaygın olanıdır.

Bu yerleşme aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yayla B) Kom C) Ağıl
D) Oba E) Dam

Çözüm:

Soruda açıklamaları yapılan yerleşme türü yayladır. Çünkü yayla, genellikle ilkbahar ve yaz mevsimlerinde yüksek kesimlerdeki gür ot topluluklarından hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak amacıyla oluşturulan geçici yerleşmelerdir. Ülkemizde Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağları ile Doğu ve İç Anadolu'da yaygın olan bu yerleşmeler, son yıllarda turizm amaçlı olarak da kullanılmaktadır. Yayla, ülkemizde köyden küçük yerleşmelerin en yaygın olanıdır.

Cevap: A

12. Türklerin İslamiyet'i kabulüyle IX. yüzyıldan itibaren önemli Türk-İslam şehirleri kurulmaya başlanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde ortaya çıkan şehirlerden biri değildir?

A) Taşkent
B) Tebriz
C) Buhara
D) Tahran
E) Semerkant

Çözüm:

İslamiyet'in kabulüyle Türkler tarafından konargöçer yaşam tarzı terk edilmeye başlanmış ve bu doğrultuda IX. yüzyıldan itibaren Orta Asya'da Taşkent, Tebriz, Buhara, Semerkant ve Tebriz gibi önemli Türk-İslam şehirleri ortaya çıkmıştır. Bu durumda seçeneklere baktığımızda Tahran şehrinin bu şehirler arasında olmadığı görülür.

Cevap: D

13. Türkiye'nin dönemlere göre uyguladığı nüfus politikalarının numaralandırılarak gösterildiği aşağıdaki tabloda hata yapılmıştır.

Dönemler	Nüfus Politikası
2005 Sonrası	I. Nüfus artış hızını yükseltmek
1980-2005	II. Nüfus artış hızını azaltmak
1965-1980	III. Nüfusun niteliğini geliştirmek ve nüfusu korumak
1923-1965	IV. Nüfus artış hızını yükseltmek

Bu hatanın düzeltilmesi için numaralandırılarak gösterilen politikalardan hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

Çözüm:

Türkiye'nin dönemlere göre izlediği nüfus politikaları doğru olacak şekilde verilirse;

1923-1965 dönemi: Genellikle bu dönemde nüfus artış hızını yükseltmeyi amaçlayan politikalar uygulanmıştır.

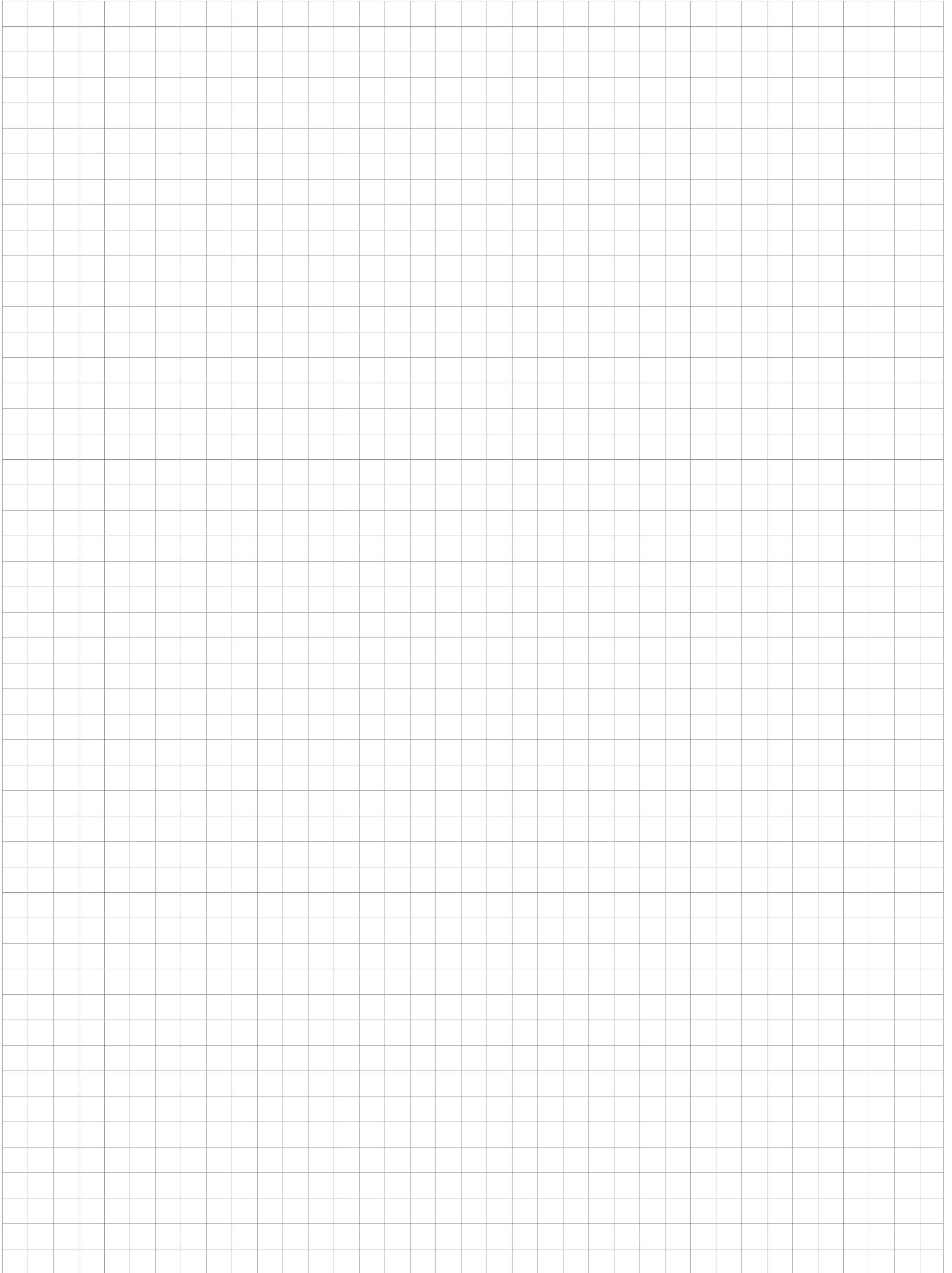
1965-1980 dönemi: Genellikle bu dönemde nüfus artış hızını düşürmeyi amaçlayan politikalar uygulanmıştır.

1980-2005 dönemi: Bu dönemde temel ilke olarak nüfusun niteliğinin yükseltilmesi ve nüfusu koruma politikası benimsenmiştir.

2005 sonrası dönem: 2000'li yılların başından itibaren nüfus artış hızının ‰15'in, doğurganlık oranının da 2,09'un altına düşmesi ve bu düşüşün devam etme eğilimi göstermesi üzerine tekrar nüfus artış hızını yükseltmeyi amaçlayan politikalara dönüş işareti veren bir söylem geliştirilmiştir.

Tabloya baktığımızda, II. sırada 1965-1980 dönemi ile III. sırada 1980-2005 dönemi nüfus politikaları yanlış verilmiştir. Bu hatanın düzeltilmesi için tabloda II. ve III. numaralı satırlardaki nüfus politikalarının yerleri değiştirilmelidir.

Cevap: C

1. Ekonomik büyümeye oranla nüfus artış hızının çok yüksek olduğu ülkelerde nüfus artış hızını düşürme politikaları uygulanmaktadır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin bu nüfus politikasını uygulaması <u>beklenmez</u>?

A) Hindistan B) Bangladeş C) Nijerya
D) Japonya E) Endonezya

2. Türkiye'de doğum, ölüm ve göçler sonucu değişen nüfus özellikleriyle birlikte nüfus politikalarında da önemli değişiklikler olmuştur. Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar bu değişim süreci incelendiğinde nüfus artış hızına yönelik uygulanan nüfus politikalarında dört dönemin ön plana çıktığı görülür.

Buna göre;

I. 1923-1965,
II. 1965-1980,
III. 1980-2005,
IV. 2005 sonrası

dönemlerinden hangilerinde Türkiye'de nüfus artış hızını artırıcı politikalar izlendiği söylenebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. İnsanların yaklaşık 10.000 yıl önce tarımsal faaliyetlerle uğraşmaya başlamasıyla ilk yerleşmeler kurulmuştur.

Harita üzerinde numaralandırılan alanlardan hangisi bu yerleşmelerin kurulduğu yerlerden <u>değildir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Günümüzde dünyadaki bütün şehirlerin ortaya çıkışı ve gelişmesinde bir ya da birden fazla işlev etkili olmuştur. Bütün işlevlerin bir şehirde aynı etkiye sahip olması mümkün değildir. Dolayısıyla mevcut fonksiyonlardan birinin genellikle diğerlerinden daha fazla ön planda olduğunu söylemek mümkündür.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisinde ön planda olan fonksiyonun diğerlerinden farklı olduğu söylenebilir?

A) Washington B) Moskova C) Londra
D) Pekin E) Oxford

5. 4.000 yıllık tarihi geçmişi olan Aka, Girit, Pers, Bergama, İyonya, Selçuklu, Bizans ve Osmanlı dönemine ait eserlere sahip, Türkiye'nin Cittaslow ünvanını alan ilk şehridir.

Bazı özellikleri verilen bu şehir aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halfeti (Şanlıurfa)
B) Gerze (Sinop)
C) Taraklı (Sakarya)
D) Gökçeada (Çanakkale)
E) Seferihisar (İzmir)

6. Liman şehirleri; hinterlandı geniş, önemli koy ve körfezlere sahip, ticaretin genellikle liman aracılığıyla yapılması sonucu gelişen şehirlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür şehirlere örnek olarak verilebilir?

A) Viyana B) Brüksel C) Moskova
D) Rotterdam E) Paris

7. **Aşağıdaki şehirlerden hangisinin etki alanı diğerlerinden daha geniştir?**

A) Gaziantep B) Paris C) Şam
D) Kiev E) Varna

8. Türkiye'deki kırsal yerleşmelerin bir kısmı sürekli, bir kısmı da geçici yerleşmelerdir.

Aşağıdakilerden hangisi sürekli kırsal yerleşmeler arasında yer alır?

A) Yayla B) Oba C) Divan
D) Ağıl E) Dam

9. Geniş araziler üzerine kurulmuş, arazi sahipleri ve çalışanlar için evlerin bulunduğu, etrafı çevrili yerleşmedir. Ülkemizin hemen hemen her bölgesinde görülebilen bu yerleşmelerde tarım veya hayvancılık ön plandadır.

Bazı özellikleri belirtilen bu kırsal yerleşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Köy B) Yayla C) Oba
D) Mezra E) Çiftlik

10. **Aşağıdakilerden hangisi eğitim fonksiyonunun ön planda olduğu, küresel etki alanına sahip şehirlerdendir?**

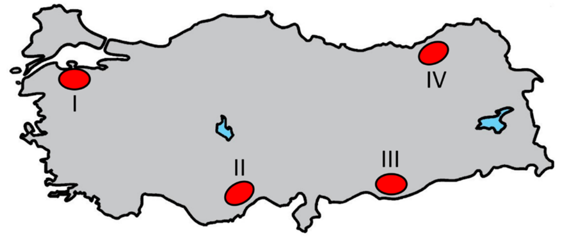
A) Mekke B) Oxford C) Konya
D) Tahran E) Roma

11. Su kaynaklarının sınırlı ve yetersiz, engebenin az olduğu kurak ve yarı kurak iklim bölgelerindeki kırsal alanlarda evler birbirine yakındır. Bu tür yerleşme dokusuna toplu yerleşme denir.

Bu yerleşme dokusu aşağıdaki illerden hangisinde daha az görülür?

A) Konya B) Rize C) Edirne
D) Şanlıurfa E) Malatya

12. Yaylalar, genellikle ilkbahar ve yaz mevsimlerinde yüksek kesimlerdeki gür ot topluluklarından hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak amacıyla oluşturulan geçici yerleşmelerdir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu yerleşmelerin daha yaygın olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Kırsal yerleşmelerde konut yapımında bölgelere göre farklılıklar oluşmaktadır. Antalya'da taş, Konya'da kerpiç, Rize'de ise ahşap malzeme kullanılmaktadır.

Konut yapımında kullanılan malzemelerle ilgili belirtilen bu farklılaşmanın ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

A) Yeryüzü şekilleri
B) Yerel halkın tercihleri
C) Doğal çevre özellikleri
D) Beşerî çevre özellikleri
E) Yerel halkın ekonomik durumu

1. Önemli koy ve körfezlere sahip şehirlerde ürünlerin ve ham maddenin taşınmasına yönelik faaliyetler yaygındır.

Bu özelliğe sahip bir şehirde aşağıdaki fonksiyonlardan hangisinin ön plana çıkacağı söylenebilir?

A) Sanayi

B) Turizm

C) İdari

D) Askerî

E) Liman

2. Doğum oranlarının ve nüfus artış hızının yüksek olduğu ülkeler genellikle az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerdir. Bu ülkelerde nüfus artış hızını düşürmeye yönelik politikalar uygulanmaktadır.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde bu özelliklere sahip bir ülke bulunduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Sınırları içerisinde meydana gelen olayların etkisinin yakın çevresindeki ülkelerde hissedildiği şehirler bölgesel etkiye sahiptir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinin bu etkiye sahip olduğu söylenebilir?

A) New York

B) Şanghay

C) Jakarta

D) Berlin

E) Tokyo

4. Sanayi, bir şehrin daha hızlı büyüyüp gelişmesinde en etkili fonksiyonlarından biridir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinin gelişmesinde bu fonksiyonun daha az etkili olduğu söylenebilir?

A) Manchester (İngiltere)

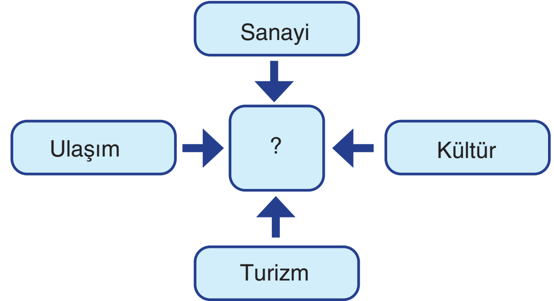
B) Seul (Güney Kore)

C) Düsseldorf (Almanya)

D) Detroit (ABD)

E) Venedik (İtalya)

5. Bazı şehirler, sahip olduğu doğal ve beşerî özelliklerle ilgili olarak birden fazla fonksiyona sahiptir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinin şemada gösterilen fonksiyonların tamamına sahip olduğu söylenebilir?

A) Bursa B) Sinop C) Muğla D) Edirne E) Artvin

6. Aşağıda bir şehre ait bazı özellikler verilmiştir.

- Antik çağlardan 16. yüzyılın sonlarına kadar Edo adında küçük bir balıkçı kasabasıyken 19. yüzyılda nüfusu 1,5 milyonu geçmiştir.
- 1950'lerden sonra teknolojik gelişmelerle yeni sanayi faaliyetlerinin merkezi hâline gelmiştir.
- Uzak Doğu'da önemli bir çekim merkezi olan şehrin nüfusu 2015 yılında 38 milyonu aşmıştır.

Bu şehir aşağıdakilerden hangisidir?

A) New York B) Hong Kong C) Londra D) Berlin E) Tokyo

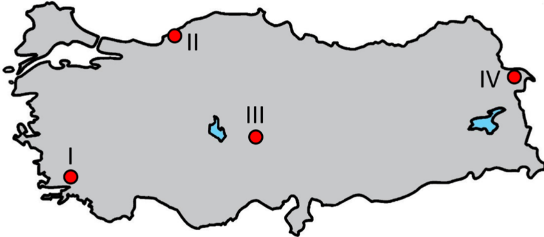
7. Aşağıdaki harita üzerinde bazı şehirlerin konumları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu şehirlerde ön plana çıkan ortak fonksiyondur?

A) Maden B) Sanayi C) Askerî
D) Liman E) Tarım

8. Aşağıdaki harita üzerinde bazı şehirlerin konumları numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu şehirlerden hangilerinde turizm fonksiyonunun daha önemli olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Genellikle ekip biçme ve hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı, bir veya birkaç aileye ait olan yerleşmelere denir. Ülkemizde bu tür yerleşmeler; Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Karadeniz'de yaygındır.

Bu özelliklere sahip olan kırsal yerleşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mezra B) Dam C) Dalyan
D) Çiftlik E) Yayla

10. Günümüzde bazı ülkeler, nüfusun niceliğinden ziyade sahip olduğu niteliklerin iyileştirilmesine yönelik düşüncelerle ön plana çıkmıştır. Bu tür ülkelerde amaç, mevcut nüfusun korunması ve nitelik yönünden iyileştirilmesidir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu nüfus politikası uygulanmaktadır?

A) Kanada
B) Meksika
C) Almanya
D) Hindistan
E) Portekiz

11. **Yeryüzünde ilk şehirlerin kuruluş yeri seçiminde;**

I. Su kaynakları
II. Yeraltı kaynakları
III. İklim koşulları
IV. Ulaşım kolaylığı

faktörlerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

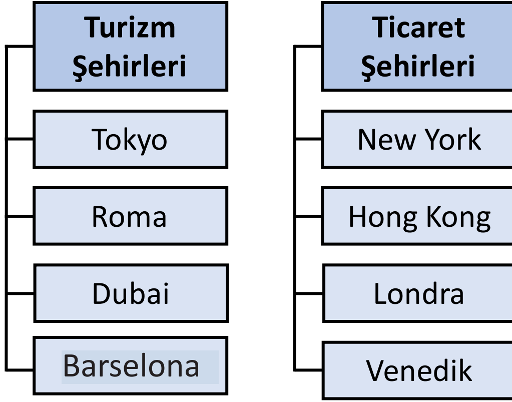
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Bazı şehirlerde ortaya çıkabilecek sosyal, ekonomik ve siyasi olaylar tüm dünyayı etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkiye sahip bir şehirde gözlemlenebilecek durumlardan değildir?

A) Hizmet sektörünün gelişmiş olması
B) Ulaşım sektörünün gelişmesi
C) Belirli alanlarında nüfusun çok yoğun olması
D) Ham madde ihracatına yönelik faaliyetlerin yaygın olması
E) Bilim, teknoloji ve sanatta uzmanlaşmış kuruluşların faaliyet göstermesi

1. Turizm ve ticaret fonksiyonlarının geliştiği bazı şehirlerin gösterildiği aşağıdaki şemada hata yapılmıştır.

Bu hatanın düzeltilebilmesi için şemada bulunan şehirlerden hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) Tokyo-Hong Kong

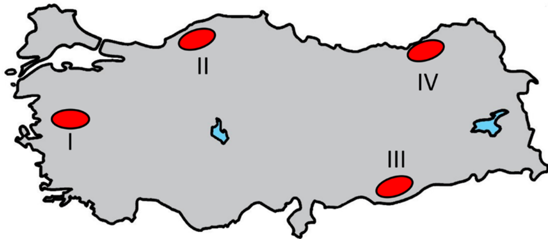
B) Roma-Londra

C) Dubai-Venedik

D) Barselona-New York

E) Tokyo-Venedik

2. Su kaynaklarının az, yer şekillerinin sade olduğu alanlarda toplu yerleşme dokusuna sahip kırsal yerleşmeler kurulmuştur.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde bu yerleşmelerin daha yaygın olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Ekonomisi gelişmemiş ülkelerde şehirleşme oranı düşüktür.

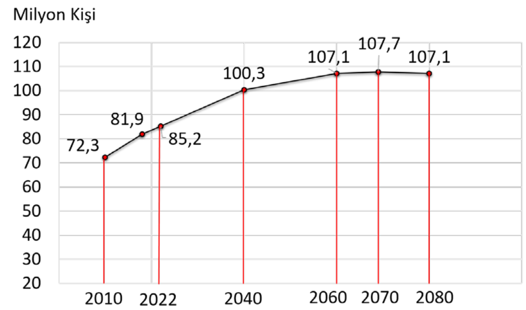
Bu göre;

I. Bangladeş,
II. İspanya,
III. Somali,
IV. Finlandiya

ülkelerden hangilerinde şehirleşme oranı diğerlerine göre daha yüksektir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 2010-2022 yılları arasındaki nüfusu ve 2022-2080 yılları arasındaki tahmini nüfusu gösterilmiştir.

Yalnızca grafiğe bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Toplam nüfusun 2040'ta 100 milyonu geçeceğine

B) Nüfus artış hızının 2070'te en yüksek olacağına

C) Nüfus artış hızının 2070'ten sonra eksiye düşeceğine

D) 2010-2022 arasında nüfusun 10 milyondan fazla arttığına

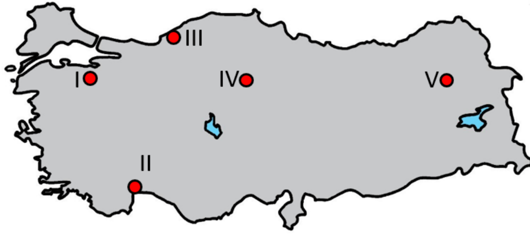
E) 2070'den sonra nüfusun azalacağına

5.
- Kerkük (Irak)
- Kiruna (İsveç)
- Essen (Almanya)
- Batman (Türkiye)

Yukarıdaki şehirlerin kuruluşunu ve mekânsal olarak büyüyüp gelişmesini sağlayan ortak fonksiyonel özellik hangisidir?

A) Liman B) İdari C) Maden
D) Dini E) Turizm

6. Turizm fonksiyonuna sahip olan şehirlerde nüfus yoğunluğu genellikle fazladır.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangisinin nüfus yoğunluğunda bu etki <u>daha fazladır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıda Türk-İslam şehirlerinden birine ait bazı özellikler verilmiştir.

- İpek Yolu üzerinde yer almasından dolayı sürekli olarak saldırılara maruz kalmıştır.
- 14. yüzyılda Timur tarafından alınan bu şehir ilerleyen süreçte Timur Devleti'nin başkenti olmuştur.
- Uluğ Bey Dönemi'nde bilim, sanat ve kültür alanlarında gelişen bir şehir hâline gelmiştir.

Bu özellikler aşağıdaki şehirlerinden hangisine aittir?

A) Taşkent B) Tebriz C) Buhara
D) Fergana E) Semerkant

8. Şehirler; etkilerine göre küresel, bölgesel veya yerel olarak üç gruba ayrılır.

Haritada gösterilen şehirlerden hangisinin küresel etkiye sahip olduğu söylenebilir?

A) Buenos Aires
B) Lagos
C) Kiev
D) Tahran
E) Pekin

9. Aşağıdaki tabloda K, L, M ülkelerinin bazı yıllarda uyguladığı nüfus politikaları gösterilmiştir.

Ülkeler	1996	2005	2015
K	Yükseltme	Yükseltme	Yükseltme
L	Azaltma	Koruma	Yükseltme
M	Azaltma	Azaltma	Koruma

Yalnızca toblodaki bilgilere bakılarak bu ülkelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) K ülkesinde her dönemde aynı politika uygulanmıştır.
B) L ülkesinde farklı nüfus politikaları uygulanmıştır.
C) 2015'de M ülkesinde eğitimi iyileştirmeye yönelik politika uygulanmıştır.
D) K ülkesinde uygulanan politikalar başarılı olmuştur.
E) L ülkesinde 2005 yılında nüfusun niceliksel özelliklerinin muhafaza edilmesi amaçlanmıştır.

1. Aşağıdaki tabloda numaralandırılarak gösterilen bazı ülkelerin uyguladığı nüfus politikaları gösterilmiştir.

Ülkeler	Nüfus Politikası
.....I.....	Nüfus artış hızını azaltma
.....II.....	Nüfus artış hızını yükseltme
.....III.....	Nüfusu koruma ve niteliğini iyileştirme

Bu ülkeler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Nijerya	Brezilya	Fransa
B)	Fransa	Nijerya	Brezilya
C)	Brezilya	Nijerya	Fransa
D)	Nijerya	Fransa	Brezilya
E)	Brezilya	Fransa	Nijerya

2. Şehirlerin fonksiyonu belirtilirken, gelişmesinde daha fazla etkiye sahip özellikleri dikkate alınır.

Buna göre aşağıda verilen şehir ve fonksiyon eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Berlin-İdari

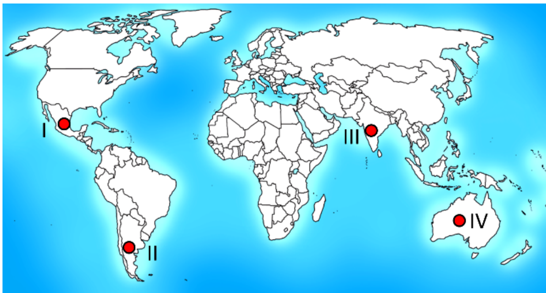
B) Rotterdam-Maden

C) Roma-Dinî

D) Venedik-Turizm

E) Hamburg-Liman

3. Aşağıdaki haritada bazı ülkeler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu ülkelerden hangilerinde mevcut nüfusu koruma ve nitelik yönünden iyileştirmeyi amaçlayan nüfus politikası uygulanmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. Türkiye'de nüfus artış hızının azalma eğilimi gösteriyor olmasından dolayı 2005 sonrasında nüfus artış hızını artırma yönünde politika uygulanmaya başlanmıştır.

Aşağıdaki uygulamalardan hangisinin bu politikayla daha az ilgili olduğu söylenebilir?

A) Doğum yapan annelere çocuk sayısına göre maddi destek verilmesi

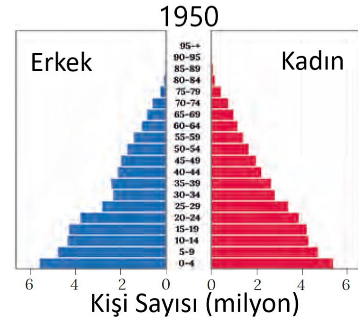
B) Çalışan anneler için çalışma sürelerinin kısaltılması

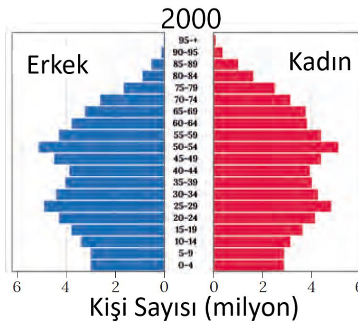
C) Doğum izinlerinin artırılması ve bakıcı yardımı yapılması

D) Babalara da doğum izni alma hakkının getirilmesi

E) Kırsal alanlarda tarımın teşvik edilmesi

5. Aşağıda bir ülkenin 1950 ve 2000 yıllarına ait nüfus piramitleri gösterilmiştir.

Bu piramitlerin yalnızca nüfus politikalarıyla şekillendiği dikkate alınırsa aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) 1950 yılından önce nüfusun niteliğini artırıcı politikalar uyguladığı

B) 1950-2000 yılları arasında nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar uyguladığı

C) 2000 yılından sonra nüfus artış hızını yükseltme politikaları uyguladığı

D) 1950 yılından önce uygulanan nüfus politikalarının başarıya ulaşamadığı

E) 2000 yılından sonra uygulanan nüfus politikalarında değişiklik yapıldığı

6. Cittaslow, nüfusu 50.000'in altındaki şehirlerin üye olabildiği uluslararası belediyeler birliğidir. Cittaslow Birliği'ne üye olan yerleşmeler şehrin kendi özgün yapısını, mimarisini, gelenek ve göreneklerini, yerel yemeklerini ve tarihsel kimliğini korumaya çalışır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi bu birliğe üye değildir?

A) Halfeti (Şanlıurfa)

B) Gökçeada (Çanakkale)

C) Şavşat (Artvin)

D) Eğirdir (Isparta)

E) İnegöl (Bursa)

7. Kırsal alanlarda meskenlerin konumlandığı yere göre yerleşme planlarının verildiği aşağıdaki tabloda hata yapılmıştır.

Meskenlerin Konumlandığı Yer	Yerleşme Planı
Yolların etrafında ve farklı doğrultular	Işınsal
Yol boyları ya da akarsu kenarları	Dairesel
Düz alanlarda bir meydanın çevresi	Çizgisel
Yerleşme çekirdeklerinin birbirine yakın olduğu alanlarda	Küme

Bu hatanın düzeltilebilmesi için tablodaki hangi yerleşme planlarının yer değiştirmesi gerekir?

A) Çizgisel-Dairesel

B) Çizgisel-Işınsal

C) Dairesel-Işınsal

D) Işınsal-Küme

E) Çizgisel-Küme

8. Türkiye'de belirlenen nüfus politikalarıyla ilgili bazı uygulamalar aşağıda numaralandırılarak verilmiştir.

I. Yurt dışına yönelik işçi göçünün özendirilmesi

II. Çalışan annelerin doğum izin sürelerinin uzatılması

III. İlk Nüfus Planlaması Kanunu'nun çıkarılması

IV. Nüfusun sağlık, eğitim gibi imkânlarının iyileştirilmesi

Bu uygulamalardan hangilerinin aynı dönemle ilgili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Önemli yeraltı kaynaklarına bağlı olarak gelişen şehirlere maden şehirleri denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu fonksiyonun geliştiği şehirlere örnek gösterilemez?

A) Essen (Almanya)

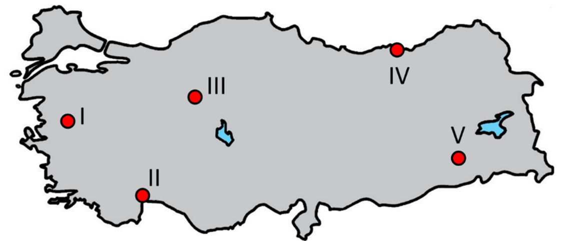
B) Kerkük (Irak)

C) Rotterdam (Hollanda)

D) Pittsburg (Rusya)

E) Kiruna (İsveç)

10. Aşağıdaki harita üzerinde bazı şehirler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Aşağıda bu şehirlerden hangisinin fonksiyonu yanlış verilmiştir?

A) I-Tarım B) II-Turizm C) III-İdari D) IV-Liman E) V-Kültür

1. Tüketimi etkileyen unsurlar arasında beşerî faktörlerin önemi fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi bu faktörlere örnek olarak gösterilemez?

A) Moda

B) Reklam

C) İhtiyaçlar

D) İklim şartları

E) Teknolojik gelişmeler

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, B, C ve D seçeneklerinde verilen durumların beşerî faktörlere bağlı olduğunu söyleyebiliriz. Fakat D seçeneğinde verilen iklim şartları doğal bir faktördür.

Cevap: D

2. Sahip oldukları doğal kaynakları planlı ve bilinçli bir şekilde kullanan ülkeler ekonomik yönden kalkınmaktadır.

Buna göre;

I. İran,

II. Kanada,

III. Cezayir,

IV. Rusya

gibi ülkelerden hangileri bu duruma örnek gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

İran, Kanada, Cezayir ve Rusya'nın çeşitli enerji kaynağı ve madenlere sahip olduğunu fakat bunlardan Kanada ve Rusya'nın bu doğal kaynakları daha etkin kullanarak ekonomik yönden kalkındığını söyleyebiliriz.

Cevap: D

3. Zengin doğal kaynaklara sahip olan Türkiye, turizm potansiyeli yüksek bir ülkedir.

Aşağıda verilen turizm türlerinin hangisinin gelişmesinde bu kaynakların etkisi daha azdır?

A) Yayla turizmi

B) Yat turizmi

C) Mağara turizmi

D) Kongre turizmi

E) Kış turizmi

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde yayla, yat, mağara ve kış turizmlerinin doğal koşullara bağlı olduğunu fakat kongre turizminin doğal ortamdan bağımsız olarak toplantı salonları ve otellerde gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

Cevap: D

4. Sanayi, enerji üretimi ve inşaat sektörü gibi alanlarda ham maddenin çeşitli süreçlerden geçirilerek kullanıma hazır hâle getirilmesine imalat denir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu tür üretime uygun bir örnek olduğu söylenemez?

A) Madenlerden çelik üretilmesi

B) Orman ürünlerinden mobilya üretilmesi

C) Baraj göllerinde su ürünleri üretilmesi

D) Dalga enerjisinden elektrik elde edilmesi

E) Petrolden taşıt yakıtları üretilmesi

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, B, D ve E seçeneklerinde verilen durumun sanayiye bağlı olan üretim faaliyeti olduğunu fakat baraj göllerinden su ürünleri üretilmesinin bu türden bir etkinlik olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap: C

5. Doğal kaynakların geçmişten günümüze kullanım şekli, teknolojik gelişmelerle değişime uğramıştır. Özellikle Sanayi Devrimi'nden sonra teknolojik gelişmelerle doğal kaynak kullanımında büyük değişim yaşandığı görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu gelişmenin etkisi daha azdır?

A) Barajlardan elektrik üretilmesi

B) Ulaşım araçlarında petrol kullanılması

C) Yel değirmenlerinde rüzgâr gücünden yararlanılması

D) Nükleer santrallerde radyoaktif maddelerin kullanılması

E) Seraların ısıtılmasında jeotermal enerjinin kullanılması

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, B, D ve E seçeneklerinde verilen durumların Sanayi Devrimi'nden sonra ortaya çıktığını fakat C seçeneğinde verilen yel değirmenlerinde rüzgâr enerjisinden yararlanılmasının daha eski bir teknoloji olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap: C

6. Günümüzde birçok tarım ürünü, anavatanının dışında da yüksek miktarlarda üretilebilmektedir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinin daha az olduğu söylenebilir?

A) Ulaşımın gelişmesi

B) Nadasın yaygınlaşması

C) Ticari tarımın gelişmesi

D) Tarım tekniklerinin gelişmesi

E) Tüketim alışkanlıklarının değişmesi

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, C, D ve E seçeneklerinde verilen durumların tarım ürünlerinin anavatanlarının dışında da yetiştirilmesinde etkili olduğunu fakat B seçeneğinde verilen nadasın yaygınlaşması durumunun etkili olmadığını söyleyebiliriz. Çünkü nadas tarımsal üretimi artıran bir etken değildir. Toprak bir yıl boş bırakıldığı için tarımsal verim düşer ve bu sebeple tarımda tercih edilen bir yöntem değildir.

Cevap: B

7.
I. Petrol
II. Ormanlar
III. Madenler
IV. Jeotermal

Yukarıdakilerden hangileri yenilenemeyen doğal kaynaklardandır?

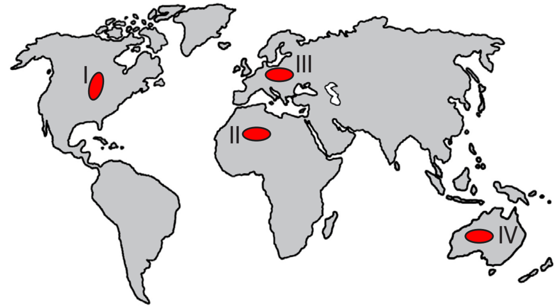
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Jeotermal kaynaklar ve ormanlar yenilenebilir doğal kaynaklarken petrol ve madenler yenilenemeyen doğal kaynaklardır.

Cevap: B

8. Yeryüzünde dinamik yüksek basınca bağlı şiddetli kuraklığın etkili olduğu alanlarda tarımsal faaliyetler sınırlıdır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde bu nedene bağlı olarak tarımsal faaliyetlerin sınırlı olduğu söylenebilir?

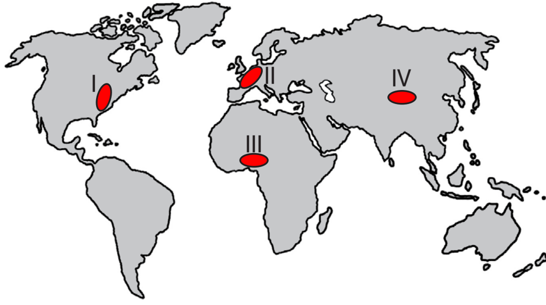
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Yeryüzündeki dinamik yüksek basınç alanları 30° enlemlerinde bulunur. Haritayı incelediğimizde 30° enlemlerinin II ve IV numaralı alanlardan geçtiğini söyleyebiliriz. Bu sebeple II ve IV numaralı alanlarda tarımsal faaliyetler daha sınırlıdır.

Cevap: D

9. Gelişmiş ülkeler mevcut doğal kaynaklarını teknoloji, sermaye ve iş gücü ile planlı bir şekilde kullanmaktadır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde bu duruma örnek gösterilebilecek ülkeler bulunmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Verilen haritayı incelediğimizde I ve II numaralı alanlarda gelişmiş toplumların; III ve IV numaralı alanlarda da az gelişmiş toplumların bulunduğunu söyleyebiliriz. Çünkü I ve II numaralı alanlar sanayi-hizmet toplumu özelliği gösterirken III ve IV numaralı alanlardaki toplumlar hâlen tarım toplumu özelliği göstermektedir. Bu sebeple I ve II numaralı alanlarda doğal kaynaklar teknoloji, sermaye ve iş gücü ile planlı bir şekilde kullanılmaktadır.

Cevap: A

10. Üretimi yapılan bazı ürünlerin kısa süre içerisinde tüketim alanlarına ulaştırılması gerekir.

Aşağıda verilen ürünlerden hangisinde bu durum daha fazla öneme sahiptir?

A) Et ve süt ürünleri
B) Tekstil ürünleri
C) Konserve ürünleri
D) Beyaz eşya
E) Kırtasiye ürünleri

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A seçeneğinde verilen et ve süt ürünlerinin diğer seçeneklere göre daha hassas olduğunu, soğutmalı ya da donduruculu araç olmadan taşınamadığını, uzun mesafelerde bozulabileceğini söyleyebiliriz.

Cevap: A

11. İklim; üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerini etkileyen doğal faktörlerdendir.

Aşağıdakilerden hangisi bu faktörün etkisine örnek olarak gösterilemez?

A) Yaz yağışının az olduğu yıllarda hayvanların et ve süt veriminin düşmesi
B) Engebeli arazilerdeki yerleşmelerde ulaşımın zorlaşması
C) Bulutluluğun fazla olduğu bölgelerde güneş enerjisi potansiyelinin az olması
D) Don olayının yaşandığı kış günlerinde sebze fiyatlarının artması
E) Düşük sıcaklıklarda gemi imalatı ve inşaat sektörlerinde üretimin yavaşlaması

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, C, D ve E seçeneklerinde verilen durumlarda iklimin etkili olduğunu fakat B seçeneğinde verilen durumda yer şekillerinin etkili olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü engebeli yerlerde ulaşımın zor olması iklimle değil eğime bağlı olarak yol yapım çalışmalarının zorluğu ile ilgilidir.

Cevap: B

12. I. Bor
II. Rüzgâr
III. Linyit
IV. Doğal gaz

Yukarıdaki doğal kaynaklardan hangileri termik santrallerde elektrik enerjisi üretiminde kullanılmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Termik santraller ısı enerjisine bağlı olarak enerji üretir. Bu sebeple jeotermal santraller dışındaki termik santraller ısı enerjisi sağlayacak bir kaynağa ihtiyaç duyar. Bu kaynak da genellikle fosil yakıtlardır. Seçenekleri incelediğimizde linyit ve doğal gazın bu fosil yakıtlardan olduğunu, bor ve rüzgârın ise termik santrallerde kullanılmadığını söyleyebiliriz.

Cevap: E

13. Bazı doğal kaynak rezervleri yeterli düzeyde olmadığında, ülkeler bu ihtiyaçlarını ithal ederek karşılamaktadır.

Türkiye'de aşağıdaki doğal kaynaklardan hangisinin büyük bir kısmı bu şekilde karşılanmaktadır?

A) Demir B) Bakır C) Krom
D) Linyit E) Doğal gaz

Çözüm:

Türkiye'de demir, bakır, krom ve linyit yüksek miktarlarda çıkarılarak kullanılır. Fakat doğal gaz yeteri kadar bulunmadığı için ihtiyaç Rusya, İran ve Azerbaycan gibi ülkelerden doğal gaz ithal edilerek karşılanır.

Cevap: E

14. Aşağıdaki tabloda bazı doğal kaynakların kullanıldığı sektörler verilmiştir.

Doğal Kaynak	Turizm	Enerji	Tarım	Sanayi
I	✓	✓		
II	✓	✓		✓
III			✓	✓

Tabloda numaralandırılan yerlere aşağıdaki doğal kaynaklardan hangilerinin getirilmesi daha uygun olur?

	I	II	III
A)	Orman	Toprak	Jeotermal
B)	Toprak	Jeotermal	Orman
C)	Jeotermal	Orman	Toprak
D)	Orman	Jeotermal	Toprak
E)	Jeotermal	Toprak	Orman

Çözüm:

Verilen tablo ile seçenekleri eşleştirdiğimizde;

Jeotermal; turizm ve enerji,

Orman; turizm, enerji ve sanayi,

Toprak; tarım ve sanayi

olduğunu söyleyebiliriz.

Bu eşleştirmenin karşılığı da C seçeneğindedir.

Cevap: C

15. Gelgit enerjisi, deniz veya okyanus kıyılarında suların alçalıp yükselmesi esnasında hazırlanmış özel türbinlerle elektrik enerjisi üretilmesidir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu enerji potansiyeli daha düşüktür?

A) Almanya B) ABD C) Yunanistan
D) Hollanda E) İngiltere

Çözüm:

Gelgit enerjisi için, gelgit genliğinin fazla olmasından dolayı okyanus ve kenar denizlerin kıyılarında daha fazla potansiyel barındırmaktadır. Verilen seçenekleri incelediğimizde A, B, D ve E seçeneklerinde verilen ülkelerin okyanusa veya kenar denizlere kıyısı olduğunu fakat C seçeneğinde verilen Yunanistan'ın ise okyanusa veya kenar denizlere kıyısı olmadığı için gelgit enerjisi potansiyelinin daha düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap: C

16. Son yıllarda yenilenebilir enerji kaynaklarının önemi ve enerji tüketimindeki payı artmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

I. enerjide dışa bağımlılığın geleceğe yönelik risk oluşturması,

II. yeni teknolojilerin daha az enerji tüketmesi,

III. karbon salınımına yönelik uluslararası antlaşmaların imzalanması,

IV. yeni fosil yakıt rezervlerinin bulunması

gibi faktörlerden hangilerinin daha etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Günümüz dünyasında toplumların ayakta kalabilmesi için enerji önemli bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Bu sebeple ülkeler arasında siyasi bir argüman olarak kullanılmaktadır. Enerji kaynakları bakımından fakir ülkeler de bu argüman karşısında daha güçlü olabilmek için yenilenebilir enerjinin toplam enerji üretimi içerisindeki payını artırmaktadırlar. I. öncül bu sebeple doğrudur. III. öncül ise sözleşmeleri imzalayan ülkeleri bağlayan ikincil bir durumdur. II ve IV. öncüllerin bu durum ile doğrudan ilişkisi yoktur.

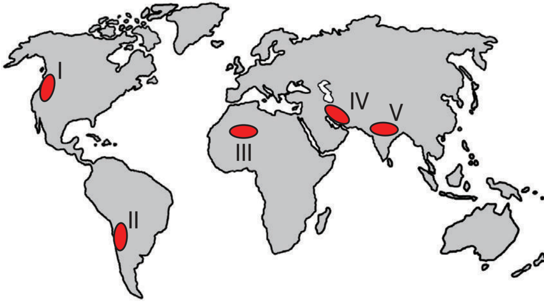
Cevap: B

1. Gerekli olan tesislerin yapılması, araç ve gereçlerin alınması, üretimde ham madde ve enerji ihtiyacını karşılayan kaynakların çıkarılmasında son derece önemlidir.

Yukarıda üretim için gerekli olan hangi faktörden bahsedilmiştir?

A) İş gücü
B) Sermaye
C) Sanayi
D) Ulaşım
E) İletişim

2. Nüfus ve yerleşmenin az olduğu dağlık alanlar ekonomik faaliyetlerin gelişmesini engeller.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisi bu duruma örnek olarak <u>gösterilemez</u>?

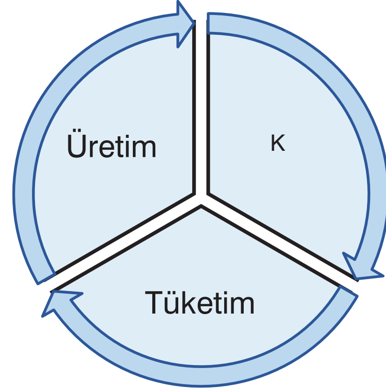
A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Mal ve hizmetlerin kullanılabilir hâle getirilmesine yönelik üretim sürecinde ihtiyaçların doğrudan veya dolaylı olarak doğadan karşılanmasına yetiştirme denir.

Aşağıdaki üretimlerden hangisinin bu duruma uygun örnek olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Tarım ürünleri
B) Deniz ürünleri
C) Elektronik ürünler
D) Et ve süt ürünleri
E) Kereste ürünleri

4. Aşağıdaki şekilde ekonomik faaliyet unsurları arasındaki karşılıklı ilişki gösterilmektedir.

Buna göre şekil üzerinde K ile gösterilen alana getirilebilecek en uygun unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Moda
B) Dağıtım
C) İmalat
D) Reklam
E) Yetiştirme

5. **Türkiye'nin;**

I. jeolojik yapısının farklı kayaçlardan oluşması,
II. yakın jeolojik zamanda oluşmuş genç bir araziye sahip olması,
III. yatak eğimi fazla olan çok sayıda akarsuya sahip olması

özelliklerinden hangileri yenilenebilir enerji üretimi açısından avantaj sağlamaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

6. **Son yıllarda çeşitli mal ve hizmetlerin tüketiminin artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre <u>daha azdır</u>?**

A) Teknolojik gelişmelerin
B) Gelir düzeyinin yükselmesinin
C) Üretim maliyetlerinin düşmesinin
D) Reklam ve tanıtımların artmasının
E) Doğal kaynak tüketiminin artmasının

7. Sahip oldukları doğal kaynakları bilim ve teknoloji birikimi ile planlı bir şekilde kullanan ülkeler ekonomik yönden kalkınmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu ülkelerden biri olduğu söylenemez?

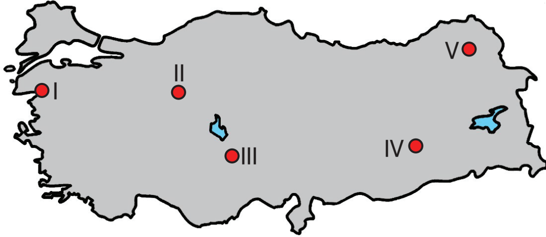
A) ABD B) Kanada C) Rusya
D) Nijerya E) Almanya

8. Türkiye, son yıllarda yenilebilir enerji kaynaklarından elde ettiği elektrik üretimini artırmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu enerji kaynakları içerisinde yer almaz?

A) Güneş B) Rüzgâr C) Hidroelektrik
D) Jeotermal E) Dalga

9. Rüzgâr esme sayısının ve hızının elverişli olduğu bölgelerde rüzgâr santralleri kurularak elektrik enerjisi üretilmektedir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde bu enerji kaynağından elde edilen elektrik üretiminin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki doğal kaynaklardan hangisinin kimya sanayisinde ham madde olarak yaygın bir şekilde kullanıldığı söylenebilir?

A) Kömür B) Petrol C) Doğal gaz
D) Toprak E) Orman

11. Aşağıdaki tabloda yenilenemeyen bazı doğal kaynakların yaygın kullanım alanları verilmiştir.

Doğal Kaynak	Kullanım alanı
I	- Demir-çelik sanayisi - Enerji üretimi
II	- Enerji üretimi - Ulaşım - Ham madde
III	- Konutların ısıtılması - Enerji üretimi

Tabloda numaralandırılan yerlere aşağıdaki doğal kaynaklardan hangileri getirilmelidir?

	I	II	II
A)	Petrol	Kömür	Doğal gaz
B)	Doğal gaz	Petrol	Kömür
C)	Doğal gaz	Kömür	Petrol
D)	Kömür	Doğal gaz	Petrol
E)	Kömür	Petrol	Doğal gaz

12. İklim ve yeryüzü şekilleri üretimi etkileyen doğal unsurlardandır.

Aşağıdaki üretim faaliyetlerinden hangisinde bu unsurların etkisinin daha az olduğu söylenebilir?

A) İnşaat yapımı
B) Tarımsal üretim
C) Maden üretimi
D) Orman ürünleri üretimi
E) Yenilenebilir enerji üretimi

13. Üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerinin gelişmesinde beşerî faktörlerin önemi fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi bu faktörler arasında yer almaz?

A) Ulaşım
B) Toprak
C) Sermaye
D) Gelir düzeyi
E) Teknolojik gelişmeler

1. **Aşağıdaki üretim, dağıtım ve tüketimle ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Mal ve hizmetlerin işlemden geçirilerek kullanılabilir hâle getirilmesine üretim denir.

B) İklim şartları, tarımsal üretimi en fazla etkileyen doğal faktördür.

C) Yeryüzü şekillerinin uygun olduğu alanlarda üretim, dağıtım ve tüketim artmaktadır.

D) Üretimi etkileyen beşerî faktörlerin başında reklam, moda ve ihtiyaçlar gelmektedir.

E) Ulaşım sistemleri ürünlerin tüketiciye ulaştırılmasında büyük öneme sahiptir.

2. Su kaynakları bir ülkenin üretim faaliyetlerinde kullandığı en önemli doğal kaynaklardandır.

Aşağıdaki faaliyetlerden hangisinde bu kaynaklara olan ihtiyaç daha azdır?

A) Balıkçılıkta

B) Termik santrallerde

C) Nükleer santrallerde

D) Fosil yakıt üretiminde

E) Hidroelektrik enerji üretiminde

3. Üretimi açık alanda olan gemi imalatı ve inşaat sektörlerinde yılın belli dönemlerinde üretim yavaşlamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi metinde bahsedilen bu duruma neden olmaktadır?

A) Tüketimin artması

B) Ulaşımın aksaması

C) Sanayi faaliyetlerinin yavaşlaması

D) Hava koşullarının elverişsiz olması

E) Ham madde temininin zorlaşması

4. Aşağıdaki tabloda doğal kaynak ve gelişmişlik seviyesi farklı üç ülkenin özellikleri verilmiştir.

Doğal kaynaklar açısından zengin gelişmiş bir ülkedir. → .....I.....

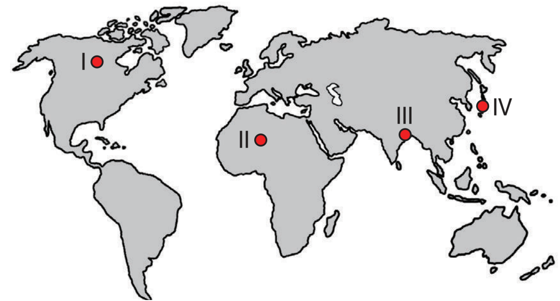
Doğal kaynaklar açısından fakir gelişmiş bir ülkedir. → .....II.....

Doğal kaynaklar açısından zengin az gelişmiş ülkedir. → .....III.....

Tabloda numaralandırılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Japonya	Nijerya	Kanada
B)	Nijerya	Kanada	Japonya
C)	Kanada	Japonya	Nijerya
D)	Japonya	Kanada	Nijerya
E)	Kanada	Nijerya	Japonya

5. Aşağıdaki haritada dört yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Gösterilen bu yerlerden hangilerinde nüfusa bağlı olarak tüketiminin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

6. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de bazı doğal kaynaklarla bu kaynakların bulunduğu alanlarda yapılan turizm faaliyeti gösterilmiştir.

Doğal Kaynak	Turizm Çeşidi
Kumsal	I
Dağ	Kış turizmi
Akarsu	Spor turizmi
Sıcak su	II

Tabloda numaralandırılarak boş bırakılan alanlara aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II
A)	Kongre turizmi	Kıyı turizmi
B)	Kültür turizmi	Termal turizm
C)	Kıyı turizmi	Kültür turizmi
D)	Kıyı turizmi	Termal turizm
E)	İnanç turizmi	Kültür turizmi

7. Türkiye, maden çeşitliliği bakımından dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır.

Bu çeşitliliğin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuzey Yarım Küre'de yer alması

B) Ortalama yükseltisinin fazla olması

C) Farklı jeolojik dönemlere ait arazi yapısına sahip olması

D) Geçmiş dönemlerde farklı iklim koşullarının etkisinde kalması

E) Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında yer alması

8. Doğada sınırlı miktarlarda bulunan ve kullanıldığında kendini yenileyemeyen kaynaklara tükenebilir doğal kaynaklar denir.

Aşağıdakilerden hangisinin üretiminde bu doğal kaynakların payı daha fazladır?

A) Tarım ürünleri

B) Dericilik ürünleri

C) Demir-çelik ürünleri

D) Deniz ürünleri

E) Ahşap ürünleri

9. Sermaye, teknolojik gelişmeler, iş gücü gibi beşerî unsurlar bazı üretim faaliyetlerinin yer seçiminde oldukça etkilidir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisi bu unsurlar açısından daha uygun koşullara sahiptir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Son yıllarda artan enerji ihtiyacına bağlı olarak yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde jeotermal enerjinin önemi artmıştır.

Bulundukları bölgenin özellikleri ve sahip olduğu doğal kaynaklar düşünüldüğünde aşağıdaki ülkelerin hangisinde bu enerji üretiminin daha az olduğu söylenebilir?

A) ABD

B) Endonezya

C) Filipinler

D) Türkiye

E) Almanya

1. Üretim faaliyetlerin çeşitlenmesinde iklim, yeryüzü şekilleri, bitki örtüsü ve toprak gibi doğal faktörler önemli bir yere sahiptir.

Aşağıdaki üretim faaliyetlerinden hangisinde bu faktörlerin etkisi daha azdır?

A) Kâğıt üretimi

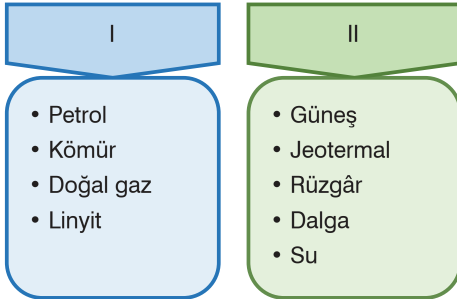
B) Et ve süt ürünleri

C) Un ve unlu gıda

D) Şeker üretimi

E) Demir- çelik üretimi

2. Aşağıdaki şemada bazı doğal kaynaklar gruplandırılarak verilmiştir.

Bu şemadaki gruplandırma ve doğal kaynaklarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. grupta farklı jeolojik zamanda oluşmuş doğal kaynaklar bulunmaktadır.

B) II. grupta yer alan doğal kaynaklar yenilenebilir enerji kaynaklarıdır.

C) Her iki grupta yer alan doğal kaynaklar sadece enerji üretiminde kullanılır.

D) II. gruptaki doğal kaynakların son yıllarda enerji üretimindeki payı artmaya başlamıştır.

E) I. grupta yer alan doğal kaynakların tüketimi karbon salınımına neden olmaktadır.

3. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki üç farklı bölgenin iklim tipi ve yer şekillerinin bazı özellikleri verilmiştir.

Bölgeler	İklim Tipi	Jeolojik ve Jeomorfolojik Yapı
K	Karadeniz	Yükselti ve engebe fazla
L	Karasal	Platolar yaygın
M	Akdeniz	Fay hatları yaygın

Bu bölgelerde potansiyeli yüksek olan yenilenebilir enerji kaynakları aşağıdakilerden hangisinde bir arada verilmiştir?

	K	L	M
A)	Jeotermal	Güneş	Hidrolik
B)	Güneş	Hidrolik	Jeotermal
C)	Güneş	Jeotermal	Hidrolik
D)	Hidrolik	Güneş	Jeotermal
E)	Hidrolik	Jeotermal	Güneş

4. Aşağıda bir doğal kaynağa ait bazı bilgiler verilmiştir.

- Odundan sonra kullanılan en eski doğal kaynaktır.
- Sanayi Devrimi'nden sonra kullanım alanı daha da genişlemiştir.
- Günümüzde demir-çelik sanayisinde ve termik santrallerde kullanılmaktadır.

Bu doğal kaynağın aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Petrol B) Bor C) Kömür
D) Doğal gaz E) Rüzgâr

5. Türkiye ekonomisine büyük katkı sağlayan linyit Türkiye'de yaygın bir şekilde bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu doğal kaynağın Türkiye'de yaygın olmasının en önemli nedeni olarak gösterilebilir?

A) Mezozoyik'te görülen deniz altı volkanik faaliyetler

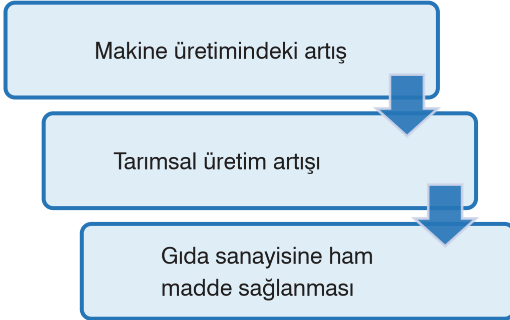
B) Paleozoyik'te oluşan tektonik ve volkanik faaliyetler

C) Senozoyik'te meydana gelen Alp Orojenezi

D) Paleojen ve Neojen yaşlı tortul depolarının yaygın olması

E) Kuvaterner'de yaşanan buzul ve buzul sonrası dönemler

6. Aşağıdaki şemada çeşitli üretim türlerinin birbirine olan etkisi gösterilmiştir.

Bu işleyişte aşağıdaki beşerî unsurlardan hangisinin etkisi <u>daha azdır</u>?

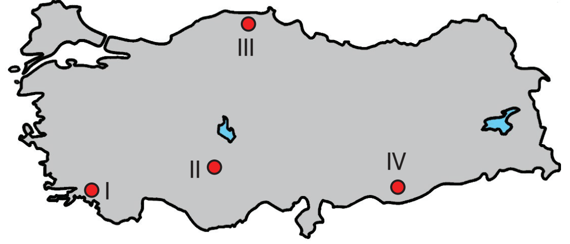
A) Sermaye
B) Reklam ve moda
C) Tarımsal faaliyetler
D) Teknolojik gelişmeler
E) Pazarlama ve ulaşım olanakları

7. Bazı ülkeler sermaye ve teknoloji yetersizliği nedeniyle sahip oldukları maden ve enerji kaynaklarını işlemeden veya yarı işlenmiş hâlde ihraç etmektedir.

Bu ülkelere aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilebilir?

A) Güney Kore
B) Japonya
C) Rusya
D) İtalya
E) Venezuela

8. Türkiye'de yer şekillerinin engebeli olduğu yerlerde tarım arazileri daraldığı için tarımsal üretim azalır.

Bu durum haritada numaralandırılan yerlerin hangilerinde <u>daha fazla</u> görülmektedir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Dağıtım, ürünlerin tüketiciye bozulmadan ve en kısa sürede ulaştırılması bakımından oldukça önemlidir. Bu nedenle dağıtımda yaşanan aksaklıklar tüketimi de etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu destekleyen örnek olarak gösterilebilir?

A) Yaz mevsiminde pazarlarda meyve ve sebze çeşitliliğinin artması
B) Kar yağışından sonra büyük şehirlerde ürün fiyatlarının artışı
C) Kış mevsiminde sera ürünlerinin satışa sunulması
D) Tarım haşerelerinin mahsul verimini düşürmesi
E) Olumsuz hava koşullarının üretim miktarını azaltması

1. Coğrafya dersinde bir grup öğrenci, ülkelerin doğal kaynakları ve ekonomik özellikleri arasındaki ilişki hakkında çeşitli bilgiler vermiştir.

Ömer: Kuveyt petrol ve doğal gaz ithal ederek kalkınmaktadır.

Irmak: İsviçre doğal kaynak bakımından zengin gelişmiş bir ülkedir.

Emre: Venezuela doğal kaynaklar bakımından fakir ve az gelişmiş bir ülkedir.

Cemre: Moğolistan doğal kaynak bakımından fakir ve az gelişmiş bir ülkedir.

Tolga: Kanada doğal kaynak bakımından fakir ve gelişmiş bir ülkedir.

Buna göre hangi öğrencinin konuyla ilgili verdiği bilgi doğrudur?

A) Ömer

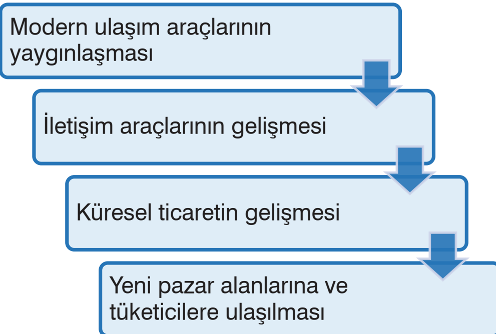
B) Irmak

C) Emre

D) Cemre

E) Tolga

2. Aşağıdaki şekilde üretilen ürünlerin pazar alanlarına ulaşmasında yaşanan bazı gelişmeler gösterilmiştir.

Bu gelişmelerde etkili olan beşerî unsurlar arasında aşağıdakilerden hangisi <u>gösterilemez</u>?

A) Ulaşım

B) İletişim

C) Pazarlama

D) Enerji kaynakları

E) Teknolojik gelişmeler

3. **Türkiye'de doğal kaynaklar ve ekonomi ilişkisiyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) İklim çeşitliliğinin fazla olması tarım ürünü çeşitliliğini artırmıştır.

B) Son yıllarda rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretimi artmıştır.

C) Toprak sanayide ham madde olarak kullanılmaktadır.

D) Topoğrafyanın engebeli olması hidroelektrik enerji potansiyelini yükseltmiştir.

E) Elektrik üretiminde en büyük paya yenilenebilir kaynaklar sahiptir.

4. Sahip oldukları doğal kaynaklar bakımından fakir bazı ülkeler, yakın zamanda ekonomik büyüme performanslarıyla doğal kaynak bakımından zengin çok sayıda ülkeyi geride bırakmışlardır.

Bu duruma;

I. Singapur,
II. Malezya,
III. Japonya,
IV. Katar

gibi ülkelerden hangileri örnek verilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Üretilen teknolojik ürünler dünyanın bazı bölgelerinde daha az tüketilmektedir.

Bu bölgelerde;

I. genç nüfus oranının yüksek olması,
II. toplam nüfusun az olması,
III. gelir seviyesinin düşük olması,
IV. sanayileşme hızının yüksek olması

faktörlerinden hangilerinin bu durumun ortaya çıkmasında <u>daha etkili</u> olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Mandıracılık ve kümes hayvancılığı büyük şehirlerin çevresinde yaygın olarak yapılmaktadır.

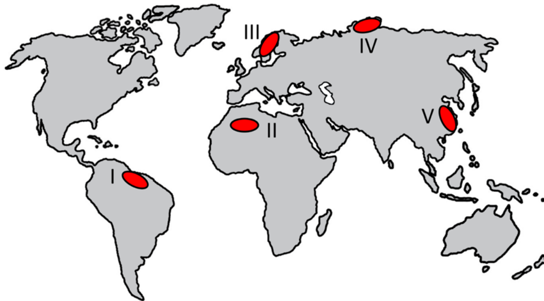
Bu durumunun ortaya çıkmasında;

I. ulaşım maliyetinin düşüklüğü,
II. pazar alanlarına yakınlık,
III. paketleme maliyetinin yüksekliği

faktörlerinden hangilerinin daha etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Aşağıdaki haritada beş alan numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangisinde güneş enerjisi potansiyeli daha yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

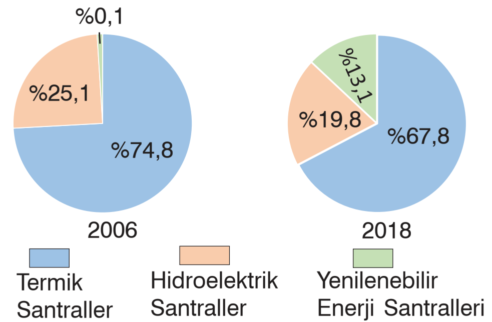
8. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerdeki insanların gelir seviyeleri düşünüldüğünde hangilerinde kişi başına teknolojik ürün tüketim oranının daha fazla olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 2006 ve 2018 yıllarına ait elektrik üretiminin santral türlerine göre oransal dağılışı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) 2018'deki hidroelektrik santrallerdeki elektrik üretim oranı 2006'dan fazladır.

B) 2018'de yenilenebilir enerji santralleri arasında en fazla paya rüzgâr sahiptir.

C) Her iki yılda elektrik üretiminin yarıdan fazlası termik santrallerinden elde edilmiştir.

D) 2006'daki elektrik tüketimi 2018'den azdır.

E) 2006'da termik santrallerde en fazla kullanılan enerji kaynağı linyittir.

1. Aşağıda Türkiye'nin ekonomi politikalarıyla ilgili bazı uygulamalar numaralandırılarak verilmiştir.

I. Sümerbank'ın kurulması

II. Aşar vergisinin kaldırılması

III. Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması

Bu uygulamalardan hangilerinin doğrudan tarımsal faaliyetleri etkilemesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

I numaralı öncülde yer alan Sümerbank'ın kurulması ve III numaralı öncülde yer alan Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması doğrudan sanayi faaliyetleri ile ilgilidir. Çünkü Sümerbank'a bağlı çok sayıda pamuklu ve yünlü dokuma, giyim, ayakkabı fabrikaları gibi fabrikalar açılmıştır. Teşvik-i Sanayi Kanunu 28 Haziran 1927 tarihinde kabul edilmiştir. Ülke ekonomisini sanayi alanında geliştirebilmek bu kanunun temel hedefidir.

II numaralı öncülde yer alan ve tarım sektörü ile ilgili bir vergi olan aşar vergisinin 1925 yılında kaldırılması tarım ile doğrudan ilgili olduğundan sorunun doğru cevabı yalnız II, B seçeneğidir.

Cevap: B

2. Aşağıda, Türkiye'de 1980 sonrası dönemde ekonomik politikalarla ilgili bazı uygulamalar verilmiştir.

- Döviz girişi serbest bırakılmıştır.
- Daha fazla dışa açılma hedeflenmiştir.
- Serbest ekonomi modeline geçilmiştir.
- İhracata dayalı büyüme hedeflenmiştir.

Bu uygulamalara bağlı olarak aşağıdaki gelişmelerden hangisinin yaşanması <u>beklenmez</u>?

A) Yabancı sermaye girişinin artması

B) İşletmelerin dış rekabet gücünün artması

C) Ekonomide özel sektörün payının artması

D) Ekonomi üzerinde kamu etkisinin artması

E) Ekonomide dışa açılma sürecinin hızlanması

Çözüm:

Türkiye'de 1980 sonrası dönemde ekonomik politikalarla ilgili uygulamalara bağlı olarak yurt dışından yabancı sermaye girişi artmıştır. İhracatı artırmak için üretilen ürünlerin kaliteli olmasına özen gösteren işletmelerin dış rekabet gücü de artmıştır. Serbest ekonomi modeline geçilmesi, ekonomide özel sektörün payının artmasına neden olmuştur. İhracata dayalı büyümenin hedeflenmesiyle ekonomide dışa açılma süreci hızlanmıştır.

Ekonomide özel sektörün payı ve etkisi artmış, kamunun etkisi azalmıştır. Bu nedenle D seçeneğinde yer alan, ekonomi üzerinde kamu etkisinin artması durumu beklenmez.

Cevap: D

3. Çiftçilerin ürettiği tarım ürünlerini alarak işledikten sonra tüketiciye uygun fiyatlarla satan kuruluşlar hem üreticiyi hem de tüketiciyi desteklemektedir.

Türkiye'de üzüm, pamuk, zeytin ve incir gibi ürünleri bu amaçlarla alan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Antbirlik

B) Çaykur

C) Çukobirlik

D) Fiskobirlik

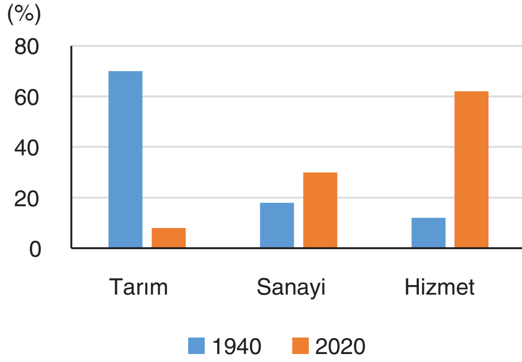
E) Tariş

Çözüm:

Türkiye'nin en büyük üretici kooperatiflerinden olan ve merkezi İzmir'de bulunan Tariş genellikle Ege'de yetişen incir, üzüm, pamuk ve zeytin gibi yağlı tohumları çiftçilerden alarak işleyen bir kuruluştur.

Cevap: E

4. Aşağıdaki grafikte, bir ülkedeki ekonomik sektörlerin gayrisafi millî hasıla içindeki payı gösterilmektedir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Tarımdan elde edilen gelir 1940 ile 2020 yılları arasında azalmıştır.

B) 2020 yılında en fazla gelir sanayi sektöründen elde edilmiştir.

C) 1940 yılında hizmet sektörünün gayrisafi millî hasıla içindeki payı tarımdan fazladır.

D) Sanayi sektörü payındaki değişimin az olması iç göç yaşanmadığını gösterir.

E) Hizmet sektörünün gayrisafi millî hasıla içindeki payının artması bu sektörün geliştiğini gösterir.

Çözüm:

1940 ve 2020 yıllarında tarım sanayi ve hizmet sektörlerinden elde edilen gelirle ilgili bir bilgi grafikte yer almadığından A ve B seçeneklerine ulaşılamaz.

C seçeneğinde yer alan 1940 yılında hizmet sektörünün gayrisafi millî hasıla içindeki payı tarımdan fazladır, bilgisi doğru değildir. Çünkü tarım sektörünün gayrisafi millî hasıla içindeki payı diğer sektörlerden çok daha fazladır.

Sanayi sektöründeki gelişmelere bağlı olarak özellikle kırsal kesimden şehirlere çok fazla göç olduğundan D seçeneğindeki bilgi de doğru değildir. Sanayi sektörünün payının 1940 yılında %20'lerden, 2020 yılında %30'lara çıkması iç göç yaşanmadığı anlamına gelmez.

Hizmet sektörünün 1940 yılında gayrisafi millî hasıla içindeki payı oldukça düşük iken 2020 yılında %60'ları geçmesi ve diğer sektörlere göre payının daha yüksek olması Türkiye'de bu sektörün oldukça gelişmiş olduğunu göstermektedir.

Cevap: E

5. Türkiye'de ekilen arazilerin her yıl önemli bir bölümü nadasa bırakılmaktadır.

Buna göre;

I. sulama,
II. ilaçlama,
III. makineleşme

gibi faktörlerden hangilerinde yaşanacak gelişme nadas uygulamasının azalmasına katkı sağlar?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Nadas tarlanın bir veya iki yıl gibi belirli bir zamanda boş bırakılması ve bu süre içinde uygulanan işlemleri ifade eder. Nadas, tarlaya düşen yağışın az olduğu, kuru tarım bölgelerinde uygulanır. Böylece ekilmeyen zaman diliminde toprağın su seviyesinin tekrar yükselerek tarıma elverişli duruma gelmesi beklenir. Nadasın nedeni kuraklığa bağlı olarak toprağın suyunun azalması olduğundan sulamanın artmasıyla nadasa bırakılan alanlar azalacaktır.

Cevap: A

6. Aşağıdaki tabloda, farklı beş ülkedeki aynı tarım ürününün ekim alanları ve üretim miktarları gösterilmiştir.

Ülkeler	I	II	III	IV	V
Ekim alanı (bin ha)	220	52	320	280	36
Üretim (bin ton)	229	400	350	25	60

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında, bu ülkelerden hangisinde modern tarım yöntemlerinin daha fazla uygulandığı söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Modern tarımın uygulandığı ülkelerde birim alandan elde edilen üretim miktarı fazladır. Bu durum; sulama, gübreleme, ilaçlama ve makineli tarım gibi modern tarım yöntemleriyle ilgilidir. Tabloda beş ayrı ülkede aynı tarım ürününün ekim alanları ve bu ekim alanından elde edilen üretim miktarları gösterilmiştir. Bu ülkelerden en az ekim alanı ile en fazla ürün elde eden ülke II numara ile gösterilmiştir. Bu bilgi ile II numaralı ülkede modern tarım yöntemlerinin daha fazla uygulandığı sonucuna ulaşılabilir. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

7. Türkiye; 1.141 m ortalama yükseltiye sahip, dağlık ve engebeli alanların geniş yer kapladığı bir ülkedir.

Tarımda verimi etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisi bu durumdan daha fazla olumsuz etkilenir?

A) Gübreleme B) İlaçlama C) Sulama
D) Makineleşme E) Tohum ıslahı

Çözüm:

Türkiye yükseltisi fazla dağlık ve engebeli bir ülke olduğundan, bu engebeli alanlarda tarımda makineleşme zordur. Tarım faaliyetlerini kolaylaştıran traktör gibi tarım araçlarının engebeli arazi koşulları nedeniyle tarım alanlarında olmaması, tarımda verimliliği olumsuz etkiler.

Cevap: D

8. Türkiye'de sıcaklık ve yağış gibi iklim elemanları tarım ürünlerinin yetişmesi için uygun koşulları sağlayan temel faktörlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

A) Zeytin yetiştiriciliğinin Akdeniz ve Ege Denizi'nin kıyı kesimlerinde gelişmesi
B) Buğday tarımının iç kesimlerde yoğunlaşması
C) Çay tarımının Doğu Karadeniz'in kıyı kesimlerinde yapılması
D) Eğimin fazla olduğu tarım arazilerinde makine kullanımının sınırlı olması
E) Rize ve Trabzon kıyılarında mandalina tarımının yapılması

Çözüm:

Zeytin yetiştiriciliğinin Akdeniz ve Ege Denizi'nin kıyı kesimlerinde gelişmesi, buğday tarımının iç kesimlerde yoğunlaşması, çay tarımının Doğu Karadeniz'in kıyı kesimlerinde yapılması, Rize ve Trabzon kıyılarında mandalina tarımının yapılması, bu yerlerin iklim özellikleriyle yani yağış ve sıcaklık koşullarıyla ilgilidir.

D seçeneğinde yer alan, eğimin fazla olduğu tarım arazilerinde makine kullanımının sınırlı olması ise arazi özellikleri yani yeryüzü şekilleri ile ilgili olup iklim ile ilgili değildir.

Cevap: D

9. Aşağıdakilerden hangisinin tarımsal verimlilik üzerindeki etkisi daha azdır?

A) Sulama
B) Makineleşme
C) Gübreleme
D) Jeolojik yapı
E) İlaçlama

Çözüm:

Sulama, tarımda makineleşme, gübreleme ve ilaçlama doğrudan doğruya tarım arazilerine yönelik uygulamalar olduğundan tarım topraklarının veriminin artmasında etkili faktörlerdir.

D seçeneğinde yer alan jeolojik yapı ise tarım arazilerinin jeolojik devirlerde meydana gelme süreci ve yerin iç yapısının özellikleri ile ilgili olduğundan tarım topraklarının verimliliği üzerinde diğerlerine göre etkisi en azdır.

Cevap: D

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlarda aşağıdakilerden hangisindeki tarım ürünlerinin yetiştiriciliği daha yaygındır?

	I	II	III
A)	Ayçiçeği	Mısır	Pamuk
B)	Haşhaş	Zeytin	Fındık
C)	Üzüm	Ayçiçeği	Elma
D)	Çeltik	Mısır	Fındık
E)	Buğday	Anason	Kayısı

Çözüm:

I numaralı alan Meriç Nehri çevresidir. Burada çeltik yani pirinç üretimi yaygındır. II numaralı alanda Çukurova bulunmakta olup burada mısır üretimi fazladır. III numaralı alan Ordu, Giresun çevresidir. Burada fındık üretimi yaygındır.

Cevap: D

11. Organik tarım, üretimde kimyasal girdi kullanılmayan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı olan tarımsal üretim biçimi olup insan sağlığı ve doğal dengenin korunmasında modern tarım yöntemlerine göre daha etkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu tarım yönteminin sağladığı avantajlardan değildir?

A) Ürün kalitesinin artması

B) Tarımsal verimin artması

C) İnsan sağlığının korunması

D) Sağlık harcamalarının azalması

E) Sürdürülebilir çevreyi desteklemesi

Çözüm:

Organik tarımda kimyasal gübre, ilaç gibi maddeler olmadığından ürünler doğal olur, kalite değeri artar. Bu tarım yönteminde verim artıran kimyasallar kullanılmadığından tarımsal verimin artması beklenmez. Bu nedenle sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Kimyasal içerikli gübre, ilaç ve hormonların kullanılmaması ile sağlıklı ürünler yetiştirilir. Bunları tüketen insanların sağlığı korunmuş olur dolayısıyla sağlık harcamaları da azalmış olur.

Organik tarımla toprak ve su kirliği azalır, doğal çevre korunarak sürdürülebilirlik desteklenir. Gelecek nesillerin tarım topraklarından faydalanabilmesi sağlanmış olur.

Cevap: B

12. Seracılık faaliyetleri, kış sıcaklık değerlerinin yüksek olduğu yerlerde maliyeti düşük bir şekilde yapılabilmektedir.

Buna göre numaralandırılan alanlardan hangisinde bu maliyetin daha düşük olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

III numaralı alan Akdeniz kıyılarında Mersin ve çevresidir. Burada Akdeniz iklimi görülür, yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer. Kış sıcaklıkları genellikle 0°C derecenin üstündedir. Bütün bu nedenlere bağlı olarak bu alanda seracılık faaliyetleri gelişmiş olup, serayı ısıtma maliyetleri de diğer yerlere göre daha düşüktür. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

I numarada yer alan Güney Marmara, II numarada yer alan Göller Yöresi, IV numarada yer alan Samsun çevresi ve V numarada yer alan Şanlıurfa çevresinde ise özellikle kış sıcaklıkları Mersin çevresine göre daha düşük olduğundan, seracılık faaliyetlerindeki maliyet, Mersin çevresine göre daha fazla olur.

Cevap: C

1. Aşağıda Türkiye’de uygulanmış ekonomi politikalarından bazıları verilmiştir.

- Devletçi ekonomi politikalarına geçilmiştir.
- Birinci ve ikinci Sanayi Planı uygulanmıştır.
- Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA) kurulmuştur.

Bu politikalar, aşağıdaki dönemlerden hangisinde uygulanmıştır?

A) 1923 öncesi dönem
B) 1923-1929 dönemi
C) 1930-1950 dönemi
D) 1950-1960 dönemi
E) 1980 sonrası dönem

2. Türkiye’de seracılık faaliyeti genellikle İzmir’in güneyi ile İskenderun Körfezi arasındaki sahil kuşağında, yer yer Güney Marmara kıyılarında yapılır.

Seracılık faaliyetlerinin genellikle bu alanlarda yapılması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Kış aylarının yağışlı olması
B) Toprak tipinin daha uygun olması
C) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
D) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması
E) Kış sıcaklık değerlerinin yüksek olması

3. Başarıyla sonuçlanan Birinci Sanayi Planı’ndan sonra 1938’den itibaren uygulamaya konulmak üzere İkinci Sanayi Planı hazırlanmış ancak bu plan uygulanamamıştır.

Bu planın uygulanamamasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi <u>daha fazladır</u>?

A) Gayrisafi millî hasılanın düşük olması
B) Nüfus artış hızının düşük, tüketim miktarının az olması
C) 1929 yılında dünyada ekonomik bunalımın yaşanması
D) Teknoloji ve yetişmiş insan gücünün yetersizliği
E) İkinci Dünya Savaşı’nın oluşturduğu etkiler

4. Sulamanın yetersiz olduğu bölgelerde tarım alanlarının bir yıl ekilmeden boş bırakılarak toprağın dinlendirilmesidir.

Tanımı verilen bu kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nadas
B) Ekstansif
C) Entansif
D) Plantasyon
E) Nöbetleşe

5. Türkiye’de bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltmak, halkın refah seviyesini yükseltmek ve iç göçleri azaltmak gibi amaçlarla Güneydoğu Anadolu Projesi geliştirilmiştir.

Bu projenin uygulandığı alanlarda aşağıdakilerden hangisinde bir artış olması <u>beklenmez</u>?

A) Bölge içi gelirde
B) Nüfus miktarında
C) Tarımsal üretimde
D) Ulaşım olanaklarında
E) Yeraltı zenginliklerinde

6. Aşağıdaki haritada bazı tarım ürünlerinin yetiştirildiği bir bölge taranarak gösterilmiştir.

Bu alanda aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin <u>daha az</u> yetiştirilmesi beklenir?

A) Zeytin
B) Haşhaş
C) Pamuk
D) İncir
E) Fındık

7. Buğday, Türkiye’de en çok yetiştirilen tahıldır. Ancak bu tarım ürününde birim alandan elde edilen üretim miktarı yıllara göre farklılık göstermektedir.

Bu ürünün üretim miktarında yıllara göre oluşan bu farklılık üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

A) Üretim alanlarının bazı yıllarda azalıyor olması

B) Bazı yıllarda buğdaya olan talebin az olması

C) Tarımsal ürün depolama alanlarının yetersiz olması

D) Farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesinin buğday ekim alanlarını daraltması

E) Bazı alanlardaki buğday üretiminde doğal koşullara bağımlılığın fazla olması

8. Türkiye’de tarımsal verimliliği etkileyen birçok doğal ve beşerî faktör bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

A) İklim

B) İlaçlama

C) Makineleşme

D) Toprağın bakımı

E) Doğal bitki örtüsü

9. Türkiye’de kiraz hasatına başlama zamanı illere göre değişiklik göstermektedir. Haziran ayında İzmir ve Manisa’da başlayan kiraz hasadını, temmuz başından itibaren Isparta, Afyonkarahisar ve Konya gibi illerdeki hasatlar izler.

Bu tarım ürününün hasat zamanıyla ilgili farklılığın oluşmasında aşağıdaki faktörlerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

A) İklim şartları

B) Ürünün cinsi

C) Toprak özelliği

D) Sulama koşulları

E) Gübre çeşidi

10. Tarımsal üretimi artırmak için uygulanan yöntemlerden biri de toprakta azalan minerallerin takviye edilerek verimin artırılmasıdır.

Yukarıda tarımsal verimin artmasında etkili olan hangi faktörle ilgili bilgi verilmiştir?

A) Sulama

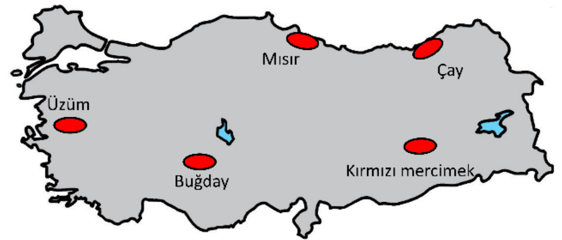
B) İlaçlama

C) Gübreleme

D) Tohum ıslahı

E) Toprak bakımı

11. Aşağıdaki haritada belirtilmiş tarım ürünlerinin yaygın olarak yetiştirildiği alanlardan bazıları gösterilmiştir.

Bu tarım ürünlerinin haritada gösterilen alanlarda yetiştirilmesinde aşağıdaki faktörlerden hangisinin daha belirleyici olduğu söylenebilir?

A) Yer şekilleri

B) İklim

C) İhtiyaçlar

D) Alışkanlıklar

E) Tarım politikaları

1. Tarım ürünlerinin üzeri cam, plastik gibi malzeme ile kapatılmış alanlarda üretilmesine seracılık denir. Türkiye'de seracılık; Antalya, Mersin ve Adana gibi illerin kıyı kesimlerinde fazla gelişmiştir.

Bu faaliyetin bazı alanlarda daha fazla gelişmesinde aşağıdaki faktörlerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

A) Karstik kaynakların varlığı

B) Kış sıcaklıklarının yüksek olması

C) Nüfus yoğunluğunun fazla olması

D) Kıyıda yer alan düz arazilerin genişliği

E) Terra rossa topraklarının yaygın olması

2. 1923 yılında İzmir İktisat Kongresi toplanmış ve bu kongrede yeni kurulacak devletin ekonomik yapısının milliyetçi ve liberal özellikte olması fikri benimsenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu fikri desteklediği söylenemez?

A) Sümerbank'ın kurulması

B) Aşar vergisinin kaldırılması

C) Devlet desteğiyle özel sektöre geçiş

D) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması

E) Tarımda makineleşmenin teşvik edilmesi

3. 1923 ile 1929 arası dönemde uygulanan liberal ekonomi politikası, devlet desteğiyle özel sektöre geçişi önemseyen ve dışa açık bir görüntü sergileyen yapıdadır. Ancak bu tarihten sonra yerini devletçi ekonomi politikalarına bırakmıştır.

Bu politika değişikliğinde;

I. yerli sanayinin hızlıca kurulmak istenmesi,

II. özel sektörün engellenip yatırımların devlet eliyle yapılmak istenmesi,

III. dünyada yaşanan ekonomik krizin Türkiye'yi etkilemesi

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. Türkiye'de Cumhuriyet'in ilk yıllarından bugüne kadar farklı amaçlarla birçok ekonomik politika uygulanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi uygulanan bu politikaların amaçlarından değildir?

A) İstihdamı artırmak

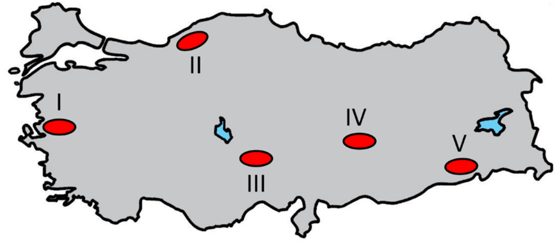
B) Sanayiyi geliştirmek

C) Millî geliri yükseltmek

D) İthalat oranını artırmak

E) Refah seviyesini yükseltmek

5. Türkiye'de yağış miktarının az ve sulamanın yetersiz olduğu tarım bölgelerinde nadas uygulaması yaygındır.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu uygulamanın daha az olması beklenir?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

6. Akdeniz ve Karadeniz kıyılarından iç kesimlere gidildikçe tarım ürünleri farklılaşır. Ege kıyı kuşağında ise yetişen bir tarım ürününe iç kesimlerde rastlamak mümkündür.

Ege kıyılarında görülen bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Tarımsal üretimin benzer maliyetle yapılabilmesiyle

B) Yükselti ortalamalarının fazla değişmemesiyle

C) Makine kullanımının yaygın olmasıyla

D) Gübreleme ve sulama koşullarının iyi olmasıyla

E) Dağların uzanış yönünün kıyıya dik olmasıyla

7. Aşağıdaki tabloda bir tarım ürününün farklı ülkelerdeki ekim alanları ve üretim miktarları verilmiştir.

Ülkeler	I	II	III
Ekim alanı (bin ha)	28	45	82
Üretim (bin ton)	102	50	26

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Verim en yüksek I numaralı ülkede gerçekleşmiştir.

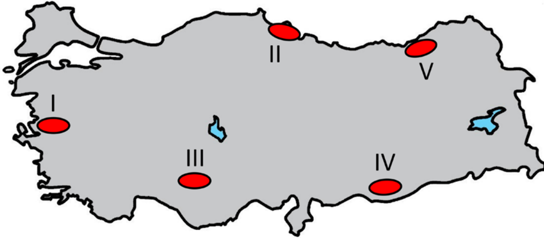
B) En düşük verim III numaralı ülkede gerçekleşmiştir.

C) Üretimdeki dalgalanma en az II numaralı ülkededir.

D) Ekim alanı I numaralı ülkede, II numaralı ülkeye göre daha azdır.

E) Tarımda uygulanan modern yöntemler, I numaralı ülkede daha fazladır.

8. Türkiye'de tarımda makine kullanımı üzerinde etkili olan en önemli doğal faktör yer şekilleridir.

Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan hangisinde makine kullanımının daha az olması beklenir?

A) I) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdakilerden hangisi 1930 ile 1950 arası dönemde gerçekleştirilen yatırımlardan değildir?

A) Sümerbank'ın kurulması

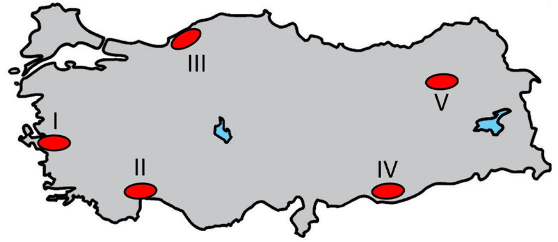
B) Sanayi Kredi Bankası'nın kurulması

C) Kayseri'de bez fabrikasının kurulması

D) Alpullu'da şeker fabrikasının kurulması

E) Karabük'te demir-çelik fabrikasının kurulması

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisinde su isteği fazla olan tarım ürünlerinin sulamaya ihtiyaç duymadan yetiştirilmesi beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Mehmet'in babası ziyarete gittikleri köylerinde kendi çocukluğuyla ilgili anılarını anlatıyordu.

- Benim çocukluğumda harman haziranda başlar, ekim ortalarına kadar sürerdi. Tarlada tırpanla biçtiğimiz ekinleri at arabasıyla harmana getirip işlerdik. Aylarca süren çalışmanın sonunda elde ettiğimiz ürünler bize ve hayvanlarımıza ancak yeterdi. Şimdi öyle mi? Harman dediğimiz çalışma bir hafta sürüyor.

Buna göre Mehmet'in babası, tarımsal faaliyetlerde etkili olan aşağıdaki yöntemlerden hangisi hakkında konuşmuştur?

A) Sulama

B) Gübreleme

C) Makineleşme

D) Tohum ıslahı

E) Zirai mücadele

1. 1923 yılında yapılan İzmir İktisat Kongresi'nde alınan bazı kararlar şunlardır:

- Demir yolu inşaat programına alınmalı
- Atölye tipi sanayi yerine büyük fabrikalar kurulmalı
- Özel girişimcilere kredi sağlayacak devlet bankası kurulmalı
- Ham maddesi yurt içinde yetişen veya yetiştirilebilen sanayi dalları kurulmalı

Kongrede alınan kararlar dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dış ticaret dengesi kurulmaya çalışılmıştır.

B) Ulaşımın geliştirilmesine yönelik karar alınmıştır.

C) Üretimde millîliğin ön plana çıkarılması amaçlanmıştır.

D) Yerli girişimlerin güçlendirilmesi benimsenmiştir.

E) Yatırımların devlet eliyle yapılması kararlaştırılmıştır.

2. İnsan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen, üretim esnasında kimyasalların kullanılmadığı, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü yapılan, sertifikalı tarım yöntemidir.

Yukarıda açıklaması yapılan bu yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Plantasyon tarımı

B) Entansif tarım

C) Ekstansif tarım

D) Nadas tarımı

E) Organik tarım

3. Aşağıda, Türkiye'de uygulanan ekonomik politika dönemlerinden birine ilişkin bazı bilgiler verilmiştir.

- Ekonomide dışa açık ve tarım ağırlıklı bir kalkınma programı uygulanmıştır.
- Büyük yatırımların devlet eliyle yapıldığı bir dönemdir.
- Dönemin sonunda dış ödeme güçlükleri ile karşılaşılmıştır.

Verilen bu özellikler hangi yıllar arasındaki dönemi kapsamaktadır?

A) 1940-1950

B) 1950-1960

C) 1960-1970

D) 19701980

E) 1980-1990

4. Aşağıdaki tabloda 1950 ve 2019 yıllarında Türkiye'de araziden yararlanma şekilleri ve oranları verilmiştir.

Arazi Kullanımı (%)	1950	2019
Tarla arazisi	18,5	24,5
Bağ bahçe arazisi	1,8	4,5
Çayır ve mera arazisi	48,1	18,2
Orman arazisi	13,2	27,8
Diğer	18,4	25

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında,

I. Çayır ve mera arazilerindeki oransal azalma hayvan sayısının da azaldığını göstermektedir.

II. Verilen yıllarda en büyük oransal artış bağ bahçe arazilerinde olmuştur.

III. Oransal azalmanın yaşandığı tek alan çayır ve mera arazileridir.

IV. Bağ ve bahçe arazisi ılıman iklimlerin görüldüğü kıyı kesimlerinde yer almaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Güneydoğu Anadolu'da yer alan illerimizde daha önceleri buğday, arpa, kırmızı mercimek gibi su isteği az olan ürünler geniş alanlarda yetiştirilmekte iken günümüzde bu ürünler yerini yaş sebze, meyve ve endüstri bitkilerine bırakmıştır.

Yetiştirilen tarım ürünlerinde bu değişimin yaşanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazla olmuştur?

A) İklim koşullarının değişmesi

B) Pazarlama koşullarının gelişmesi

C) Tarımla uğraşan kişi sayısının artması

D) Sulama yapılabilen alanların genişlemesi

E) Sanayide ham madde ihtiyacının artması

6. Türkiye'de tarımda makine kullanım oranı son yıllarda kayda değer bir artış göstermesine rağmen bazı yerlerde insan ve hayvan gücüne duyulan ihtiyaç devam etmektedir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarımsal makinelere duyulan ihtiyacın az olması

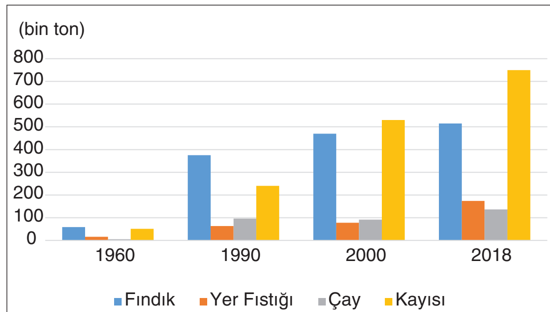
B) Tarım makinelerinin kiralama maliyetlerinin yüksek olması

C) Hektar başına düşen traktör sayısının yetersiz olması

D) Makineli tarıma uygun ürünlerin ekim alanının dar olması

E) Bazı alanlarda arazi yapısından dolayı makine kullanımının sınırlı olması

7. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yetiştirilen bazı tarım ürünlerinin yıllara göre üretim miktarı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) 2018'de en çok kayısı üretimi yapılmıştır.

B) Tüm yıllarda üretimi en az yapılan ürün çaydır.

C) 1960 ile 1990 arasında en yüksek üretim artışı fındıkta olmuştur.

D) Kayısı üretimi düzenli bir artış göstermiştir.

E) Yer fıstığı ve çay üretim miktarı birbirine yakın değerlerdedir.

8. Türkiye'de son yıllarda seracılık faaliyeti Afyonkarahisar, Kütahya, Denizli, Manisa gibi illerde artış göstermiştir.

Bu illerde seracılık faaliyetlerinin gelişme göstermesinde aşağıdaki faktörlerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

A) Jeotermal kaynakların kullanılması

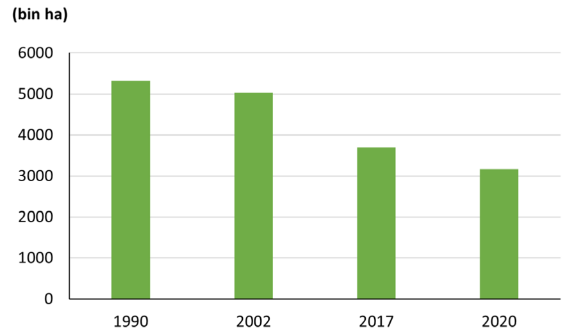
B) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması

C) Kış sıcaklık değerlerinin yüksek olması

D) Verimli alüvyal toprakların bulunması

E) Verilen illerin pazar alanlarına yakın olması

9. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de bazı yıllara ait nadasa bırakılan alanlar gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ekili dikili tarım alanları daralmıştır.

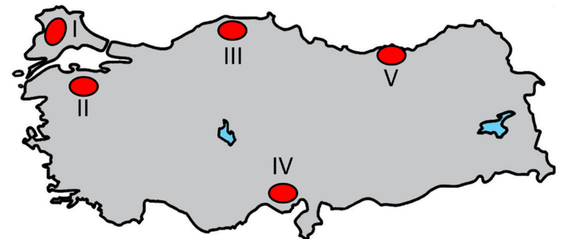
B) Tarımda makine kullanımı artmıştır.

C) Kırsal kesimlerden göçler yaşanmıştır.

D) Sulanabilen tarım alanları genişlemiştir.

E) Organik tarım yöntemleri yaygınlaşmıştır.

10. Yağışların bitkilerin ihtiyaç duyduğu suyu karşılayamadığı alanlarda sulamaya daha fazla ihtiyaç duyulur.

Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde aynı tarım ürününün yetiştirilmesi için sulamaya daha az ihtiyaç duyulacağı söylenebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

1. 1923'te yapılan İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararlardan biri de "Ham maddesi yurt içinde elde edilebilen veya yetiştirilebilen ürünlerin işlenmesine yönelik sanayi tesisleri kurulması gerekmektedir." kararıdır.

Aşağıdaki ekonomik gelişmelerden hangisi bu kararla daha az ilgilidir?

A) Uşak'ta şeker fabrikasının açılması

B) Toprak Mahsulleri Ofisi'nin kurulması

C) Karabük Demir-Çelik Fabrikası'nın açılması

D) Konya Ereğli'de tekstil fabrikasının açılması

E) Bergama Pamuk İpliği ve Dokuma Fabrikası'nın açılması

2. Türkiye'nin tarım politikalarıyla ilgili önemli uygulamalarından biri de destekleme alımlarıdır. Bu uygulamayla devlet bir ürünü önceden belirlediği fiyatla çiftçiden doğrudan satın alır.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisindeki amaçla daha az ilişkilendirilebilir?

A) Çiftçiyi korumak

B) Tarımsal verimi artırmak

C) Fiyat dalgalanmasını önlemek

D) Üretim konusunda çiftçiyi yönlendirmek

E) Tarımsal üretimin devamlılığını sağlamak

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki tarımsal etkinliklerle ilgili yanlış bir bilgidir?**

A) Daha fazla tüketildiğinden buğdayın üretimi diğer tahıllardan fazladır.

B) GAP bölgesinde sulanabilen alanların genişlemesi pamuk üretimini artırmıştır.

C) Türkiye'de yer şekillerinin engebeli olduğu yerlerde tarım arazileri küçük ve parçalıdır.

D) Nadas uygulaması yağışların yetersiz ve sulama olanaklarının kısıtlı olduğu yerlerde yaygındır.

E) Organik tarım yöntemlerinin yaygınlaşması üretim miktarında artış sağlamaktadır.

4. Geçmişte Türkiye'nin tarımda makineleşmeye yönelik en önemli sorunlarından biri traktör sayısının yetersiz olması iken günümüzde hektar başına düşen traktör sayısı kayda değer bir artış göstermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu artışa bağlı olarak ortaya çıkan olumlu durumlardan değildir?

A) Kırsal kesimlerden kentlere doğru göçlerin yaşanması

B) Çiftçinin gelir düzeyinin ve refah seviyesinin yükselmesi

C) İnsan ve hayvan gücüne duyulan ihtiyacın azalması

D) Az zamanda daha fazla iş yapılabilmesine olanak sağlaması

E) Tarım arazilerinden alınan verimin yükselmesi

5. Tarım ürünlerinin yurt içi talebi karşılama derecesine, o ürünün yeterlilik derecesi denir. Türkiye'de buğday üretiminde meydana gelen dalgalanmaya bağlı olarak ürün yeterlilik derecesi bazı yıllarda düşebilmektedir.

Bu tarım ürününün yeterlilik derecesinin yıllara göre değişiklik göstermesinde aşağıdaki faktörlerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

A) Yüksek gelir getiren ürünlerin yetiştirilmesi

B) Gübre ve tarımsal ilaç kullanımının düşük olması

C) Üretiminin kuru tarım yöntemlerine göre yapılması

D) Üretiminin yapıldığı tarım alanlarının daralması

E) Yaz aylarında düşen yağış miktarının azalması

6. Aşağıdaki tabloda bir ülkedeki bazı tarım ürünlerinin yıllara göre üretim miktarları verilmiştir.

Ürünler	1990	2000	2010	2020
Buğday (bin ton)	2.200	2.400	1.500	900
Mercimek (bin ton)	600	550	300	70
Mısır (bin ton)	200	210	1.500	2.700
Şeker pancarı (bin ton)	50	200	900	1.700

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Ulaşım olanakları gelişmiştir.

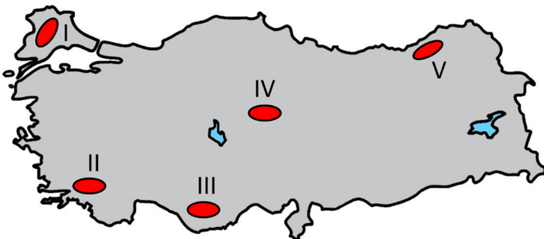
B) Çayır ve mera alanları daralmıştır.

C) Tarımda makine kullanımı artmıştır.

D) Bölgeye düşen yağış miktarı artmıştır.

E) Sulanabilen tarım alanları genişlemiştir.

7. Yer şekillerinin sade ve düz olduğu ovalar, vadi tabanları ile hafif engebeli plato yüzeyleri makine kullanımına daha uygundur.

Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde makine kullanımının <u>daha fazla</u> olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

8. Türkiye’de bazı tarımsal ürünlerde yaşanan üretim dalgalanmasını azaltmak için yapılması gereken çalışmalardan birisi de nadasa bırakılan alanların azaltılmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu alanların azaltılmasında <u>daha etkili</u> olacağı söylenebilir?

A) Nöbetleşe ekimin uygulanması

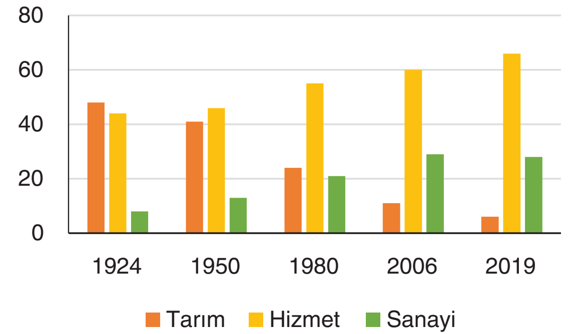
B) Sulama olanaklarının artırılması

C) Gübre ve ilaç desteklerinin sağlanması

D) Tarımda makine kullanımının artırılması

E) Çiftçileri destekleyen kooperatiflerin kurulması

9. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin yıllara göre gayrisafi millî hasılasının sektörel dağılımı verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

A) Tarıma dayalı sanayi kolları gelişmiştir.

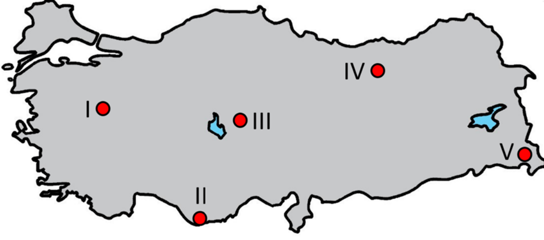
B) Hizmet sektöründe çalışanların sayısı sürekli olarak artmıştır.

C) Tarımsal üretim miktarı 1924 ile 2019 yılları arasında sürekli olarak azalmıştır.

D) Sanayi sektörünün gayrisafi millî hasıla içindeki payının artması sanayi ürünü ihracatıyla ilgilidir.

E) Hizmet sektörünün gayrisafi millî hasıla içindeki payı sürekli olarak artmıştır.

1. Zeytin genellikle yıllık sıcaklık ortalaması 15-20°C olan yerlerde yetişmektedir. Dayandığı en düşük sıcaklık -7°C'dir. Bu derecenin altında zarar görmeye başlar.

Buna göre zeytin haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde daha kolay yetişme imkânı bulur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Zeytin, Akdeniz ikliminde yetişebilen en önemli tarım ürünlerinden biridir. Ana yurdu Doğu Akdeniz kıyıları olan bu ürün, hem sofralık hem de yağlık olarak üretilmektedir. Ülkemizde Manisa, Aydın, Bursa, Balıkesir, İzmir, Hatay, Gaziantep ve Mersin zeytin üretiminde ön plana çıkan illerdir.

Buna göre zeytinin yetişme imkânının daha kolay olduğu yer Akdeniz ikliminin görüldüğü alanlardır. Haritaya baktığımızda II numaralı yerde zeytinin daha kolay yetişeceği görülür. Diğer numaralandırılan yerlere baktığımızda karasal iklim özellikleri görüldüğü için zeytinin yetişme imkânı olmayacaktır.

Sorunun doğru cevabı II numaralı yerin verildiği B seçeneğidir.

Cevap: B

2. Türkiye'de bazı tarım ürünlerinin yetiştiriciliği doğal koşullara bağlı olduğu için bu ürünlerin üretim miktarında dalgalanmalar görülür.

Buna göre;

I. nadas,

II. ekstansif tarım,

III. nöbetleşe ekim

uygulamalarından hangileri bu duruma sebep olmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Soruyu öncüller üzerinden cevaplayacak olursak;

I. nadas; tarım alanlarının sürülerek bir veya iki yıl dinlenmesi için boş bırakılmasına nadas denir. Türkiye'de ekilen tarım arazilerinin her yıl yaklaşık %25'i sulama ve gübre yetersizliğinden dolayı nadasa bırakılmaktadır. Nadas uygulamasına bağlı olarak üretimde dalgalanma, erozyon, çiftçi gelirinin azalması gibi olumsuzluklar yaşanır.

II. ekstansif tarım, modern tarım yöntemlerinin uygulanmadığı, geleneksel yöntemlerle yapılan tarım metoduna denir. Ekstansif tarım metodunda sulama, gübreleme, ilaçlama ve kaliteli tohum kullanımı gibi uygulamalar yetersiz olduğundan verim düşüktür. Üretimde yıllar arasında dalgalanmalar görülür. Ancak entansif (modern) tarım metodunu uygulayan ülkelerde doğal koşullara bağımlılık oldukça düşük olduğundan verim çok yüksektir. Üretimde yıllar arasında dalgalanmalar görülmez.

III. nöbetleşe ekim; tarlaya birbirini takip eden yıllarda farklı bir ürün ekme yöntemidir. Örneğin, şekerpancarı su ihtiyacı fazla olan bir üründür. Bu yüzden pancar ekilen bir yılın ardından topraktaki su oranı azalacağından ertesi yıl nem ihtiyacı az olan mercimek ekilmesi nöbetleşe ekim uygulamasıdır. İyi planlanmış bir nöbetleşe ekim ile hastalık, zararlı ve yabancı ot kontrolü kolaylaşır, toprağın azot ve organik madde içeriği artar, erozyon azalır, topraktaki besin maddelerinden yararlanma daha dengeli olur, üretimde ortaya çıkabilecek riskler azalır.

Bu durumda verilen açıklamalara göre I. nadas ve II. ekstansif tarım uygulamalarında üretimde dalgalanmalar görüldüğünden sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

3. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Yetiştirilen aynı tarım ürününün bu yerlerden hangisinde daha erken hasat edilmesi beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Haritada numaralandırılan yerlerde yetiştirilen tarım ürününün aynı olması hâlinde, bu yerler arasında IV numaralı yerde hasat daha erken yapılır. Çünkü ülkemizde sıcaklık enleme bağlı olarak güneyden kuzeye azalmaktadır. Haritada IV numaralı yerde sıcaklık ve güneşlenme gibi koşulların daha uygun olmasından dolayı tarım ürünleri daha erken yetişmekte ve hasat edilmektedir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

4. Konya, tarım ürünlerinin bir kısmının üretiminde önemli bir paya sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tarım ürünlerinden değildir?

A) Çeltik

B) Mısır

C) Buğday

D) Şeker pancarı

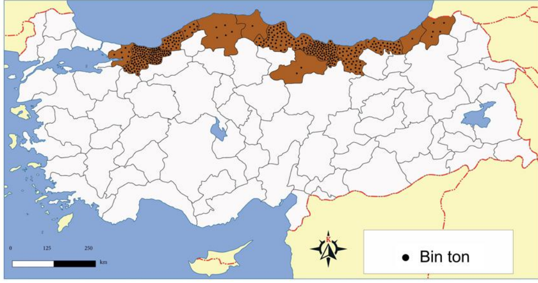
E) Yeşil mercimek

Çözüm:

Karasal iklim özelliklerinin yaşandığı Konya, ülkemizin en önemli buğday ve arpa üretim alanıdır. Nohut, fasulye, yeşil mercimek gibi baklagillerin üretimi önemlidir. Bu ürünler, üretimde ilk sırayı alır. Konya ve Yozgat mercimek üretiminde birinci sırada gelir. Sulama yapılan yerlerde özellikle mısır ve şekerpancarı tarımı yoğun yapılır. Mısır ve şekerpancarı üretiminde ilk sıralarda yer alır. Ancak çeltik, yüksek sıcaklık ve bol su isteği olan bir bitkidir. Çeltik, su içinde çimlenir ve ekiminden hasat dönemine kadar su içinde yetiştiğinden dolayı yüksek su ihtiyacı olan bu ürün Konya'da yetiştirilmemektedir. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

5. Aşağıdaki haritada, Türkiye'de bir tarım ürününün üretim miktarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Bu tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çay B) Kayısı C) Üzüm D) Muz E) Fındık

Çözüm:

Haritaya baktığımızda ürünün üretim alanının büyük bir kısmının Karadeniz'in kıyı kesimi ile Marmara'nın doğusu olduğu görülmektedir. Bu üretim alanının tamamında Karadeniz iklim koşulları etkilidir. Seçeneklerdeki Karadeniz iklim şartlarına uyum sağlamış iki ürün çay ve fındıktır. Ancak çay tarımının daha çok Doğu Karadeniz kıyı kesiminde yapıldığı görülür. Fındık yetişme şartları bakımından Karadeniz ikliminin özelliklerine uyum sağlamıştır. Fındık; başta Ordu, Giresun, Sakarya, Düzce, Samsun ve Trabzon olmak üzere Karadeniz'e kıyısı olan birçok ilde yetiştirilmektedir. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

6. Covid-19 salgınıyla birlikte tüm dünyada gıda fiyatlarında ciddi artışlar olmuştur. Bu sebeple temel gıda ürünleri ülkeler açısından daha stratejik hâle gelmiştir.

Buna göre aşağıdaki tarım ürünlerinden hangileri Türkiye için bu kapsamda değerlendirilebilir?

A) Çay-Fındık

B) Kayısı-Erik

C) Yulaf-Elma

D) Portakal-Mandalina

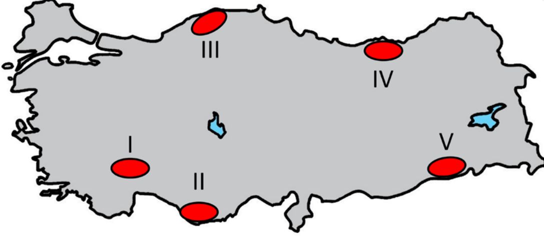
E) Buğday-Şeker pancarı

Çözüm:

Küresel bir salgın olarak tüm dünyayı etkileyen Covid-19 salgınıyla birlikte temel gıda ürünleri ve stratejik ürünler diyebileceğimiz buğday ile şeker pancarı daha önemli hâle gelmiştir. Tüm ülkelerin unlu mamül ve şeker kullanımından vazgeçememesi bu ürünlerin önemini daha da artırmıştır.Bu nedenle sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

7. Nemli ve tropikal iklim bölgesi ürünü olan muz, Türkiye'de sınırlı alanlarda yetiştiriciliği yapılan tarım ürünlerindendir.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisi bu tarım ürününün yetiştirildiği yerlerdendir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Muz, anavatanı Güneydoğu Asya olan, tropikal bölgelere özgü bir meyvedir. Muz tropikal iklimlerin meyvesi olmasına karşın bazı mikro klima özellikler gösteren bölgelerde de yetişebilmektedir. Ülkemizde, sıcak ve nemli olan Akdeniz kıyı kesiminin dar bir alanında yetişme imkânı bulmuştur. Yoğun olarak yetiştirildiği yerler Antalya, Mersin ve Anamur arasıdır. Buna göre haritaya baktığımızda II numaralı yerin muzun yetiştirildiği yerler arasında olduğu görülür. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

8. Bazı tarım ürünlerinin gelişim ve olgunlaşma dönemlerindeki su istekleri farklı olduğu için aynı alanda yetiştirilmeleri zordur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisindeki tarım ürünlerinin aynı alanda yetiştirilmesi daha zordur?

A) Pamuk-Çay

B) Zeytin-İncir

C) Buğday-Ayçiçeği

D) Çeltik-Mısır

E) Patates-Havuç

Çözüm:

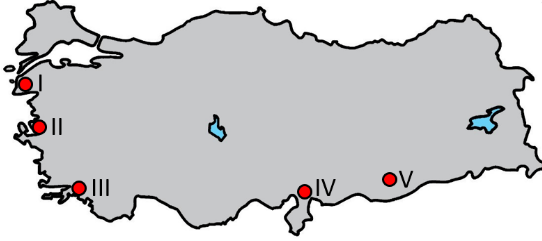
Pamuk ve çay ürünlerinin aynı anda yetiştirilmesi zordur. Çünkü çay yeterli düzeyde sıcaklık ve nemin bulunduğu yerlerde yıl boyu sürgün oluşumu süren bir tarım ürünüdür. Sürgün döneminde yağmurun bol ve sıcaklığın yeterli olması gerekir, aksi takdirde bitki beklenen sürgünü veremez, gelişme önemli ölçüde geriler.

Ancak pamuk, dönemsel sıcaklık farkının yüksek olmadığı ılıman ve nemli alanlarda yetişir. Olgunlaşma sürecinde yeterli miktarda su ve hasat döneminde ise sıcaklık seviyesi yüksek bölgelerde sıkça yetiştirilir.

Bu durumda her mevsim yağışlı iklim koşullarına uyum sağlamış çay bitkisinin yetiştiği alanlarda yaz kuraklığı isteyen pamuk bitkisinin yetiştirilmesi zordur. Bu nedenle yılın her döneminde yağışlı geçen yerlerde pamuk ekimi yapılmaz. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

9. Dünyada ve Türkiye'de son yıllardaki orman yangınları, orman ürünleri üretiminde kayıplara neden olmuştur.

Haritada numaralandırılan yerlerin hangisinde bu duruma dayalı yaşanacak kayıpların daha az olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Ülkemizde ormanlar iç kesimlere göre nemli olan kıyı kesimlerinde yoğunlaşmıştır. Buna göre haritaya baktığımızda numaralandırılan yerlerden I ve IV arası kıyı kesimlerinde yer aldıklarından dolayı orman yangınlarına bağlı orman ürünü kayıpları daha fazla olacaktır. V numaralı yerin bulunduğu Güneydoğu Anadolu ülkemizin orman varlığı bakımından en fakir olan bölgesidir. Bu nedenle orman yangınlarına bağlı ürün kaybı diğer yerlere göre daha az olması bekleneceğinden sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında K ve L merkezlerinin konumları verilmiştir.

Bu merkezlerde aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi daha fazla yetiştirilir?

	K	L
A)	İncir	Fındık
B)	Domates	Buğday
C)	Mısır	Mercimek
D)	Ayçiçeği	Çay
E)	Zeytin	Pamuk

Çözüm:

Haritada verilen K merkezinde Akdeniz iklim koşulları hâkimdir. Verilen ürünler arasında dünyada ve Türkiye'de üretiminin en fazla olduğu ürün incir olup, ülkemizde en çok Akdeniz ikliminin hâkim olduğu bölgelerde çok daha hızlı ve kolay yetiştirilmektedir. Ülkemizde incirin en çok yetiştirildiği yerler Batı Anadolu'da Aydın, İzmir ve Denizli illeridir.

L merkezinde Karadeniz iklim koşulları hâkimdir. Verilen ürünler arasında dünyada ve Türkiye'de en fazla üretimi yapılan ürün fındıktır. Fındık, yetişme şartları, Karadeniz ikliminin özellikleriyle uyumludur. Bu durumda sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

11. En eski ekonomik faaliyetlerden biri olan tarım, ülkelerin gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun toplum hayatında önemli bir yere sahiptir. Tarımsal faaliyetler; topraktan elde edilen tarım ürünlerinin yanı sıra hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık faaliyetlerini de kapsamaktadır.

Aşağıdaki etkinliklerden hangisi bu kapsamda değerlendirilemez?

A) Trabzon'da balık avcılığı

B) Kastamonu'da kereste imalatı

C) Ankara'da mobilya imalatı

D) Bursa'da ipek böceği yetiştiriciliği

E) Antalya'da domates yetiştiriciliği

Çözüm:

Soruda tarımsal faaliyetlerin topraktan elde edilen tarım ürünlerinin yanı sıra hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık faaliyetlerini de kapsamakta olduğu verilmiştir. Bu durumda Trabzon'da balık avcılığı balıkçılık, Kastamonu'da kereste imalatı ormancılık, Bursa'da ipek böceği yetiştiriciliği hayvancılık ve Antalya'da domates yetiştiriciliği ise tarımsal faaliyettir. Ancak Ankara'da mobilya imalatı bir tarımsal faaliyet değil orman ürünlerine dayalı bir sanayi faaliyeti olduğundan tarımsal faaliyetler arasında yer almaz. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

12. Türkiye'nin hemen her bölgesinde büyükbaş hayvancılık yapılmakla birlikte bazı alanlarda bu hayvanların yetiştiriciliğinin daha fazla olduğu görülür.

Aşağıdaki alanlardan hangisinde bu hayvan yetiştiriciliğinin daha fazla yapıldığı söylenebilir?

A) Teke Platosu

B) Hakkari Yöresi

C) Taşeli Platosu

D) Van Gölü çevresi

E) Kars-Ardahan Platosu

Çözüm:

Türkiye'nin hemen her bölgesinde büyükbaş hayvancılık yapılmakla birlikte, yaz mevsiminin serin ve yağışlı geçtiği, çayır bitki örtüsünün yaygın olduğu yerlerde daha fazla yapılır. Ülkemizin Kuzeydoğu Anadolu kesiminde yer alan Kars-Ardahan platosunun sahip olduğu çayır bitki örtüsü büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin gelişmesini sağlamıştır. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

1. Çeltik, yüksek sıcaklık ve bol su isteği olan bir bitkidir. Ortalama sıcaklıkların 20-25°C arasında olduğu yerler bu ürünün yetişmesi için en uygun alanlardır. Çeltik, su içinde çimlenir ve ekiminden hasat dönemine kadar su içinde yetişir. Bu açıdan çeltik bitkisinin yetiştirilmesinde iklim koşulları ve hidrografik özellikler önemlidir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde bu tarım ürününü yetiştirmenin daha zor olduğu söylenebilir?

A) Edirne
B) Samsun
C) Çorum
D) Aksaray
E) Balıkesir

2. Fındık için uygun yetiştirme alanları; yıllık ortalama sıcaklığın 13-16°C olduğu, kış sıcaklığının -8°C'den aşağı düşmediği, yaz sıcaklığının 36°C'yi geçmediği, yıllık yağış miktarının 750 mm'nin üzerinde olduğu ve yağışın aylara dengeli dağıldığı yerlerdir.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisi fındığın doğal yetişme alanları arasında yer almaz?

A) Düzce
B) Niğde
C) Samsun
D) Giresun
E) Trabzon

3. Türkiye'de üretimi en yaygın olan tarım ürünlerinden biri üzümdür.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çok talep edilen bir ürün olması
B) Çiftçilerin geleneksel alışkanlıkları
C) Ekonomik getirisinin yüksek olması
D) Endüstriyel ham madde özelliği taşıması
E) İklim ve toprak seçiciliğinin düşük olması

4. Aşağıdaki haritada, Türkiye'de bir tarım ürününün üretim miktarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Bu tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fındık
B) Mısır
C) Yer fıstığı
D) Çay
E) Çeltik

5. Yetişme koşulları birbirine benzeyen buğday ve arpa yaz kuraklığı isteyen tarım ürünleridir.

Buna göre;

I. Mersin,
II. Rize,
III. Van,
IV. Trabzon

illerinden hangilerinde bu tarım ürünlerinin yetişme alanlarının daha az olması beklenir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

6. Türkiye'de bazı tarım ürünlerinin yetişme alanları ve üretim miktarları çeşitli sebeplerle devlet kontrolü altındadır.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetişme alanlarının böyle bir kontrolle belirlendiği söylenebilir?

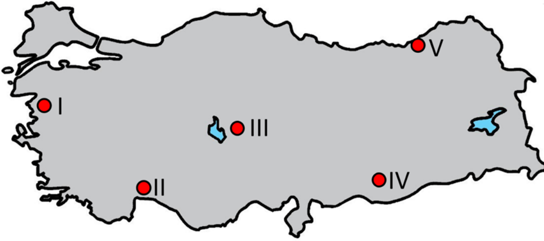
A) Buğday
B) Çeltik
C) Mısır
D) Ayçiçeği
E) Arpa

7. Türkiye'nin iç sularında farklı türlerde su ürünlerinin avcılığı ve üretimi yapılmaktadır.

Aşağıdaki göllerden hangisinde bu faaliyetlerin yapılabilmesi daha zordur?

A) Tuz Gölü
B) Eğirdir Gölü
C) Manyas Gölü
D) Uluabat Gölü
E) Beyşehir Gölü

8. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Doğal yetişme koşullarında yaz kuraklığı isteyen bir tarım ürünü, bu yerlerden hangisinde yetiştirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Dut ağacının yetiştirildiği alanlarda üretimi yapılabilen ipek böceğinin kozalarından doğal ipek üretimi yapılmaktadır. Türkiye'de birçok yerde ipek böcekçiliği yapılabilme potansiyeli bulunmasına rağmen bazı şehirlerde yoğunlaştığı görülmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu yetiştiricilik daha yaygındır?

A) Sinop B) Edirne C) Artvin
D) Çanakkale E) Diyarbakır

10. Türkiye'de arıcılık faaliyetleri bütün illerde gerçekleştirilmekle birlikte bu faaliyetle elde edilen ürünlerin üretimi bazı illerde daha fazladır.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu ürünlerin üretiminin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) Gaziantep B) Ordu C) Eskişehir
D) Isparta E) Kırıkkale

11. 1970'li yıllarda aile işletmeciliği şeklinde yapılan kümes hayvancılığı, bugün modern çiftliklerde ticari amaçla yapılmaktadır. Özellikle büyük şehirlerin etrafında modern kümes hayvancılığı tesislerinin yaygınlaştığını görmek mümkündür.

Bu tesislerde en fazla yetiştirilen hayvan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kaz B) Ördek C) Hindi
D) Tavuk E) Keklik

12. Aşağıda Türkiye'nin kıyısı olduğu denizler verilmiştir.

I. Akdeniz
II. Karadeniz
III. Ege Denizi
IV. Marmara Denizi

Bu denizlerden hangilerinde avlanan balık miktarı daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Aşağıda bir hayvancılık faaliyetiyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- Çayır bitki örtüsünün yoğun olduğu Kuzeydoğu Anadolu önemli yetiştirilme alanıdır.
- Nüfusun yoğun olduğu yerlerde genelde ahır hayvancılığı şeklinde yapılır.
- Et ve süt üretiminin büyük bölümü, bu hayvancılık faaliyetiyle elde edilir.

Bu faaliyette aşağıdaki hayvan türlerinden hangisinin yetiştiriciliği yapılmaktadır?

A) Keçi B) Koyun C) Sığır
D) Manda E) Deve

1. Türkiye'de doğal özelliklerle ilgili olarak Doğu Karadeniz kıyıları ile Erzurum ve Kars yaylalarının yüksek kısımlarında buğday tarımı yapmak zordur.

Aşağıdakilerden hangisinde bu alanlarda buğday tarımı yapmanın zor olma nedenleri sırasıyla doğru verilmiştir?

A) Eğim-Yağış rejimi

B) Düşük sıcaklıklar-Eğim

C) Yağış miktarı-Toprak cinsi

D) Yüksek sıcaklıklar-Kuraklık

E) Yağış rejimi-Düşük sıcaklık

2. Tarımsal verimliliği etkileyen doğal ve beşerî faktörler bulunmaktadır.

Buna göre;

I. iklim,

II. toprağın bakımı,

III. ıslah çalışmaları

faktörlerinden hangileri bu durumu etkileyen beşerî unsurlardandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

3. **Türkiye'de tarım faaliyetleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Tarımsal ürün çeşitliliği bakımından zengindir.

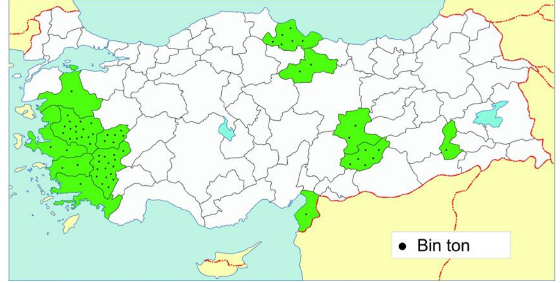
B) İç bölgelerde genellikle kuru tarım yapılır.

C) Batı Anadolu'da plantasyon tarım yaygındır.

D) Engebeli alanlarda makineleşme yaygın değildir.

E) Akdeniz iklim bölgesinde genelde ekonomik getirisi yüksek ürünler yetiştirilir.

4. Aşağıda Türkiye haritasında üretim alanları devlet kontrolünde olduğu bilinen bir tarım ürününün yetiştirildiği alanlar gösterilmiştir.

Bu tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tütün B) Haşhaş C) Çeltik D) Fındık E) Üzüm

5. Türkiye'de tarım arazilerinin büyük bir bölümünde sulama yetersizliğinden dolayı nadas metodu uygulanmaktadır

Bu uygulamanın azalması sonucunda aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşme olasılığı daha düşüktür?

A) Tarım ürünleri ihracatı artar.

B) Tarımsal ürün çeşitliliği azalır.

C) Tahıl üretim alanları genişler.

D) Erozyonda azalma gerçekleşir.

E) Tarımsal üretimde dalgalanma azalır.

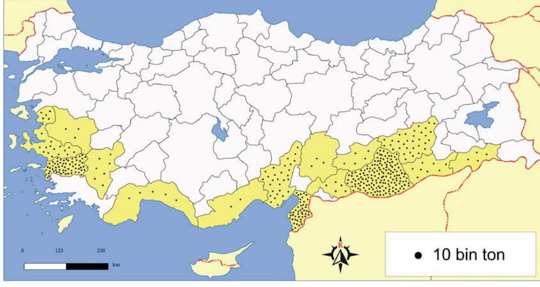
6. Aşağıda bir tarım ürününe ait bazı özellikler verilmiştir.

- Akdeniz ikliminin karakteristik ürünüdür.
- Kış sıcaklığının 8-10°C'nin üzerinde olduğu alanlarda yetiştirilir.
- Manisa, Aydın, Bursa, Balıkesir, İzmir, Hatay, Gaziantep ve Mersin üretiminde ön plana çıkan şehirlerdir.

Bu tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zeytin B) Turunçgiller C) Muz D) Kivi E) Üzüm

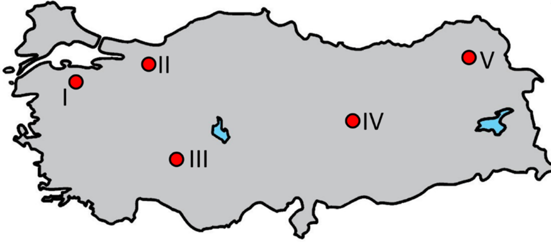
7. Aşağıdaki haritada, Türkiye'de bir tarım ürününün üretim miktarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Bu tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üzüm B) Yeşil mercimek C) Arpa
D) Pamuk E) Çeltik

8. Tüketimin yoğun olduğu büyük kentlerin çevresinde kümes hayvanı çiftlikleri yaygındır.

Buna göre haritada numaralandırılan yerlerin hangisinde bu çiftliklerin <u>daha yoğun</u> olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

9. Türkiye'de bazı tarım ürünleri sıcaklık, yağış ve toprak koşullarındaki seçiciliklerinden dolayı dar alanlarda yetiştirilebilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tarım ürünlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Muz B) Çay C) Kivi
D) İncir E) Tütün

10. Aşağıda, haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiş ve bu yerlerin tarım ve hayvancılık faaliyetleriyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- Kümes hayvancılığı yoğun olarak yapılmaktadır.
- Pamuk, tütün, zeytin, incir, üzüm yoğun olarak yetiştirilir.
- Yaz dönemi kurak olduğu için tarımsal sulamada bölge akarsularının önemi fazladır.
- Alüvyal topraklar üzerinde yer aldığı için toprak verimlidir.

Bu bilgiler ile haritada numaralandırılan yerler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Nemli ve ılıman iklim bölgelerinin tarım ürünü olan mısırın zamanla sulamanın arttığı diğer yerlerde de yetişme alanlarının genişlediği görülmüştür.

Buna göre;

I. Erzurum,
II. Konya,
III. Şanlıurfa,
IV. Sakarya

illerinden hangilerinde bu genişleme <u>daha fazla</u> olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

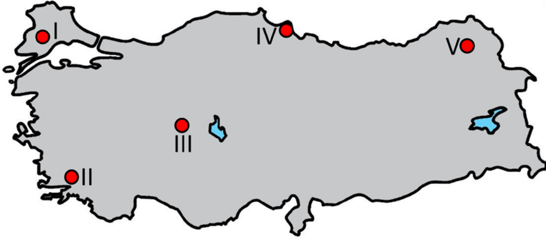
1. Türkiye'nin çeşitli şehirlerinden gelen öğrencilerin olduğu sınıfta, bir coğrafya öğretmeni öğrencilerinden geldikleri yerlerin tarımsal özelliklerini anlatmalarını istemiş ve şu yanıtları almıştır:

Zehra: Kış mevsimi ılık geçtiği için seralarda meyve ve sebze üretiminin yanında zeytin, tütün, pamuk ve incir gibi ürünler yetiştirilir.

Erdem: Geçiş iklimi bölgesinde olduğu için Akdeniz ve Karadeniz iklimine uygun bazı ürünler ile yer yer de tahıllar yetiştirilir.

Hatice: Karasal iklim görüldüğü için tahıl üretimi genellikle kuru tarım yöntemiyle yapılır.

Ahmet: Kış sıcaklığı düşük ve yazlar serin olduğu için tarımsal faaliyetler çok sınırlı durumdadır.

Haritada numaralandırılmış yerlerden hangisi hakkında bilgi <u>verilmemiştir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Tarım makinelerinin kullanımı, toprakların zamanında işlenerek verimin artırılması bakımından önemlidir.

Aşağıdaki alanlardan hangisindeki tarım faaliyetlerinde bu kullanımın <u>daha az</u> olduğu söylenebilir?

A) Ege kıyıları
B) İç Batı Anadolu
C) Trakya Yarımadası
D) Çukurova ve çevresi
E) Doğu Karadeniz kıyıları

3. Türkiye'de iklim koşullarına bağlı olarak bazı alanlarda yılda birden fazla hasat yapılabilmektedir.

Haritada numaralandırılan yerlerin hangisinde bu durum <u>daha fazla</u> görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Türkiye'nin en büyük yatırımlarından GAP ile birlikte sulanabilir alanlar genişlemiş, birçok tarım ürününün ekim alanı ve üretim miktarı artmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tarım ürünleri arasında <u>yer almaz</u>?

A) Mısır
B) Pamuk
C) Ayçiçeği
D) Fındık
E) Soya fasulyesi

5. **Türkiye'deki denizlerden avlanan balık miktarı en fazla olandan en az olana doğru aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?**

A) Akdeniz-Ege-Marmara-Karadeniz
B) Karadeniz-Marmara-Ege-Akdeniz
C) Karadeniz-Akdeniz-Ege-Marmara
D) Marmara-Karadeniz-Ege-Akdeniz
E) Ege-Akdeniz-Marmara-Karadeniz

6. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangisinde;

- kuru tarım yapılması,
- karasal iklim koşullarının etkili olması,
- verimli tarım alanlarının bulunması,
- Türkiye'de ayçiçeği ve çeltik üretiminde ilk sıralarda olması

özelliklerinin tamamı görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'nin büyük bölümünde yaz mevsiminin kurak geçmesi, tarımsal sulama ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Sulamanın yapılamadığı ve yaz yağışı görülmeyen alanlarda tarımsal üretim miktarı düşmektedir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde tarımsal üretimin düşük olmasında bu faktörün <u>daha az</u> etkili olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8 ve 9. soruları metindeki bilgilerden yararlanarak çözünüz.

Konya'nın Karapınar ilçesi Türkiye'nin en az yağış alan yerlerinden biridir. Herhangi bir akarsu, göl veya baraj da bulunmadığı için tarımda su sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu yüzden tarımda bölgenin doğal şartları ile uyumlu tahıl üretimi tercih edilmektedir. Ancak son yıllarda yeraltı suyu aşırı kullanılarak su ihtiyacı fazla olan ürünlerin ekimi yapılmakta ve bu durum obruk oluşumlarına neden olmaktadır.

8. **Aşağıdaki ürünlerden hangisi Karapınar'ın yeni tarım modelinde ekim alanı artan ürünler arasında <u>yer almaz</u>?**

A) Mısır

B) Yonca

C) Buğday

D) Patates

E) Ayçiçeği

9. **Karapınar'da tarımın geleceğiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?**

A) Obrukların yaygınlaşması ile insanlar tarımdan daha çok hayvancılık yapacaktır.

B) Obruk oluşumlarını durdurmak için tarım daha geniş alanlarda yapılacaktır.

C) Modern bir tarım yöntemi oluşturulduğundan devamlı yüksek tarımsal verim elde edilecektir.

D) Yeraltı suyu kullanımına bağlı tarımdaki gelişme, ticaret ve sanayi sektörlerini de geliştireceği için tarıma ihtiyaç kalmayacaktır.

E) Yeraltı suyunun kendini yenileme hızına uygun olmayan su kullanımı yapıldığından gerçekleştirilen tarım faaliyetleri sürdürülebilir değildir.

1. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerde üretimi yapılan başlıca tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Ayçiçeği	Tütün	Çay	Yer fıstığı
B)	Buğday	Muz	Arpa	Mercimek
C)	Turunçgil	Pirinç	Yulaf	Kivi
D)	Zeytin	İncir	Pamuk	Fındık
E)	Çeltik	Üzüm	Mısır	Pamuk

2. Yer şekillerinin engebeli olması, tarımsal faaliyetler üzerinde olumsuz etkiye sahiptir.

Aşağıdaki alanların hangisinde tarımsal faaliyetlerde bu faktörün etkisi daha fazladır?

A) Cihanbeyli Platosu

B) Obruk Platosu

C) Hakkâri Yöresi

D) Çukurova

E) Ergene Ovası

3. Hayvancılık faaliyetlerinde hayvan başına elde edilen et ve süt veriminin artırılmasında;

I. hayvan sayısının artırılması,

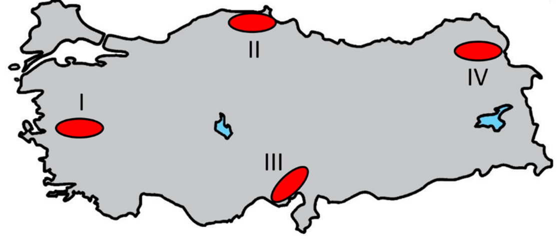
II. mera hayvancılığının yaygınlaştırılması,

III. hayvan yemi üretiminin artırılması

faaliyetlerinden hangilerinin etkili olması beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

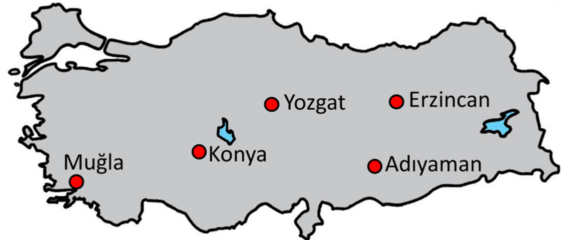
4. Türkiye'de yazın oluşan kuraklığa bağlı olarak bazı alanlarda tarımda sulama ihtiyacı oluşmaktadır.

Haritada verilen alanların hangisinde bu ihtiyacın daha fazla olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki haritada bazı illerin konumları gösterilmiştir.

Bu illerden hangisinde orman ürünleri önemli bir gelir kaynağı durumundadır?

A) Konya

B) Yozgat

C) Muğla

D) Erzincan

E) Adıyaman

6. Aşağıdaki koyun ırklarından hangisi Türkiye'de yaygın olarak yetiştirilen türler arasında gösterilemez?

A) Merinos

B) Dağlıç

C) Kıvırcık

D) Suffolk

E) Karaman

7. Türkiye'de dağlık ve eğimli arazilerin geniş yer kaplaması, tarımı genellikle olumsuz etkilemektedir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi üzerinde daha fazla etkiye sahiptir?

A) Nadas

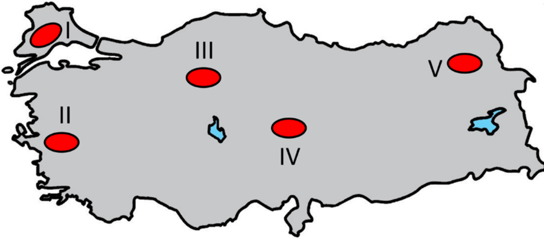
B) Sulama

C) İlaçlama

D) Makineleşme

E) Nöbetleşe ekim

8. Türkiye'de büyükbaş hayvan yetiştiriciliği büyük şehirlere yakın yerlerde besi hayvancığı şeklinde; iklim ve bitki örtüsü şartlarının elverişli olduğu yerlerde ise mera hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde büyükbaş hayvancılık diğerlerinden farklı bir şekilde yapılmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Tarımsal üretim, gıda gereksinimini karşılaması, istihdam sağlaması, sanayi sektörüne ham madde temini ve ihracata katkı sunması yönünden Türkiye ekonomisinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi tarımın bu yerini belirleyen göstergelerden değildir?

A) Dış ticaret gelirlerindeki yeri

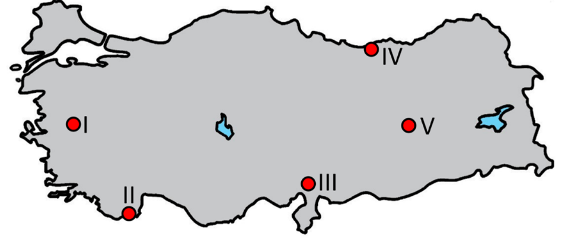
B) Yetiştirilen tarım ürünlerinin çeşitliliği

C) Tarımda istihdam edilen nüfus oranı

D) Tarımın ülke gayrisafi millî hasılasındaki yeri

E) Tarımın ekonomik sektör içindeki payı

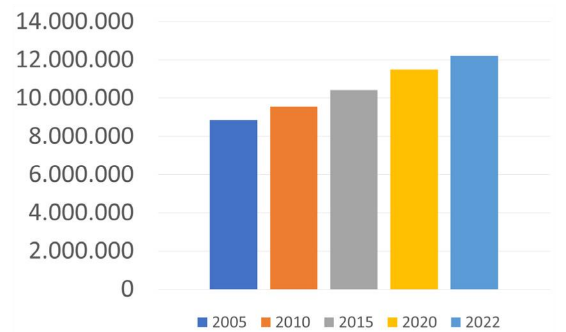
10. Yerleşme ve sanayi alanlarının genişlemesi bazı bölgelerde tarım arazilerinin daralmasına neden olmuştur. Bu bölgelerde kalan sınırlı tarım arazileriyse yakın çevrelerindeki şehirlere ve sanayi tesislerine dayalı atıklarla kirlenme tehdidi altındadır.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu sorunun daha fazla yaşanması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11. Aşağıdaki grafikte 2005-2022 yılları arasında Türkiye'deki tarımsal alet ve makinelerin sayısı verilmiştir.

Grafiğe bakılarak,

I. Tarımsal alet ve makine kullanımı, verilen yıllarda sürekli artmıştır.

II. Tarım aletleri endüstriyel tarım ürünü yetiştiriciliğinde kullanılmıştır.

III. Doğu Karadeniz engebeli olduğu için bu bölgede tarımsal alet ve makine sayısı düşüktür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

1. Doğadan elde edildikten sonra, metalürjik işlemlerle metal üretimi yapımında kullanılan yeraltı zenginliklerine metalik maden denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür madenlerdendir?

A) Barit B) Kükürt C) Fosfat D) Asbest E) Çinko

Çözüm:

Ülkelerin zenginliği, sahip olunan yeraltı ve yer üstü kaynakları ile yakından ilgilidir. Yer kabuğunun derinliklerinde bulunan ve ekonomik değer taşıyan minerallere maden denir. Madenler metal olan ve metal olmayan madenler olarak ikiye ayrılır. Bor mineralleri, fosfat, tuz, kükürt, barit, asbest, mermer, zımpara taşı, lüle taşı ve Oltu taşı gibi madenler metal olmayan madenlere örnek olarak verilmektedir.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

2.
- Lifli bir yapıya sahiptir.
- Isıya dayanıklı ürünlerin üretiminde kullanılır.
- Fren balataları yapımı ve kâğıt, kimya, boya diğer kullanım alanlarıdır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yeraltı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Asbest B) Trona C) Krom D) Barit E) Manganez

Çözüm:

Ticari adıyla amyant, jeolojik olarak lifsi kristal yapıya sahip silikat (magnezyum silikat, kalsiyum-magnezyum silikat, demir-magnezyum silikat) bileşimindeki bir grup mineralin ortak adıdır. Sahip olduğu fiziksel ve kimyasal özelliklerinin bir sonucu olarak gösterdiği izolasyon özelliği nedeniyle çok uzun yıllardır kullanılmış ve "sihirli mineral" olarak bilinmiştir. Isıya dayanıklı ürünlerin üretiminde kullanılması, inşaat sektörü, fren balataları yapımı ve kâğıt, kimya, boya diğer kullanım alanlarıdır. Özellikleri verilen kaynak asbesttir.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

3. Bir madenin ekonomik olarak işletilebilmesinde doğal ve beşerî bazı faktörler etkili olmaktadır.

Bu etki, aşağıdaki faktörlerden hangisinde daha azdır?

A) Teknik imkânlar
B) İklim koşulları
C) Toplam rezerv
D) Saf maden oranı
E) Ulaşım koşulları

Çözüm:

Bir madenin ekonomik olarak işletilebilmesinde teknik imkânlar, toplam rezerv, saf maden oranı ve ulaşım koşulları gibi faktörlerin etkisi fazladır. İklim koşullarının madenlerin işletilmesindeki etkisi ise seçeneklerdeki diğer faktörlere göre daha azdır.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

4. Aşağıdaki haritada, linyitle çalışan termik santrallerin bulunduğu bazı iller gösterilmiştir.

Bu illerin linyit çıkarılmasında da önemli alanlar olduğu bilindiğine göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Türkiye linyit yatakları bakımından zengin bir ülkedir.

B) Linyit ile taşkömürü yataklarının dağılışı birbirine benzemektedir.

C) Türkiye'nin elektrik üretiminde en fazla kullanılan kaynak linyittir.

D) Türkiye'nin doğusunda ve Karadeniz'e kıyısı olan illerde linyit bulunmamaktadır.

E) Türkiye'de bazı termik santrallerin yer seçiminde linyit yataklarına yakınlık dikkate alınmıştır.

Çözüm:

Haritada Manisa, Muğla, Bursa, Ankara, Kahramanmaraş, Kütahya illerindeki termik santrallerin konumları gösterilmiştir. Bu santrallerde enerji kaynağı olarak linyit kömürü kullanılmaktadır ve bu enerji kaynağı yakın çevredeki linyit yataklarından karşılanmaktadır. Bu açıdan haritadaki santrallerin kuruluş yerlerinin belirlenmesinde linyit yataklarına yakınlık dikkate alınmıştır. Bu nedenle sorunun doğru seçeneği E seçeneğidir.

Cevap: E

5. Aşağıda bazı madenlerin çıkarıldıkları yerler verilmiştir.

I. Mardin (Mazıdağı)

II. Konya (Seydişehir)

III. Artvin (Murgul)

IV. Sivas (Divriği)

Bu yerlerde çıkarılan madenler, sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III	IV
A)	Çinko	Bor	Trona	Bakır
B)	Fosfat	Boksit	Bakır	Demir
C)	Kurşun	Linyit	Altın	Bor
D)	Bakır	Cıva	Barit	Fosfat
E)	Petrol	Mermer	Boksit	Krom

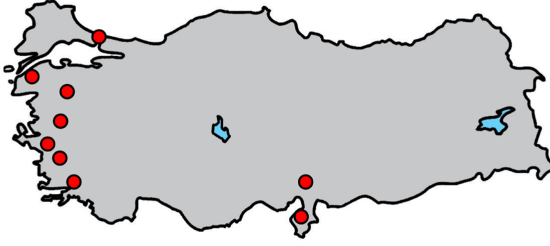
Çözüm:

Öncüllerde verilen yerlerden Mardin (Mazıdağı) fosfatın, Konya (Seydişehir) boksitin, Artvin (Murgul) bakırın, Sivas (Divriği) ise demirin çok çıkarıldığı yerlerdendir.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

6. Aşağıdaki haritada rüzgâr santrallerinden enerji üretiminde payı fazla olan iller gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Rüzgâr santrallerinin kurulduğu alanlar genel olarak engebenin az olduğu geniş düzlüklerdir.

B) Rüzgârdan ve Güneş'ten enerji elde eden santraller aynı alanlara kurulmuştur.

C) Rüzgâr santrallerinin yer seçiminde büyük şehir merkezlerine yakınlık etkili olmuştur.

D) Rüzgâr santrali kurulan alanların yıl içerisindeki yağış ve sıcaklık özellikleri benzerdir.

E) Rüzgâr enerjisi potansiyeli, Ege ve Marmara Denizi kıyılarına yakın alanlarda yüksektir.

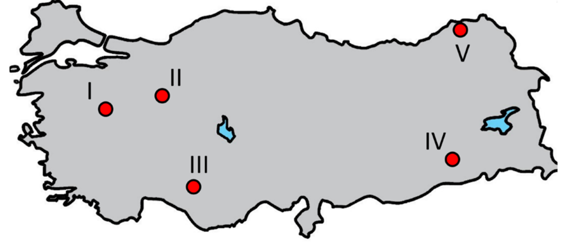
Çözüm:

Harita üzerinde sadece rüzgâr santrallerinden enerji üretimi fazla olan iller gösterildiği için, A seçeneğindeki engebenin az olduğu düz alanlar seçeneğine ulaşılamaz. B seçeneğine, güneş santrallerine dair bilgi verilmediği için ulaşılamaz. C seçeneğindeki büyük şehirlere yakın yerlerin seçimine de ulaşılamaz. D seçeneğindeki rüzgâr santrali kurulan alanların yıl içerisindeki yağış ve sıcaklık özelliklerine dair de herhangi bir bilgi olmadığından ulaşılamaz. Haritaya bakıldığında, rüzgâr enerjisi potansiyelinin, Ege ve Marmara Denizi kıyılarına yakın alanlarda daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

7. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerdeki maden ve enerji kaynaklarıyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı yer, Türkiye'nin en önemli bor yatakları sahalarından biridir.

B) II numaralı yerde süs eşyası ve takı üretiminde kullanılan Oltu taşı çıkarılır.

C) III numaralı yer, boksitin hem çıkarıldığı alanlardan biri hem de işlendiği yerdir.

D) IV numaralı yer, petrolün ülkemizde ilk çıkarıldığı alandır.

E) V numaralı yerde Türkiye'nin önemli bakır işletmelerinden biri bulunmaktadır.

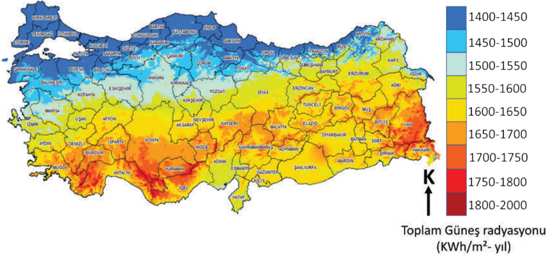
Çözüm:

Haritada işaretli yerlerden I numaralı yer bor yataklarının bulunduğu, III numaralı yer Seydişehir'deki boksit yataklarının olduğu, IV numaralı yer Batman'da petrolün çıkarıldığı, V numaralı yer ise Artvin'de bakırın çıkarılıp işlendiği yerleri göstermektedir. Ancak II numaralı yer Eskişehir'de Oltu taşının değil lüle taşının çıkarıldığı yerdir.

Bu nedenle sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

8. Aşağıdaki haritada, Türkiye'nin yıllık ortalama Güneş enerjisi potansiyeli gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılır?

A) Güneş enerji santralleri en fazla Akdeniz kıyılarında kurulmuştur.

B) Güneş enerjisi potansiyeli, rüzgâr enerjisi potansiyelinden daha yüksektir.

C) Güneş enerjisi potansiyeli genel olarak güneyden kuzeye doğru azalmaktadır.

D) Denize kıyısı olan alanlarda güneş enerji potansiyeli artış göstermektedir.

E) Güneş enerjisi potansiyeli ile hidroelektrik enerji potansiyelinin yüksek olduğu alanlar benzerdir.

Çözüm:

Haritada, Türkiye'nin yıllık ortalama güneş enerjisi potansiyeli gösterilmiştir. Buna göre A seçeneğindeki enerji santrallerini bilemeyiz. B seçeneğindeki rüzgâr santrallerinin potansiyeline ulaşamayız. D seçeneğinde yer alan " Denize kıyısı olan alanlarda güneş enerji potansiyeli artış göstermektedir." bilgisine de ulaşılamaz. E seçeneğindeki hidroelektrik potansiyeline de ulaşılamaz. Verilen harita bilgisine göre kesin olarak, Güneş enerjisi potansiyeli genel olarak güneyden kuzeye doğru azaldığı bilgisine ulaşılabilir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

9. I. Aşar vergisinin kaldırılması
II. Teşviki Sanayi Kanunu'nun kabul edilmesi
III. Jeolojik yapıyı inceleyen kurumların sayısının artması
IV. Yeraltından elde edilen ham maddeyi kullanan işletmelerin açılması

Türkiye'de gerçekleştirilen yukarıdaki uygulamalardan hangileri madencilik sektörünün gelişmesinde <u>daha fazla</u> etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Öncüllerde verilen, aşar vergisinin kaldırılması tarım sektörüyle ilgili, Teşviki Sanayi Kanunu'nun kabul edilmesi sanayi ile ilgili iken, jeolojik yapıyı inceleyen kurumların sayısının artması ve yeraltından elde edilen ham maddeyi kullanan işletmelerin açılması madencilikle daha fazla ilgilidir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

10. I. Pazar
II. Ulaşım
III. Ham madde
IV. Enerji kaynağı

Türkiye'de Marmara Denizi kıyı kuşağına yakın alanlarda sanayi tesislerinin yoğunlaşmasında yukarıdakilerden hangileri <u>daha fazla</u> etkiye sahiptir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Marmara Denizi kıyı kuşağında başta İstanbul, İzmit ve Bursa gibi şehirler olmak üzere sanayinin yoğunlaştığı alanlarda nüfusun fazla, ulaşım yollarının çok ve çeşitli olması bu alanların öne çıkan özellikleridir. Bu nedenle öncüllerde verilen pazar ve ulaşım gibi faktörler ham madde ve enerji kaynakları faktörlerinden daha fazla buradaki sanayi dağılışını etkiler. Bu nedenle sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

11. Aşağıdaki haritada Türkiye'de 2020 yılında pamuk üretiminde önde gelen iller, bu illerin pamuk üretimindeki payları ve pamuklu dokuma sanayisinin geliştiği bazı iller gösterilmiştir.

Haritadaki bilgiler dikkate alındığında pamuklu dokuma sanayisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İzmir, Aydın ve Adana'daki pamuklu dokuma sanayisinin gelişmesinde ham maddeye yakınlık etkili olmuştur.

B) Kayseri ve İstanbul'da bu sanayi kolunun gelişmesinde ham madde temininin kolay olması etkili olmuştur.

C) Bir ilde üretilen pamuk miktarıyla, o ildeki pamuklu dokuma üretimi doğru orantılıdır.

D) İstanbul'un iş gücü potansiyelinin yüksek olması sektörün buradaki gelişimini olumlu etkilemiştir.

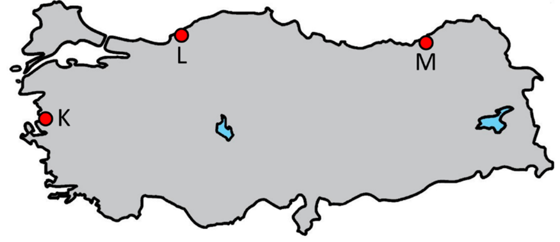
E) Diyarbakır ve Şanlıurfa'da pamuk üretimi fazla olmasına rağmen bu sektörün gelişimi daha azdır.

<u>Çözüm:</u>

Haritada verilen bilgilere göre A, B, D ve E seçeneklerine ulaşılabilirken C seçeneğinde yer alan, bir ilde üretilen pamuk miktarıyla, o ildeki pamuklu dokuma üretiminin doğru orantılı olması bilgisine ulaşılamaz. Çünkü pamuk üretimi çok olup sanayi tesisi hiç olmayan ya da sanayi tesisi olduğu hâlde üretimi hiç olmayan iller vardır. Bu nedenle sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

12. Aşağıda, bazı sanayi tesislerinin konumları haritada harflerle gösterilmiş ve bu tesislerle ilgili bazı özellikler numaralandırılarak verilmiştir.

I. Bu tesisin kurulmasında, ulaşım olanakları sayesinde ham madde temini ve üretilen ürünün pazara ulaştırmanın kolay olması etkili olmuştur.

II. Bu tesisin kullandığı ham madde çabuk bozulabilir bir ürün olduğu için tesis tarım alanına yakın kurulmuştur.

III. Bu tesiste ürün işlenirken yüksek ısıya ihtiyaç duyduğundan dolayı enerji kaynağına yakın kurulmuştur.

Bu tesislerle ilgili özellikler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	K	L	M
A)	I	II	III
B)	I	III	II
C)	II	I	III
D)	II	III	I
E)	III	II	I

<u>Çözüm:</u>

I. öncüldeki tesisin kurulmasında, ulaşım olanakları sayesinde ham madde temini ve üretilen ürünü pazara ulaştırmanın kolay olması, İzmir Limanı'nı yani K bölgesini; II. öncüldeki tesisin kullandığı ham maddenin çay gibi çabuk bozulabilir bir ürün olması Rize çevresindeki çay tesislerini, yani M bölgesini; III. öncüldeki ürünün işlenmesinde yüksek ısıya ihtiyaç olduğundan dolayı enerji kaynağına yakın kurulması da Zonguldak'taki taşkömürü kaynağından dolayı L bölgesini göstermektedir. Bu nedenle K-L-M bölgelerinin doğru eşleştirildiği I-III-II yani B seçeneği sorunun doğru cevabıdır.

Cevap: B

13. Türkiye'nin, yeraltı kaynaklarının çeşitliliği bakımından zengin olmasında;

I. farklı özelliklerdeki jeolojik yapı,
II. volkanik faaliyetlerin etkili olduğu arazi,
III. eğimi ve yükselti farklılığı fazla olan arazi,
IV. farklı koşullar altında oluşmuş toprak türleri

özelliklerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

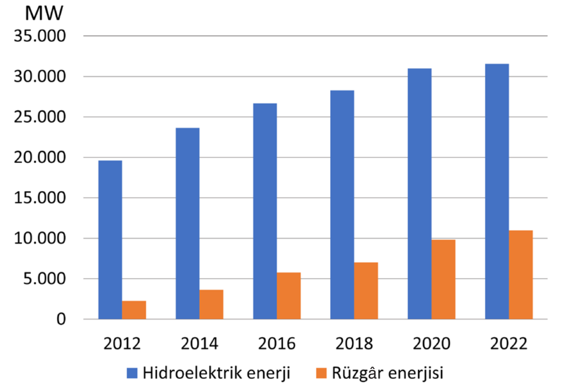
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Türkiye'nin, yeraltı kaynaklarının çeşitliliği bakımından zengin olması üzerinde toprak veya yer şekilleri özelliklerinden daha fazla arazinin jeolojik yapısı ve volkanik faaliyetler etkilidir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

14. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin hidroelektrik ve rüzgâr enerjisi kurulu güç kapasitesinin yıllara göre gelişimi gösterilmiştir.

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Rüzgâr enerjisi güç kapasitesi, verilen dönemde %50'den fazla artış göstermiştir.

B) Rüzgâr enerjisi güç kapasitesi on yılın sonunda üç katından fazla artmıştır.

C) Rüzgâr enerjisi güç kapasitesinin arttığı yıllarda hidroelektrik potansiyel de artmıştır.

D) Rüzgâr ve hidroelektrik güç kapasiteleri verilen yılların hiçbirinde eşitlenmemiştir.

E) Rüzgâr enerji potansiyeli fazla olan alanlarda hidroelektrik potansiyel de yüksektir.

Çözüm:

Tablodaki verilere göre A seçeneğindeki rüzgâr enerjisi güç kapasitesinin %50'den fazla artış oranına ulaşılabilir. B seçeneğindeki rüzgâr enerjisi güç kapasitesi on yılın sonunda üç katından fazla artması durumuna ulaşılır. C seçeneğindeki rüzgâr enerjisi güç kapasitesinin arttığı yıllarda hidroelektrik potansiyeli de artmıştır ifadesine de ulaşılır ikisinde de sürekli artış vardır. D seçeneğindeki iki güç kapasitesinin eşit olmaması durumu da söylenebilir. E seçeneğindeki enerji potansiyellerinin alanlarına dair bilgiye ulaşılamaz. Bu nedenle sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

1. **Sanayinin Türkiye ekonomisindeki yeri ve önemi hakkında aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Çalışan nüfusun önemli bir kısmına istihdam olanağı sağlar.

B) Ülke kaynaklarının kullanılarak değer kazanmasını sağlar.

C) Kişi başına düşen millî gelirin artmasında önemli rol oynar.

D) Madenlerden elde edilen ham maddenin ihracatında artış olmasını sağlar.

E) Dış ticaret dengesi ve ülkeye döviz girişi sağlar.

2. Türkiye'de otomotiv, demir-çelik ve petrol rafinerileri gibi büyük bazı sanayi tesisleri kıyı kesimlerde kurulmuştur.

Bu alanlar, aşağıdaki özelliklerden hangisi açısından <u>daha az</u> benzerlik gösterir?

A) Ulaşım kolaylığı

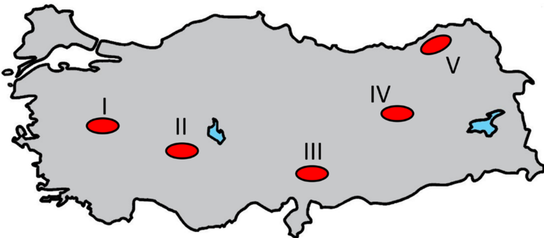
B) Ham maddeye yakınlık

C) Uygun iklim şartları

D) Pazar alanlarına yakınlık

E) Ucuz iş gücü temini

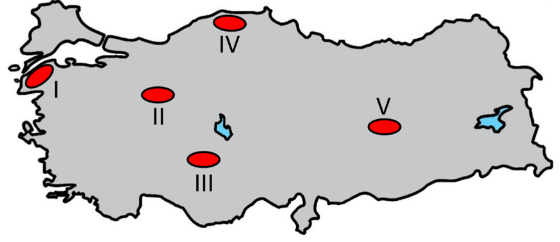
3. Türkiye'de akarsu vadilerinin dar ve derin yapıya sahip olduğu alanlarda hidroelektrik potansiyeli yüksektir.

Buna göre haritada numaralandırılan alanların hangilerinde, bu potansiyelin <u>daha az</u> olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde lüle taşı çıkarımı yapılmaktadır?

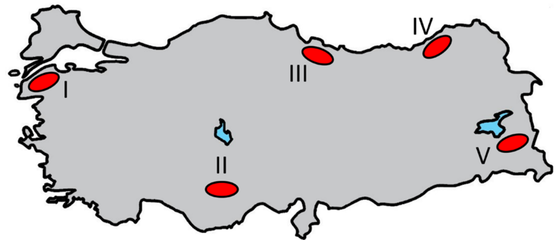
A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Linyit, kömür, doğal gaz gibi fosil yakıtların termik santrallerde kullanımı sonucu oluşan sera gazları, iklim değişikliğine ve doğrudan hava kirliliğine neden olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi böyle bir etkisi olan santrallerden <u>değildir</u>?

A) Çatalağzı B) Seyitömer C) Yatağan D) Hamitabat E) Karakaya

6. Güneş enerjisinden yararlanmak için temel ölçüt Güneş ışınım değerlerinin yüksek olmasıdır.

Buna göre haritada numaralandırılan yerlerden hangileri bu enerjiden yararlanmak için <u>daha uygun</u> koşullara sahiptir?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve V D) III ve IV E) III ve V

7. Çay fabrikaları Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin illerinde kurulmuştur.

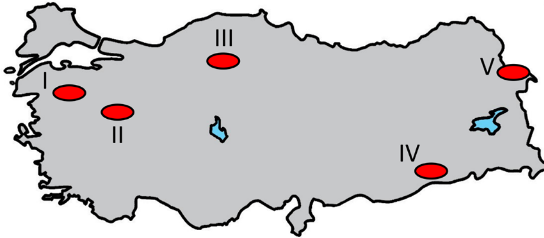
Çay fabrikalarının bu illerde kurulmasında;

I. denize yakınlık,
II. ham maddeye yakınlık,
III. tüketim merkezlerine yakınlık,
IV. çabuk bozulabilen ham madde kullanılması

faktörlerinden hangilerinin <u>daha etkili</u> olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Senozoyik'te kapalı göl havzalarındaki suların buharlaşması sonucu oluşan ve insan gıdasından dericilik ve kimya sanayisine kadar kullanılan bir madendir. Bir kısmı kayalardan elde edilmektedir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu maden <u>daha fazla</u> çıkarılmaktadır?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

9. Krom sertlik derecesi yüksek, paslanmaya karşı dirençli olması nedeniyle metalürji sanayisinde paslanmaz çelik yapımında kullanılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu madenin kullanım alanlarından biri <u>değildir</u>?

A) Boya sanayi
B) Gübre üretimi
C) Metal kaplama
D) Çeliğin sertleştirilmesi
E) Mutfak eşyaları yapımı

10.
- Nükleer enerji üretiminde kullanılabilecek madenlerdendir.
- Türkiye'deki yataklar, dünyanın sayılı rezervlerindendir.
- Türkiye'nin en önemli yatakları Eskişehir'dedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yeraltı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

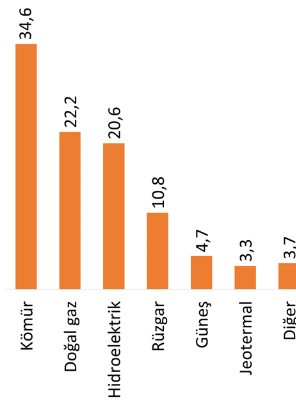
A) Barit B) Uranyum C) Toryum
D) Trona E) Linyit

11. Yerin derinliklerinden gelen sıcak su ve su buharını ifade eden jeotermal enerji, birçok alanda kullanılmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri <u>değildir</u>?

A) Elektrik üretimi
B) Tarımda sulama
C) Sağlık turizmi
D) Seraların ısıtılması
E) Endüstriyel amaçlı kullanım

12. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de 2022 yılında elektrik üretiminde kullanılan kaynakların oransal dağılımı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

A) Elektrik üretiminde fosil kaynakların payı daha fazladır.
B) Kömürden elektrik üretimi yapan santral sayısı en fazladır.
C) Elektrik üretim maliyetinin en fazla olduğu enerji kaynağı doğal gazdır.
D) Üretilen elektriğin yarısı yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmektedir.
E) Yenilenebilir enerji kaynaklarından en fazla elektrik rüzgârdan elde edilmektedir.

1. Türkiye'de faaliyet gösteren çimento ve şeker fabrikaları aşağıdakilerden hangisi açısından daha benzerdir?

A) İklim koşullarından etkilenmeleri

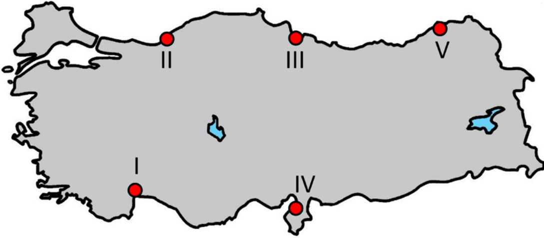
B) Tarımsal ham madde kullanmaları

C) Ülke genelinde yaygın olarak görülmeleri

D) Büyük tüketim merkezlerine yakın olmaları

E) Organize sanayi bölgeleri içinde kurulmaları

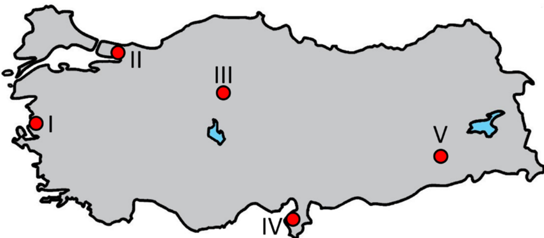
2. Aşağıdaki haritada bazı metalik madenlerin işlendiği tesislerin konumları gösterilmiştir.

Bu işleme tesislerinden hangisi, kullanılan ham maddenin çıkarıldığı yere daha yakındır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ham petrolün işlenerek çeşitli ürünlere dönüştürüldüğü tesislere rafineri denir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde bu tesislerden biri bulunmaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

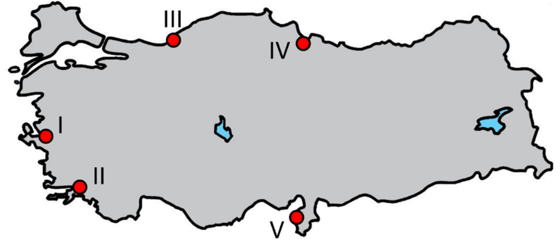
4.
- Dünya rezervlerinin önemli bir kısmı Türkiye'de bulunur.
- Sanayide yaygın bir kullanım alanı vardır.
- Kırka, Bigadiç, Kestelek ve Emet bilinen başlıca yataklarıdır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cıva B) Bor C) Demir D) Bakır E) Krom

5. Aşağıda bir sanayi tesisiyle ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- Ham madde olarak kullanılan demir, farklı illerden temin edilmektedir.
- Üretilen ürünlerin bir kısmı deniz yoluyla tüketim merkezlerine ulaştırılır.
- Yakın çevresinde yatakları bulunan fosil enerji kaynağından üretim sürecinde faydalanılır.

Bu sanayi tesisi haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Divriği ve Hasançelebi'de çıkarılan demirin bir kısmı Ereğli Demir Çelik Fabrikası'nda işlenmektedir.

Bu madenin çıkarıldığı alandan farklı bir yerde işlenmesi aşağıdakilerden hangisiyle daha fazla ilgilidir?

A) Enerji kaynağına yakınlık

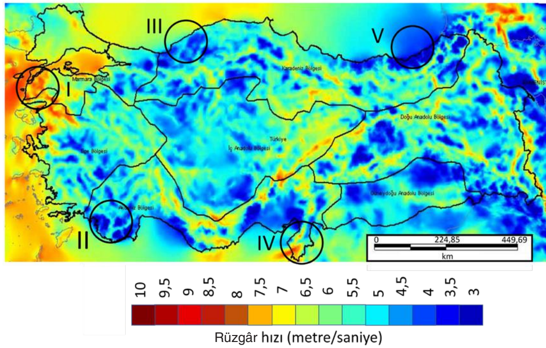
B) Ulaşım olanakları

C) Uygun iklim koşulları

D) Ham maddeye yakınlık

E) Tüketim merkezlerine yakınlık

7. Aşağıdaki haritada Türkiye geneli 50 metre yükseklikteki ortalama yıllık rüzgâr hızları dağılımı verilmiştir.

Bu hızın 7 metre/saniye ve üzerinde olduğu yerlerde rüzgâr enerji potansiyelinin yüksek olduğu bilindiğine göre; haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu potansiyel daha yüksektir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

8. Doğada bulunan ve uygun teknikler kullanıldığında enerji veren maddeler enerji kaynağı olarak adlandırılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu özelliğe sahip kaynaklardan değildir?

A) Linyit
B) Toryum
C) Rüzgâr
D) Bakır
E) Doğal gaz

9. Türkiye sahip olduğu doğal özellikleriyle ilgili olarak bazı enerji kaynakları açısından daha zengindir.

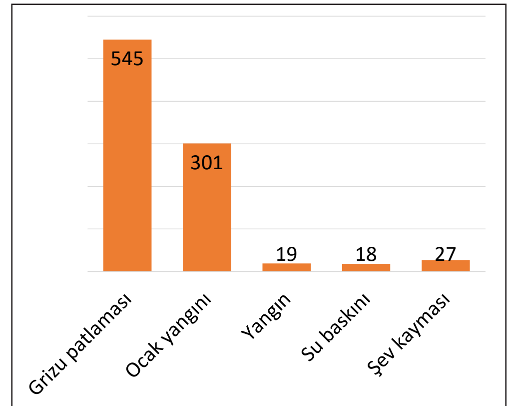
Buna göre Türkiye'nin sahip olduğu;

I. petrol,
II. doğal gaz,
III. linyit kömürü,
IV. hidrolik enerji

kaynaklarının hangileri açısından daha zengindir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki grafikte, 1980 ile 2020 yılları arasında Türkiye'de can kaybıyla sonuçlanan maden kazalarının nedenleri ve bu kazalar sonucu hayatını kaybeden kişi sayısı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) 1980 yıllarından günümüze doğru maden kazaları azalmıştır.

B) Kazaların büyük kısmı metalik maden ocaklarında yaşanmıştır.

C) Su baskını yaşanan maden ocakları deniz seviyesine yakın alanlarda bulunmaktadır.

D) Madencilik iş kazalarının en fazla görüldüğü ekonomik faaliyet türüdür.

E) Kaza nedenlerine göre en fazla can kaybı grizu patlamasıyla olmuştur.

1. Aşağıdaki haritada, Türkiye'de otomobil ve yük taşıtları üreten fabrikaların bulunduğu bazı il merkezleri gösterilmiştir.

Bu iller;

I. önemli pazar alanları olmaları,

II. petrol rafinerilerine sahip olmaları,

III. gelişmiş ulaşım olanaklarına sahip olmaları

özelliklerinden hangileri açısından benzerdir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Aşağıda bazı madenlerin özellikleri verilmiştir.

I. Kireç taşının başkalaşmasıyla oluşan bu maden, Türkiye'nin önemli yeraltı zenginliklerindendir.

II. Süs eşyası, takı gibi eşyaların yapımında kullanılan bu maden Eskişehir'de çıkarılır.

III. Gübre yapımında kullanılan bu madenin önemli yatakları Mardin-Mazıdağı'nda yer almaktadır.

Bu madenler, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Mermer	Fosfat	Boksit
B)	Mermer	Lüle taşı	Fosfat
C)	Lületaşı	Oltu taşı	Mermer
D)	Fosfat	Bor	Barit
E)	Fosfat	Oltu taşı	Mermer

3. Türkiye'nin son dönemlerde nükleer enerjiye yatırımları artmış bu kapsamda ilk nükleer santrali olan Mersin Akkuyu Nükleer Enerji Santrali yapımına başlanmıştır.

Türkiye'nin bu enerji türüne yatırım yapmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi <u>daha fazladır</u>?

A) Fosil enerji kaynaklarındaki kurulu gücü artırma

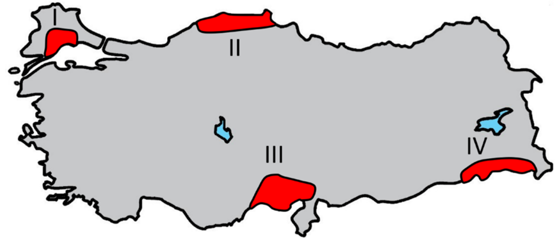
B) Alternatif enerji kaynaklarından elde edilen enerji miktarını artırmak

C) Enerji üretiminin ağır sanayi tesislerine yakın alanlardan karşılanması

D) Enerji üretiminin yılın tamamına yayılmasını sağlamak

E) Artan enerji talebini karşılamak ve enerjide dışa bağımlılığı azaltmak

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde bitkisel yağ fabrikaları <u>daha yaygındır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. **Türkiye'de yeraltı kaynakları ve bu kaynaklara dayalı faaliyetlerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Bazı madenler çıkarıldığı bölgeden başka alanlara taşınarak işlenmektedir.

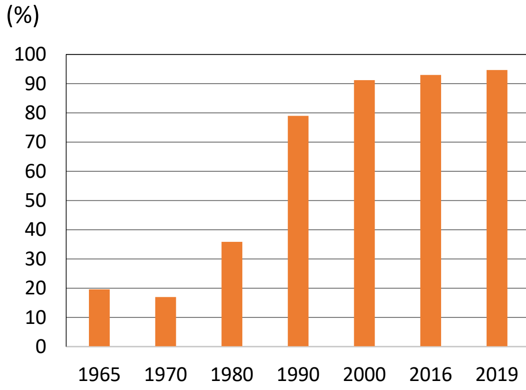
B) Volkanik faaliyetler metalik maden çeşitliliğinin fazla olmasında etkili olmuştur.

C) Linyitteki zenginlik diğer fosil yakıtlardan daha fazladır.

D) Jeolojik yapının karmaşık olması maden çeşitliliğini artırmıştır.

E) Ülke ihracatının yarısından fazlası madencilik faaliyetleriyle sağlanır.

6. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1965 ile 2019 yılları arasında dış ticaret gelirlerinde sanayinin payı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) 1965 yılındaki dış satımda tarıma dayalı sanayi ürünlerinin payı en fazladır.

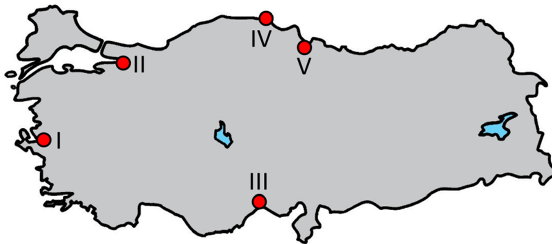
B) Sanayi sektörünün gayrisafi millî hasıladaki payı sürekli artmıştır.

C) Sanayi gelirleri 1965 ile 2019 yılları arasında sürekli artmıştır.

D) Dış ticaret açığı, 1970 sonrasında devamlı azalış göstermiştir.

E) 1990 yılında dış ticarette en büyük gelir sanayiden elde edilmiştir.

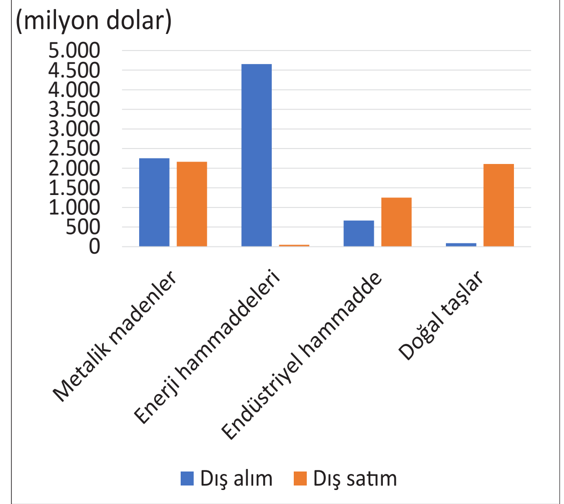
7. Demir yolu bağlantısı bulunan limanlar, ham maddenin ve ürünlerin taşınması açısından diğer limanlara göre daha elverişli koşullara sahiptir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen limanlardan hangisi bu özelliğe sahip __değildir__?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'nin 2021 yılında maden gruplarına göre gerçekleşen dış ticaret değerleri gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine __ulaşılamaz__?

A) Dış alım ile dış satım arasındaki fark en az metalik madenlerde gerçekleşmiştir.

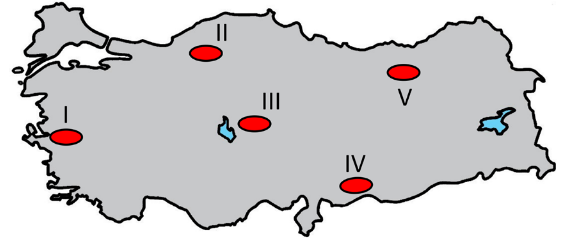
B) Dış alım en fazla enerji ham maddelerinde gerçekleşmiştir.

C) Bu yıldaki maden ihracat gelirinin büyük bölümünü doğal taşlar oluşturmaktadır.

D) Enerji ham maddeleri dış alım değeri bir önceki yıla göre artış göstermiştir.

E) Endüstriyel ham madde dış satımı dış alımına göre daha fazladır.

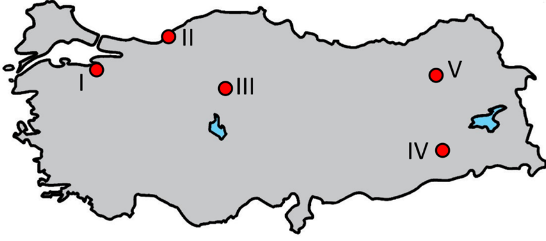
9. Pamuklu dokuma sanayi tesislerinin önemli bir kısmı ham maddeye bağlı olarak pamuk yetişen alanlarda kurulmuştur.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde, bu tesislerin __daha fazla__ olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

1. Aşağıdaki haritada, bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerdeki sanayi kuruluşlarıyla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı yerde otomotiv sanayinin gelişmesinde ulaşım koşullarının elverişli olması etkilidir.

B) II numaralı yerde demir-çelik fabrikasının kurulmasında enerji kaynağına yakınlık etkilidir.

C) III numaralı yerde Türkiye'nin ilk silah fabrikası ve askerî malzeme üreten fabrikalar vardır.

D) IV numaralı yerden çıkarılan petrol işlenmesi için rafinerilerin olduğu illere gönderilir.

E) V numaralı yerde şeker fabrikası ham maddeye yakın alanda bulunmaktadır.

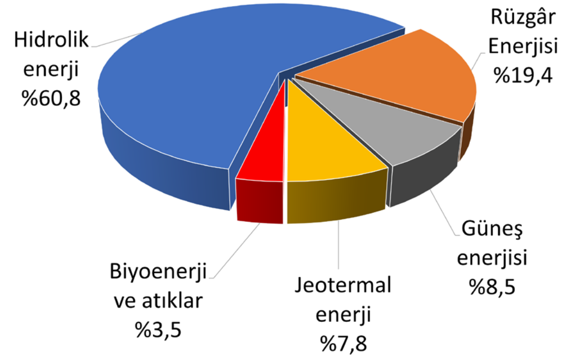
2. Aşağıda bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerde işlenen madenler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Çinko	Trona	Asbest	Bakır
B)	Bakır	Tuz	Gümüş	Krom
C)	Barit	Kurşun	Bor	Çinko
D)	Bor	Krom	Demir	Bakır
E)	Krom	Altın	Barit	Tuz

3. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de 2020 yılında yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerjinin dağılımı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Üretimdeki payı en az olan kaynak biyoenerji ve atıklardır.

B) Ülke toplam enerji üretiminin yarısından fazlası hidrolik kaynaklardan sağlanmıştır.

C) Birbirine en yakın değerde üretim, jeotermal kaynaklar ve Güneş'ten elde edilmiştir.

D) Rüzgârdan elde edilen enerji, Güneş ve jeotermal kaynaklardan elde edilenden daha fazladır.

E) Rüzgâr enerjisi üretim miktarı, hidrolik enerji haricindeki kaynakların toplamından azdır.

4. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'de sanayi iş gücünün toplam iş gücü içerisindeki payının değişimi gösterilmiştir.

Yıl	Toplam iş gücü (bin kişi)	Sanayi iş gücü (bin kişi)	(%)
1955	12 205,3	726,5	5,9
1985	20 556,7	2185,6	10,6
2000	20 941	3612	17,2
2019	28 080	7111	25,3

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Toplam iş gücü verilen yıllarda sürekli artmıştır.

B) Sanayi iş gücü 2000-2019 döneminde iki kata yakın artış göstermiştir.

C) Sanayi sektörünün oransal payı verilen yıllarda sürekli artış göstermiştir.

D) Sanayi harici sektörlerin toplam işgücündeki oransal paylarında değişiklikler olmuştur.

E) Sanayi sektöründen elde edilen gelirin gayrisafi millî hasıla içerisindeki payı sürekli artmıştır.

5. Kömür madenlerinde can kaybına neden olan kazalardan birisi de grizu patlamalarıdır.

Maden ocaklarında alınan aşağıdaki önlemlerden hangisinin bu kazaları engellemede daha etkili olması beklenir?

A) Sesli görüşmelerin yapılabildiği iletişim ağları kurulmalıdır.

B) Acil eylem planları hazırlanarak eğitim ve tatbikatlar yapılmalıdır.

C) Maden ocağı girişi su baskını ve yangından korunmuş olmalıdır.

D) Geçmişte yaşanılan kazalar incelenerek gerekli dersler alınmalıdır.

E) Maden ocağı devamlı havalandırılmalı ve gaz yoğunluğu ölçümü yapılmalıdır.

6. Türkiye'de jeotermal enerji kurulu gücünün zaman içerisinde artış göstermesinde bu enerji türünün sahip olduğu bazı özellikler etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu özelliklerden değildir?

A) Yaygın kullanım alanına sahip olması

B) Yenilenebilir yapısı sayesinde sürdürülebilir kullanıma uygun olması

C) İşletilmesinde ileri teknoloji gerektirmemesi

D) Türkiye'nin zengin jeotermal kaynak potansiyeline sahip olması

E) Yeryüzüne çıktıklarında yüzeysel akışlı sulara karışması

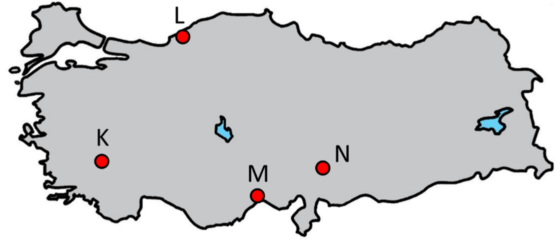
7. Aşağıda bazı madenlerin kullanım alanları verilmiştir.

- Elektrikli araç gereçlerde ve elektriğin iletimi ile ilgili amaçlarla kullanılmaktadır.
- Çeliğin sertleştirilmesi ve paslanmaz çelik üretiminde kullanılmaktadır.
- Büyük bir kısmı gübre üretiminde kullanılmaktadır.
- Çimento sanayisinde, ısıya dayanıklı ürünlerin üretiminde kullanılmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu madenlerden biri değildir?

A) Asbest B) Krom C) Fosfat
D) Bakır E) Trona

8. Aşağıda, bazı enerji santrallerinin konumları haritada harflerle gösterilmiş ve bu santrallerle ilgili bazı bilgiler numaralandırılarak verilmiştir.

I. Nükleer enerjiyle çalışacak santralin, 2028 yılında tüm ünitelerinin devreye girmesi planlanmaktadır.

II. Sıcak yeraltı sularına bağlı olarak elektrik üretilen bir santraldir.

III. Enerji kaynağı olarak linyit kullanan bir santraldir.

IV. Bölgede çıkan taş kömürünün bir kısmından bu santralde elektrik üretiminde yararlanılır.

Bu santrallerle ilgili bilgiler, aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	K	L	M	N
A)	II	I	IV	III
B)	I	III	IV	II
C)	II	IV	I	III
D)	IV	I	III	II
E)	III	II	I	IV

9. Türkiye'de tavuk eti üretiminin önemli bir kısmı; Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu ve Yalova illerinden sağlanmaktadır.

Bu illerde tavuk eti üretiminin fazla olmasında aşağıdaki faktörlerden hangisi daha fazla etkili olmuştur?

A) Uygun iklim koşulları

B) İş gücünün ucuz olması

C) Gelişmiş ulaşım koşulları

D) Tüketim merkezlerine yakınlık

E) Doğal bitki örtüsünün çeşitliliği

1. Aşağıdaki tabloda Anadolu'da İlk Çağ'da kurulmuş bazı medeniyetlere ait özelikler verilmiştir.

Özellikler	İyonlar	Lidyalılar
Uygarlığın merkezi olan Sard'a kadar uzanan Kral Yolu'nu yapmışlardır.		
İlk madeni paraları üretmişler, böylece takas yöntemi zamanla son bulmuştur.		
Şehir devletleri hâlinde yaşamış Karadeniz ve Akdeniz'de koloniler kurmuşlardır.		

Tabloda verilen özelliklerle medeniyetler eşleştirildiğinde medeniyetlerin olduğu sütunlarda aşağıdaki şekillerden hangisi oluşur?

A)

İyonlar	Lidyalılar
	✓
✓	
	✓

B)

İyonlar	Lidyalılar
✓	
	✓
	✓

C)

İyonlar	Lidyalılar
	✓
	✓
✓	

D)

İyonlar	Lidyalılar
	✓
✓	
✓	

E)

İyonlar	Lidyalılar
✓	
✓	
	✓

Çözüm:

İyonlar, verimli topraklar ve elverişli iklim şartları sayesinde döneminin en önemli uygarlığı hâline gelmiştir. İyonlar, sahip olduğu coğrafi konumun sunduğu avantajlarla Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında koloniler kurarak deniz ticaretinde gelişmiş bir medeniyettir.

İlk Çağ'da Batı Anadolu'da, Gediz ve Menderes nehirleri arasındaki bölgede kurulan Lidyalılar, Efes'ten Mezopotamya'ya kadar uzanan Kral Yolu denilen ünlü ticaret yolunu yapmışlardır. Bu yol sayesinde doğu-batı arasında ticaret ve kültürel etkileşim hızlanmıştır. Lidyalılar ticaretle uğraşmanın yanı sıra parayı bularak ticarette takas yöntemini kaldırmışlardır.

Verilen açıklamalara göre tabloya baktığımızda; Kral Yolu'nu yapan ve parayı bulan medeniyet, Lidyalılar, Akdeniz ve Karadeniz'de ticaret kolonileri kuran İyonlar olduğuna göre sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

2. Aşağıdaki haritada ilk medeniyetlerin kurulduğu bazı alanlar gösterilmiştir.

İlk medeniyetlerin kuruluş yeri olarak bu alanları tercih etmesinde;

I. su kaynakları,

II. enerji kaynakları,

III. verimli topraklar,

IV. önemli ticaret yolları

gibi özelliklerden hangileri <u>daha fazla</u> etkili olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

İlk medeniyetler, genel olarak orta kuşağın ılıman iklim özelliklerine sahip bölgeleriyle verimli topraklar ve su kaynakları çevresinde kurulmuştur. Haritada verilen Mezopotamya, Hint, Çin ve Anadolu medeniyetleri genelde akarsu boylarında kurularak gelişim göstermiştir. Bu durumda soruda verilen öncüllere göre I. su kaynakları ve III. verimli topraklar doğru öncüller olup, sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

3. Her toplumda farklı özelliklere sahip olan, kültürü meydana getiren manevi unsurlar vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu unsurlara örnek olarak gösterilebilir?

A) Coğrafi konum

B) Saray ve anıtlar

C) Hukuk kuralları

D) Yeryüzü şekilleri

E) Toprak özellikleri

Çözüm:

Kültürü oluşturan manevi (soyut) unsurlar şunlardır. Dil, din ve inançlar, ahlak kuralları, örf ve adetler, komşu kültürler, dünya görüşü, siyasi örgütlenme ve hukuk kurallarıdır. Bu durumda seçeneklere baktığımızda sorunun doğru cevabı hukuk kuralları, C seçeneğidir.

Cevap: C

4. Aşağıda bir medeniyete ait bazı özellikler verilmiştir.

- Sarı Irmak ve Gök Irmak'ın suladığı topraklar üzerine kurulmuştur.
- Mürekkep, matbaa, barut ve pusulayı icat etmişlerdir.
- Bölgede üretilen ipeği, Anadolu üzerinden Avrupa'ya satmışlardır.

Bu medeniyet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çin B) Hint C) İnka D) Maya E) Akdeniz

Çözüm:

Sarı Irmak ve Gök Irmak nehirleri arasındaki verimli topraklarda kurulmuş olan Çin medeniyeti, dünyanın en eski uygarlıkları arasında yer almaktadır. Ekonominin daha çok tarıma dayalı olduğu Çin'de ipek böcekçiliği ve ipek üretimi, İpek Yolu'nun ortaya çıkmasına ve ticaretin gelişmesine katkı sağlamıştır. Ayrıca bu medeniyet; barut, matbaa, mürekkep, pusula, kâğıt gibi insanlık tarihine yön veren birçok buluşun ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Sorunun doğru cevabı Çin Medeniyeti, A seçeneğidir.

Cevap: A

5. Türk kültürünün doğduğu yer olan Orta Asya'da karasal iklim ve bozkır bitki örtüsü görülür.

Bu durumun Türk kültüründe;

I. ulaşım,

II. madencilik,

III. dokumacılık,

IV. küçükbaş hayvancılık

faaliyetlerinden hangilerinin gelişmesinde etkisinin olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Tarihi çok eskilere dayanan ve dünyanın en eski kültürlerinden olan Türk kültürü, ilk olarak Orta Asya'da şekillenmiştir. Orta Asya Türk kültüründe konargöçer yaşam tarzı ile hayvancılık faaliyetleri, bölgedeki iklim ve bitki örtüsünün bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Konargöçer yaşama uygun, küçük ve kolay taşınabilir eşyalar yapılarak kültüre ait özellikler bu eşyalara yansıtılmıştır. Bozkır bitki örtüsü hayvancılığın gelişmesine, hayvanların yünlerinin değerlendirilmesi de halı ve kilim dokumacılığının gelişmesine olanak sağlamıştır.

Bu durumda soruda verilen öncüllere baktığımızda Türk kültüründe bölgenin iklim ve bitki örtüsünün, III. dokumacılık ve IV. küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesine neden olduğunu söyleyebiliriz.

Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

6. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangilerinin kültürel özelliklerinin birbirine <u>daha yakın</u> olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Haritada verilen numaralı yerlere baktığımızda;

I numaralı alan Latin Amerika Kültür Bölgesi, II numaralı alan Afrika Kültür Bölgesi, III numaralı alan Batı Avrupa Kültür Bölgesi ve IV numaralı alan Batı Avrupa Kültür Bölgesi içinde yer alır.

Bu durumda verilen numaralı yerlerden III ve IV numaralı alanlar Batı Avrupa Kültür Bölgesi içinde yer aldığından kültürel özellikleri birbirine yakındır. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

7. Mısır medeniyeti Nil Nehri Havzası'nda kurulmuş ve asırlar boyu dışa kapalı bir özellik göstermiştir. Mayalar ise Orta Amerika'da verimli topraklar ve su kaynakları çevresinde kurulmuştur. Bu iki medeniyet farklı bölgelerde kurulmalarına rağmen bazı kültürel özellikleri birbirine benzemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu benzer özelliklerdendir?

A) Ay yılı takvimini kullanmaları

B) Piramit türü yapılar inşa etmeleri

C) Benzer tarım ürünleri yetiştirmeleri

D) Hiyeroglif adı verilen yazıyı kullanmaları

E) Çok tanrılı bir dinî inanışa sahip olmaları

Çözüm:

Mısır mimarisinin temeli, firavunların onurlandırılmasına dayanan dinî mimaridir. Firavunlar için yapılan anıtsal mezarlar ve saraylar ile tanrılar için yapılan tapınaklar ve piramitler Mısır mimarisinin en görkemli eserleridir. Mısırlılar, taşkın sonrası tarla sınırlarını yeniden düzenlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarla matematik ve geometrinin gelişmesine katkı sunmuştur. Kendilerine özgü hiyeroglif adı verilen yazıyı kullanan Mısırlılar, tıp ve eczacılıkta da önemli gelişmeler kaydetmiş ve Güneş yılına dayalı takvimi geliştirmişlerdir. Eski Mısır'da halk, çok sayıda tanrı ve tanrıçanın saygı gördüğü çok tanrılı bir dinî inanışa sahipti.

Yine Orta Amerika'nın Yukatan Yarımadası'ndaki verimli topraklar ile su kaynakları çevresinde kurulmuş Maya Medeniyeti'nde şehir kültürü gelişmiştir. Mayaların inşa ettikleri tapınaklar, saraylar ve piramitler, mimari ve sanatta gelişmiş bir medeniyet olduğunu gösterir. Şehirlerin genellikle dinî ve idari fonksiyona sahip olduğu bu medeniyet, matematik ve astronomi alanında ileri düzeyde gelişme göstermiştir. Mayalar, tek tanrılı bir inanış şeklini barındıran, eski "Mu Güneş" dini adını verdikleri bir dine inanmaktaydılar.

Bu durumda seçeneklere baktığımızda Mısır ve Maya medeniyetlerinin mimari alanda gelişmiş oldukları piramit yapıların inşası dışında verilen özelliklerin benzer olmadığı anlaşılır. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

8. Coğrafi keşiflerle birlikte Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'yı da içine alan çok geniş bir alanda bu kültür yayılmış ve diğer kültürleri etkilemiştir.

Bu özellikler aşağıdaki kültür bölgelerinden hangisine aittir?

A) Slav B) Batı C) Türk
D) İslam E) Doğu

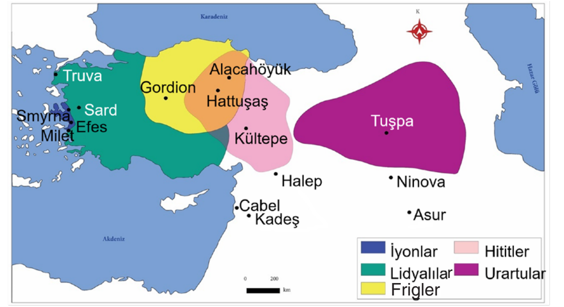
Çözüm:

Coğrafi keşiflere kadar sadece Avrupa'yı kapsayan daha sonra Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'yı içine alarak dünyanın diğer kültür bölgelerini etkileyen kültür Batı Avrupa Kültürü'dür. Batı (Avrupa) Kültür Bölgesi, kapladığı alan bakımından dünyanın en büyük kültür bölgesini oluşturur.

Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

9. Aşağıdaki haritada Anadolu'da İlk Çağ'da kurulmuş medeniyetler gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Urartuların denize kıyısı yoktur.

B) Gordion, Frig şehirlerinden biridir.

C) Lidyalıların denize kıyısı vardır.

D) Hititler Orta Anadolu'da kurulmuştur.

E) Lidyalıların Hititler ile etkileşimi yoktur.

Çözüm:

Haritaya baktığımızda Urartuların Doğu Anadolu'da kurulmuş olduğu, dolayısıyla denize kıyısı olmadığı bilgisine ulaşılır. Frigler, Ankara yakınlarında kurulmuştur. Friglerin topraklarına baktığımızda Gordion şehrinin yer almasından dolayı bu bilgiye ulaşılır. Lidya topraklarına baktığımızda Ege ve Akdeniz kıyılarının büyük bölümünde toprakları olduğu bilgisine ulaşılır. Yine Hititlerin kurulduğu yere baktığımızda Orta Anadolu'da kurulduğu bilgisine Alacahöyük ve Kültepe şehirlerinden baktığımızda ulaşılır. Ancak haritada medeniyetlerin kuruldukları coğrafya verilmiştir. Medeniyetlerin kuruldukları dönem, uğraştıkları tarım, ticaret gibi özellikleri yer almamaktadır. Sadece verilen bilgiye göre Lidyalıların Hititlilerle etkileşimi yoktur bilgisine ulaşılmaz. Ayrıca ilk çağlardan itibaren Anadolu'da Hititler, İyonlar, Urartular, Frigler, Lidyalılar gibi çok sayıda uygarlık kurulmuş ve bu medeniyetlerin birbirinden etkilenmesi doğal bir süreç olacağından dolayı sorunun doğru cevabı Lidyalıların Hititlerle etkileşimi yoktur, E seçeneğidir.

Cevap: E

10. Aşağıda farklı medeniyetlere ait bazı özellikler verilmiştir.

I. Hititlerle yaptıkları Kadeş Antlaşması ile Suriye topraklarını paylaşmışlardır.

II. Yılı 12 aya bölmüş; ayı 30, yılı ise 360 gün olarak hesaplamışlardır.

III. Doğanın farklı kuvvetlerini canlandıran çeşitli tanrılara inanmışlardır.

Özellikleri verilen medeniyetler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Romalılar	Elamlar	Mayalar
B)	Mısırlılar	Sümerler	Aztekler
C)	İyonyalılar	Babilliler	İnkalar
D)	Frigyalılar	Akadlar	Asurlular
E)	Lidyalılar	Urartular	Akadlar

Çözüm:

I. öncülde verilen “ Hititlerle yaptıkları Kadeş Antlaşması ile Suriye topraklarını paylaşmışlardır.” bilgisine göre bu medeniyet Mısır Medeniyeti'dir. Çünkü tarihteki ilk yazılı barış antlaşması olarak bilinen Kadeş Antlaşması, M.Ö 1.280'de, Mısırlılar ve Hititliler arasında imzalanmıştır.

II. öncülde verilmiş “Yılı 12 aya bölmüş; ayı 30, yılı ise 360 gün olarak hesaplamışlardır.” bilgisine göre bu medeniyet Sümerlilerdir. Astronomi ile yakından ilgilenen Sümerliler, bir ayın 30 gün olduğunu hesap edip, onu haftalara, haftaları günlere ve günleri de saatlere bölmüşlerdir.

III. öncülde verilen “Doğanın farklı kuvvetlerini canlandıran çeşitli tanrılara inanmışlardır.” bilgisine göre bu medeniyet Azteklerdir. Çünkü Aztek dini, birçok Orta Amerika kültüründen değişik unsurları özümsemiş, çeşitli inanç sistemlerinden karşıt ögeleri bir araya getirmişti. Azteklerin başlıca tanrıları, Savaş ve Güneş Tanrısı, Yağmur Tanrısı gibi doğanın farklı kuvvetlerini canlandırır.

Bu durumda özellikleri verilen medeniyetlerin sıralanışı Mısırlılar, Sümerler ve Aztekler şeklindedir. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

11. Mezopotamya'da kurulan medeniyetlere ait kalıntılar günümüze kadar sağlıklı bir şekilde ulaşamamıştır.

Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

A) Yaşanan sel ve taşkınlar

B) Meydana gelen savaşlar

C) Kullanılan yapı malzemesi

D) Volkanik aktivitelerin olması

E) Yapılara önem verilmemesi

Çözüm:

Mezopotamya'da kurulan medeniyetlere ait mimari eserlerde yapı malzemesi olarak daha çok kerpiç kullanılmıştır. Bu durum, Mezopotamya medeniyetine ait kalıntıların sağlıklı bir şekilde günümüze kadar ulaşmasını engelleyen önemli bir etken oluşturduğundan dolayı sorunun doğru cevabı kullanılan yapı malzemesi, C seçeneği olacaktır.

Cevap: C

12. Aşağıdaki haritada ilk medeniyetlerin kurulduğu bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlarda kurulan medeniyetlerle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı alanda kurulan medeniyet XVI. yüzyılda İspanyollar tarafından ortadan kaldırılmıştır.

B) II numaralı alanda kurulan medeniyet denizcilikle uğraşmış ve deniz aşırı koloniler kurmuştur.

C) III numaralı alanda kurulan medeniyet Nil Nehri'nin taşkınlarını hesaplayabilmek için güneş yılına dayanan takvim icat etmiştir.

D) IV numaralı alanda kurulan medeniyet Latin alfabesine ve miladi takvime son şeklini vermiştir.

E) V numaralı alanda kurulan medeniyette pirinç tarımı ve ipek böcekçiliği önemli tarımsal etkinliklerdir.

Çözüm:

Haritada numaralandırılan alanlarda kurulan medeniyetlerle ilgili olarak yanlış bilgi verilen "IV numaralı alanda kurulan bu medeniyet Latin alfabesine ve Miladi takvime son şeklini vermiştir." bilgisidir. Çünkü haritada verilen alanda Hint Medeniyeti kurulmuştur. Latin alfabesi ve miladi takvimle ilgileri yoktur. Latin alfabesi Roma Medeniyeti tarafından bulunmuştur. Miladi takvim ya da Gregoryen takvimi, Roma İmparatoru Jül Sezar tarafından kabul edilen Jülyen takviminin yerine, Papa XIII. Gregorius tarafından yaptırılan bir takvimdir. D seçeneği dışında numaralandırılan alanlar için verilen bilgiler doğru olduğundan, sorunun doğru cevabı D seçeneği olacaktır.

Cevap: D

13. Tarihi çok eskilere dayanan ve dünyanın en eski kültürlerinden biri olan Türk kültürünün ilk dönemlerine ait tarihi eser sayısı çok azdır.

Bu durumun oluşmasındaki temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Savaşlar

B) Çin baskısı

C) Yeryüzü şekilleri

D) İklim özellikleri

E) Konargöçer yaşam tarzı

Çözüm:

Türk kültürünün ilk dönemlerine ait tarihi eser sayısının az olmasının nedeni Türklerin göçebe hayat tarzını benimsemelerinden kaynaklanmaktadır. Konargöçer yaşam tarzının hâkim olduğu dönemde çok fazla mimari esere sahip olmayan Türk kültürü, yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte nicelik ve nitelik yönünden daha kayda değer eserlere sahip olmuştur. Uygurlar Dönemi'nde yerleşik hayata geçilmesi, mimari ve sanatta önemli gelişmeleride beraberinde getirmiştir. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

14. Aşağıdakilerden hangisi kültüre ait özelliklerden değildir?

A) Ahlak ve hukuk kuralları kültürü korur.

B) Değişime uğramadan sonraki nesillere aktarılır.

C) Bireyler tarafından öğrenilir ve benimsenir.

D) Kuşaktan kuşağa aktarılmasında dilin önemi büyüktür.

E) Bireylerin ortak değerler etrafında birleşmesini sağlar.

Çözüm:

Kültüre ait özelliklerden yanlış olarak verilen bilgi "değişime uğramadan sonraki nesillere aktarılır." bilgisidir. Çünkü geleneksel ve tutucu toplumlar da dâhil olmak üzere, bütün toplumlar ve kültürler sürekli olarak bir değişim sürecinden geçerler. Bu bağlamda değişme, toplumun ve kültürün doğasında vardır. Sosyal ve kültürel değişme tüm toplumların zorunlu olarak yaşadıkları kaçınılmaz bir süreç olduğundan, sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

1. Doğu ile batı arasında ticari ve kültürel bağlantıyı sağlayan yollardan biri İpek Yolu, diğeri ise Baharat Yolu'dur. İpek Yolu ile daha çok ipek ticareti yapılırken, Baharat Yolu ile zencefil, zerdeçal ve tarçın gibi baharatlar Avrupa'ya ulaştırılmıştır.

Çin ve Hindistan'ın ticaretini yaptığı bu ürünlerin üretimini sağlaması aşağıdakilerden hangisiyle <u>açıklanamaz</u>?

A) Yağış şartları

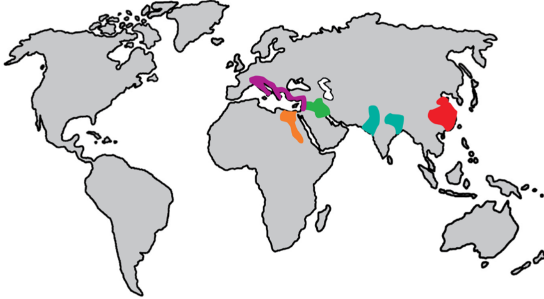
B) Bitki örtüsü

C) Su kaynakları

D) Nüfus miktarı

E) Sıcaklık koşulları

2. Aşağıdaki haritada İlk Çağ'da kurulmuş bazı medeniyetler gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu medeniyetlerin tamamı için benzer olduğu söylenebilir?

A) Orta kuşakta kurulmaları

B) Aynı iklim bölgesinde kurulmaları

C) Benzer tarım ürünleri yetiştirmeleri

D) Afet riski düşük bölgelerde kurulmaları

E) Kuruldukları dönemde aynı nüfusa sahip olmaları

3. Türk kültürünün hâkim olduğu bölgelerde aşağıdakilerden hangisi <u>daha az</u> görülür?

A) Medrese B) Cami C) Sinagog
D) Kervansaray E) Hamam

4. Aşağıda, İlk Çağ'da Anadolu'da kurulmuş bir medeniyete ait bazı özellikler verilmiştir.

- Ege kıyılarında yaşamışlardır.
- Kuyumculuk, mimari ve heykel alanlarında gelişmişlerdir.
- Basra Körfezi'ne kadar uzanan Kral Yolu'nu yapmışlardır.

Bu özellikler aşağıdaki medeniyetlerden hangisine aittir?

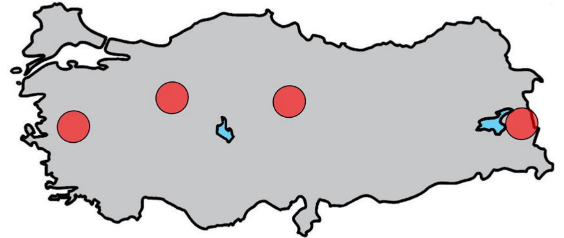
A) Urartular B) Frigler C) Romalılar
D) Lidyalılar E) Asurlular

5. Türk kültürü, ilk olarak Orta Asya'da şekillenmiştir. Bu kültürde daha çok hayvancılıkla uğraşılmış ve konargöçer bir yaşam tarzı benimsenmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu kültürün maddi unsurlarından biri <u>değildir</u>?

A) Çadır B) Bozkır C) At ve koyun
D) Örf ve adetler E) Kilim dokuma

6. Aşağıdaki haritada Anadolu'da kurulmuş bazı medeniyetlerin ilk kuruldukları alanlar gösterilmiştir.

Buna göre haritada aşağıdaki medeniyetlerden hangisinin kurulduğu alan <u>gösterilmemiştir</u>?

A) Lidyalılar B) İyonlar C) Frigler
D) Hititler E) Urartular

7. Bir kültürün doğduğu, ortaya çıktığı ve dünyaya yayıldığı yere kültür ocağı denir.

Buna göre Türk kültürünün kültür ocağı neresidir?

A) Orta Asya
B) Kuzey Afrika
C) Mezopotamya
D) Güney Doğu Asya
E) Anadolu Yarımadası

8. Orta Asya'dan göçler sonucunda dünyanın değişik bölgelerine yayılan Türk kültürü yayılış alanı içerisinde en fazla …………………… kültüründen etkilenmiştir.

Türk kültürüyle ilgili olarak yapılan açıklamada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) İslam B) Slav C) Çin
D) Latin E) Batı

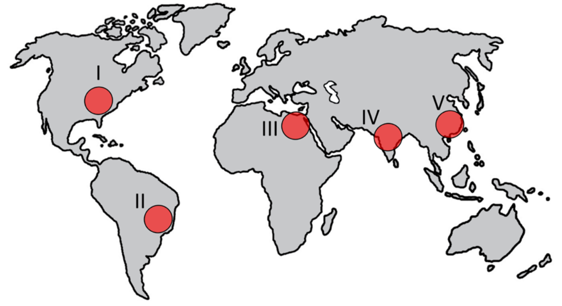
9. Aşağıda bir medeniyete ait bazı özellikler verilmiştir.

- Nil Nehri Havzası'nda kurulmuştur.
- Dışa kapalı bir özellik göstermiştir.
- Matematik, geometri, tıp ve eczacılık gelişmiştir.

Bu özellikler aşağıdaki medeniyetlerden hangisine aittir?

A) Hint B) Frig C) Mısır
D) Maya E) İnka

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlar ile ait oldukları kültür bölgesi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I- Batı Kültür Bölgesi
B) II- Latin Amerika Kültür Bölgesi
C) III- İslam Kültür Bölgesi
D) IV- Hint Kültür Bölgesi
E) V- Slav Kültür Bölgesi

11. I. Örf
II. İklim
III. İnanç
IV. Toprak

Yukarıdakilerden hangileri kültürü oluşturan maddi unsurlardandır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Anadolu toprakları geçmiş çağlardan bu yana pek çok medeniyetin kurulma ve gelişme sahası olmuştur.

Bu topraklarda medeniyetlerin kurulması ve gelişmesinde aşağıdakilerden hangisi daha az etkiye sahiptir?

A) İklim şartları
B) Toprak özellikleri
C) Su kaynakları
D) Enerji kaynakları
E) Coğrafi konum

1. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangileri ilk medeniyetlerin kurulduğu alanlarda yer almaz?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Medeniyetler kuruldukları ve yayılış gösterdikleri alanların coğrafi özelliklerine göre şekillenmiş ve gelişim göstermişlerdir.

Bu özellikler aşağıdakilerden hangisi üzerinde daha az etkili olmuştur?

A) İnkaların taş işçiliğinde gelişmiş olması
B) Mısırlıların güneş takvimini geliştirmesi
C) Hint medeniyetinde tarımın önemli olması
D) Fenikelilerin Latin alfabesinin temelini oluşturması
E) Bazı Akdeniz medeniyetlerinin denizcilikte gelişmiş olması

3. Aşağıda bir medeniyete ait bazı özellikler verilmiştir.

- Temel ekonomik faaliyet tarımdır.
- Birçok dine ev sahipliği yapmıştır.
- Halk, kast sistemi adı verilen sınıflara ayrılmıştır.

Bu özellikler aşağıdaki medeniyetlerden hangisine aittir?

A) Hint B) Mısır C) İnka
D) Çin E) Maya

4. Türk kültürü Orta Asya'da doğmuş ve Türkler'in Orta Asya'dan göç etmesinden sonra farklı bölgelerde çeşitli kültürlerle etkileşime girmiştir.

Aşağıdaki kültürlerden hangisiyle bu etkileşim daha azdır?

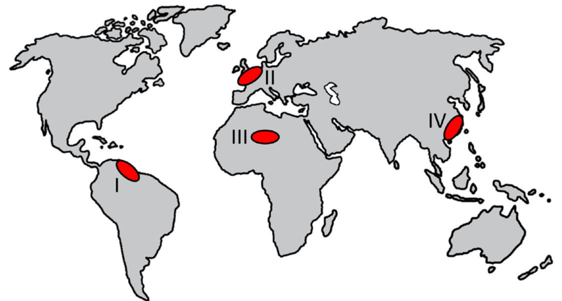
A) İslam B) Hint C) Pers
D) Yunan E) İskandinav

5. Kültürün maddi unsurları, manevi unsurlarına göre daha hızlı değişmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi daha hızlı değişen kültür unsurlarındandır?

A) Giyim tarzı
B) Din ve inançlar
C) Dünya görüşü
D) Örf ve âdetler
E) Ahlak kuralları

6. Bir kültür bölgesi; çöller, yağmur ormanları, etrafının dağlarla çevrili olması gibi nedenlerle diğer kültür bölgelerinden izole olabilmektedir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu özelliğe sahip kültür bölgeleri bulunmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. I. Mera hayvancılığı
II. Halı ve kilim dokumacılığı
III. Nevruz Bayramı kutlamaları

Türk kültürüyle ilgili yukarıdaki faaliyetlerden hangileri günümüzde de varlığını korumaktadır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

8. Denizcilikte meydana gelen gelişmeler ve coğrafi keşiflerle bazı kültür bölgelerinin sınırları zaman içerisinde genişlemiştir.

Aşağıdaki kültür bölgelerinden hangisinde bu nedenle yaşanan genişlemenin <u>daha fazla</u> olduğu söylenebilir?

A) Hint B) Doğu C) İslam D) Avrupa E) Slav-Rus

9. Doğu Kültür Bölgesi, dünya nüfusunun büyük bir bölümünün yaşadığı Güney, Doğu ve Güneydoğu Asya'da yayılış göstermektedir.

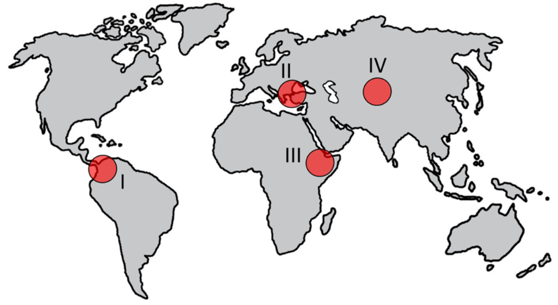
Bu kültür bölgesinde;

I. Tayland,
II. Pakistan,
III. Vietnam,
IV. Afganistan

gibi ülkelerden hangileri yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde Türk kültürüne ait izlere <u>daha fazla</u> rastlanır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11. Aşağıda bir medeniyete ait bazı özellikler verilmiştir.

- Melanezya, Mikronezya ve Polinezya gibi adalarda yaşayanlara ait kültürdür.
- Coğrafi özelliklerden dolayı diğer kültürlerden daha az etkilenmiştir.
- Önceleri İngiliz sömürgesi olduklarından bu kültüre ait izlere de rastlanmaktadır.

Bu özellikler aşağıdaki kültür bölgelerinden hangisine aittir?

A) İslam B) Pasifik C) Avrupa D) Slav-Rus E) Latin Amerika

12. Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgeye Mezopotamya, burada kurulan uygarlıklara da Mezopotamya uygarlıkları denilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgede kurulan uygarlıklardan <u>değildir</u>?

A) Sümerler B) Asurlular C) Babiller D) İyonlar E) Elamlar

1. Mezopotamya; Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgedir. Bu bölgede geçmişte çok sayıda medeniyet kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi geçmişte bu bölgede çok sayıda medeniyetin kurulmasında daha az etkiye sahiptir?

A) Tarım alanlarının sulanabilmesi

B) İklim koşullarının elverişli olması

C) Alüvyonlarla örtülü geniş düzlüklerin bulunması

D) Zengin enerji kaynaklarının bulunması

E) Göç ve ticaret yolları üzerinde bulunması

2. Aşağıda Slav-Rus Kültür Bölgesi'yle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

I. Doğu Avrupa'dan Büyük Okyanus kıyılarına kadar yayılmıştır.

II. İskandinav, Bizans ve Tatar kültürlerinden etkilenmiştir.

III. Coğrafi keşifler ile Avustralya'ya kadar olan alana yayılış göstermiştir.

Bu bilgilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

3. Kültür bölgelerinin oluşturulması, kültürü oluşturan maddi ve manevi unsurların çeşitli olmasından dolayı oldukça güçtür. Ancak ortak bazı özellikler dikkate alınarak kültür bölgeleri oluşturulmuştur.

Aşağıdakilerin hangisi bu bölgelerin oluşturulmasında kullanılan en önemli iki özelliktir?

A) Dil ve din

B) Giyim tarzı

C) Edebî eserler

D) Dünya görüşü

E) Mimari yapılar

4. Aşağıda Anadolu'da kurulan ilk medeniyetler ve bu medeniyetlerin kuruldukları bölgelerin gösterildiği tabloda bir hata yapılmıştır.

Medeniyetler	Kuruldukları Bölge
Hititler	Gediz ve Küçük Menderes nehirleri çevresi
Frigler	Ankara yakınlarındaki Gordion ve çevresi
İyonlar	Büyük Menderes Nehri çevresi
Lidyalılar	Kızılırmak Nehri çevresi
Urartular	Van Gölü çevresi

Bu hatanın düzeltilmesi için yer değiştirmesi gereken medeniyetler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Hititler-Lidyalılar

B) Frigler-Urartular

C) İyonlar-Hititler

D) Lidyalılar-Frigler

E) Urartular-İyonlar

5. Aşağıda, İlk Çağ medeniyetleriyle ilgili bazı kültürel özellikler verilmiştir.

I. Kuzey Amerika'da yaşamışlar.

II. Yerleşim yeri olarak yüksek yerleri tercih etmişler.

III. Almanlar tarafından ortadan kaldırılmışlar.

IV. Tropikal bölge ve çevresinde kurulmuşlar.

Bu özelliklerden hangilerinin İnkalara ait olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki haritada İlk Çağ'da bazı medeniyetlerin kurulduğu bir alan gösterilmiştir.

Bu alanda kurulan medeniyetlerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Sümer, Asur, Babil, Akad ve Elamlar bu alanda kurulan medeniyetlerdendir.

B) Bu medeniyetlerin gelişiminde Fırat ve Dicle nehirlerinin önemi büyüktür.

C) Önemli göç ve ticaret yolları üzerinde bulunduklarından istilalara uğramışlardır.

D) Tarım alanlarının az olmasından dolayı deniz ticaretine yönelmişlerdir.

E) Bu medeniyetlere ait yapıların çok azı günümüze kadar varlığını korumuştur.

7. I. Daha çok hayvancılıkla uğraşılması

II. Kilim dokumacılığının önemli olması

III. Gittikleri yerlerde cami, han, hamam gibi yapılar inşa etmeleri

Türk kültürüne ait yukarıdaki özelliklerden hangileri konargöçer yaşam ile ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

8. Türk kültürü, ilk olarak Orta Asya'da şekillenmiştir. Türklerin yaşam şekli, sanat, düşünce tarzı, inanç, örf ve gelenekler gibi pek çok maddi ve manevi unsur bu bölgedeki coğrafi koşullardan etkilenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi üzerinde bu bölgedeki coğrafi koşulların etkili olduğu söylenemez?

A) Küçükbaş hayvancılık yapmaları

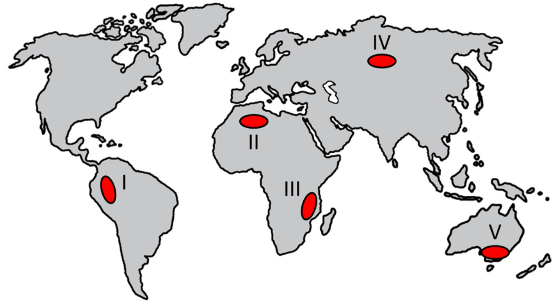
B) Mücadeleci bir yapıya sahip olmaları

C) Denizcilik ve gemi yapımında gelişmeleri

D) Bozkır kültürüne sahip olmaları

E) Konargöçer yaşam tarzına sahip olmaları

9. Aşağıdaki haritada farklı kültür bölgelerini temsil eden bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların temsil ettiği kültür bölgeleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı alandaki kültür bölgesinin oluşmasında Slav kültürü etkili olmuştur.

B) II numaralı alandaki kültür bölgesinin sınırları içinde Orta Doğu'da bulunmaktadır.

C) III numaralı alandaki kültür bölgesi etnik olarak farklı gruplardan oluşmaktadır.

D) IV numaralı alandaki kültür bölgesi İskandinav ve Bizans kültürlerinden etkilenmiştir.

E) V numaralı alandaki kültürel yapının oluşmasında coğrafi keşifler etkili olmuştur.

1. Aşağıdaki haritada Anadolu'da İlk Çağ'da kurulmuş bazı medeniyetlere ait kentler gösterilmiştir.

Bu kentlerin ait olduğu medeniyetler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Efes	Gordion	Tuşpa
A)	Hititler	Urartular	Sümerler
B)	Babiller	Akadlar	Asurlar
C)	İyonlar	Frigler	Urartular
D)	Asurlar	Elamlar	Babiller
E)	Romalılar	Frigler	Fenikeliler

2. 15. yüzyıla kadar Avrupa Kıtası'nda etkili olan Batı kültürü, coğrafi keşifler sonrasında etki alanını genişletmiş ve farklı alanlara yayılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu alanlara örnek gösterilebilir?

A) Kuzey Amerika
B) Kuzey Afrika
C) Orta Doğu
D) Orta Asya
E) Batı Afrika

3. Neolitik Çağ'da Anadolu'nun verimli toprakları çevresinde yerleşmeler kurularak tarımsal üretime geçilmiştir.

Bu alanlara,

I. Çatalhöyük,
II. Yarımburgaz,
III. Çayönü,
IV. Tekkeköy

yerleşmelerinden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Latin Amerika kültürü; Orta ve Güney Amerika'da yayılış göstermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kültür bölgesinde bulunan ülkelerden <u>değildir</u>?

A) Venezuela
B) Meksika
C) Bolivya
D) Kolombiya
E) Kamboçya

5. Aşağıdaki haritada farklı kültür bölgelerinde bulunan bazı alanlar gösterilmiştir.

Haritada gösterilen alanlar bulundukları kültür bölgeleriyle eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışarıda kalır?

A) Çin B) Batı C) Afrika
D) Pasifik E) Latin Amerika

6.
- Coğrafi konum
- Toprak özellikleri
- Su özellikleri
- İklim özellikleri
- Yeryüzü şekilleri

Yukarıdakilerden kaç tanesi kültürü oluşturan maddi unsurlardandır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

7. Mayalar Orta Amerika'da, Mısır medeniyeti ise Kuzey Afrika'da kurulup gelişmiştir.

Farklı kıtalarda kurulan bu iki medeniyette;

I. resimler ve simgelerle ifade ettikleri alfabeler geliştirmeleri,

II. Güneş yılı esasına dayanan takvimi geliştirip kullanmaları,

III. kakao, fasulye ve bal kabağı gibi tarım ürünleri yetiştirmeleri,

IV. yöneticilerin Tanrı-kral olduğu anlayışı benimsemeleri

özelliklerinden hangilerinin benzer şekilde görüldüğü söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde Türk kültürüne ait izlere daha az rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Orhun Kitabeleri'nin önemli kültür hazinesi olmasında;

I. Türkçenin ilk yazılı örnekleri olması,

II. Türk tarihinin en eski destanlardan biri olması,

III. İslamiyet'in kabulü ile ortaya çıkan kültürel bir varlık olması,

IV. Türk kültürü ve devlet yönetimiyle ilgili önemli bilgilerin yer alması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki haritada Anadolu'da İlk Çağ'da kurulan bir medeniyetin kurulduğu ve geliştiği alan gösterilmiştir.

Bu medeniyetle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenebilir?

A) İlk madeni parayı bulan medeniyettir.

B) Meriç Nehri çevresinde kurulmuştur.

C) Pankuş adı verilen meclisleri vardır.

D) Başkentleri Manisa yakınlarındaki Sard Kenti'dir.

E) Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında koloniler kurmuşlardır.

11. Mevcut coğrafi konum ve sahip olduğu zengin kaynaklar sayesinde Anadolu'da pek çok devlet hâkimiyet kurmuştur. Bu durum Anadolu'nun kültürel yapısının gelişmesine katkı sağlamıştır.

Aşağıdaki devletlerden hangisinin bu gelişmedeki katkısı daha azdır?

A) Selçuklu Devleti

B) Çin İmparatorluğu

C) Makedonya Krallığı

D) Bizans İmparatorluğu

E) Moğol İmparatorluğu

1. Aşağıda üretim alanına göre bazı üretim bölgelerini gösteren tablo boş bırakılarak verilmiştir.

Üretim Bölgesi	Üretim Alanı		
	Sanayi Üretimi	Enerji Üretimi	Hizmet Üretimi
Batı Avrupa			
Orta Doğu			
Kuzey Amerika			

Bu üretim bölgelerinin özelliklerine göre tablonun doğru olarak doldurulmuş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A)

Sanayi üretimi	Enerji üretimi	Hizmet üretimi
√		√
√	√	√
		√

B)

Sanayi üretimi	Enerji üretimi	Hizmet üretimi
√		√
	√	
√	√	√

C)

Sanayi üretimi	Enerji üretimi	Hizmet üretimi
√	√	√
	√	
√		√

D)

Sanayi üretimi	Enerji üretimi	Hizmet üretimi
√	√	
	√	√
√	√	

E)

Sanayi üretimi	Enerji üretimi	Hizmet üretimi
		√
√		√
√	√	√

Çözüm:

Sanayi Üretim Bölgeleri
Batı Avrupa
Kuzey Amerika
Rusya Federasyonu
Doğu ve Güneydoğu Asya

Enerji Üretim Bölgeleri
Kuzey Amerika
Orta Doğu
Rusya Federasyonu
Doğu Asya

Hizmet Üretim Bölgeleri
Avrupa
Kuzey Amerika
Doğu ve Güneydoğu Asya

Dünyanın önemli üretim bölgeleri yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Kuzey Amerika; sanayi, enerji ve hizmet üretimleriyle ilgili oluşturulan tablonun hepsinde bulunmaktadır. Orta Doğu yalnızca enerji üretim bölgesidir. Avrupa ise hem sanayi hem de hizmet üretim bölgesidir. Doğru bir şekilde işaretleme yapıldığında sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

2. Aşağıda ekstansif ve entansif tarım yöntemlerinin uygulandığı bazı ülkelerin gösterildiği tablonun numaralandırılmış satırlarından birinde hata yapılmıştır.

	Ekstansif Tarım Yöntemleri	Entansif Tarım Yöntemleri
I	Afganistan	Hollanda
II	Nijerya	Kanada
III	Fransa	Somali
IV	Uganda	İtalya
V	Kenya	Japonya

Bu satırlardan hangisindeki ülkelerin yeri değiştirilirse hata giderilmiş olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Entansif Yöntem: Gelişmiş ülkelerde uygulanır. Tarımsal faaliyetler, ülke ihtiyacını karşılamasının yanı sıra sanayi ham maddesi elde etmek veya ihracat amacıyla yapılır. Bu yöntemle tarımsal alanlardan üst düzeyde verim elde edilebilmektedir. Doğa koşullarının etkisi daha azdır. Tarımda kaliteli tohum, sulama, gübre ve ilaç kullanımı kontrollü ve planlı bir şekilde yapılır. Tarımda makine kullanımı fazladır.

Ekstansif Yöntem: Az gelişmiş ülkelerde daha çok temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik uygulanır. Genellikle doğa koşullarına bağlı olarak yapılır. Üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür. Tarımda sulama, gübre ve ilaç kullanımı azdır. Makineden çok insan ve hayvan gücünün kullanıldığı bu yöntemde tarımsal verim düşüktür.

Yukarıdaki bilgiler incelendiğinde ekstansif tarım yönteminin az gelişmiş ülkelerde, entansif yöntemin ise gelişmiş ülkelerde uygulandığı görülür. Soruda ekstansif yöntemin uygulandığı ülkeler sütununda Fransa hariç diğer ülkeler az gelişmiştir. Entansif ülkeler sütununda Somali hariç diğerleri gelişmiş ülkedir. Dolayısıyla Fransa ve Somali'nin yerinin değişmesi gereklidir. Sorunun doğru cevabı III yani C seçeneğidir.

Cevap: C

3. Gelişmiş ülkelerde tarımsal faaliyetler, ülke ihtiyacını karşılamasının yanı sıra sanayi ham maddesi elde etmek veya ihracat amacıyla da yapılır. Bu tür ülkelerde tarım entansif yöntemlerle yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelerde uygulanan tarım yöntemlerinin özelliklerinden değildir?

A) Makine kullanımı yaygındır.

B) Doğal koşullara bağlılık azdır.

C) Sulama olanakları gelişmiştir.

D) Gübre ve ilaç kullanımı planlıdır.

E) Tarımda çalışanların sayısı fazladır.

Çözüm:

Entansif yöntemde makine kullanımı yaygındır. Doğal koşullara bağlılık azdır. Sulama olanakları gelişmiştir. Gübre ve ilaç kullanımı planlıdır. Ancak tarımda çalışanların sayısı makine kullanımı yaygın olduğu için fazla değildir. "Tarımda çalışanların sayısı fazladır." ifadesi ekstansif tarım yönteminin bir özelliğidir. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

4. **Otomotiv endüstrisinde gelişmiş ülkelere ham madde ihraç eden bir ülkenin;**

I. ulaşım ağının gelişmiş olması,
II. sermaye birikiminin fazla olması,
III. yeraltı kaynakları açısından zengin olması

gibi özelliklerden hangilerine sahip olması beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Gelişmiş ülkelere ham madde ihraç eden bir ülkenin sermaye birikimi az, teknolojik imkânları yetersizdir. Ulaşım ağının gelişmiş olması da beklenmez. Yeraltı zenginliklerini katma değerli ürünlere çevirecek sermaye ve teknolojisi olmadığından bunları ihraç ederek gelir elde etmeye çalışır. Dolayısıyla bu ülkenin yeraltı kaynakları açısından zengin olduğu söylenebilir. Sorunun doğru cevabı yalnız III yani C seçeneğidir.

Cevap: C

5. Avrupa Birliği'nin kurulmasıyla Avrupa Kıtası'nda ekonomik, sosyal ve siyasi alanda pek çok değişiklik gerçekleşmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu değişikliklerden değildir?

A) Avrupa'da ortak bir pazar alanının kurulması

B) Bazı Avrupa ülkeleri arasında siyasi birliğin sağlanması

C) Üye ülkelerde ortak ekonomik kararların uygulanması

D) Sovyetler Birliği'ne karşı Avrupa güvenliğinin sağlanması

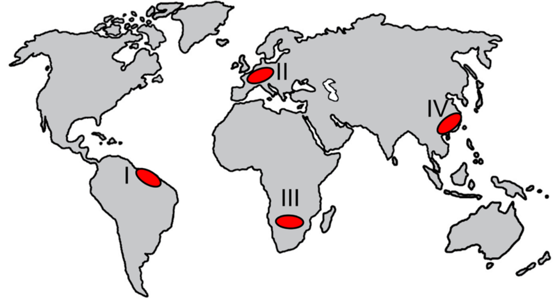
E) Avrupa ülkeleri arasında sermaye dolaşımının sağlanması

Çözüm:

Brüksel merkezli ekonomik ve siyasi bir örgüt olan Avrupa Birliği, Avrupa'da ortak bir pazar alanının kurulmasını, bazı Avrupa ülkeleri arasında siyasi birliğin sağlanmasını, üye ülkelerde ortak ekonomik kararların uygulanmasını ve Avrupa ülkeleri arasında sermayenin dolaşmasını sağlamıştır. D seçeneğinde yer alan 'Sovyetler Birliği'ne karşı Avrupa güvenliğinin sağlanması' ifadesi askerî bir örgüt olan NATO ile gerçekleştirilmektedir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

6. Hizmet ve sanayi üretiminin fazla olduğu bölgeler, aynı zamanda tüketimin de fazla olduğu pazar alanlarıdır.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangileri bu bölgelere örnek gösterilebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

Çözüm:

I numaralı alan Ekvatoral bölgede III numaralı alan ise Afrika Kıtası'ndadır. Bu alanlarda hizmet ve sanayi üretimi yeterli olmadığı gibi tüketimde azdır. Ancak Avrupa'da yer alan II numaralı alan ile Doğu Asya'da yer alan IV numaralı alan hem hizmet ve sanayi üretim bölgesi hem de yoğun nüfusu ve belirli bir ekonomik gelişmişliğe sahip olmasıyla pazar alanı hâline gelmiştir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı II ve IV yani D seçeneğidir.

Cevap: D

7. Aşağıda bir ülkenin ekonomisine ait bazı özellikler verilmiştir.

- I. ve II. Dünya savaşlarından yenik ayrılan ülkede, uygulanan ekonomi politikalarıyla bu savaşların etkisi azaltılmaya çalışılmıştır.
- Otomotiv, kimya ve elektronik gelişen sanayi kollarındandır.
- Üretim için gerekli ham maddenin önemli bir kısmı ithal edilmektedir.

Bu özellikler aşağıdaki ülkelerden hangisine ait olabilir?

A) Almanya B) İtalya C) Bulgaristan
D) Makedonya E) Ukrayna

Çözüm:

I. ve II. Dünya savaşlarının yaşandığı dönemde Avrupa ve Almanya'da sanayi faaliyetleri ciddi anlamda sekteye uğramıştır. Bu savaşları kaybeden Almanya, ekonomik yönden büyük yara almıştır. Ancak savaştan sonra hükûmetin uyguladığı ekonomik ve politik hamleler sayesinde ülke ekonomisi eski gücüne kavuşmaya başlamıştır. 3 Ekim 1990 tarihinde Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesiyle sınırları ve ekonomisi büyüyen ülke; Avrupa'nın üretim, ulaşım ve iletişim merkezi hâline gelmiştir. Günümüzde sanayinin oldukça geliştiği bir ülke olan Almanya, dünyanın en büyük ekonomilerinden birine sahiptir. Sorunun doğru cevabı Almanya yani A seçeneğidir.

Cevap: A

8. Aşağıda küresel bir örgütün kuruluş amaçlarından bazıları verilmiştir.

- Sovyetler Birliği'ne karşı Avrupa'nın güvenliğini sağlamak
- Hukukun üstünlüğünü tanıyan devletlerin barış ve güvenliğini sağlamak
- Üye ülkelerin özgürlüklerini ve güvenliğini korumak

Bu örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Grup 20 (G-20)

B) Birleşmiş Milletler (BM)

C) İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)

D) Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği (OPEC)

E) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

Çözüm:

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO), 1949 yılında Sovyetler Birliği'ne karşı Avrupa'nın güvenliğini sağlamak için ABD öncülüğünde 12 devletin katılımıyla kurulan askerî bir örgüttür. Merkezi Brüksel'de (Belçika) bulunan NATO, üye ülkelerden herhangi birine yapılan saldırıyı tüm üye ülkelere yapılmış olarak kabul etmektedir. NATO, hukukun üstünlüğü ve özgürlükleri tanıyan devletlerin barış ve güvenliğinin sağlanmasını hedeflemektedir. Örgüt; askerî, sosyal ve kültürel anlamda birbirlerine destek veren ve ortak faydalar güden ülkelerin bir araya toplanması ile oluşturulmuştur.

Sorunun öncülünde yer alan bilgiler askerî bir örgüt olan Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)'ne aittir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

9. Turizm, insanların birbirlerini tanımasına ve toplumlar arasında hoşgörü ortamının oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte turizm açısından gelişmiş bölgelerde doğal çevrenin korunması için önlemler alınması gerekmektedir.

Bu durum turizmin;

I. sosyal,

II. ekonomik,

III. ekolojik,

IV. politik

alanlarındaki etkilerinden hangileriyle daha fazla ilgilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Öncülde yer alan “Turizm, insanların birbirlerini tanımasına ve toplumlar arasında hoşgörü ortamının oluşmasına katkı sağlamaktadır.” cümlesi sosyal etkiye; “Bununla birlikte turizm açısından gelişmiş bölgelerde doğal çevrenin korunması için önlemler alınması gerekmektedir.” cümlesi ekolojik etkiye örnektir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı I ve III yani B seçeneğidir.

Cevap: B

10. Almanya, günümüzde üretim, ulaşım ve iletişim bakımından Avrupa’nın önemli ülkelerinden biri hâline gelmiştir.

Almanya’nın bu duruma ulaşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

A) Yurt dışından işçi göçü alması

B) Otomotiv sanayinin gelişmiş olması

C) Yaygın bir demir yolu ağına sahip olması

D) Taşımacılığa uygun akarsulara sahip olması

E) Avrupa’da merkezî bir konumda bulunması

Çözüm:

Almanya’nın otomotiv sanayisinin gelişmiş olması, yaygın bir demir yolu ağına sahip olması, taşımacılığa uygun akarsulara sahip olması ve Avrupa’da merkezî bir konumda bulunması önemli bir ülke hâline gelmesini sağlamıştır. Ancak Almanya’nın yurt dışından işçi göçü alması bu gelişiminin bir sonucudur. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

11. Aşağıdaki tabloda enerji ve sanayi üretim özelliklerine göre üç bölge numaralarla gösterilmiştir.

	Bölgeler		
	I	II	III
Enerji Üretimi	✓	✓	
Sanayi Üretimi		✓	✓

Buna göre tabloda numaralarla belirtilen yerlere aşağıdaki bölgelerden hangileri getirilebilir?

	I	II	II
A)	Batı Avrupa	Orta Doğu	Kuzey Amerika
B)	Orta Doğu	Kuzey Amerika	Batı Avrupa
C)	Kuzey Amerika	Orta Doğu	Kuzey Amerika
D)	Orta Doğu	Batı Avrupa	Kuzey Amerika
E)	Batı Avrupa	Kuzey Amerika	Orta Doğu

Çözüm:

Dünyanın önemli sanayi üretim bölgeleri arasında Batı Avrupa, Kuzey Amerika, Rusya Federasyonu, Doğu ve Güneydoğu Asya yer alır.

Dünyanın önemli enerji üretim bölgeleri arasında Kuzey Amerika, Orta Doğu, Rusya Federasyonu, Doğu Asya yer alır. Seçeneklerde bulunan Orta Doğu enerji üretim bölgesidir. Kuzey Amerika hem enerji hem de sanayi üretim bölgesidir. Batı Avrupa ise sanayi üretim bölgesidir. Dolayısıyla doğru cevap B seçeneğidir.

Cevap: B

12. Üye ülkelerin mevcut potansiyellerinin yanı sıra coğrafi yakınlık ve ekonomik anlamda birbirlerini tamamlayan özelliklerinden yararlanmaları örgütün amaçları arasındadır. Bunun dışında ekonomik, teknolojik ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak diğer amaçlardandır. 1992'de kurulan örgütün merkezi İstanbul'da bulunmaktadır.

Bazı özellikleri verilen bu örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gelişen Sekiz Ülke (D-8)

B) İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)

C) Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)

D) Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği (OPEC)

E) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)

Çözüm:

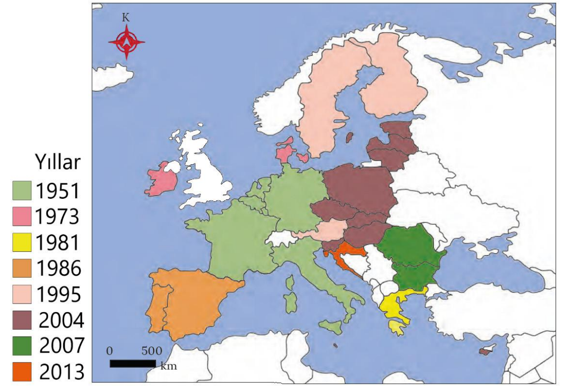
Verilen özellikler Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)'na aittir.

25 Haziran 1992 tarihinde Türkiye'nin öncülüğünde kurulan ekonomik ve bölgesel bir örgüttür. Merkezi İstanbul'da olan KEİ'nin amacı, üye ülkelerin mevcut potansiyellerinin yanı sıra coğrafi yakınlık ve ekonomik anlamda birbirlerini tamamlayan özelliklerinden yararlanmaktır. Böylece üye ülkeler arasında ekonomik, teknolojik ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesi sağlanacak ve Karadeniz Havzası bir barış, istikrar ve refah bölgesi hâline gelecektir. Örgütün kurucu üyeleri Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Bulgaristan ve Romanya; diğer üyeleri ise Arnavutluk, Sırbistan ve Yunanistan'dır.

Dolayısıyla sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

13. Aşağıdaki haritada, ülkelerin Avrupa Birliği'ne katılım süreci gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Birliğe en çok ülkenin katıldığı yıla

B) Birliğe en son katılımın olduğu yıla

C) Üye ülke sayısında azalma olan yıla

D) En eski tarihli üye olan ülke sayısına

E) Aynı yıl içinde üye olan ülke sayısına

Çözüm:

C seçeneği hariç diğer seçenekler haritaya bakılarak tespit edilebilir.

Birliğe en çok ülkenin katıldığı yıl: 2004

Birliğe en son katılımın olduğu yıl: 2013

En eski tarihli üye olan ülke sayısı: 6

Aynı yıl içinde üye olan ülke sayısı: 1957 (6), 1973 (3), 1986 (2), 1990 (5), 1995 (3) ….

Ancak üye sayısında azalma olan yıl haritada gösterilmemiştir. Birleşik Krallık 2020 yılında birlikten ayrılmıştır. Bu durum haritaya yansıtılmamıştır. Dolayısıyla doğru cevap C seçeneğidir.

Cevap: C

1. **Dış satımında elektronik ve otomotiv sanayisi ürünlerinin payı fazla olan bir ülke için;**

I. sermaye birikimi fazladır,

II. gelişmiş bir teknolojiye sahiptir,

III. zengin yeraltı kaynaklarına sahiptir

yargılarından hangilerine kesin olarak ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. İslam Konferansı Örgütü, 1969'da İsrail'in işgali altında bulunan Kudüs'teki Mescidi Aksa'nın yakılmasından sonra Rabat'ta yapılan bir toplantıda kurulmuştur.

Buna göre İslam Konferansı Örgütü'nün kuruluş süreci hangi bölgede yaşanan olayla başlamıştır?

A) Orta Asya

B) Orta Doğu

C) Orta Afrika

D) Batı Avrupa

E) Kuzey Afrika

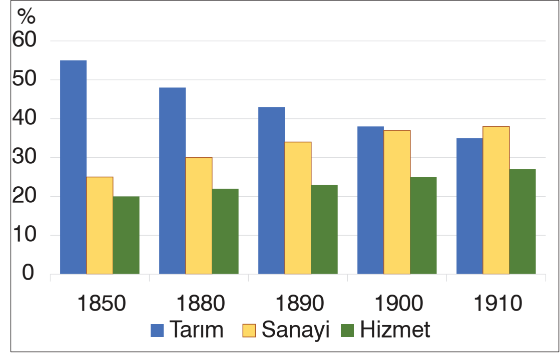
3. Aşağıdaki tabloda K ve L ülkelerindeki tarımsal faaliyetlerle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

K	L
Makine kullanımı yaygındır.	İnsan gücünden faydalanma fazladır.
Doğal koşulların etkisi azdır.	Doğal koşulların etkisi fazladır.
Üretimde büyük düşüşler yaşanmaz.	Üretimde dalgalanmalar yaşanır.

Buna göre K ve L ülkeleri aşağıdakilerden hangileri olabilir?

	K	L
A)	Hollanda	Almanya
B)	ABD	Somali
C)	Japonya	İngiltere
D)	Etiyopya	Hindistan
E)	Mali	Fransa

4. Aşağıdaki grafikte 1850 ile 1910 yılları arasında Almanya nüfusunun ekonomik faaliyet kollarına dağılımı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinde artış yaşandığı söylenebilir?

A) Kır nüfus oranında

B) Toplam nüfus miktarında

C) Demir-çelik üretim miktarında

D) Sanayide çalışanların oranında

E) Tarımda çalışanların sayısında

5. Ekstansif yöntemlerle tarımsal faaliyetler yapan ülkelerde birim alandan elde edilen verim düşüktür ve üretimde yıllara göre dalgalanmalar görülür.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu yöntemlerin <u>daha yaygın</u> olduğu söylenebilir?

A) İspanya B) Hollanda C) Kanada D) Hindistan E) İtalya

6. Dünyada turist sayısı 1950'li yıllarda 25 milyon civarında iken 2019'da 1 milyar 461 milyona ulaşmıştır.

Turist sayısında yaşanan bu artışta;

I. sanayileşme,

II. gelir düzeyi artışı,

III. enerji üretimi,

IV. ülke yüz ölçümleri

gibi faktörlerden hangilerinin etkisi <u>daha fazla</u> olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

7.
- 1999 yılında finansal krizlere bağlı olarak ABD ve Kanada öncülüğünde kurulmuştur.
- Üye ülkeler küresel ticaretin %75'ine sahiptir.
- Dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisi bu örgüte üye ülkelerde yaşamaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen uluslararası örgüt hangisidir?

A) Grup-20 (G-20)
B) Gelişen Sekiz Ülke (D-8)
C) Birleşmiş Milletler (BM)
D) İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)
E) Petrol ihraç Eden ülkeler Örgütü (OPEC)

8. Ülkelerin sahip olduğu doğal ve beşerî özelliklerin farklılıklar göstermesi küresel ticaret hacminin artmasında etkili olmuştur.

Ülkelerin farklılık gösterdiği aşağıdaki özelliklerden hangisinin bu artışta daha az etkili olması beklenir?

A) Enerji üretimi
B) Maden üretimi
C) Sermaye birikimi
D) İklim özelliği
E) Gelişmişlik düzeyleri

9. Aşağıda bir uluslararası örgüte ait bazı özellikler verilmiştir.

- Merkezi Brüksel'dir.
- Temeli 1951'de Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg tarafından oluşturulmuştur.
- 1992'de Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan antlaşmayla günümüzdeki ismini almıştır.

Bu örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Grup-20 (G-20)
B) Avrupa Birliği (AB)
C) Birleşmiş Milletler (BM)
D) Gelişen Sekiz Ülke (D-8)
E) Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)

10. Az gelişmiş ülkelerde tarım geleneksel yöntemlerle yapılır. Bu ülkelerde iklim koşullarına bağlı olarak tarımsal üretim miktarındaki dalgalanma fazladır.

Haritada numaralandırılan yerlerde bulunan ülkelerden hangisinde bu durumun daha fazla yaşanması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Üretilen mal ve sunulan hizmetlerin tüketiciye zamanında aktarılmak istenmesi, ticarette aşağıdakilerden hangisinin önemini daha fazla artırmıştır?**

A) Üretim B) Reklam C) Ulaşım D) Depolama E) İnovasyon

12. Turizmin yaygın olduğu bölgelerde farklı sektörlerde de gelişmeler yaşanır.

Bu bölgelerde aşağıdakilerden hangisinde yaşanan gelişme diğerlerinden daha azdır?

A) İnşaat B) Konaklama C) Ulaşım D) Tarım E) Ticaret

13. Birleşmiş Milletler uluslararası barış ve güvenliği korumak amacıyla yaşanan önemli bir olay sonrasında kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler'in kurulmasında etkili olan bu olay aşağıdakilerden hangisidir?

A) Coğrafi keşifler
B) Sanayi Devrimi
C) I. Dünya Savaşı
D) II. Dünya Savaşı
E) Dijitalleşme çağı

1. Aşağıdaki tabloda turizmin bazı etkileri ve bu etkilerle ilgili alanlar verilmiştir.

Turizmin etkileri	Ekolojik	Ekonomik	Politik
Altyapı ve üstyapıdaki iyileşmeler			
Ülkelerin karşılıklı vize uygulamasını kaldırması			
Doğal ortamların korunması			

Turizmin bu etkileri uygun alanlarla doğru olarak eşleştirildiğinde tablo aşağıdakilerden hangisindeki gibi olur?

A)

Ekolojik	Ekonomik	Politik
	√	
		√
	√	

B)

Ekolojik	Ekonomik	Politik
√		
		√
√		

C)

Ekolojik	Ekonomik	Politik
	√	
		√
√		

D)

Ekolojik	Ekonomik	Politik
		√
		√
	√	

E)

Ekolojik	Ekonomik	Politik
	√	
	√	
√		

2. Almanya II. Dünya Savaşı'nda büyük bir yenilgiye uğramasına rağmen kısa sürede üretim, ulaşım ve iletişim merkezi hâline gelmiştir.

Bu durumun oluşmasında;

I. sanayi alanındaki ilerlemeler,
II. ham madde ithalatının artması,
III. uygulanan ekonomi politikaları,
IV. başka ülkelerden işçi göçü alınması

faktörlerinden hangilerinin daha etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıda bir ülkeye ait bazı özellikler verilmiştir.

- Tarımda makine kullanımı yaygındır.
- Tarımsal üretimdeki dalgalanmalar azdır.
- Tarımsal faaliyetlerde entansif yöntemler uygulanır.

Bu özelliklere sahip ülke aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Cezayir B) Fransa C) Irak
D) Venezuela E) Somali

4. Gelişmekte olan ülkeler ekonomik amaçlarına ulaşmak için turizm sektörünü geliştirmeye yönelik politikalar uygulamaktadır.

Buna göre;

I. döviz gelirinin artması,
II. beyin göçünün azalması,
III. yeni istihdam alanlarının oluşması,
IV. enerjide dışa bağımlılığın azalması

durumlarından hangileri bu amaçlarla daha fazla ilgilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Taşıma kapasitenin üzerinde gerçekleşen turizm faaliyetleri, doğal ve kültürel çevrede birtakım bozulmalara neden olur.

Buna göre;

I. turizm yatırımlarının teşvik edilmesi,

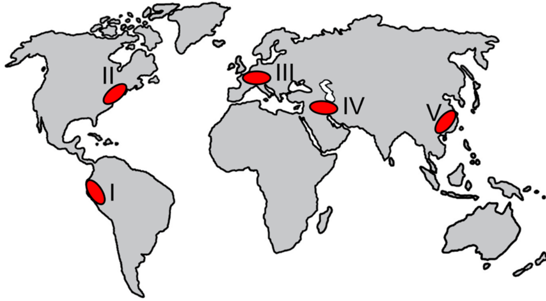
II. ekolojik turizmin yaygınlaşması,

III. doğal alanların koruma altına alınması

durumlarından hangileri bu bozulmaları azaltmaya yönelik uygulamalardandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

6. Sanayi ve hizmet üretiminin fazla olduğu yoğun nüfuslu alanlar arasında ticari faaliyetler daha büyük hacimli olarak gerçekleşir.

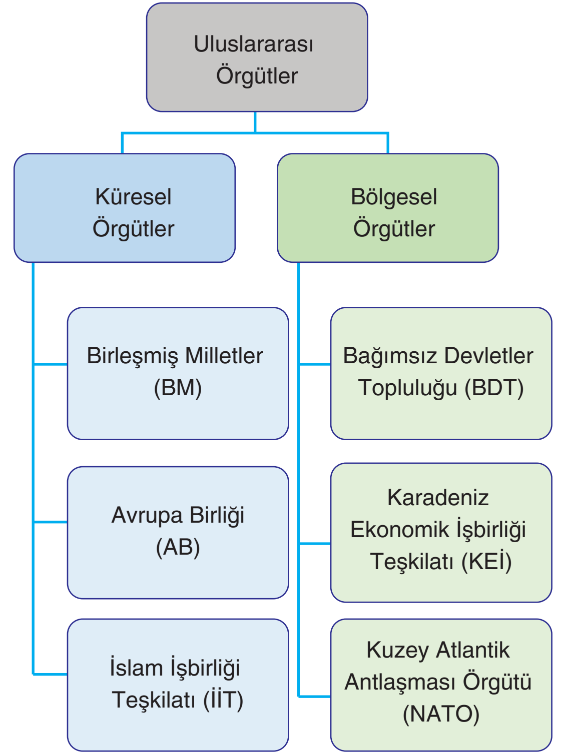
Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan hangileri arasındaki ticaret hacminin daha büyük olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

7. **Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'yla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ekonomik hedefleri olan bölgesel bir örgüttür.
B) Üye ülkeler coğrafi olarak birbirine oldukça yakındır.
C) Arnavutluk, Sırbistan ve Yunanistan sonradan katılmıştır.
D) Üye ülkelerde ortak para birimi kullanılmaktadır.
E) Üye ülkelerin bazılarının Karadeniz'e kıyısı bulunmamaktadır.

8. Aşağıda uluslararası örgütlerin sınıflandırıldığı şemada bir hata yapılmıştır.

Bu hatanın düzeltilmesi için yer değiştirmesi gereken örgütler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

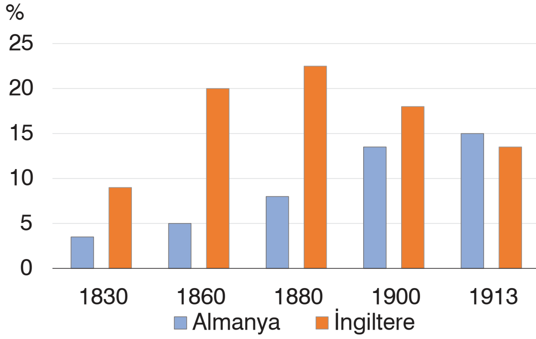
A) BM-BDT
B) BM-NATO
C) AB-KEİ
D) AB-NATO
E) İİT-BDT

9. Türkiye; uluslararası siyasi, askerî ve ekonomik örgütlere üye olarak diğer ülkelerle sosyal, kültürel ve ekonomik bağlarını geliştirmeye çalışmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu örgütlerden biri değildir?

A) Birleşmiş Milletler (BM)
B) Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)
C) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)
D) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)
E) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)

1. Aşağıdaki grafikte Almanya ve İngiltere'nin 1830 ile 1913 yılları arasında dünya sanayi ürünleri üretimindeki payları verilmiştir.

Almanya'nın bu üretimde zamanla İngiltere'nin önüne geçmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

A) Kömür yataklarının kullanılması

B) Endüstriyel teknik okulların açılması

C) Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesi

D) Sanayiye yapılan yatırımların artması

E) Demir-çelik üretimine önem verilmesi

2. Aşağıda bir uluslararası örgütün bazı özellikleri verilmiştir.

- 1991 tarihinde Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya ve Ukrayna arasındaki anlaşmayla kurulmuştur.
- Siyasi bir örgüt olarak kurulmuş zamanla üye ülkeler arasında yapılan anlaşmalarla ekonomik bir özellik kazanmıştır.

Bu örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gelişen Sekiz Ülke (D-8)

B) Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)

C) Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)

D) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)

E) Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)

3. Türkiye, uluslararası örgütlerden bazılarının kurucu üyesidir; bazılarına da sonradan üye olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin sonradan üye olduğu örgütlerdendir?

A) Birleşmiş Milletler (BM)

B) İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)

C) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

D) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)

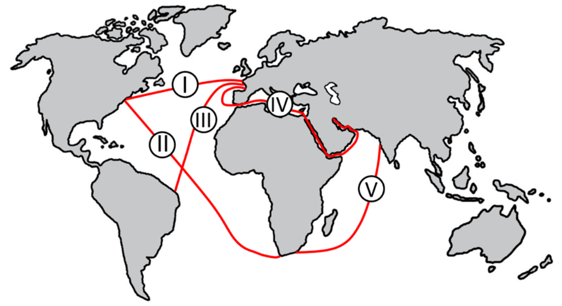
E) Ekonomik İşbirliği Kalkınma Örgütü (OECD)

4. Birçok ülkenin ilerleme ve kalkınmasında turizm oldukça önemli bir yere sahiptir. Turizmin bu ülkelerde istihdamın oluşması, dış borç ödemelerine katkı sağlaması, alt ve üstyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi gibi ciddi getirileri vardır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde turizmin bu etkisi daha azdır?

A) İspanya B) İtalya C) Türkiye D) Yunanistan E) Arjantin

5. Aşağıdaki haritada bazı üretim ve tüketim merkezleri arasındaki deniz yolu güzergâhları gösterilmiştir.

Bu güzergâhlardan hangisinde fosil enerji kaynaklarıyla ilgili ticaretin daha fazla yapılması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki tabloda bazı örgütlerin kuruluş amaçları verilmiştir.

Kuruluş Amacı	Örgüt
Dünya barışını ve güvenliğini korumak, ülkeler arasındaki sorunları çözmek, uluslararası iş birliğini sağlamak	I
Petrol piyasasını kontrol altında tutarak fiyatları istikrarlı hâle getirmek, verimli, ekonomik ve düzenli üretimi sağlamak	II
Sovyetler Birliği'nin askerî gücü ve yayılmacı politikalarına karşı üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumak	III

Tabloda numaralandırılan yerlere aşağıdakilerden hangisindeki örgütler getirilmelidir?

	I	II	III
A)	BM	İİT	BDT
B)	OECD	OPEC	G-20
C)	İİT	AB	OECD
D)	BM	OPEC	NATO
E)	OPEC	İİT	BDT

7. Turizm alanları kapasitelerinin üzerinde kullanıldığı zaman doğal ortamlarda bozulmalar ortaya çıkar.

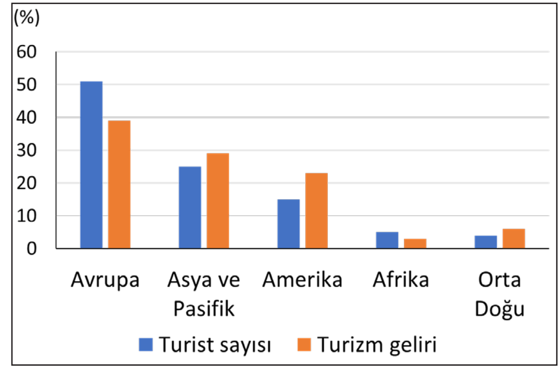
Buna göre;

I. millî parkların sayısının artması,
II. ekoturizm alanlarının genişlemesi,
III. kıyılarda plansız yapılaşmanın oluşması,
IV. doğal alanlarda biriken atıkların artması

gibi durumlardan hangilerinin bu bozulmalar üzerindeki etkisi daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

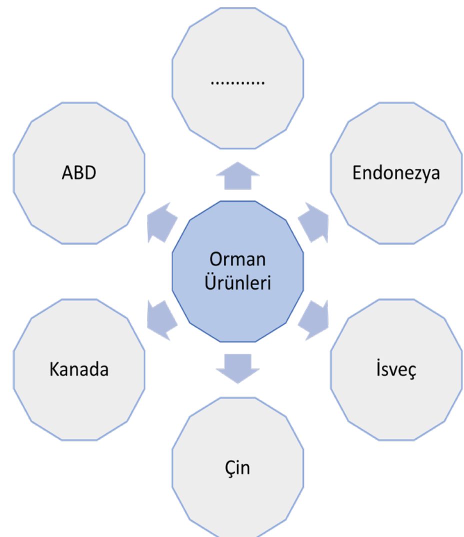
8. Aşağıdaki grafikte dünya turist sayısı ve turizm gelirlerinin bölgelere göre dağılım oranları gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında, turist başına elde edilen gelirin hangi bölgede daha fazla olduğu söylenebilir?

A) Avrupa B) Asya-Pasifik C) Amerika
D) Afrika E) Orta Doğu

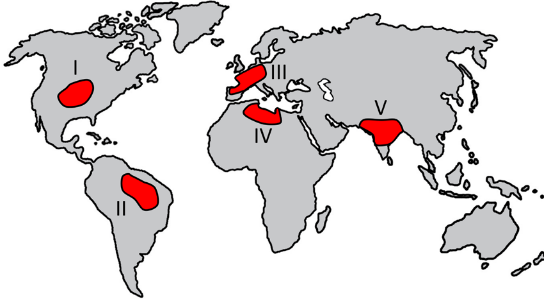
9. Aşağıdaki şemada dünya orman ürünleri üretiminde önde olan bazı ülkeler gösterilmiştir.

Şemada boş bırakılan alana aşağıdaki ülkelerden hangisinin getirilmesi daha uygundur?

A) Almanya B) Cezayir C) Kazakistan
D) Rusya E) Yunanistan

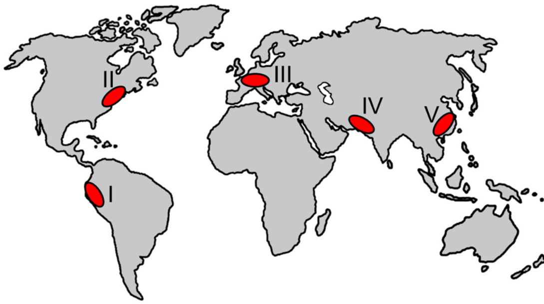
1. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisinde büyükbaş hayvan varlığına dayalı hayvansal ham madde üretimi daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Günümüzde tüketimin fazla olduğu büyük pazar alanları; nüfusun yoğun, ekonomik gelişmişliğin yüksek olduğu bölgelerdir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangileri bu bölgelere örnek gösterilemez?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

3. Bazı ülkeler ürettikleri otomobil için gerekli ham maddelerden biri olan demiri büyük oranda ithalat yoluyla başka ülkelerden temin etmektedir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu ithalat oranının daha az olması beklenir?

A) Japonya
B) Almanya
C) Fransa
D) Güney Kore
E) Brezilya

4. Dünya üzerinde önemli üretim bölgeleri; sanayi, hizmet ve enerji üretim bölgeleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Buna göre;

I. Doğu Asya,
II. Orta Doğu,
III. Batı Avrupa

sahalarından hangileri bu üretim bölgelerinin hepsine örnek olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

5. Turizmin; ekonomik, politik, ekolojik, sosyal ve kültürel pek çok alanda etkileri vardır.

Buna göre;

I. dış borç ödemelerine katkı sağlaması,
II. toplumda hoşgörü ortamının oluşması,
III. turizm değerlerinin ve varlıklarının korunması,
IV. vize uygulamalarında karşılıklı kolaylıkların sağlanması

durumlarından hangileri turizmin politik ve kültürel etkileri arasında gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Üretilen mallara yönelik pazar arayışı ticarette yeni gelişmeler yaşanmasını sağlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu gelişmelerden biri değildir?

A) Serbest ticaret bölgelerinin oluşması
B) Ortak pazar alanlarında artış yaşanması
C) Üreticilerin fabrikalarını nüfusu fazla olan ülkelerde açması
D) Reklamlarla yeni ürünlerin farklı ülkelerde tanıtımının yapılması
E) Toplam enerji tüketiminde alternatif enerji kaynaklarının payının artması

7. Aşağıdaki tabloda farklı iki ülkenin nüfus ve ekonomik özellikleriyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Özellikler	K Ülkesi	L Ülkesi
Kırsal Nüfus (%)	60,4	20,4
Tarımda Çalışan Nüfus (%)	65	2,7
Tarımdan Elde Edilen Gelir (Milyar Dolar)	3,7	38,4
Tarımın GSYİH Oranı (%)	60,2	1,6

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında, K ve L ülkeleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) K ülkesinde çalışanların istihdamında tarımın payı fazladır.

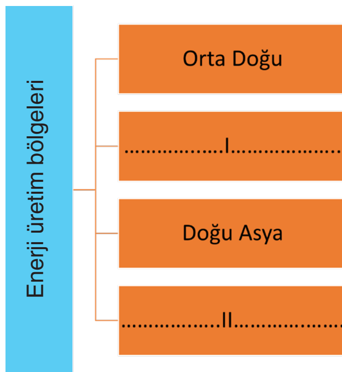
B) L ülkesinde modern tarım yöntemleri daha yaygındır.

C) K ülkesinde birim alandan alınan verim daha düşüktür.

D) L ülkesinde tarımsal üretimde dalgalanmalar daha azdır.

E) K ülkesinde tarımda çalışan kişi sayısı L ülkesinden fazladır.

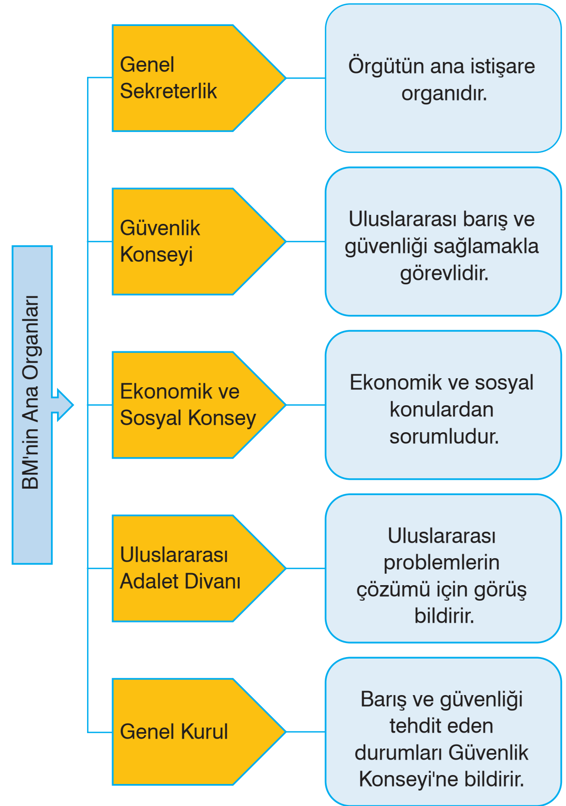
8. Aşağıdaki şemada dünyanın önemli enerji üretim bölgeleri gösterilmiştir.

Bu şemada numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II
A)	Batı Avrupa	Güneydoğu Asya
B)	Kuzey Amerika	Batı Avrupa
C)	Rusya Federasyonu	Güneydoğu Asya
D)	Kuzey Amerika	Rusya Federasyonu
E)	Güney Amerika	Avustralya

9. Aşağıda Birleşmiş Milletler'in ana organları ve bu organların görevlerinin gösterildiği şemada bir hata yapılmıştır.

Bu hatanın düzeltilmesi için ana organlardan hangilerinin yerleri değiştirilmelidir?

A) Genel Sekreterlik-Genel Kurul

B) Genel Kurul-Güvenlik Konseyi

C) Genel Sekreterlik-Güvenlik Konseyi

D) Güvenlik Konseyi-Ekonomik ve Sosyal Konsey

E) Uluslararası Adalet Divanı-Genel Sekreterlik

10. Nüfus yoğunluğunun ve ekonomik gelişmişliğin fazla olduğu alanlarda ticaret faaliyetleri daha büyük hacimli olarak gerçekleşir.

Buna göre aşağıdaki alanlardan hangisinde bu hacmin daha büyük olduğu söylenebilir?

A) Doğu Asya
B) Orta Afrika
C) Kuzey Asya
D) Güney Afrika
E) Batı Avustralya

1. Doğanın zarar görmesi, dengesinin bozulması ve kirlenmesi çevre sorunu olarak nitelendirilir. Bu sorunların oluşmasında beşerî faaliyetlerin etkisi büyüktür.

Buna göre;

I. millî parkların sayısının artması,
II. fosil enerji kaynaklarının kullanılması,
III. tarımın geleneksel yöntemlerle yapılması,
IV. sulak alanların tarım arazisine dönüştürülmesi

faaliyetlerinden hangileri bu sorunların oluşmasında daha etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Sanayi tesislerinde, enerji üretiminde, ulaşım ve ısınmada kullanılan fosil enerji kaynaklarının yanması sırasında karbondioksit açığa çıkmaktadır. Atmosferdeki karbondioksit oranının artması küresel iklim değişikliğinin en önemli nedenlerinden biridir. Bu nedenle II. öncülde belirtilen fosil enerji kaynaklarının kullanılmasının çevre sorunlarının oluşması üzerine etkisi çok büyüktür.

Havadaki nem oranını artırması ve yeraltı suyunu beslemesi bakımından önemli olan sulak alanların çeşitli nedenlerle kuruması ya da kurutulmasıyla birlikte, su döngüsünde yer alan bir ekosistem ortadan kaldırılmaktadır. Dolayısıyla IV. öncülde belirtilen sulak alanların tarım arazisine dönüştürülmesiyle doğal sistemlerdeki işleyiş ve süreçler önemli ölçüde etkilenmektedir. Dolayısıyla çevre sorunlarına olan etkisi fazladır.

Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

2. I. 2021 yılında İzlanda'da Fagradalsfjall Yanardağı'nın patlaması
II. 2022'de Pakistan'da yaşanan sel felâketi
III. 1999 yılında İzmit Gölcük'te meydana gelen deprem
IV. 2010'da Rusya'da oluşan sıcak hava dalgası

Yukarıdaki olaylardan hangilerinin oluşumunda küresel iklim değişikliğinin etkilerinden bahsedilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

I. öncülde belirtilen volkanik faaliyetler ve III. öncülde belirtilen deprem olayı yer kabuğu hareketlerine bağlı olarak oluşan doğa olaylarıdır. Her iki öncülde belirtilen durumlar küresel iklim değişikliklerinden etkilenmez.

II. öncülde belirtilen sel felaketi ve IV. öncülde belirtilen sıcak hava dalgası meteorolojik kökenli doğa olayları olup iklimde meydana gelebilecek değişimlerden doğrudan etkilenir.

Sorunun cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

3. Gıdaların fiziksel, kimyasal ve biyolojik yönden kirlenerek besin değerini kaybetmesiyle besin kirliliği oluşur.

Bu kirliliğin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

A) Sıvı atıklar

B) Fosil yakıtlar

C) Organik tarım

D) Enerji üretimi

E) Sanayi faaliyetleri

Çözüm:

Organik tarım; insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen, üretimde kimyasal girdi kullanılmayan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı olan tarımsal üretim biçimidir. Bu yöntem; hava, su gibi yaşamsal kaynaklarla birlikte doğadaki dengenin korunmasını da amaçlayan bir üretim şeklidir. Buna bağlı olarak bu tarım biçimi ihtiyaçları karşılarken doğal çevrenin korunmasına da önem vermektedir.

Diğer seçeneklerde belirtilen durumlar sonucu doğal çevrede birçok olumsuzluklar meydana gelir. Bunlardan biri de besin kirliliğidir.

Sorunun cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

4. Enerji üretim süreçlerinde kullanılan doğal kaynakların bazıları havanın doğal yapısında bulunan gazların ve partiküllerin oranında değişikliğe ve sonuç olarak hava kirliliğine neden olmaktadır.

Buna göre;

I. kömür,

II. petrol,

III. Güneş,

IV. hidrolik

kaynaklarının hangilerinden enerji üretiminde faydalanılmasının bu kirliliğe daha fazla neden olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Kömür ve petrol fosil enerji kaynakları olup kullanımına bağlı olarak atmosferde karbondioksit oranını artırmakta ve buna bağlı olarak hava kirliliği ortaya çıkmaktadır.

Güneş ve hidrolik enerji kaynağı olan su yenilenebilir enerji kaynakları olup hava kirliliği üzerine olan etkisi çok daha azdır.

Sorunun cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

5. Aşağıdaki görselde bir enerji santrali gösterilmektedir

Bu enerji santraliyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Diğer bazı santral türlerine göre doğal çevrede oluşturduğu zarar azdır.

B) Türkiye'de özellikle Ege, Marmara kıyılarında bu santraller daha yaygındır.

C) Türkiye'de bu santraller ile güneş enerjisi santralleri benzer alanlarda dağılış göstermektedir.

D) İnsanların ilk yararlandığı, yenilenebilir enerji kaynaklarından biriyle çalışmaktadır.

E) Almanya, ABD, Danimarka gibi gelişmiş devletler bu santrallere büyük yatırım yapmıştır.

Çözüm:

Görselde belirtilen enerji kaynağı rüzgâr enerjisi olup rüzgâr gücü ile çalışan çevreyi kirletmeyen temiz ve tükenmez bir enerji kaynağıdır. Buna göre A seçeneği doğrudur. Özellikle Ege ve Marmara kıyılarında rüzgâr potansiyeline bağlı olarak Balıkesir, İzmir, Manisa, Hatay, Osmaniye, İstanbul ve Çanakkale gibi illerde bu santraller yaygındır. B seçeneği doğrudur.

Rüzgâr gücü ile çalışan santraller daha çok Ege ve Marmara kıyılarında yoğunlaşırken güneş enerjisi santralleri iç bölgelerimizde daha yoğundur. Bu nedenle C seçeneği yanlıştır.

İnsanların Güneş ile birlikte ilk yararlandığı enerji kaynaklarından olup E seçeneğinde belirtilen ülkeler bu enerji kaynağına büyük yatırımlar yapmışlardır. D ve E seçenekleri doğrudur.

Sorunun cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

6. Karbondioksit, metan, diazotoksit, kloroflorokarbon gibi gazlar, yeryüzünden yansıyan ısının atmosfer dışına çıkmasını engelleyerek sera etkisinin artmasına ve dünyanın daha fazla ısınmasına neden olmaktadır.

Bu etkinin oluşum süreci ve sonuçlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kömür, petrol gibi enerji kaynaklarının kullanımı bu etkiyi artırmıştır.

B) Artan sıcaklık değerleri ormanlarda canlı tür çeşitliliğini artırmıştır.

C) Sera etkisinin artması küresel iklim değişkliğinin oluşmasında etkilidir.

D) Bu etki, bazı alanlarda yağışların yıl içindeki dağılışında düzensizliğe neden olmuştur.

E) Güneş ışınlarının bir kısmının atmosfer dışına çıkmasının engellenmesi bu sürecin oluşum aşamalarındandır.

Çözüm:

A seçeneğinde belirtilen fosil yakıtların kullanılması atmosferin yapısını bozarak sera etkisinin artmasına ve küresel sıcaklık ortalamalarının artmasına neden olmaktadır.

Küresel sıcaklık değerlerinin artması canlı tür çeşitliliğini artırmak yerine azalmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla B seçeneğinde belirtilen durum yanlıştır.

Öncülde de belirtildiği gibi sera etkisi yeryüzünden yansıyan ısının atmosfer dışına çıkmasını engelleyerek dünyanın daha fazla ısınmasına neden olmaktadır. C seçeneği doğrudur.

Yağış düzeni iklimlere göre farklılıklar gösterir. Küresel sıcaklık değerlerinin yükselmesi havanın su tutma kapasitesini etkilediğinden yağışların yıl içinde düzensiz dağılmasına neden olmaktadır. D seçeneği doğrudur.

E seçeneğinde belirtilen durum öncülde de belirtilmiştir. Yeryüzünden yansıyan ısının bir kısmının atmosfer dışına çıkışının gazlar tarafından engellenmesi bu sürecin aşamalarından biridir.

Sorunun cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

7. İnsanların yaptığı faaliyetler sonucu küresel ısınmaya neden olan gazlar atmosferde hızla artmaktadır.

Bu artışta aşağıdaki faaliyetlerden hangisinin daha az etkili olması beklenir?

A) Fosil yakıt kullanımının artması

B) Petrol türevleriyle çalışan araçların kullanılması

C) Geniş alanlarda tarımın geleneksel yöntemlerle yapılması

D) Aşırı tüketime dayalı atık miktarında artış yaşanması

E) Orman endüstrisiyle ilgili ham madde temini nedeniyle ormanların daralması

Çözüm:

Geleneksel tarım yöntemi az gelişmiş ülkelerde, daha çok temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik doğa koşullarına uygun, modern tarım yöntemlerinin yaygın olarak kullanılmadığı bir yöntemdir. Bu nedenle küresel ısınma üzerine olan etkisi daha azdır. Diğer seçeneklerde belirtilen fosil yakıt kullanımı, aşırı tüketim ve atıklar, orman alanlarının daralması küresel iklim değişikliğinin en önemli nedenlerindendir.

Sorunun cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

8. Soğutucu, sprey, yangın söndürücü kullanımlarıyla ortaya çıkan CFC (kloroflorokarbon) gazları ozon tabakasının seyrelmesine neden olur. Ozon tabakasının seyrelmesi yeryüzüne ulaşan ultraviyole ışınlarını artırır.

Aşağıdakilerden hangisi bu artışa bağlı oluşan sonuçlardan değildir?

A) Deri ve göz hastalıklarının artması

B) Bağışıklık sisteminin zayıflaması

C) Bitkilerde fotosentezin yavaşlaması

D) Nüfus ve şehirleşmenin artması

E) Meyve veriminin düşmesi

Çözüm:

Stratosfer katmanı içerisinde yoğun olarak bulunan bu gazın en önemli işlevi, Dünya'yı Güneş'ten gelen zararlı ultraviyole ışınlarına karşı korumaktır. Ozon tabakasının seyrelmesi sonucu yeryüzüne ulaşan ultraviyole ışınlarında ciddi artışlar gözlenir. Bu durum, doğadaki faaliyetler ile canlılar üzerinde çeşitli olumsuzluklar meydana getirir.

Nüfus ve şehirleşmenin bu durumdan olumsuz etkilenmesi beklenmektedir buna bağlı olarak nüfus ve şehirleşmede artış değil azalış görülür. Dolayısıyla D seçeneği yanlış bir bilgidir.

Sorunun cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

9. Günümüzdeki küresel çevre sorunlarından biri de pek çok hayvan neslinin tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun oluşmasında daha az etkilidir?

A) Avlanma faaliyetlerinin artması

B) Doğal yaşam alanlarının bozulması

C) Geniş alanlarda bitkilerin tahrip edilmesi

D) Ortalama sıcaklık ve yağış değerlerinin değişmesi

E) Hayvansal ham madde elde etmek için hayvan yetiştiriciliğinin yapılması

Çözüm:

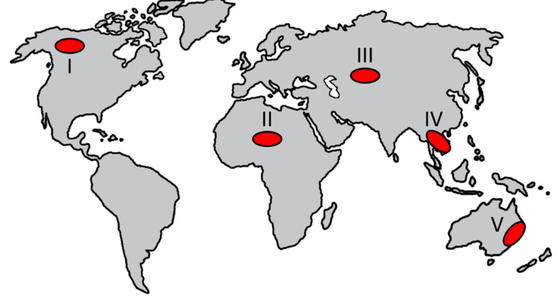
Birçok tür; yaşam alanlarının bozulması, aşırı avlanma, gereğinden fazla tüketim, gereğinden fazla karbon salınımı, okyanusların ısınması ve asitlenmesi, küresel iklim değişikliği ve buna bağlı yaşanan olumsuz durumlar gibi nedenlerle ani bir şekilde yok olma noktasına gelmekte ve canlı çeşitliliği azalmaktadır.

E seçeneğinde belirtilen durum ise hayvan neslinin azalmasını değil artmasını sağlar. Çünkü hayvansal ham madde elde etmek için yetiştiriciliği yapılan hayvanlara yönelik gerekli koşulların sağlanması gerekir. Bu da hayvan neslinin çoğalmasını sağlar.

Sorunun cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

10. Beşerî faaliyetlerin neden olduğu çevre sorunlarından biri de çölleşmedir. Bu faaliyetlerin etkileriyle birlikte; su kaynaklarının yetersiz, yağışın az, kurak mevsimin uzun sürdüğü, toprağın gevşek ve ince olduğu yerlerde bu süreç daha hızlıdır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangilerinde bu sürecin daha hızlı olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

II ve III numaralı alanlar çok az yağış alan yerlerdir. Bu nedenle çok kurak bir iklim yaşanır. Bu durum, yaşamsal faaliyetleri olumsuz olarak etkilemektedir. Diğer alanlarda ise yaşanan iklim özelliklerine bağlı olarak çölleşme riski daha düşüktür.

Sorunun cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

11. Geri dönüşüm, atıkların birtakım işlemlerden geçirildikten sonra ikinci bir ham madde özelliği kazanmasını sağlamaktır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yöntemin faydalarından <u>değildir</u>?

A) Ekonomiye katkı sağlanması

B) Doğal kaynak tüketiminin azalması

C) Enerji tasarrufunun sağlanması

D) Atık toplama alanlarının uzun ömürlü olması

E) Unlu mamuller sanayisi için ham madde elde edilmesi

<u>Çözüm:</u>

Geri dönüşüm sayesinde doğadaki kaynaklar korunmakta, enerji tasarrufu sağlanmakta, atık miktarı azalmakta, çöp alanlarının ömrü uzamakta ve ekonomiye katkı sağlanmaktadır. A, B, C ve D seçeneğinde belirtilen durumlar bu yöntemin faydaları arasındadır.

Un ve unlu mamulleri sanayinin başlıca ham maddesi tahıldır. Buğday, çavdar, mısır, pirinç unları, bulgur ve diğer unlu ürünler başlıca ham maddeyi oluşturmaktadır. E seçeneğinde belirtilen geri dönüşüm uygulamaları ile bu ham maddelerin temini yapılmamaktadır.

Sorunun cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

12. Çevre sağlığını korumak, enerji kaybını önlemek, ham madde israfını azaltmak için kâğıt, cam, plastik, metal gibi maddelerin geri dönüşümü yapılabilir. Özellikle çelik, alüminyum, bakır gibi metal atıklar kalite kaybı yaşamadan defalarca dönüştürülüp kullanılabilir.

Buna göre geri dönüşümle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) En fazla geri dönüşüm plastik ambalaj tesislerinde yapılır.

B) Metallerin geri dönüşümü sayesinde maden ocaklarına gerek kalmaz.

C) En sağlıklı geri dönüşüm metal ambalajlardan elde edilir.

D) Geri dönüşüm az gelişmiş ülkelerin öncülüğünde başlamıştır.

E) Geri dönüşümle bazı doğal kaynaklarda sürdürülebilir kullanım mümkündür.

<u>Çözüm:</u>

A, B, C ve D seçeneğinde belirtilen durumlar öncül içerisinden çıkarılamaz. Öncülde belirtilen maddelerin defalarca dönüştürülmesi, değerlendirilebilir atıkların geri kazanılması yoluyla mevcut kaynakların daha verimli kullanılması amaçlanmaktadır. Buna bağlı olarak sürdürülebilir kaynak kullanımı, sağlanmaya çalışılmaktadır.

Sorunun cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

1. İnsan faaliyetleri ve doğal süreçler sonucu çevrenin kirlenmesi, doğadaki dengenin bozulması ………………….. olarak tanımlanır.

Paragrafta boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) çevrenin zarar görmesi
B) asit yağışları
C) ekolojik kirlilik
D) çevre sorunu
E) küresel sıcaklık

2. **Aşağıdakilerden hangisi çevre sorunlarına neden olan beşerî faaliyetlerle <u>daha fazla</u> ilgilidir?**

A) Depremler
B) Ormanların tahribi
C) Sel ve taşkınlar
D) Volkanlar
E) Sağanak yağışlar

3. Aşağıdaki şemada başlıca çevre sorunları gösterilmiştir.

Bu şemada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Petrol üretimi
B) Volkanlar
C) Meraların ıslahı
D) Tarımsal ilaçlar
E) Ozon tabakasının seyrelmesi

4. I. Tarımda verimliliği arttırmak için kimyasal gübre kullanılması
II. Nükleer tesislerdeki radyoaktif atıkların toprağa gömülmesi
III. Volkanlardan çıkan lavların çevresindeki bitki örtüsüne zarar vermesi

Yukarıdakilerden hangileri çevre sorunlarına neden olan beşerî faaliyetlerdendir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

5. İnsanların yaptığı bazı faaliyetler toprağın kimyasal, fiziksel ve biyolojik dengesini bozarak toprak kirliliğine neden olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu kirliliğe karşı alınması gereken önlemlerden <u>değildir</u>?

A) Topraktaki parazitler için zirai ilaç kullanımını artırmak
B) Su ve rüzgâr erozyonunu önlemek için çalışmalar yapmak
C) Katı atıkların uzun süre toprak yüzeyinde kalmasını engellemek
D) Toprakların amacı dışında kullanılmasını azaltmak
E) Çayır ve meralarda aşırı otlatmanın önüne geçmek

6. **Aşağıdaki fosil yakıtlardan hangisinin çevre kirliliğinin oluşmasında <u>daha az</u> etkili olduğu söylenebilir?**

A) Petrol
B) Doğal gaz
C) Taş kömürü
D) Linyit kömürü
E) Turba

7. Coğrafya öğretmeni Sebahattin Bey doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı konusunda bilgi verdikten sonra öğrencilerinden yenilenebilen enerji kaynaklarına örnek vermelerini istemiştir. Söz alan öğrenciler şu cevapları vermiştir:

Yüksel: Rüzgâr, biyokütle
Fatih: Doğal gaz, petrol
Melek: Jeotermal, dalga
Şöhret: Gelgit, akıntı
Yeliz: Güneş, hidrolik

Buna göre Sebahattin öğretmen hangi öğrencinin cevabını düzeltmiştir?

A) Fatih B) Melek C) Şöhret D) Yeliz E) Yüksel

8. Aşağıda bazı enerji kaynakları verilmiştir.

I. Termik enerji
II. Rüzgâr enerjisi
III. Nükleer enerji
IV. Güneş enerjisi

Bu enerji kaynaklarından faydalanma aşamasında hangilerinin çevreye verdiği zararın <u>daha az</u> olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisinde ses ve ışık kirliliğinin <u>daha fazla</u> yaşanması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Su kirliliği, suyun kendini yenileyebilmesine imkân vermeyecek oranda yabancı maddelerin suya karışmasıyla meydana gelir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin bu kirliliği artırdığı <u>söylenemez</u>?

A) Asit yağışlarının gerçekleşmesi
B) Deterjanlı, yağlı evsel atıkların suya karışması
C) Sıvı sanayi atıklarının doğal çevreye akıtılması
D) Tarımsal üretimde azotlu gübre kullanımının fazla olması
E) Suların toplandığı bataklık alanlarının fazla olması

11. Asit yağışları, sülfür ve azot oksit gibi kimyasal maddelerin su buharı ile birleşerek aside dönüşmesi ve bu asidin yağmur veya kar olarak yeryüzüne düşmesi ile oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi bu yağışların neden olduğu sorunlardan <u>değildir</u>?

A) Bitki türlerinin zarar görmesi
B) Toprağın asitleşmesine neden olması
C) Su ekosistemlerindeki doğal yaşamın olumsuz etkilenmesi
D) Tarihi eserlerde ciddi tahribata yol açması
E) Karasal alanlardaki suların buharlaşarak kurumasına neden olması

12. Türkiye'de 2021 yılında 139.503 hektar orman alanı çeşitli nedenlerle yanmıştır. Orman yangınlarının yaşandığı yerlerde bazı çevre sorunları oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu sorunlardan <u>değildir</u>?

A) Ekolojik işleyişin değişmesi
B) Biyoçeşitliliğin azalması
C) Fotosentezin artması
D) Erozyonun şiddetlenmesi
E) Hava kirliliğinin artması

1. Çevre sorunlarının bir kısmı, doğal etkenlerle ilgili olaylar ve süreçlerle oluşmaktadır.

Buna göre çevre sorunlarıyla ilgili;

I. kömür türlerinden enerji elde edilirken bazı gazların atmosferde birikmesi,

II. volkanik faaliyetler sonucu şehirlerde asit yağışlarının görülmesi,

III. tarım topraklarında azotlu gübre kullanılması

durumlarından hangileri doğal etkenlerle ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Havanın bileşimini değiştiren kirleticilerin canlı hayatına, insan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar verecek değerde atmosferde bulunmasına hava kirliliği denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu kirliliğe neden olan faktörlerden değildir?

A) Binaların kömürle ısıtılması

B) Hava araçlarının çıkardığı sesler

C) Fosil yakıt kullanan ulaşım araçları

D) Geniş alanlarda ormanların yanması

E) Termik santrallerden enerji elde edilmesi

3. Ses kirliliği, insanların işitme ve algılama gücünü olumsuz etkileyen, kişinin psikolojik ve fiziksel dengesini bozarak iş verimini düşürebilen ve çevrenin doğallığını bozan bir sorundur.

Aşağıdakilerden hangisi bu kirliliğe karşı alınacak önlemlerden değildir?

A) Şehirlerarası yolları yerleşim yerlerinin uzağına taşımak

B) Yol kenarlarındaki orman alanlarını genişletmek

C) Çevre koruma bilincine yönelik eğitimler vermek

D) Yapılarda ses izolasyonu sağlayan malzemeler kullanmak

E) Toplu taşıma yerine özel araç kullanımını artırmak

4. Fosil yakıtlar, bitki ve hayvan kalıntılarının uzun yıllar yerin katmanları arasında havasız ortamda fosilleşmesiyle oluşan enerji kaynaklarıdır.

Bu yakıtlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Dünyadaki enerji ihtiyacının büyük bölümü fosil yakıtlardan elde edilir.

B) Enerji üretiminde en çok kullanılan fosil yakıt kömürdür.

C) Fosil yakıtların tamamı yenilenebilir enerji kaynaklarıdır.

D) Ulaştırma sektörünün temel enerji kaynağı petroldür.

E) Dünya genelinde doğal gazın tüketimi hızla artmaktadır.

5. Ülkelerin sürdürülebilir kalkınmayı sağlamasında önemli olan doğal kaynaklardan birisi Güneş'tir. Güneş ışınlarının geliş açısı ve gelme süresi bu kaynağa dayalı enerji potansiyelini artıran etkenlerdendir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu potansiyel daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Sanayi Devrimi'nden sonra gelişen ekonomik faaliyetlerde kaynaklar aşırı ve bilinçsiz kullanılmış, bu durum da küresel çevre sorunlarına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi küresel çevre sorunlarından değildir?

A) Çölleşme
B) Asit yağışları
C) Ozon tabakasının seyrelmesi
D) Biyoçeşitliliğin azalması
E) Bataklıkların genişlemesi

7. Toprak, hava ve suda meydana gelen kirlilik tarımsal faaliyetlere zarar vermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi tarımsal kirliliğe neden olan faktörlerden biri değildir?

A) Suni gübreleme
B) Radyoaktif sızıntılar
C) Zirai ilaçların kullanılması
D) Arazinin yanlış sürülmesi
E) Sanayi atıklarının toprağa karışması

8. Atıkların birtakım işlemlerden geçirildikten sonra başka bir ham madde özelliği kazanmasına geri dönüşüm denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu uygulamanın yararlarından biri değildir?

A) Kaynaklar korunur.
B) Fosil yakıt kullanımı artar.
C) Çöp alanlarının ömrü uzar.
D) Enerji tasarrufu sağlanır.
E) Atık miktarı azalır.

9. I. Termik enerji
II. Rüzgâr enerjisi
III. Nükleer enerji
IV. Güneş enerjisi

Yukarıda numaralandırılan enerji türlerinden çevreye zararı daha az olanlar hangileridir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Dünyadaki enerji ihtiyacının büyük bölümü petrol, taş kömürü, linyit, doğal gaz gibi fosil yakıtlardan karşılanır. Bu madenlerin yüzeye çıkarılmasının çevreye çeşitli etkileri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi maden ocağı çevresinde bu etkiler sonucu yaşanacak durumlardan değildir?

A) Toprağın doğal yapısının bozulması
B) Gürültü ve görüntü kirliliğinin oluşması
C) Bazı canlıların yaşam alanının yok olması
D) Yeraltı su sisteminde değişikliklerin oluşması
E) Ekosistem içerisinde canlı çeşitliliğinin artması

1. 13 Mart 1994'te Karadeniz'den Marmara Denizi'ne geçmekte olan Nassia (Nasiya) adlı ham petrol yüklü tanker ile Shipbroker (Şipbrokır) adlı kuru yük gemisi İstanbul Boğazı'nda çarpışmışlar ve büyük bir yangın çıkmıştır. Bu yangın sonucu 20'nin üstünde gemi personeli yaşamını yitirmiştir. Yapılan çalışmalarda deniz yüzeyine yayılan petrolün 200-300 ton olduğu tespit edilmiştir. Temizleme çalışmalarında deniz yüzeyinden 170 ton ham petrol ve yanık yağ toplanmıştır.

Meydana gelen bu kazayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kaza, petrol boru hatlarıyla ilgili olarak oluşmuştur.

B) Kazada yangın çıkması İstanbul için ciddi bir tehlike yaratmıştır.

C) Petrolün denize yayılması ve yangın dumanı çevre kirliliğine neden olmuştur.

D) Deniz yüzeyine yayılan petrol deniz canlılarına zarar vermiştir.

E) Tanker kazaları can ve mal kaybına neden olmuştur.

2. Kentlerde hava kalitesi yaz ve kış döneminde değişiklik göstermektedir. Bazı şehirlerde kış döneminde hava kalitesinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Bu durumun oluşmasında;

I. endüstri üretiminin bütün yıl boyunca devam etmesi,

II. ısınma amaçlı kullanılan yakıt miktarının artış göstermesi,

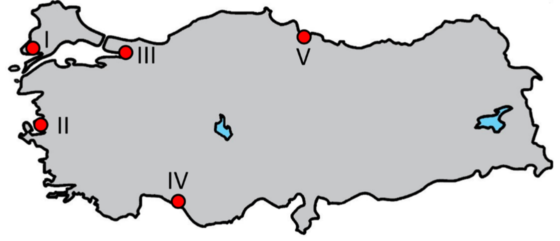
III. sıcaklık terselmesi sonucu soğuk havanın alt tarafta birikmesi,

IV. en yaygın üretim faaliyetinin gıda sanayisi olması

faktörlerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Deniz kıyısında bulunan sanayi tesislerinden ve nüfusun fazla olduğu kentlerden gelen atıklar deniz kirliliği üzerinde büyük etkiye sahiptir.

Bu nedenlere bağlı oluşan kirliliğin haritada numaralandırılan yerlerden hangilerinde daha fazla etkili olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

4. Birleşmiş Milletler Afet Riskini Azaltma Ofisi ve Dünya Meteoroloji Örgütü tarafından hazırlanan raporda, 1970-2019 yılları arasında meydana gelen afetlerin yarısını hava, iklim ve su kaynaklı afetlerin oluşturduğu bildirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu afetlerden değildir?

A) Kuraklık

B) Tropikal rüzgârlar

C) Volkanik patlama

D) Çölleşme

E) Sel ve taşkın

5. Ülkeler en verimli ve sürdürülebilir şekilde faydalanmak için arazi planlaması yapmalıdır. Özellikleri göz ardı edilerek araziler bilinçsiz ve aşırı kullanılırsa çeşitli çevre sorunları meydana gelir. Arazinin potansiyeline uygun olmayacak şekilde kullanılması yanlış arazi kullanımı olarak nitelendirilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi böyle bir kullanıma verilecek örneklerden değildir?

A) Kırsal turizm bölgelerinde taşıma kapasitesinin üzerinde turist ağırlanması

B) Çayır ve mera alanlarındaki otlatmanın bütün yıla eşit olarak dağıtılacak şekilde planlanması

C) Sulak alanların kurutularak tarım arazisine dönüştürülmesi

D) Ulaşım güzergâhlarının yoğun orman alanlarından geçirilmesi

E) Alüvyal topraklarda sanayi ham maddesi elde etmek için tarım yapılması

6. Küresel iklim değişikliği gün geçtikçe etkisini artırmakta, canlı hayatı için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Bu durum, gelişmişlik düzeyinden bağımsız olarak tüm ülkeleri etkileyerek bugün küresel ölçekte etkileri gözlenebilen çevre sorunlardan biri hâline gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu sorunun etkilerinden değildir?

A) Bazı kuş türlerinin mevsimlik göçlerle yer değiştirmesi

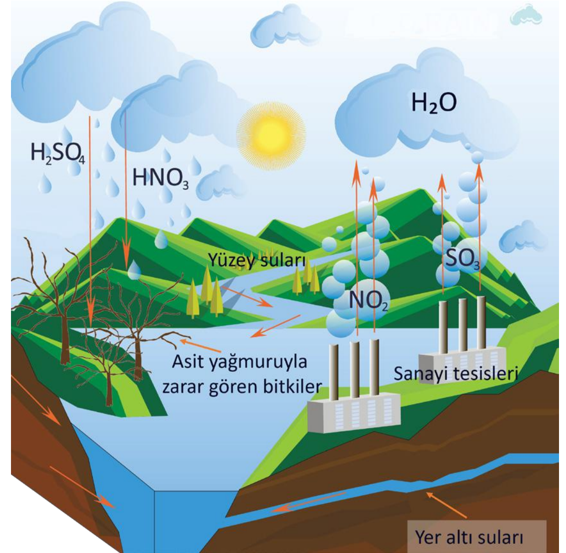
B) Kasırga, sel gibi ekstrem doğa olaylarının sayısının artması

C) Tarımsal üretimin zarar görmesi sonucu kıtlık ve açlığa neden olması

D) Buzulların erimesiyle deniz ve okyanus seviyelerinin yükselmesi

E) Uzun süren kuraklıkla toprakların çölleşme sürecini yaşaması

7. Aşağıda sülfür ve azot oksit gibi gazların su buharıyla birleşerek yağmur ya da kar şeklinde yeryüzüne düşmesiyle oluşan asit yağışlarının oluşumu gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu yağışların neden olduğu sonuçlardan değildir?

A) Tarihi eserlerin tahrip olması

B) Toprakların asit oranının artması

C) Solunum yolu hastalıklarının oluşması

D) Buharlaşma hızı artan göllerin kuruması

E) Bazı bitki ve hayvan türlerinin zarar görmesi

8. Herhangi bir faaliyet sonucu doğaya bırakılan atıklar ekolojik dengeyi bozarak çevre sorunlarına neden olur. Atıklar genel olarak katı, sıvı, gaz şeklinde sınıflandırılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkiye sahip atıkların kaynağı olamaz?

A) Anız örtüsü

B) Endüstri tesisleri

C) Tıbbi malzemeler

D) Motorlu taşıtlar

E) Elektronik ürünler

1. **Bir coğrafya öğretmeni bazı çevre sorunlarının oluşum nedenleri ve etkileriyle ilgili şu bilgileri vermiştir.**

- Havandaki kirleticilerin insan sağlığına, canlı hayatına ve ekolojik dengeye zarar vermesiyle gerçekleşir.
- Suyun kendini yenileyebilmesine imkân vermeyecek oranda yabancı maddelerin suya karışması ile oluşur.
- Beşerî faaliyetler sonucu toprak ekosistemine ait dengelerin bozulması sonucu oluşur.
- İnsanların işitme ve algılama gücünü olumsuz etkileyen, çevrenin doğallığını bozan gürültülerden oluşur.

Coğrafya öğretmeninin derste verdiği bu durumlar kirlilik türleri ile eşleştirildiğinde aşağıda verilenlerden hangisi dışarda kalır?

A) Toprak kirliliği

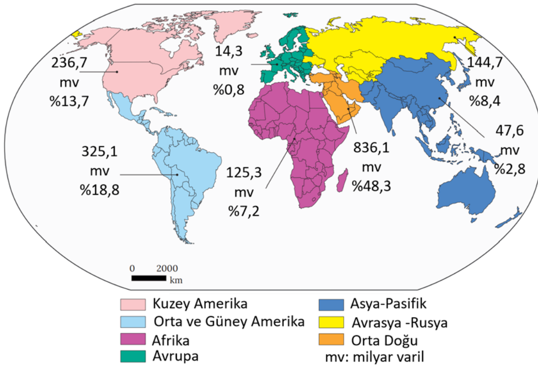
B) Su kirliliği

C) Hava kirliliği

D) Ses kirliliği

E) Işık kirliliği

2. Aşağıdaki haritada dünya petrol rezervlerinin bölgelere dağılımı gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgiler dikkate alındığında petrolle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Petrol rezervinin ve tüketiminin fazla olduğu alanlar aynı bölgelerdedir.

B) Büyük rezervli petrol ve sanayi bölgeleri arasında küresel ticaret en büyük hacmine ulaşmaktadır.

C) Petrolün yeryüzündeki dağılışıyla taş kömürünün dağılışı benzerdir.

D) En büyük petrol rezervlerin bulunduğu ve otomotiv endüstrisinin geliştiği alanlar benzerdir.

E) En fazla rezervin toplandığı alan Orta Doğu'dur.

3. Uranyum, toryum, radyum gibi radyoaktif elementler nükleer santrallerde kullanıldıktan sonra oluşan atıklar hava, su ve toprağa karışarak radyoaktif kirliliğe neden olur.

Bu kirliliğin etkisini azaltmak için;

I. nükleer atıkların yeraltına özel kaplar içinde gömülmesi,

II. nükleer santrallerin elektrik tüketiminin fazla olduğu bölgelere kurulması,

III. bu santrallerden elde edilen enerjinin yalnızca sanayi tesislerinde kullanılması

uygulamalarından hangilerinin etkili olacağı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

4. Aşağıdaki tabloda bazı çevre sorunlarının nedeni numaralandırılarak verilmiştir.

	Çevre Sorunu	Nedeni
I	Los Angeles tipi hava kirliliği	Büyükşehirlerde egzoz gazlarının sis ile birleşmesi
II	Ozon tabakasının seyrelmesi	Yeraltı sularının aşırı ve bilinçsiz kullanımı
III	Küresel iklim değişikliği	Atmosferdeki sera gazlarının artışı

Bu çevre sorunlarından hangilerinin nedeni doğru verilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

5. Aşağıda bir enerji kaynağıyla ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- Hidrojen gazının helyuma dönüşmesi ile açığa çıkan ışıma enerjisidir.
- Ülkemizin güneyinde potansiyeli daha yüksektir.
- Meskenlerde çatılara kurularak enerji elde edilmektedir.

Bu enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güneş B) Hidrolik C) Doğal gaz
D) Hidrojen E) Uranyum

6. Küresel iklim değişikliğinin etkisiyle okyanusların sıcaklığının artması sonucunda fırtınaların daha güçlü ve tahrip edici hale gelmesi beklenmektedir. Hava ve deniz suyundaki sıcaklık artışı buzulların erimesine ve deniz seviyelerinin yükselmesine neden olur ve bu da kıyıda bulunan yerleşmeleri etkiler. Artan sıcaklıklar aynı zamanda uzun süren kıtlıklar, göç, orman yangınları, yaban hayatının yok olması gibi sonuçlar da doğurur. Birbiriyle bağlantılı oluşan bu sonuçlar, doğrudan veya dolaylı olarak tüm ülkeleri etkiler.

Bu durumla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine <u>kesin olarak</u> ulaşılabilir?

A) Az gelişmiş ülkelerdeki sanayi faaliyetleri azaltılmalıdır.

B) İklim değerlerindeki değişimin oluşturduğu sonuçlar, tüm ülkelerle ilgilidir.

C) Tropikal kuşakta oluşan rüzgârlar, küresel iklim değişikliği sonrasında ortaya çıkmıştır.

D) Küresel iklim değişikliği yalnızca gelişmiş ülkelerdeki beşerî faaliyetlerin bir sonucudur.

E) Sıcaklık ve yağış değerlerindeki değişim yaz mevsimiyle ilgili olarak oluşmaktadır.

7. Aşağıda küresel çevre sorunlarından birisiyle ilgili görsel verilmiştir.

Bu sorunun oluştuğu alanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toprağın ince ve gevşek olduğu arazilerde daha hızlı oluşur.

B) Su kaynaklarının yetersiz, yağışın az olduğu yerlerde görülür.

C) Kurak mevsimin kısa sürdüğü bölgelerde yaygın olarak görülür.

D) Bitki örtüsünün seyrek cılız olduğu yerlerde daha kısa sürede oluşur.

E) Tarım ürünü çeşitliliğinin ve verimin düşmesine neden olur.

8. Herhangi bir faaliyet sonucu çevreye bırakılan zararlı maddelere atık denir. Sanayileşme ve kentleşme sürecinin hızlanması, aşırı ve bilinçsiz tüketimin yapılması gibi durumlar atık oluşumunun artmasında etkili faktörlerdendir.

Aşağıdakilerden hangisi atıkların insan sağlığına ve çevreye verdiği zararı azaltmak için geliştirilen imha yöntemlerinden <u>değildir</u>?

A) Yakma

B) Gazlaştırma

C) Kompostlaştırma

D) Düzenli depolama

E) Toprak yüzeyine bırakma

1. Ekstrem doğa olayları, olağan dışı şiddet, süre veya etki gösteren doğal olaylardır. Bu olayların bir bölümü jeolojik ve jeomorfolojik kökenlidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ekstrem doğa olaylarından biridir?

A) Kuraklık B) Fırtınalar C) Tsunami
D) Meteor düşmesi E) Şiddetli yağışlar

Çözüm:

Volkanik patlama, deprem ve tsunami jeolojik kökenli; kütle hareketleri (taş düşmesi, çamur akıntısı, heyelan) ise jeomorfolojik kökenli ekstrem doğa olaylarıdır. Seçeneklerde verilen kuraklık, fırtına, şiddetli yağışlar klimatolojik kökenli; meteor düşmesi ise astronomi kökenli ekstrem doğa olaylarıdır. Dolayısıyla seçeneklerde jeolojik ve jeomorfolojik kökenli ekstrem doğa olaylarından sadece tsunami bulunduğundan sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

2. Sıcak ve nemli hava kütlesinin hızlı bir biçimde dönerek yükselmesi sonucu hortum oluşur. Hortumlar, çok soğuk ve kuru olan polar hava kütlesi ile çok sıcak ve nemli olan tropikal hava kütlesinin karşılaşma alanlarında oluşur. Bu olayın çevre üzerinde oluşturabileceği etkiler ekstrem boyutlara ulaşabilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu doğa olayının oluşturduğu etkilerden değildir?

A) Elektrik hatlarına zarar vererek enerji kesintilerine yol açabilir.

B) Ekosistemlere zarar vererek bitki örtüsünü tahrip edebilir.

C) Küresel ısınmayı artırarak şiddetli kuraklığa neden olabilir.

D) Binaların yıkılmasına yol açabilir, insanların yaşamlarını tehlikeye atabilir.

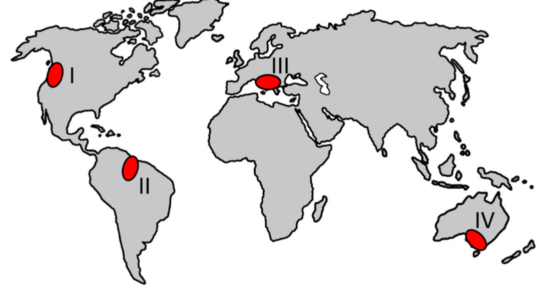
E) İnsanların yaralanmalarına ve ölümlerine neden olabilir.

Çözüm:

C seçeneğindeki "Küresel ısınmayı artırarak şiddetli kuraklığa neden olabilir." ifadesi hortumun etkisiyle ortaya çıkan bir sonuç değildir. Tam tersi hortumların sıklığı, şiddeti ve etki alanı küresel ısınmaya bağlı olarak son yıllarda artış göstermiştir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı C seçeneğidir. Diğer seçeneklerde verilenler ise büyük hortumların meydana getirdiği sonuçlardır.

Cevap: C

3. Meteorolojik koşullar ve parametreler orman yangınlarının oluşumu, şiddeti ve süresi üzerinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Yaz kuraklığıyla birlikte sıcaklığın ekstrem boyutlara ulaşması orman yangınlarının oluşmasında etkili olabilmektedir.

Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde yaşanacak bu ekstrem durumun orman yangınına yol açma olasılığı daha yüksektir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Sorunun öncülünde belirtildiği gibi yaz aylarında yaşanan yüksek sıcaklık ve kuraklık orman yangınlarını artırmaktadır. Harita üzerinde gösterilen I ve II numaralı alanlarda ılıman okyanusal ve Ekvatoral iklim etkilidir. Bu iklim bölgeleri dört mevsim yağış alır ve kurak dönemi yoktur. III ve IV numaralı alanlarda ise Akdeniz ikliminin etkisiyle yaz aylarında kuraklık yaşanmaktadır. Yaşanan kuraklık ise orman yangınlarını arttırabilmektedir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı III ve IV yani E seçeneğidir.

Cevap: E

4. Sıcaklığın artması ve yağış miktarının azalmasıyla kuraklık oluşur. Kuraklık, yavaş yavaş gerçekleşen ancak etkisi geniş alanlarda görülen bir doğa olayıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu doğa olayının ekonomiye olan olumsuz etkilerindendir?

A) Biyoçeşitliliğin azalması

B) Tarımsal üretimin azalması

C) Ekosistemdeki besin zincirinin bozulması

D) Bazı canlı türlerinin neslinin tükenmesi

E) Yaban hayvanlarının su ihtiyaçlarını karşılayaması

Çözüm:

B seçeneği dışındaki seçeneklerdeki ifadeler kuraklığın biyoçeşitlilik ve ekosistem üzerindeki etkilerinden bahsetmektedir. B seçeneğinde verilen “Tarımsal üretimin azalması” ifadesi beşerî bir faaliyetten bahsetmektedir. Son yıllarda küresel ısınmanın bir sonucu olarak kuraklığın etkileri artmıştır. Bazı bölgelerde yağış ve sulama olanakları azaldığından bol su isteği olan tarımsal ürünlerin üretim miktarı azalarak o bölgede ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

5. **Ekstrem boyutlara ulaşabilen tsunamilerin oluşmasında;**

I. deprem,

II. volkanizma,

III. şiddetli yağışlar,

IV. mevsimlik rüzgârlar

doğa olaylarından hangileri etkili olabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Okyanus tabanında meydana gelen deprem, volkanizma ve heyelanların neden olduğu salınımlar sığ kıyılara ulaştığında dalga yüksekliği artarak kara içlerine doğru ilerler. Bu şekilde meydana gelen ekstrem doğa olaylarına tsunami denir. Sorudaki öncüllerden deprem ve volkanizma, tsunami oluşumunda etkilidir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı I ve II yani A seçeneğidir.

Cevap: A

6. **Aşağıdakilerden hangisinde volkanik faaliyetlerin, sera etkisiyle olan ilişkisi doğru verilmiştir?**

A) Sera gazlarının artış göstermesi volkanik faaliyetlerin artmasına neden olur.

B) Volkanik faaliyetlerle sera gazı arasında bir bağlantı yoktur.

C) Volkanik faaliyetlerle atmosfere salınan bazı gazlar sera etkisine neden olabilir.

D) Volkanik faaliyetler, atmosferdeki sera gazı miktarını dengeler.

E) Volkanik faaliyetlerle atmosfere salınan gazlar sera gazlarının oranını azaltır.

Çözüm:

Güneş'ten gelen ısı enerjisi yerden tekrar uzaya yansırken; su buharı, karbondioksit, metan, azot oksit gibi sera gazları tarafından absorbe (emilmesi) edilir. Atmosferin bu şekilde ısınmasına doğal sera etkisi denir. Volkanik faaliyetler esnasında çıkan sera gazları çok az miktarda da olsa doğal sera etkisinin artmasında rol oynamaktadır. Dolayısıyla sorunun doğru seçeneği C'dir.

Cevap: C

7. Doğal olaylar ve süreçler, doğal ve beşerî çevrede değişikliklerin oluşmasında etkili olmaktadır.

Aşağıdaki değişikliklerden hangilerinin oluşumunda bu etkiden <u>bahsedilemez</u>?

A) Levha hareketleriyle kıvrımlı dağların oluşması

B) Baraj göllerinden içme ve kullanma suyu elde edilmesi

C) Buharlaşma, yoğuşma ve yağış süreçleriyle su döngüsünün oluşması

D) Çeşitli nedenlerle yeryüzünde yeni yer şekillerinin oluşması

E) İklim ve hava durumunun, günlük ve yıllık farklılıklar göstermesi

Çözüm:

B seçeneği hariç diğer seçeneklerde doğal olay ve süreçlerin doğal çevrede oluşturduğu etkiden söz edilmektedir. Soruda doğal olay ve süreçlerin, doğal ve beşerî çevrede değişiklik oluşturmadığı bir durum sorulmaktadır. B seçeneğinde insanların yaptıkları baraj göllerinden su elde etmesine değinilmektedir. Beşerî bir faaliyetin yine beşerî bir sonucu belirtilmiştir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı B'dir.

Cevap: B

8. Beşerî ve ekonomik faaliyetler atmosferin gaz bileşimini bozarak küresel iklim değişikliğine neden olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu bileşimin bozulmasında etkili faktörlerden değildir?

A) Sanayileşme

B) Orman yangınları

C) Rüzgâr erozyonu

D) Anızların yakılması

E) Canlıların solunumu

Çözüm:

Atmosferde artan sera gazları doğal sera etkisini artırmaktadır. Her yıl ortalama sıcaklık değerleri yükselerek küresel ısınmaya ve iklim değişimlerine neden olmaktadır. Sanayileşme, orman yangınları, anızların yakılması ve canlıların solunumu sera gazı salımına neden olarak atmosferin gaz bileşimini bozar. Seçeneklerde sera gazı salımına neden olmayan tek olay rüzgâr erozyonudur. Dolayısıyla sorunun doğru seçeneği C'dir.

Cevap: C

9. Ulaşım, enerji tüketimi, ısınma ya da satın alınan ürünlerin üretimi ve dağıtımı sırasında atmosfere salınan sera gazı miktarına karbon ayak izi denir. Bu izin fazla olması doğal çevre üzerinde insan faaliyetlerinin oluşturduğu yükün fazla olduğunu göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu yükün azaltılması için alınması gereken tedbirlerden değildir?

A) Geri dönüşümün artırılması

B) Enerji verimliliğinin artırılması

C) İhtiyaç kadar tüketim yapılması

D) Fosil yakıt kullanımının azaltılması

E) Üretim faaliyetlerinin hızlandırılması

Çözüm:

Geri dönüşümün artırılması, enerji verimliliğinin artırılması, ihtiyaç kadar tüketim yapılması, fosil yakıt kullanımının azaltılması seçenekleri karbon ayak izinin azaltılması için alınması gereken tedbirler arasındadır. Ancak üretim faaliyetlerinin hızlandırılması enerji ihtiyacını artıracağından fosil yakıt kullanımını da artıracaktır. Böylece karbon ayak izi azalmayacak tam tersi artacaktır. Dolayısıyla sorunun doğru seçeneği E'dir.

Cevap: E

10. Okyanuslar, atmosfere salınan karbonun yaklaşık %30'unu emer. Günümüzde atmosferdeki karbondioksit miktarı arttığı için okyanus sularının ph değeri düşüp asitlik oranı artmıştır.

Buna göre aşağıdaki sonuçlardan hangisi bu duruma bağlı olarak oluşmamıştır?

A) Balık popülasyonlarının azalması

B) Sudaki oksijen seviyesinin düşmesi

C) Ekosistemdeki besin zincirinin bozulması

D) Mercan resiflerinin yok olmaya başlaması

E) Atmosferdeki karbon emisyonunun artması

Çözüm:

Okyanus sularının asitlik oranının artması mercan resiflerine zarar vermektedir. Bu resifleri yaşam alanı olarak kullanan birçok balık türü de bundan zarar görmektedir. Asitlenmeyle birlikte sudaki oksijen seviyesinin düşmesi, bazı canlı türlerinin azalmasına, deniz ve okyanus ekosistemindeki besin zincirinin bozulmasına neden olmaktadır. E seçeneğinde "Atmosferdeki karbon emisyonunun artması" ifadesi ise okyanus asitlenmesinin asıl nedenidir, sonuç değildir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

11. Dünyanın değişik bölgelerinde yağış ve sıcaklık değerlerindeki değişim, geçmiş jeolojik dönemlerde yaşanan değişime göre çok daha hızlı olarak gerçekleşmektedir.

Bu durum, aşağıdaki faktörlerden hangisiyle daha fazla ilgilidir?

A) Şiddetli yağışların artması

B) Ekosistem yapısının bozulması

C) Bitki örtüsünün tahrip edilmesi

D) Su kaynaklarının fazla tüketilmesi

E) Küresel iklim değişikliğinin yaşanması

Çözüm:

Sanayileşme Dönemi'ne kadar olan 400 bin yıl boyunca atmosferdeki karbondioksit (CO_2) değeri 200-280 ppm (milyonda bir birim) seviyelerinde seyretmiştir. Sanayileşmenin hızlandığı 1880 yılında karbondioksit değeri yaklaşık 290 ppm iken 2021 yılında artarak 419 ppm'ye çıkmıştır.

Karbondioksit miktarındaki değişim doğal sera etkisini artırarak yağış ve sıcaklık değerlerini etkilemektedir. Böylece küresel iklim değişikliği meydana gelmektedir. Dolayısıyla yağış ve sıcaklık değerlerindeki hızlı değişim küresel iklim değişikliği ile ilgilidir. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

12. Küresel iklim değişikliğiyle mücadelede "Küresel düşün, yerel hareket et" prensibi oldukça önemlidir. Bu mücadeleye kendi çevremizden başlamalı ve bireysel sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu mücadelede yapılması gerekenlerden biri değildir?

A) Ulaşımda toplu taşıma araçlarını tercih etmek

B) Enerji tasarrufu sağlamak için evde elektrikli cihazların kullanımını azaltmak

C) Fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynakları ile ısınma ihtiyacını karşılamak

D) Çöpleri türlerine göre ayırarak geri dönüşüme katılmasını sağlamak

E) Organik ve yerel ürünler yerine endüstriyel ürünleri tüketmeye özen göstermek

Çözüm:

Ulaşımda toplu taşıma araçlarını tercih etmek, enerji tasarrufu sağlamak için evde elektrikli cihazların kullanımını azaltmak, fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynakları ile ısınma ihtiyacını karşılamak, çöpleri türlerine göre ayırarak geri dönüşüme katılmasını sağlamak karbondioksit salımını azaltır. Bu tercihlerle bireysel olarak küresel iklim değişikliği ile mücadele edilmiş olunur. Ancak E seçeneğinde yer alan “Organik ve yerel ürünler yerine endüstriyel ürünleri tüketmeye özen göstermek” ifadesi fosil yakıt kullanımından dolayı karbondioksit miktarını arttırır. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

13. Doğal unsur ve özelliklerde meydana gelen bir değişiklik başka doğal unsur veya özelliklerde değişikliklere neden olabilmektedir. Günümüzde doğal çevrede meydana gelen deniz seviyesinin yükselmesi, meteorolojik kökenli afetlerin artması, biyoçeşitliliğin azalması gibi değişikliklerin gerçekleşmesi de bu şekilde olmuştur.

Bu değişikliklerin tamamında aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Kütle hareketleri

B) Ekstrem sıcaklıklar

C) Küresel iklim değişikliği

D) Volkanik faaliyetler

E) Ekosistemdeki değişiklikler

Çözüm:

Doğal sistemlerin işleyişi birbiriyle ilişkili ve oldukça karmaşıktır. Herhangi bir doğal ortamda gerçekleşen olay diğer sistemleri ve doğal unsurları doğrudan veya dolaylı olarak etkiler. Soruda deniz seviyesinin yükselmesi (hidrosfer), meteorolojik kökenli afetlerin artması (atmosfer), biyoçeşitliliğin azalması (biyosfer) üzerinde etkili olan faktör sorulmaktadır. Son yıllarda meydana gelen bu olaylar atmosferdeki sera gazlarının artmasıyla ve küresel iklim değişikliğiyle ilgilidir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

1. Alışılmışın dışında meydana gelen ve nadiren görülen doğa olaylarına ekstrem doğa olayları denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ekstrem doğa olayıdır?

A) ABD'nin Arizona eyaletine meteor düşmesi

B) Hindistan'da yaz mevsiminin yağışlı geçmesi

C) Karasal iklim bölgelerinde kışın kar yağması

D) Sahra Çölü'nde yıllık ortalama yağış değerlerinin düşük olması

E) Tropikal kuşakta oluşan alize rüzgârlarının kıtaların doğusuna yağış bırakması

2. Ekstrem boyutlara ulaşabilen doğal olay ve süreçlerin bir kısmı, arazinin jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerine bağlı oluşmaktadır.

Aşağıdaki ekstrem olaylardan hangisinin oluşumunda bu özellikler etkili değildir?

A) Deprem

B) Tsunami

C) Meteor düşmesi

D) Kütle hareketleri

E) Volkanik patlamalar

3. Aşağıdaki ekstrem doğa olaylarından hangisi bir bölgedeki yağışların normal seviyesinin çok altına düşmesine bağlı olarak meydana gelir?

A) Kuraklık

B) Tsunami

C) Depremler

D) Meteor düşmesi

E) Kütle hareketleri

4. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangisinde ekstrem boyutlara ulaşabilecek rüzgârların oluşma olasılığı daha yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Yağışlar, mevsim normallerinin üzerine çıktığında afet boyutunda sel ve taşkın olayları meydana gelebilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu olayların afete dönüşmesinde daha az etkili olması beklenir?

A) Altyapı yetersizliği

B) Dar ve derin vadiler

C) Sıcak hava dalgaları

D) Uzun süren yağışlar

E) Suya doymuş toprak yapısı

6. Ekstrem boyutlara ulaşabilen kuraklık; meteorolojik, tarımsal ve hidrolojik kuraklık olarak gelişir. Meteorolojik kuraklık yağışlarda görülen azalma; tarımsal kuraklık bitkilerin yetişme süresince ihtiyaç duyduğu suya ulaşamaması; hidrolojik kuraklık ise su rezervlerinde azalma olarak tanımlanabilir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu sonuçların ortaya çıkmasında daha az etkili olması beklenir?

A) Bitki örtüsünün tahrip edilmesi

B) Su kaynaklarının aşırı tüketimi

C) Meralardaki otlatmanın yıl boyunca yapılması

D) Tarımsal sulamanın salma yöntemiyle yapılması

E) Kıyı turizmine katılan turist sayısının artması

7. Doğal faktörler veya insanların beşerî ve ekonomik faaliyetleri nedeniyle atmosferin gaz bileşiminin bozulması sonucunda, iklimde gözlenen değişimler küresel iklim değişikliği olarak adlandırılır.

Bu durumun oluşmasında etkili olan aşağıdaki faktörlerden hangisi doğal olaylarla ilgilidir?

A) Ormanların tahribi
B) Volkanik patlamalar
C) Fosil yakıt kullanımı
D) Tarımsal uygulamalar
E) Şehir ısı adasının oluşumu

8. Doğa ve medeniyet üzerindeki etkileri dikkate alındığında günümüzün öncelikli ve en fazla çözüme ihtiyacı olan sorunlarından birisi küresel iklim değişikliğidir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu sorunla mücadele etmede daha az etkili olması beklenir?

A) Ekosistemlerin korunması
B) Karbon salınımının azaltılması
C) Enerji verimliliğinin arttırılması
D) Verimli topraklarda tarım yapılması
E) Ülkelerin sorumluluk üstlenmesi

9. I. Fosil yakıt tüketimini artırmak
II. Geri dönüşüm tesisleri kurmak
III. Atmosferin sera etkisini artırmak
IV. Doğal bitki örtüsünü korumak

Yukarıdakilerden hangileri küresel iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak için yapılabilecek çalışmalardandır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10. Küresel iklim değişikliği sürecini yavaşlatma, bu değişikliğin etkilerini azaltma ve doğal çevrenin korunması için ulusal ve uluslararası çevre kuruluşları çeşitli faaliyetler yürütmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla faaliyet yürüten kuruluşlardan değildir?

A) Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA)
B) Greenpeace
C) Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF)
D) Afet ve Acil Durum Başkanlığı (AFAD)
E) Avrupa Çevre Ajansı (APA)

11. Yeryüzündeki kar örtüsü, deniz ve kara buzulları ile donmuş toprakların bütününe kriyosfer denir. Yapılan araştırmalar 20. yüzyılda kriyosferin alansal yayılımının ve hacminin değiştiğini göstermektedir.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ozon tabakasının seyrelmesi
B) Atmosferde sera gazlarının artması
C) Tarımsal faaliyetlerin artması
D) Deniz seviyesinin yükselmesi
E) Tropikal rüzgârların yayılış alanının genişlemesi

12. Dünyada bir yılda yaklaşık 90 tropikal siklon meydana gelmektedir. Küresel ısınmanın etkisiyle 1975 yılından 2004 yılına kadar olan dönemde tropikal siklonların etkisini en fazla hissettirdiği 4. ve 5. kategoride yer alan tropikal siklonların sayısı ikiye katlanmıştır.

Bu artışın;

I. Büyük Okyanus'un kuzeyi,
II. Hint Okyanusu,
III. Kuzey Buz Denizi

alanlarından hangilerinde yaşanması beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

1. Atmosfer, sular ve yer kabuğundan oluşan doğal çevrede; canlı ve cansız varlıklar sürekli ve düzenli bir etkileşim içindedir. Bu etkileşim ve düzen doğanın dengesi ve devamlılığı için son derece önemlidir. Alışılmış olan bu denge ve düzen nadiren bozulur ve ekstrem doğa olayları meydana gelir.

Buna göre doğal sistemlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Atmosfer, sular ve yer kabuğundan oluşan doğal ortamda canlılar çevresiyle etkileşimdedir.

B) Doğal ortamlar, canlılara uygun bir yaşam ortamı sunar.

C) Doğal sistemler bir düzen içinde çalışır ve canlılar bu düzene uyum sağlar.

D) Doğal dengenin bozulması ekstrem doğa olaylarının oluşumunda etkili olabilir.

E) Ekstrem doğa olayları tüm canlıların yok olmasına neden olur.

2. Kuraklık, bir bölgedeki yağışların normal seviyesinin çok altına düşmesi, toprak ile su kaynaklarının olumsuz bir şekilde etkilenmesi ve bunun sonucunda hidrolojik dengenin bozulmasıyla oluşur.

Aşağıdakilerden hangisinin bu dengenin bozulmasında daha az etkili olması beklenir?

A) Aşırı sıcaklıklar

B) İklim değişiklikleri

C) Akarsu taşımacılığı

D) Bilinçsiz su kullanımı

E) Salma sulama yöntemi

3. Dünya Meteoroloji Örgütü'ne göre mevsim normallerindeki sıcaklıkların ortalama maksimum sıcaklıklardan 3 ila 5 derece üzerinde art arda 5 gün veya daha fazla süre ile devam etmesine sıcak hava dalgası denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun yaşandığı bir bölgede ortaya çıkabilecek sonuçlardan değildir?

A) Su kaynaklarının azalması

B) Enerji tüketiminin artması

C) Canlı tür çeşitliliğinin artması

D) Sağlık sorunlarının artış göstermesi

E) Tarımsal üretimde verimin düşmesi

4. **Ekstrem doğa olaylarından biri olan volkanik patlamaların meydana gelmesiyle;**

I. deprem, heyelan veya tsunami oluşması,

II. Güneş ışınlarının geliş açısının değişmesi,

III. kül ve toz bulutlarının atmosferi kaplaması,

IV. Dünya'ya düşen meteor sayısında artış yaşanması

durumlarından hangileri yaşanabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Küresel iklim değişikliği gibi iklim sistemindeki köklü değişimlerin ölçülen, gözlenen ve bilim insanlarınca tespit edilen olası etkileri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi tespit edilen bu etkilerden değildir?

A) Buzulların erimesi

B) Deniz seviyesinin yükselmesi

C) Meteorolojik afetlerin artması

D) Tsunamilerin sayısının artması

E) Okyanus sularının asitliliğinin artması

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlarda oluşma olasılığı yüksek olan ekstrem doğa olaylarıyla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

	I	II	III
A)	Tsunami	Kuraklık	Fırtına
B)	Tropikal rüzgâr	Kuraklık	Deprem
C)	Heyelan	Sel ve taşkın	Hortum
D)	Volkanizma	Deprem	Kuraklık
E)	Tropikal rüzgâr	Toprak kayması	Deprem

7. Kömür, petrol, doğal gaz gibi karbon içeren doğal kaynaklar fosil yakıtları oluşturur.

Bu yakıtların kullanımıyla ilgili olarak hangisi yanlıştır?

A) Yanması sırasında atmosferdeki sera gazı miktarı artar.

B) Çıkarılması ve işlenmesi sırasında çevre kirliliği oluşur.

C) Yenilenebilir kaynak kullanımı arttıkça bu kaynakların kullanım oranı azalmıştır.

D) Volkanik faaliyetlerin etkili olduğu alanlar genişler.

E) Atmosferin gaz bileşiminde değişiklikler oluşur.

8. Ekstrem olaylardan olan kütle hareketleri, yer kabuğunun bir parçasının yer çekiminin etkisiyle kütle hâlinde aşağı doğru hareket etmesiyle oluşur.

Aşağıdaki alanlardan hangisinde bu hareketlerin oluşma olasılığı daha yüksektir?

A) Yağış ve eğimin fazla olduğu yerler

B) Denize kıyısı olan yerler

C) Volkanik faaliyetlerin olduğu yerler

D) Bitki örtüsünün gür olduğu yerler

E) Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerler

9. Küresel iklim değişikliği, canlıların yaşam alanlarını, fizyolojisini ve yaşamsal aktivitelerini etkileyen bir faktördür. Bazı canlı türleri bu değişikliğe karşı daha hassastır.

Aşağıdaki canlılardan hangisinin bu değişimden daha az etkilenmesi beklenir?

A) Deniz kuşları

B) Kurbağalar

C) Güvercinler

D) Mercanlar

E) Kutup ayıları

10. Bilim insanlarına göre küresel iklim değişikliğinin gerçekliğine ve bu değişimin insan kaynaklı olmasına dair bir kuşku yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi bu yargıyı destekleyecek durumlardan değildir?

A) Dünya enerji tüketiminde fosil yakıtların payının fazla olması

B) Petrol türevleriyle çalışan araçların ulaşımdaki yerinin önemli olması

C) Şehir ve tarım alanlarının orman bölgelerinde genişlemesi

D) Tarımsal üretimde artış sağlamak için azotlu gübre kullanımının yaygın olması

E) Sanayi ham maddesi elde etmek için alüvyal topraklarda tarım yapılması

11. Küresel sıcaklık artışı, yarı kurak iklim bölgelerinde yer alan orman ekosisteminde de etkisini göstermiştir.

Buna göre,

I. biyoçeşitlilikte artış gözlenmesi,
II. bazı ağaç türlerinin yaşam alanlarının daralması,
III. ormanlar üst sınırının yükselmesi

durumlarından hangilerinin bu ekosistemlerde görülmesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

12. Hava ve iklim koşullarının insan sağlığı üzerindeki etkilerinin bir bölümü doğrudan, bir bölümü ise dolaylı yoldan gerçekleşir.

Buna göre;

I. sıcak çarpması,
II. termal stres,
III. sel baskınları

etkilerinden hangileri bu durumun dolaylı sonuçlarındandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

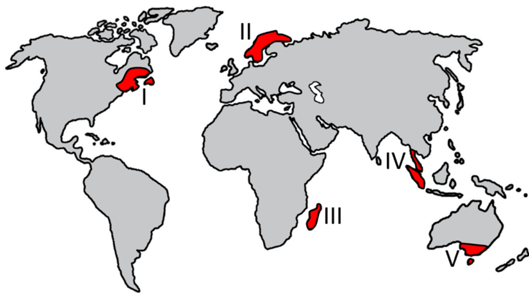
1. Dünya nüfusunun yaklaşık %20'si kıyı bölgelerde yaşamaktadır. Bilim insanlarınca deniz seviyesindeki yükselmenin ve fırtınalarla birleşen suların kıyı şehirleri için büyük tehlike yaratacağı öngörülmektedir.

Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu sorunun <u>daha fazla</u> sayıda insanı etkileyeceği öngörülebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde yaşanabilecek deprem, tsunami ve tropikal olaylarının tümünün ekstrem boyutlara ulaşma olasılığı <u>daha yüksektir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki haritada Afrika Kıtası'nda bulunan Sahel Bölgesi gösterilmiştir.

Bu bölgeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Tarımsal verimliliğin düşük olduğu bir bölgedir.

B) Böcek istilaları ve salgın hastalıklar yaygın olarak görülür.

C) Kuzeyinde Büyük Sahra Çölü bulunmaktadır.

D) Şiddetli kuraklık nedeniyle bitki ve hayvan türleri zarar görmektedir.

E) Tundra adı verilen ve çoğunlukla cılız otlardan oluşan bitki örtüsü yaygındır.

4. İklim koşullarında yaşanan değişim, zamanla canlıların yaşam alanlarının daralmasına ve tür çeşitliliğinin azalmasına neden olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun oluşmasını engellemek için yapılacak çalışmalardan <u>değildir</u>?

A) Ekosistemleri korumak

B) Farkındalık eğitimleri vermek

C) Sürdürülebilir önlemler almak

D) Tehlikedeki türleri korumaya almak

E) Yabancı türlerin yayılmasını sağlamak

5. **Aşağıdakilerden hangisi küresel iklim değişikliğinin etkilerini azaltmaya yönelik uygulamalardan biri değildir?**

A) Ormanların, çayır ve mera alanlarının tahrip edilmesinin önlenmesi

B) Yenilenebilir ve temiz enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi

C) Otomobil, motosiklet gibi motorlu taşıtların kullanımının yaygınlaştırılması

D) Düşük enerji tüketen teknolojilerin desteklenerek enerji verimliliğinin artırılması

E) Doğayla uyumlu, sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması

6. **Son yıllarda hızla artan çölleşme sorununun önlenmesi için aşağıdaki yöntemlerden hangisinin uygulanması doğru değildir?**

A) Doğal kaynakların israf edilmeden sürdürülebilir şekilde kullanılması

B) Bilimsel ölçütlere göre arazi kullanım planlarının yapılması

C) Çölleşme ile mücadelede yerel halkın sürece dâhil edilmesi

D) Damla sulama yöntemi yerine yağmurlama sulama yönteminin tercih edilmesi

E) Bitki örtüsünün korunması ve ağaçlandırma çalışmalarının yapılması

7. Mevcut su kaynaklarının kullanılandan az olduğu durumlarda su stresi oluşur. Su stresi, çeşitli faktörlerin etkisiyle ortaya çıkar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun oluşmasına neden olan faktörlerden biri değildir?

A) Küresel ısınmanın etkisini artırması

B) Hızlı nüfus artışıyla tüketimin artması

C) Su yönetiminin sürdürülebilir olmaması

D) Güneş enerjisi kullanımının yaygınlaşması

E) Tarımda uygulanan yanlış sulama yöntemleri

8. Küresel iklim değişikliğiyle mücadele için imzalanmış ve 2016'da yürürlüğe girmiştir. Başlıca amaçları; küresel sıcaklık artışının sanayileşme öncesi döneme göre 2°C altında kalmasını sağlamak, sera gazı salınımını azaltmak, çevreci, sürdürülebilir ekonomi politikalarına önem vermektir.

Bazı özellikleri verilen çevre anlaşması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Viyana Sözleşmesi

B) Kyoto Protokolü

C) Paris İklim Anlaşması

D) Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli

E) Montreal Protokolü

9. Küresel ısınmayla mücadele etmek ve insanlığın ortak geleceği için hükûmetlerin, bilim insanlarının ve toplumun tüm kesimlerinin yerel ve küresel ölçekte sorumluluk üstlenmesi gerekmektedir.

Buna göre;

I. yenilenebilir kaynak kullanımının artması,

II. ormanların tarım arazisine dönüştürülmesi,

III. ekolojik turizm alanlarını ziyaret eden turist sayısının sınırlandırılması,

IV. yarı kurak alanlarda sulamayla yetiştirilebilecek bitkilerin tarımının yapılması

durumlarından hangilerinin bu sorumluluğa uygun olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

1. İklim ve hava koşullarındaki değişimlerle bağlantılı olarak sıcak hava dalgaları artış gösterebilmektedir.

Aşağıdakilerden durumlardan hangisinin bu ekstrem doğa olayının görülme sıklığını daha fazla artırması beklenir?

A) Sera gazlarının artması

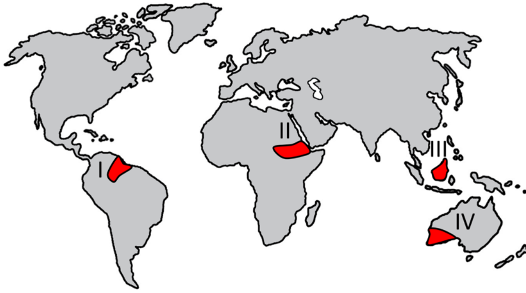
B) Rüzgârların hızının azalması

C) Deniz seviyesinin yükselmesi

D) Orman alanlarının azalması

E) Kutuplardaki buzulların erimesi

2. Ormanların kereste elde etmek, tarım ve yerleşim alanı açmak için tahrip edilmesi ve buna bağlı olarak karbon dengesinin bozulması küresel iklim değişikliği üzerinde etkili olur.

Küresel iklim değişikliğinin oluşmasında etkili bu faaliyetler, haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde daha yaygındır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. Jeolojik ekstrem olaylardan olan volkanik patlamalar esnasında lav akıntıları, volkanik küller, gazlar, laharlar ve piroklastik maddeler ortaya çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi bu maddelerin doğal ve beşerî çevrede oluşturabileceği etkilerden değildir?

A) Hava yollarında uçuş iptallerine

B) Tarım alanlarında verim artışına

C) Orman alanlarının tahrip olmasına

D) Sera gazı emisyonlarının artmasına

E) Karstik arazilerde çökmelerin artmasına

4. Orta Asya'da bulunan Aral Gölü, yakın dönemde önemli değişimlere uğramış ve günümüzde küçük bir göl hâline gelmiştir.

Aral Gölü'ndeki bu değişimin etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Göle komşu olan bölgelerde balıkçılık faaliyetleri durma noktasına gelmiştir.

B) Gölün küçülmesi atmosferdeki sera etkisini artırmıştır.

C) Göl tabanındaki tozlanma solunum hastalıklarına neden olmuştur.

D) Tarım alanları tuzlu topraklarla kaplandığı için verim düşmüştür.

E) Ekonomik faaliyetlerin olumsuz etkilenmesi nedeniyle bölgeden göç artmıştır.

5. Uzun dalga boylu ısı enerjisinin atmosferdeki su buharı, karbondioksit, metan, azot oksit gibi sera gazları tarafından soğurularak atmosferi ısıtmasına atmosferin sera etkisi adı verilir. Bazı doğal süreçler de bu etkinin büyümesine neden olsa da günümüzde bu etki doğal olmayan faaliyetler nedeniyle daha büyük boyutlara ulaşmaktadır.

Buna göre;

I. ulaşım,
II. ekoturizm,
III. sanayileşme,
IV. geleneksel tarım

faaliyetlerinden hangilerinin bu durumun oluşmasında daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Küresel iklim değişikliğinin etkilerinin ortaya çıkması beşerî faaliyetleri etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma verilebilecek örneklerden değildir?

A) Meteorolojik ekstrem olayların bir kısmı bitki örtüsünü etkilemiştir.

B) Tarımda verim ve üretim azaldığından tarımla uğraşan nüfus, sektör değiştirmeye başlamıştır.

C) Deniz seviyesinin yükseldiği kıyı bölgelerindeki nüfus göç etmiştir.

D) Salgın hastalıkların yayılması nüfusun miktarını ve dağılışını etkilemiştir.

E) Bazı bölgelerde geçim faaliyetleri zarar görmüştür.

7. Şehir ısı adaları, yoğun yapılaşma, beton ve asfalt yüzeylerin artması gibi nedenlerle şehirlerde ortaya çıkan ve kırsal alanlara göre daha yüksek sıcaklık değerlerinin görüldüğü alanlardır.

Buna göre şehir ısı adalarıyla ilgili,

I. Şehir ısı adaları, kırsal alanlarda daha az oluşur.

II. Şehirlerdeki yeşil alanlar şehir ısı adalarının etkisini azaltır.

III. Şehir ısı adaları, küresel iklim değişikliğini etkilemez.

yargılarından hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

8. Kyoto Protokolü, küresel iklim değişikliği ile mücadele amacıyla imzalanan ve sera gazı emisyonunun azaltılmasını hedefleyen bir anlaşmadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu anlaşmayla ilgili doğru bir ifadedir?

A) Sera gazı salınımının düşürülmesini teklif eden uluslararası ilk anlaşmadır.

B) Sadece gelişmiş ülkelerin emisyon azaltımını hedeflemektedir.

C) Ulaşım faaliyetlerinde petrol türevleriyle çalışan araçların kullanılması hedeflenmektedir.

D) Dünyadaki bütün ülkeler tarafından imzalanmış ve uygulanmaktadır.

E) Fosil yakıtların kullanımını teşvik eden bir anlaşmadır.

9. Küresel iklim değişikliği ile mücadelede doğa üzerindeki etkinin azaltılması ve var olan duruma uyum sağlama esastır. Bu kapsamda doğadaki olumsuz etkilerin azaltılması için geri dönüşüm yöntemi büyük bir önem kazanmaktadır.

Buna göre bu yöntemle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Enerji tüketimini azaltarak sera gazı emisyonunu düşürür.

B) Yeni ürünlerin üretimi için gerekli olan fosil yakıtların kullanımını azaltır.

C) Çöp miktarını azaltır ve metan gazı salınımını engeller.

D) Ekonomik büyümeyi destekler ve çevresel etkileri azaltır.

E) Ormanlar tarafından gerçekleştirilen karbon emiliminin azalmasını sağlar.

10. Sanayi Devrimi'nden bu yana fosil yakıtların kullanımının giderek artması atmosferdeki karbondioksit miktarının artmasına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesinde bu durumun etkisi <u>daha azdır</u>?

A) Deniz seviyesinin yükselmesi

B) Şiddetli rüzgârların sıklığının artması

C) Küresel ısınma etkilerinin hızlanması

D) Atmosferdeki oksijen miktarının sabit kalması

E) Biyolojik çeşitlilikte azalmaların yaşanması

1. Aşağıdaki tabloda kırsal ve kentsel yerleşmelere ait bazı sosyal ve ekonomik özellikler verilmiştir.

Sosyal ve Ekonomik Özellikler	Kentsel Yerleşme	Kırsal Yerleşme
Sosyal dayanışma daha güçlüdür.		
İmece usulü yaygındır.		
Spor alanları daha fazladır.		

Sosyal ve ekonomik özelliklerin hangi yerleşme türüne ait olduğu işaretlendiğinde sütunlardaki tabloda ilgili bölüm aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

A)

Kentsel	Kırsal
✓	
	✓
✓	

B)

Kentsel	Kırsal
	✓
	✓
✓	

C)

Kentsel	Kırsal
	✓
✓	
✓	

D)

Kentsel	Kırsal
	✓
✓	
	✓

E)

Kentsel	Kırsal
✓	
✓	
	✓

Çözüm:

Tabloda verilen özelliklerden sosyal dayanışmanın daha güçlü olması ve imece usulünün yaygın olması kırsal yerleşmelerin özellikleridir. Spor alanlarının daha fazla olması ise kentsel yerleşmelerin özellikleridir. Bu özellikler şemada işaretlendiğinde sütunlardaki şekil B seçeneğindeki gibi olacağından sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

2. Uzun yıllar tarımın önemli bir faaliyet kolu olduğu şehirlerde 18. yüzyıldaki Sanayi Devrimi'yle birlikte başta Batı Avrupa olmak üzere büyük bir değişim yaşanmıştır.

Bu değişim üzerinde aşağıdaki madenlerden hangisinin etkisi daha fazla olmuştur?

A) Demir
B) Bakır
C) Kömür
D) Petrol
E) Altın

Çözüm:

18. yüzyıldaki Sanayi Devrimi'yle başta Batı Avrupa olmak üzere şehirlerin gelişip büyümesinde, sanayi alanında ve demir yollarında enerji kaynağı olarak kullanılan maden kömürünün önemi büyüktür. I. ve II. Dünya savaşlarının nedenleri arasında Avrupa'daki maden kömürü havzalarının paylaşımında ortaya çıkan anlaşmazlıklar vardır. Bu nedenle sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

3. Yerleşmeler ilk olarak Neolitik Dönem'de ortaya çıkmıştır.

Bu dönemde yerleşmelerin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

A) Savaşların azalması
B) Tarımın başlaması
C) Ateşin bulunması
D) Yazının icadı
E) Ticaretin başlaması

Çözüm:

Fırat, Dicle, Nil, İndus, Ganj, Sarı Irmak, Gök Irmak gibi nehirlerin etrafında verimli topraklar ve su kaynaklarının bulunması ilk yerleşmelerin kurulmasında etkili olmuştur. İnsanlar, Neolitik Dönem'de tarım faaliyetleriyle birlikte yerleşik yaşama başlamışlardır. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

4.
- 1950'de Konya kent merkezinin nüfusu 64 bin iken 2022'de 1 milyon 400 binin üzerine çıkmıştır.
- 1950 yılında Almanya'nın Hamburg kentinde nüfus 1 milyon 450 bin iken 2022 yılı sonunda 1 milyon 750 bin kişi olmuştur.

Bu kentlerde 1950'den 2022'ye kadar nüfusun artmasının <u>temel nedeni</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitim seviyelerinin artması

B) Kentleşme oranlarının artması

C) Verdikleri göç oranın azalması

D) Nüfus artış hızının sıfırın üzerinde olması

E) Kadınların iş hayatındaki rolünün artması

Çözüm:

Konya ve Hamburg şehirlerinde 1950 ve 2022'de nüfusun artmasının temel nedeni nüfus artış hızının sıfırın üzerinde olmasıdır.

Doğum ve göçlere bağlı olarak bir yerleşim biriminde nüfus daha önceki yıllara göre fazla ise bu yerleşim biriminde nüfus artışı yaşanmıştır. Nüfus artış hızı da sıfırın üzerinde artı değerlerdedir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

5. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde şehirleşme oranının <u>daha düşük</u> olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Haritada numaralandırılmış alanlar incelendiğinde;

I numaralı alan Brezilya,

II numaralı alan ABD,

III numaralı alan Fransa,

IV numaralı alan Japonya,

V numaralı alan ise Avustralya ülkelerine karşılık gelmektedir.

Verilenler içerisinde şehirleşmenin en az olduğu yer I numaralı alandır. Çünkü Brezilya'da bulunan bu alan Amazon Ormanlarında yer alır. Yoğun ormanların etkisi ile şehirleşme ve yerleşmeler seyrektir.

Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

6. Nüfusun hızlı artışına bağlı olarak büyük kentlerde çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sorunlardan biri <u>değildir</u>?

A) Hava kirliliği

B) Toprak kirliliği

C) Kültürel çeşitliliğin artması

D) Trafik yoğunluğunun artması

E) Kent içi yeşil alanların azalması

Çözüm:

Şehirlerde artan nüfusla beraber ev ve arabalarda kullanılan fosil yakıtlar ile fabrika bacalarından çıkan gazlar hava kirliliği sorununa neden olmaktadır. Tonlarca katı ve sıvı atıklar ise toprak ve su kirliliğine neden olur. Trafikteki araçların sayısına bağlı olarak trafik yoğunluğunun artması, yeni yerleşim alanları inşa edilirken orman, maki gibi bitki örtülerinin tahrip edilmesiyle kent içi yeşil alanların azalması da şehirlerde yaşanan sorunlardır.

C seçeneğinde yer alan kültürel çeşitliliğin artması, şehirlerde yaşanan bir sorun değil kültürel zenginlik olduğundan avantajlı bir durumdur. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

7. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangilerinde turizm faaliyetlerinin ormanlara verdiği zarar daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

II numaralı yer Muğla çevresi, IV numaralı yer ise Trabzon, Rize çevresi olduğundan buralarda orman alanları diğer yerlere göre daha fazladır. Özellikle yaz aylarında artan turist sayısına bağlı olarak doğal güzellikler olan ormanlar zarar görmektedir. Sorunun doğru cevabı II ve IV, C seçeneğidir.

Cevap: C

8. Kırsal yerleşmelerde yılın belli dönemlerinde tarım festivalleri gerçekleştirilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu festivallerin kırsal bölgelere sağladığı avantajlardan biri değildir?

A) Sosyokültürel etkileşimi artırması
B) Üretilen ürünlerin tanıtımının yapılması
C) Yerel halka ek gelir kaynağı oluşturması
D) Tek tip ürün yetiştiriciliğini özendirmesi
E) Tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması

Çözüm:

Tarım festivallerine iştirak eden katılımcılar ve ziyaretçiler arasında diyalog geliştiğinden sosyokültürel etkileşim artar. Çeşitli yörelerde üretilen ürünlerin tanıtımı yapılır, festivalin yapıldığı bölgede yerel halka ek gelir kaynağı olur. Festivallerin devamlılığı çiftçileri üretime sevk edeceğinden tarımsal üretimde sürdürülebilirlik sağlanır.

D seçeneğinde bulunan tek tip ürün yetiştiriciliğinin özendirilmesi festivallerin amacı ve avantajı değildir. Aksine festivallerde çeşitli ürünler tanıtılıp pazarlandığından ürün sahiplerinin elde edecekleri ticari kazanç artar. Bu nedenle sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

9. Dünyada kişi başına düşen tatlı su miktarı her geçen yıl azaldığı için bazı ülkeler bu konuda çeşitli tedbirler almaktadır.

Bu konuda aşağıdaki tedbirlerden hangisinin ülkelere getireceği maliyetin daha fazla olması beklenir?

A) Deniz ve okyanus sularının arıtılması
B) Suyun tasarruflu kullanımının sağlanması
C) Gri suyun arıtılarak sulamada kullanılması
D) Su kaynaklarının kirletilmesinin engellenmesi
E) Yağmur sularının toplanacağı alanların oluşturulması

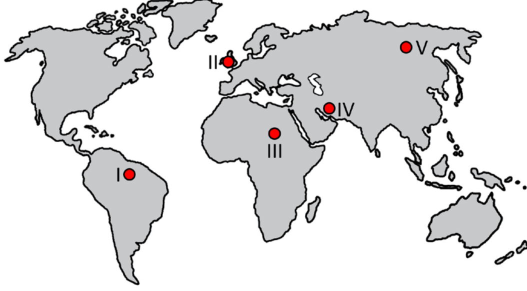
Çözüm:

A seçeneğinde yer alan deniz ve okyanus sularının arıtılması yüksek maliyet ve teknoloji gerektiren bir işlemdir. Çeşitli kimyasal işlemler sonucunda tatlı su ve tuzlu su ayrıştırılır. Bu nedenle sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

B, C, D ve E seçeneklerinde yer alan, suyun tasarruflu kullanımının sağlanması, gri suyun arıtma tesislerinde arıtıldıktan sonra sulamada kullanılması, su kaynaklarının çeşitli atıklarla kirletilmesinin engellenmesi ve yağmur sularının toplanacağı alanların oluşturulması ise daha az maliyetlidir.

Cevap: A

10. Sanayileşmenin ilk başladığı kentler zamanla bu işlevini yitirdiği için sanayi tesislerinin bulunduğu alanlar, rekreasyon alanları haline dönüştürülmektedir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde bu durumun daha fazla gerçekleştiği söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

II numaralı yerde bulunan Manchester, 18. yüzyılın başlarında küçük bir kasabayken 19. yüzyılda 400 bin nüfusuyla İngiltere'nin en büyük ikinci şehri hâline gelmiştir. Başta dokuma sanayi olmak üzere diğer sanayi kolları da gelişerek çok sayıda fabrika kurulmuştur. Günümüzde farklı fonksiyonlara da sahip olan şehir İngiltere'nin en fazla turist çeken üçüncü şehridir. Spor kulüpleriyle ünlüdür. Sanat, mimari, bilim ve kültür alanında önemli bir potansiyele sahiptir. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

11. Ekonomideki değişim unsurları, eski ekonomi ile günümüz ve geleceğin ekonomileri arasında farklılık göstermektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi eski ekonomi ile ilgili unsurlardan biridir?

A) Üretim ve rekabet alanı küreseldir.

B) Sektörel yapı hizmet ağırlıklıdır.

C) Eğitim meslekî diplomaya odaklıdır.

D) Teknolojik gelişimi dijitalleşme belirler.

E) Müşteri odaklı sermaye oluşmuştur.

Çözüm:

Günümüz ve geleceğin ekonomisinin özellikleri arasında, ulaşım ve iletişiminin gelişmesi ile üretim ve rekabet alanının küresel olması vardır. Eski ekonomi tarım ve sanayi ağırlıklı iken günümüzde ve gelecekte sektörel yapı hizmet ağırlıklı olacaktır. Eski ekonomide teknolojik gelişimi makineleşme, günümüzde ve gelecekte dijitalleşme belirler. Eski ekonomide üretim odaklı sermaye vardır. Günümüzde ve gelecekte müşteri odaklı sermaye olacaktır. A, B, D ve E seçeneklerinde günümüz ve geleceğin ekonomi anlayışları bulunmaktadır.

C seçeneğindeki bilgi günümüz ve geleceğin ekonomi anlayışından biri değildir. Eski ekonomide eğitimde mesleki diploma yeterli iken günümüzde ve gelecekte yaşam boyu eğitim ile insanların kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

12. Şehirler, yerleşme anlamında doğal sınırlarına ulaşmıştır. Bundan dolayı şehirlerin dikey gelişimi çözüm olarak görülmektedir.

Aşağıda verilen şehirlerden hangisinde dikey şehirleşmenin diğerlerine göre daha az olduğu söylenebilir?

A) Dubai-BAE

B) Tokyo-Japonya

C) New York-ABD

D) Şanghay-Çin

E) Herat-Afganistan

Çözüm:

Dubai, Tokyo, New York ve Şanghay şehirlerinde yapı teknolojileri geliştiğinden dikey şehirleşme görülmektedir. Afganistan'da teknoloji gelişmediğinden burada yer alan Herat ve diğer şehirlerde genellikle ülkede bulunan doğal malzemelerden tek katlı veya birkaç katlı yerleşim alanları inşa edilmiştir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

13. **Dışarıdan sürekli göç alan kentlerde oluşan altyapı sorunları üzerinde aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkilidir?**

A) Dikey yapılaşma

B) Plansız kentleşme

C) İşsizlik

D) Yeşil alan kaybı

E) Tarım arazilerinin kaybı

Çözüm:

Plansız yani çarpık kentleşme sonucunda altyapı yetersizliğine bağlı olarak, sular yeterince toprağa süzülmediğinden yeşil alanlar azalır. Dere yataklarının yerleşime açılması ve betonlaşma, sel felaketlerine neden olur. Tarım arazileri üzerinde yerleşim alanları inşa edilmesi tarımsal verimliliği azaltarak, gelecekte açlık, kıtlık gibi sosyal problemlerin artmasına neden olacaktır. Bütün bu sorunlarda en etkili unsur plansız kentleşme olduğundan, sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

14. Otonom araçlar, insan müdahalesi gerekmeden çevresini algılayan otokontrol sistemine sahip araçlardır.

Bu özelliğe sahip araçların üretimindeki amaçlardan hangisi daha önemlidir?

A) Güvenlik B) Ucuzluk C) Hız D) Konfor E) Dayanıklılık

Çözüm:

Otonom araçların avantajları arasında maliyetlerin az olması güvenlik ve konfor nedeniyle müşteri memnuniyetinin fazla olması, trafik suçlarının azalacak olması vardır. Güvenlik avantajları arasında trafik kazalarındaki azalmalara bağlı olarak yaralanmaların az olması; sigorta, kasko gibi maliyetlerin azalması bulunur. Bu araçların daha güvenli olması üretimlerindeki en önemli amaç olduğundan, sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

15. **Az gelişmiş ülkelerde sosyal ve kültürel hayat üzerinde aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin etkisi daha fazladır?**

A) Sanayi B) Hizmetler C) Turizm D) Ticaret E) Tarım

Çözüm:

Az gelişmiş ülkelerde nüfusun çoğu tarım sektöründe çalıştığından, sosyal ve kültürel hayat üzerinde tarım faaliyetlerinin etkisi daha fazladır. Bu nedenle sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

16. Osmanlı Dönemi'nde gemi çapası üretim atölyesi olarak kullanılan lengerhane binası, günümüzde müze hâline getirilirken, Silahtarağa Elektrik Santrali ise günümüzde üniversite binası olarak kullanılmaktadır.

Türkiye'de sanayi tesislerinin dönüşümü ve kentsel ıslahına yönelik verilen örneklerin dünyada en yoğun görüldüğü yer aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ruhr Havzası

B) Silikon Vadisi

C) Alsas-Loren Bölgesi

D) Kaliforniya

E) Doğu Avrupa

Çözüm:

Almanya'da bulunan Ruhr Havzası'nda zengin kömür yatakları nedeniyle Sanayi Devrimi'nden sonra demir çelik sanayi çok gelişmiştir. Günümüzde ise bunun yanı sıra otomotiv, savunma, kimya, elektrik, beyaz eşya ve imalat makineleri sanayisi gelişmiştir.

Ruhr Havzası'nda 19. yüzyıldan kalan fabrikalar günümüzde müze hâline getirilmiştir. Son yıllarda büyük yapısal değişimlerin görüldüğü bölgede, hizmet sektörü çok gelişmiştir. Bilim, teknoloji ve kültür, şehirlerin en önemli fonksiyonları olmuştur. Müzeler, tiyatrolar, konser alanları ve sanayi anıtları ile günümüzde Almanya'nın önemli bir turizm bölgesi olan Ruhr Havzası'nda, Essen şehri "Kültür ile Değişim-Değişim ile Kültür" sloganıyla 2010 Kültür Başkenti olarak seçilmiştir. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

17. Çin'de 5G teknolojisi kullanılarak başka bir şehirdeki hastanın ameliyatı gerçekleştirildi. Doktorun kontrol cihazı ile ameliyat yapan robot arasında yalnızca 0,1 saniye gecikme yaşandı.

Bu durum yakın gelecekte sağlık sektöründe aşağıdakilerden hangisinin öneminin artacağını göstermektedir?

A) İletişim B) Kas gücü C) İş birliği
D) Endüstri E) Güvenlik

Çözüm:

Çin'de 5G teknolojisi kullanılarak başka bir şehirdeki hastanın ameliyatının gerçekleştirilmesi yapay zekâ teknolojisidir. Yapay zekâ, bir bilgisayarın ya da bilgisayar kontrolündeki robotun insan varlığında gözlemlediğimiz ve "akıllı davranış" olarak adlandırdığımız davranışları gösterebilme yeteneğidir. Bu bilgisayarlardan bazıları, ilgili komutları yerine getirip ona göre cevap verebilmektedir. Sağlık alanı, yapay zekânın en yaygın kullanıldığı alanlardan biridir. Gelecekte bu alanda yapay zekânın önemi daha çok artacaktır. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

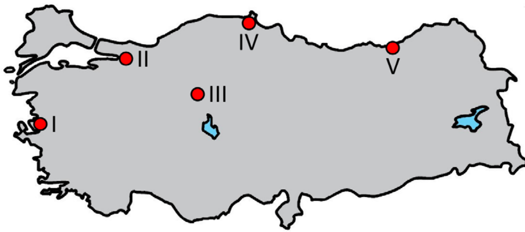
1. İnsanların tarihsel süreçte yerleşik hayata geçtikleri dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Paleolitik B) Mezolitik C) Neolitik
D) Kalkolitik E) Orta Çağ

2. Aşağıdakilerden hangisi daha çok kırsal yerleşmelerde görülen sosyokültürel özellikler arasında yer alır?

A) Mesleki uzmanlaşma yaygındır.
B) İmece usulü yaygındır.
C) Eğitim ve sağlık gibi hizmetler gelişmiştir.
D) Okuma oranları yüksektir.
E) Spor ve sanat organizasyonları fazladır.

3. Kentleşmenin yoğun olduğu alanlarda çevre kirliliği fazladır.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde bu durumun daha az gerçekleştiği söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerden hangisi kentleşmeden kaynaklanan sorunlar arasında yer almaz?

A) Trafik yoğunluğunun yaşanması
B) Ses, gürültü ve ışık kirliliği oluşması
C) Ormanların tahrip edilmesi
D) Tarım ürünü çeşitliliğinin artması
E) Tarım arazilerinin daralması

5. Dünya üzerinde sanayi faaliyetlerinin yoğun olarak görüldüğü alanlar genellikle çevrelerinden çok fazla göç almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu merkezlerin göç almasındaki en önemli faktördür?

A) Eğitim olanakları
B) Sağlık olanakları
C) Ekonomik olanakları
D) Sosyal olanakları
E) Kültürel olanakları

6. İnsan hayatında birçok değişim getireceği öngörülen teknolojik gelişmelerden biri de yapay zekâ uygulamalarıdır.

Aşağıdaki alanların hangisinde günümüzde ve gelecekte yapay zeka teknolojisi kullanımının daha sınırlı kalacağı söylenebilir?

A) Ulaşım sistemleri
B) Eğitim sistemi
C) Tarımsal üretim
D) Sanayi tesisleri
E) Kültürel etkinlikler

7. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangisinde kentleşmeye bağlı ışık ve gürültü kirliliği diğerlerine göre daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıdakilerden hangisi teknolojinin gelişmesi ile birlikte ortaya çıkan olumsuzluklardan biri değildir?**

A) İşsizlik
B) Su kirliliği
C) Üretim artışı
D) Hava kirliliği
E) Sosyal sorunlar

9. Teknolojinin gelişmesi tarımsal üretim faaliyetlerinde her geçen gün etkisini daha fazla hissettirmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma bağlı olarak ortaya çıkan tarımsal üretim faaliyetlerinden biridir?

A) Dikey tarım
B) Mera hayvancılığı
C) Ekstansif tarım
D) Nadas tarımı
E) Münavebeli tarım

10. **Aşağıdakilerden hangisi teknolojinin insana ve doğaya olumlu etkilerinden biri değildir?**

A) Yeni iş alanları oluşturması
B) Hizmet üretimini artırması
C) Yaşam koşullarının iyileşmesi
D) Orman alanlarının tarıma açılması
E) Gereksinim duyulan iş gücünü azaltması

11. **Aşağıdakilerden hangisi bir yerleşmenin sosyal ve kültürel hayatı üzerinde daha fazla etkilidir?**

A) İklim türü
B) Yer şekilleri
C) Nüfus yoğunluğu
D) Nüfusun yapısal özelliği
E) Ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği

12. Aşağıdaki haritada bazı yerler işaretlenerek gösterilmiştir.

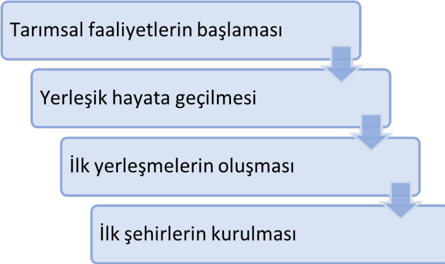
Bu yerlerin sosyal ve kültürel hayatı üzerinde aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin etkisi daha fazladır?

A) Turizm B) Tarım C) Hayvancılık D) Sanayi E) Hizmetler

1. **Kuzey Yarım Küre'de orta kuşakta bulunan ve Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerde sosyal ve kültürel hayat üzerinde hangi ekonomik faaliyetlerin etkisinin <u>daha fazla</u> olduğu söylenebilir?**

A) Sanayi B) Hizmetler C) Turizm
D) Ticaret E) Tarım

2. Aşağıdaki şekilde ilk kentlerin oluşum aşamaları gösterilmiştir.

İlk kentlerin kurulmasında ve büyümesinde aşağıdakilerden hangisi <u>daha az</u> etkili olmuştur?

A) Verimli topraklar
B) Su kaynakları
C) Nüfus miktarı
D) Kömür yatakları
E) Ilıman iklim koşulları

3. Günümüzde 8 milyarı aşan dünya nüfusunun 2055 yılında 10 milyarı aşan tahmin edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi nüfusun artmasını sağlayan unsurlardan biri <u>değildir</u>?

A) Sağlık hizmetlerinin iyileşmesi
B) Ortalama insan ömrünün uzaması
C) Bebek ölümlerinin azalması
D) Gıdaya ulaşılabilirliğin kolaylaşması
E) Okur-yazarlık oranının artması

4. Gelişmiş ülkelerdeki yoğun nüfuslu kentlerde, yakın gelecekte tarımsal üretim artışının sağlanması var olan nüfusun beslenebilmesi için zorunlu bir durum hâline gelecektir.

Bu kentlerde yakın gelecekte;

I. dikey çiftlikler,
II. insan gücü,
III. ekstansif tarım

unsurlarından hangilerinin ön plana çıkacağı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. **Aşağıdakilerden hangisi nüfusun şehirlerde toplanmasının olumsuz sonuçlarından biri <u>değildir</u>?**

A) Sanayi tesislerinin şehir içinde kalması
B) Hava kirliliğinin artması
C) Trafik sorunlarının artması
D) Şehirsel ekonominin büyümesi
E) Doğal çevrenin tahrip edilmesi

6. Nüfusun artmasıyla birlikte günümüzde ve gelecekte yaşanacak önemli sorunlardan biri de suya ulaşım olacaktır.

Aşağıdakilerden hangisi suya ulaşımı sağlamak amacıyla yapılacak çalışmalardan biri <u>değildir</u>?

A) Barajlarda daha fazla su toplamak
B) Kullanılan suların arıtılmasını sağlamak
C) Su kaynaklarını tasarruflu kullanmak
D) Deniz suyu arıtımı yapmak
E) Yağmur suyu hasadı yapmak

7. Aşağıdakilerden hangisi kırsal yerleşmelerin sosyal ve kültürel etkileri arasında yer almaz?

A) Ortak alanların yapımında imece usulünün uygulanması

B) Çekirdek aile ve bireysel yaşamın gelişmesi

C) Hava koşullarının günlük konuşmada yer alması

D) Doğal koşulların sosyal hayatta etkili olması

E) Sosyal yardımlaşmanın fazla olması

8. Gelişmiş ülkeler gıda sorununu çözmek amacıyla dikey tarım uygulamaları geliştirmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamalarla elde edilmeye çalışılan sonuçlardan değildir?

A) Kırsal yerleşmelerdeki gıda üretimini azaltmak

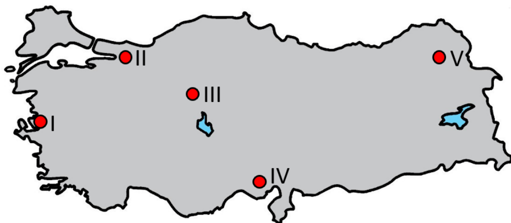
B) Ulaşım kaynaklı gıda tedariği sorununu azaltmak

C) Gıdaların taşınması sırasında yaşanan bozulmaları azaltmak

D) Gıda fiyatlarındaki ulaşım maliyetini düşürmek

E) Birim alandan en yüksek verimi elde etmek

9. İmece kültüründe kırsal kesimde yaşayan insanlar bulundukları yerleşmenin eksikliklerini gidermek için gönüllü veya zorunlu olarak çalışır.

Harita üzerinde numaralandırılan yerlerden hangilerinde bu kültürün diğerlerine göre daha yaygın olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Daha önce 900 nüfuslu bir köy iken 1940 yılında petrolün bulunması ve çıkarılmaya başlamasıyla birlikte hızla büyüyen Batman günümüzde orta büyüklükte modern bir şehir hâline gelmiştir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinin şehirleşme sürecinin Batman ile benzerlik gösterdiği söylenebilir?

A) Erzurum B) Karabük C) Diyarbakır D) Çanakkale E) Muğla

11. Aşağıdakilerden hangisi Sanayi Devrimi'nin İngiltere'de başlamasıyla ortaya çıkan, dünyanın ilk sanayi kenti unvanına sahiptir?

A) Bristol B) Birmingham C) Londra D) Manchester E) Newcastle

12. Günümüzün en önemli teknoloji üretim merkezlerinden biri olan Silikon Vadisi geçmiş dönemlerde tarım bölgesi olarak kullanılmaktaydı.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgenin geçirdiği gelişim sürecinden sonra yaşanan durumlardan biri değildir?

A) Bölgedeki Ar-Ge çalışmalarının azalması

B) Bölgeye gerçekleşen beyin göçünün artması

C) Yazılım şirketlerinin merkezlerinin bölgede kurulması

D) Sosyal medya şirketlerinin merkezlerinin bölgede kurulması

E) Bölgedeki yüksek öğretim öğrencisi sayısının artması

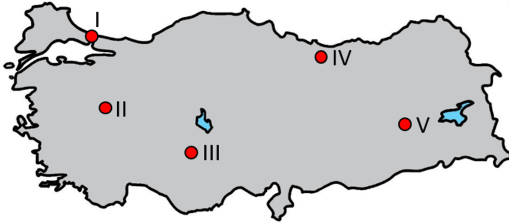
1. Kentsel yaşamın önemli sportif sosyal alanlarından olan stadyumların kapasitesi bazı ülkelerde çok yüksektir.

Haritada numaralandırılan yerlerin hangisinde bu türde sportif sosyal alanların kapasitesinin daha az olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangisinde zamanla işlevini yitiren sanayi tesisleri sosyal alanlar hâline getirilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ekonomik faaliyetlerin geliştiği yerler toplumun farklı kesimlerine yönelik hizmetlerin sunulduğu mekânlara sahiptir.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisinde bu türde mekânların daha az olması beklenir?

A) Tokyo
B) Şanghay
C) New York
D) Londra
E) Sofya

4. • Önemli sanayi kentlerinden biridir.
• 1700'lerde küçük bir kasaba iken kahve üretimi sayesinde hızla büyümüştür.
• Kısa bir sürede sanayi, ticaret ve bankacılık merkezi hâline gelmiştir.

Bu özelliklere sahip olmasından dolayı hızlı kentleşmenin yaşandığı merkez aşağıdakilerden hangisidir?

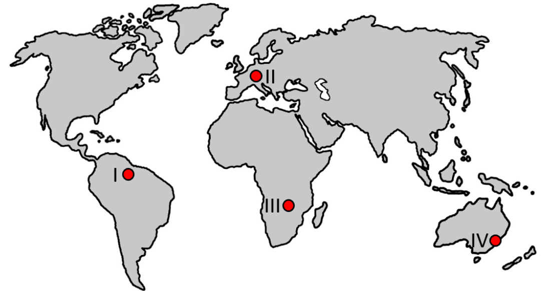
A) Meksiko City B) Tokyo C) Sao Paulo
D) Kaliforniya E) Manchester

5. Sanayileşme ve kentleşmenin fazla olduğu alanlarda yapılacak çevre ıslah projeleri daha fazla maliyet oluşturmaktadır.

Aşağıda verilen alanların hangisinde bu çalışmaların maliyetinin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) Orta Afrika B) Batı Avrupa C) Orta Asya
D) Kuzey Avrupa E) Okyanusya

6. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangilerinde kentsel nüfus oranı diğerlerine göre daha yüksektir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Dünya nüfusunun hızla artmasına bağlı olarak ortaya çıkabilecek bazı sorunlara çözüm üretmek için çeşitli projeler geliştirilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla hazırlanan bir proje <u>değildir</u>?

A) Kapsül kuleleri

B) Dikey yerleşmeler

C) Yapay zekâ uygulamaları

D) Dikey çiftlikler

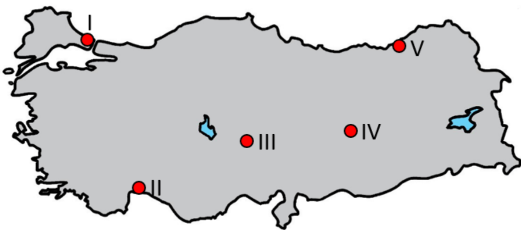
E) Uzay teleskopları

8. Sanayileşmiş kentlerde artan nüfusa bağlı olarak bir çok problem ortaya çıkmakta ve insanların birlikte yaşama kültürü kazanmaları zorlaşmaktadır.

Aşağıdaki kentlerden hangisinde bu problemlerin <u>daha az</u> yaşandığı söylenebilir?

A) Tokyo B) New York C) İstanbul D) Londra E) Venedik

9. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangisinde turizm kaynaklı sosyal ve kültürel etkileşim diğerlerine göre <u>daha azdır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **ABD'nin Kaliforniya eyaletinde bulunan ve teknoloji gelişiminde dünyaya öncülük eden merkez aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yellowstone

B) Dijital Merkez

C) Houston

D) Silikon Vadisi

E) Dünya Ticaret Merkezi

11. Aşağıdaki tabloda numaralandırılarak gösterilen bazı mekânlarda gerçekleştirilen etkinlikler verilmiştir.

Mekân	Etkinlik
.....I.....	Şehirlerdeki önemli kültürel etkinliklerin gerçekleştirildiği yerlerdir.
.....II.....	Şehir yaşamının önemli sportif alanlarıdır.
.....III.....	Gençlerin bilişsel ve sosyal gelişimine katkı sağlayan yerlerdir.

Bu mekânlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Tiyatro	Stadyum	Kütüphane
B)	Kütüphane	Tiyatro	Stadyum
C)	Tiyatro	Kütüphane	Stadyum
D)	Stadyum	Tiyatro	Kütüphane
E)	Kütüphane	Stadyum	Tiyatro

12. Haliç, 1800'lü yıllarda liman, sanayi ve ticaret bölgesi olmuştur. Zamanla bu bölgedeki işletmeler birer kültür merkezine dönüştürülmüştür.

Haliç kıyılarında yaşanan bu değişim üzerinde aşağıdakilerden hangisinin payı <u>daha fazladır</u>?

A) Sanayi tesislerinin oluşturduğu çevre kirliliğinin

B) Sanayi bölgesinin zamanla işlevini yitirmesinin

C) Sanayi tesislerinin iş gücü ihtiyacının karşılanamamasının

D) Üretilen ürünlerin ihtiyacı yeterli düzeyde karşılayamamasının

E) Ham madde tedarikinde yaşanan eksikliklerin

1. Petrolün bulunduğu 1940'lı yıllarda tarım ve hayvancılıkla geçinen Batman, petrol rafinerisinin kurulmasıyla büyük bir işçi göçüne uğramış ve nüfusu hızla artmıştır.

Buna göre;

I. ticaret,

II. sanayi,

III. turizm

fonksiyonlarından hangileri Batman'da bu süreç içerisinde gelişmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangisi kentleşmenin fazla olduğu alanlardan biri değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Uzay madenciliği ile asteroitlerden getirilmesi planlanan madenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Titanyum B) Altın C) Paladyum
D) Tungsten E) Feldspat

4. I. İletişim sorunlarının azalması

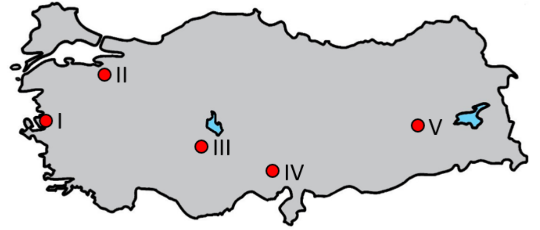
II. Doğal kaynakların azalması

III. Üretime ayrılan zamanın azalması

Yukarıdakilerden hangileri teknolojik değişimlerin olumsuz sonuçları arasında yer almaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

5. Su kullanımın fazla, su kaynaklarının sınırlı olduğu yerlerde zaman zaman su ihtiyacı artmaktadır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde bu sorun diğerlerine göre daha fazla yaşanmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Yoğun nüfuslu bazı ülkelerde konut ihtiyacının karşılanması için "Kapsül Ev" projesi geliştirilmiştir.

Bu proje, ilk olarak aşağıdaki ülkelerden hangisinde ortaya çıkmıştır?

A) Rusya B) Japonya C) Kanada
D) Katar E) Fransa

7. Şehirlerde yaşayan insanların, meydana gelebilecek sorunlara karşı üzerine düşen en büyük sorumluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kentlere gelenlere temkinli yaklaşması

B) Var olan kimliklerini değiştirmeleri

C) Şehirle özdeşleşen bir kimlik geliştirmeleri

D) Her konuda belediyelere yardımcı olmaları

E) Sanayi tesislerinin çevresine yerleşmeleri

8. Deniz ve okyanus kıyısında bulunan bazı küçük yerleşmeler, II. Dünya Savaşı'ndan sonra turizm faaliyetlerine yaptıkları yatırımlarla büyük kentlere dönüşmüştür.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma bağlı hızla kentleşen yerlere örnek olarak gösterilebilir?

A) Dubai B) Roma C) Paris D) Viyana E) Kaliforniya

9. Gelişmiş ülkelerde ekonominin büyümesi için AR-GE çalışmalarına önemli miktarda bütçe ayrılmaktadır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde bu çalışmalara ayrılan bütçe diğerlerine göre daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki tabloda ekonomideki değişim unsurlarından bazılarının günümüz ve geleceğin ekonomisindeki durumu verilmiştir.

Değişim Unsuru	Günümüz ve Geleceğin Ekonomisindeki Durumu
Üretim ve rekabet alanı	Global
Büyümeyi belirleyen faktör	Yenilik, icatlar ve bilgi
Teknolojiyi belirleyen faktör	.....I.....
İş gücü yapısı	Bilgi, çok yönlü beceri, yenilikçi
AR-GE'ye verilen önem	Yüksek

Günümüz ve geleceğin ekonomisinde teknolojiyi belirleyen faktörler göz önüne alındığında tabloda numaralandırılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) Üretim ve rekabet

B) Büyüme

C) Dijitalleştirme

D) Yaratıcı Düşünme

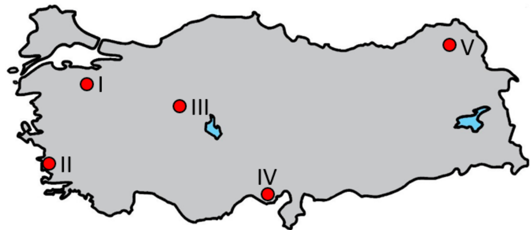
E) AR-GE çalışmaları

11. ABD'de bulunan Silikon Vadisi yoğun miktarda göç almaktadır.

Bu alanın aşağıdaki göç türlerinden hangisini daha fazla aldığı söylenebilir?

A) Zorunlu B) Beyin C) Mübadele D) İşçi E) Siyasi

12. Büyük kentlerde alansal genişlemeye bağlı olarak verimli topraklara sahip tarım alanları, yerleşim alanı olarak kullanılmaktadır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde bu duruma bağlı toprak kaybının daha az yaşandığı söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türkiye'de bölgeler arasındaki kalkınma farklılığını azaltmak için farklı projeler uygulanmaktadır. Bu projelerden biri de Güneydoğu Anadolu Projesi'dir.

Aşağıdaki nehirlerden hangileri bu projenin uygulanmasına önemli katkı sağlamaktadır?

A) Kızılırmak-Gediz

B) Aras-Kura

C) Seyhan-Asi

D) Fırat-Dicle

E) Asi-Yeşilırmak

Çözüm:

Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük yatırımlarından biri olan Güneydoğu Anadolu Projesi(GAP), ülkemizde Fırat ve Dicle nehirleri arasındaki alanı kapsamaktadır. Bu proje; Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şırnak, Batman ve Kilis illerinin tamamını veya belli bir bölümünü içermektedir. En başta sadece sulama ve enerji yatırımlarını amaçlayan proje ile sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelerin sağlanması da hedeflenmektedir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

2. Konya ovasında kahverengi ve kestane renkli step topraklar ile alüvyal topraklar yaygın olarak görülmektedir.

Bu özellikler dikkate alınırsa Konya Ovası'nın dahil olduğu aşağıdaki bölgelerden hangisiyle ilgili fikir sahibi olunabilir?

A) İşlevsel yönetim bölgesi

B) Doğal şekilsel bölge

C) Beşerî şekilsel bölge

D) İşlevsel hizmet bölgesi

E) İşlevsel plan bölgesi

Çözüm:

Şekilsel bölgelerin ölçüm ve sınıflandırmasının yer şekilleri, toprak ve iklim gibi doğal konulara göre belirlendiği bölgelere doğal şekilsel bölgeler denir. Konya ovasının toprak özellikleri dikkate alınarak yapılan bölge sınıflandırmasında, doğal şekilsel bölgeler içinde yer aldığı söylenebilir. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

3. İşlevsel yönetim bölgelerinden biri de belediyelerdir. 2020 yılı itibarıyla Türkiye'deki şehirlerin 30'u büyükşehir statüsü taşıyan belediyeye sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi bu özelliğe sahip bir şehir değildir?

A) Sivas B) Mersin C) Manisa D) Kayseri E) Eskişehir

Çözüm:

Mersin, Manisa, Kayseri, Eskişehir gibi örnek verilen iller büyük şehir statüsüne sahipken, Sivas büyükşehir statüsüne sahip illerden değildir. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

4. I. DSİ 6. Bölge Müdürlüğü Bölgesi

II. Doğu Karadeniz Projesi Bölgesi

Bu bölgelerin doğru sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisidir?

A) I. İşlevsel hizmet bölgesi
II. Beşerî şekilsel bölge

B) I. Doğal şekilsel bölge
II. İşlevsel plan bölgesi

C) I. İşlevsel istatistik bölgesi
II. İşlevsel yönetim bölgesi

D) I. İşlevsel hizmet bölgesi
II. İşlevsel plan bölgesi

E) I. İşlevsel plan bölgesi
II. İşlevsel istatistik bölgesi

Çözüm:

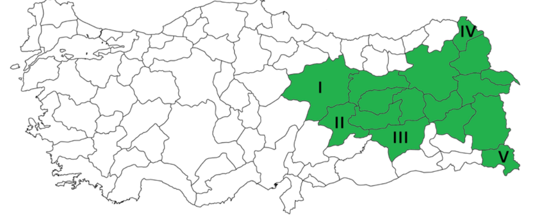
İşlevsel bölgeler; ekonomik ve kültürel yönden yerel, bölgesel, ulusal ve küresel çapta diğer bölgelerle etkileşim gösteren bölgelerdir. Hizmetlerin yurt geneline yayılışını sağlamak ve denetimini yapmak için yasalara bağlı kalarak oluşturulur. Türkiye İstatistik Kurumu, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü bunlar arasında bulunmaktadır.

İşlevsel plan bölgeleri çerçevesinde hazırlanan, bölgesel kalkınma planlarının temel amacı ise; bölgedeki ekonomiyi canlandırmak, yatırımları artırmak, bölge halkının ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaya katılmasını sağlamaktır.

I numarada yer alan DSİ 6. Bölge Müdürlüğü Bölgesi, işlevsel hizmet bölgesi; II numarada yer alan Doğu Karadeniz Projesi Bölgesi, işlevsel plan bölgesi olduğundan sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

5. Aşağıdaki haritada Doğu Anadolu Projesi'nde yer alan illerden bazıları numaralandırılarak gösterilmiştir. Bu illerden biri proje kapsamında olmadığı hâlde haritaya dahil edilerek hata yapılmıştır.

Bu hatanın düzeltilmesi için haritadaki illerden hangisinin çıkarılması gerekmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

III numaralı yerde Diyarbakır bulunmakta olup, Doğu Anadolu Projesi'nde değil Güneydoğu Anadolu Projesi'nde yer almaktadır. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

I numaralı yerde bulunan Sivas, II numaralı yerde bulunan Malatya, IV numaralı yerde bulunan Ardahan ve V numaralı yerde bulunan Hakkâri ise Doğu Anadolu Projesi'nde yer alan illerimizdir.

Cevap: C

6. Konya Ovası Projesi; 1985 yılında başlayan bölgedeki çalışmalarla DSİ yatırımlarını da içine alarak gerçekleştirilen bir sulama projesidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu projenin amaçlarından biri değildir?

A) Bölgenin ekonomik ve sosyal kapasitesini güçlendirmek

B) Bölge içi ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak

C) Yenilikçi bir yaklaşımla bölgenin rekabet gücünü geliştirmek

D) Başta yaylacılık olmak üzere turizm faaliyetlerini geliştirmek

E) Eğitim, sağlık, kültür ve diğer sosyal hizmetlere erişebilirliği artırmak

Çözüm:

Konya Ovası Projesi'nin amaçları arasında, A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan; bölgenin ekonomik ve sosyal kapasitesini güçlendirmek, bölge içi ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak, yenilikçi bir yaklaşımla bölgenin rekabet gücünü geliştirmek, eğitim, sağlık, kültür ve diğer sosyal hizmetlere erişebilirliği artırmak bulunmaktadır.

Konya ovası genellikle düz ve hafif eğimli arazi yapısına sahip olduğundan tahıl üretimi başta olmak üzere tarım faaliyetleri ve küçükbaş hayvancılık gelişmiştir.

Ülkemizde yaylalardaki turizm faaliyetleri Doğu Karadeniz'de olduğu gibi daha çok engebeli yüksek ve orman örtüsünün fazla olduğu alanlarda gelişmiştir. Konya ovası bu özelliklere sahip olmadığından, başta yaylacılık olmak üzere turizm faaliyetlerini geliştirmek Konya Ovası Projesi'nin amaçları arasında bulunmaz. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

7. Türkiye'de son 50 yıl içerisinde pamuk üretiminde önde gelen iller zaman zaman değişiklik göstermektedir. Bu tarım ürününün üretiminde geçmiş yıllarda Adana daha büyük paya sahip iken, günümüzde Şanlıurfa'nın payının daha fazla olduğu görülmektedir.

Pamuk üretiminde yaşanan bu değişimin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şanlıurfa'da tarım işçisinin fazla olması

B) Adana'da tarım alanlarının kentleşmeye açılması

C) Devletin Adana'da pamuk tarımını sınırlandırması

D) GAP'la birlikte Şanlıurfa'da sulanabilen tarım alanlarının genişlemesi

E) Şanlıurfa'nın sınır şehri olmasından dolayı pazar koşullarının gelişmesi

Çözüm:

Son yıllarda Şanlıurfa'nın Adana'dan daha fazla pamuk üretimine sahip olmasının temel nedeni, GAP ile sulanabilen arazilerin artması ve pamuk gibi özellikle yetişme döneminde bol suya ihtiyacı olan ürünlerin ekim alanlarının genişlemesidir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

8. **Kalkınma projesi kapsamında bulunan bir yerleşim biriminin;**

I. altyapısının yetersiz olması,

II. işlek yollar üzerinde bulunması,

III. genç ve eğitimli nüfusun bölge dışına göç etmesi,

IV. çevresindeki kırsal alanlar için bir hizmet merkezi olması

özelliklerinden hangisi güçlü yönlerindendir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Türkiye'de bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkları gidermek için bölgesel kalkınma çalışmaları başlatılmıştır. Ekonomik ve sosyal kalkınma için gerekli her türlü kaynağın, nüfus ve ekonomik faaliyetlerin ülkenin her yerinde dengeli dağılması hedeflenmiştir.

II numaralı öncülde yer alan yerleşim merkezinin işlek yollar üzerinde bulunması ve IV numaralı öncülde yer alan çevresindeki kırsal alanlar için bir hizmet merkezi olması bu yerleşim alanının güçlü yönleridir. Çünkü işlek yollar üzerinde bulunması ulaşım yönünden, çevresindeki kırsal alanlar için bir hizmet merkezi olması ise ticaret ve pazar yönünden gelişme potansiyeline sahip olduğunu gösterir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı II ve IV, D seçeneğidir.

Cevap: D

9. Aşağıdaki haritada bir alan kırmızı renkle gösterilmiştir.

Bu alanı nitelendirmek için aşağıdaki bölge türlerinden hangisinin <u>daha az</u> kullanılması beklenir?

A) Dağlık bölge

B) Tarım bölgesi

C) Kış turizm bölgesi

D) Hayvancılık bölgesi

E) Karasal iklim bölgesi

<u>Çözüm:</u>

Haritada, Doğu Anadolu'da Erzurum ve Ağrı çevresinde bir alan gösterilmiştir. Bu alanın, yükseltisi fazla ve dağlar bulunduğundan dağlık bölge, kış aylarında Palandöken gibi merkezlerde kayak yapılabildiğinden kış turizm bölgesi, yükseltiye bağlı olarak dağlar ve platolardaki gür otlaklar nedeniyle hayvancılık geliştiğinden hayvancılık bölgesi, yaşanan iklim koşulları bakımından karasal iklim bölgesinde yer aldığını söyleyebiliriz.

Yükseltiye bağlı olarak kar yağışlı ve soğuk geçen iklim koşulları, tarım faaliyetlerini sınırlandırdığı için bu alanın tarım bölgesi içinde olduğu söylenemez. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

10. Aşağıda Konya Ovası Kalkınma Projesi (KOP) Bölge Kalkınma Programı'nın temel amaç ve hedefleriyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

I. Hayvansal üretimde verimlilik ve hayvan refahının artırılması

II. Eğitim hayatı ile sosyal ve kültürel hayatın desteklenmesi

III. İklim değişikliğiyle mücadele için yenilenebilir enerji uygulamalarının desteklenmesi

Bu bilgilerden hangilerinin beşerî ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

<u>Çözüm:</u>

I. öncülde yer alan "Hayvansal üretimde verimlilik ve hayvan refahının artırılması" toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve kırsal kalkınma hedeflerinden biridir. III. öncülde verilen "İklim değişikliğiyle mücadele için yenilenebilir enerji uygulamalarının desteklenmesi" turizm, sanayi ve enerjide ekonomik büyüme hedeflerindendir. II. öncülde yer alan "Eğitim hayatı ile sosyal ve kültürel hayatın desteklenmesi" ise beşeri ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik bir hedeftir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

11. Aşağıdaki haritada "Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine" göre "Düzey 1" olarak belirlenmiş Türkiye'nin büyük istatistik bölgeleri gösterilmektedir.

Haritada verilen numaralı bölgelerden hangisi bu özellikteki bölgelerden biri <u>değildir</u>?

A) Ege

B) İstanbul

C) Akdeniz

D) Karadeniz

E) Güneydoğu Anadolu

<u>Çözüm:</u>

Haritada 3 numaralı bölgede Ege, 1 numaralı bölgede İstanbul, 5 numaralı bölge Batı Karadeniz, 7 numaralı bölgede Akdeniz, 12 numaralı bölgede Güneydoğu Anadolu bulunmaktadır.

Haritada Doğu Karadeniz, 9 numarada Karadeniz olarak gösterildiğinden, sorunun doğru cevabı Karadeniz, D seçeneğidir.

Cevap: D

12. Doğu Karadeniz Projesi Bölgesi'nde yer şekilleri, sanayi ve tarım faaliyetlerini sınırlandırdığından yöre halkı zorunlu olarak başka ekonomik faaliyetlere yönelmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi yöre halkının yöneldiği en önemli ekonomik faaliyettir?

A) Teknoloji

B) Bankacılık

C) Balıkçılık

D) Sigortacılık

E) Haberleşme

Çözüm:

Türkiye etrafındaki denizlerden Karadeniz en zengin balık potansiyeline sahiptir. Balıkçılık özellikle Doğu Karadeniz'de yöre halkının en önemli geçim kaynaklarından biridir. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

13. Yoğun nüfuslu bölgeler beşerî şekilsel bölgeler içerisinde yer alır.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangileri bu bölge türüne örnek oluşturur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

I numaralı alanda İzmir ve çevresi, III numaralı alanda Adana çevresi (Çukurova) bulunmaktadır. Her iki alanda tarım, sanayi ve ticaret gelişmiştir. Bu bölgeler iş imkânlarına bağlı olarak fazla miktarda göç aldıklarından yoğun nüfusa sahiptirler. Sorunun doğru cevabı I ve III, B seçeneğidir.

II numaralı alan Tuz Gölü çevresidir. Aşırı kuraklık ve tarıma elverişsiz tuzlu topraklar vardır. Bu nedenle nüfus yoğunluğu azdır.IV numaralı alan Artvin çevresi ve V numaralı alan Hakkâri çevresidir. Bu alanlar dağlık ve engebeli arazi yapısı nedeniyle yoğun nüfuslu değildir.

Cevap: B

14. Doğal şekilsel bölgeler oluşturulurken;

I. sanayi,

II. toprak,

III. bitki örtüsü

gibi özelliklerden hangileri dikkate alınmaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Şekilsel bölgelerin sınıflandırmasının yer şekilleri, su kaynakları ve iklim gibi doğal unsurlara göre belirlendiği bölgelere doğal şekilsel bölgeler; nüfus, tarım ve yerleşme gibi beşerî unsurlara göre belirlendiği bölgelere ise beşerî şekilsel bölgeler denir.

Bu durumda doğal şekilsel bölgeler belirlenirken toprak ve bitki örtüsü özellikleri dikkate alınır. Beşerî unsurlardan olan sanayi ölçütü dikkate alınmaz. Sorunun doğru cevabı yalnız I, A seçeneğidir.

Cevap: A

15. Doğu Anadolu Projesi Bölgesi'nde yer alan illerin ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayalıdır. Ancak tarım sektöründen elde edilen verim oldukça düşüktür.

Bu ekonomik faaliyetin verim düşüklüğünün nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Kış aylarında ulaşım hizmetlerinin aksaması

B) Tarım alanlarının büyük bölümünün delta ovalarından oluşması

C) Elverişsiz iklim koşulları ve engebeli yer şekillerine sahip olması

D) Tarım alanlarının miras yoluyla küçülüp parçalı bir yapı arz etmesi

E) Kırsal kesimin pazar ekonomisi ile bütünleşememesi

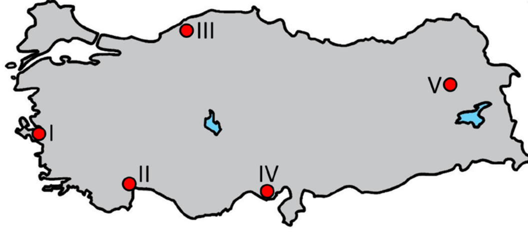
Çözüm:

Doğu Anadolu'da fazla miktarda kar yağışından dolayı, kış aylarında ulaşım hizmetlerinin aksaması, elverişsiz iklim koşulları ve engebeli yer şekillerine sahip olması, tarım alanlarının miras yoluyla küçülüp parçalı bir yapı arz etmesi, kırsal kesimin pazar ekonomisi ile bütünleşememesi tarım sektöründe verimliliğin düşük olmasının nedenlerindendir.

B seçeneğinde yer alan tarım alanlarının büyük bölümünün delta ovalarından oluşması doğru değildir. Çünkü delta ovaları akarsuların taşıdığı alüvyonların deniz kıyısında birikmesi sonucunda meydana gelir. Doğu Anadolu'nun denize kıyısı olmadığından delta ovası da bulunmaz. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

16. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Ekonomik gelişim seviyeleri dikkate alındığında, bu yerlerden hangilerinin kalkınma projelerine daha fazla ihtiyaç duyduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

Çözüm:

Türkiye'de bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkları gidermek için bölgesel kalkınma çalışmaları başlatılmıştır. Ekonomik ve sosyal kalkınma için gerekli her türlü kaynağın, nüfus ve ekonomik faaliyetlerin ülkenin her yerinde dengeli dağılması hedeflenmiştir. Haritada III numaralı yerde bulunan Zonguldak çevresi ile V numaralı yerde bulunan Doğu Anadolu'nun ekonomik gelişmişlik düzeyi diğer yerlere göre daha az olduğundan kalkınma projeleri ile desteklenerek ekonomik ve sosyal yönlerden gelişiminin sağlanması hedeflendiğinden sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

I numaralı yerde İzmir çevresi, II numaralı yerde Antalya çevresi ile IV numaralı yerde bulunan Adana çevresi ekonomik ve sosyal yönlerden oldukça gelişmiştir.

Cevap: D

1. Yeryüzünü bir bütün hâlinde algılamak güç olacağından, doğal ve beşerî özelliklere göre benzerlik gösteren mekânlar belirlenmiş ve sınırlandırılmıştır. Yeryüzünün bu tür yaklaşımlarla ayrılmış bölümlerine .... denir.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Proje B) Yönetim C) Bölge
D) Ekonomi E) Hizmet

2. Türkiye'de bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkları gidermek için bölgesel kalkınma çalışmaları başlatılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu çalışmalardan biri <u>değildir</u>?

A) Konya Ovası Projesi
B) Güneydoğu Anadolu Projesi
C) Doğu Anadolu Projesi
D) Göller Yöresi Kalkınma Projesi
E) Doğu Karadeniz Projesi

3. Ulaşım, iletişim, pazarlama, ticaret, turizm, eğlence, rehberlik, danışmanlık, eğitim, sağlık gibi faaliyetlerin yoğunluğuyla ilgili oluşturulan bölgelerdir.

Bu tanım aşağıdaki bölgelerden hangisiyle ilgilidir?

A) Planlama bölgesi
B) Hizmet bölgesi
C) Yönetsel bölge
D) İstatistik bölgesi
E) Şekilsel bölge

4. Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında yer alan illerde buğday, arpa, mercimek gibi tarım ürünlerinin yerini su isteği daha çok olan yaş sebze, meyve, pamuk, mısır gibi ürünler almıştır.

Yetiştirilen tarım ürünlerinde meydana gelen bu değişimin temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çiftçinin bilgilenmesi
B) Tarımda makineleşme
C) Bölgeye olan göçlerin etkisi
D) Tarıma dayalı sanayi kollarının gelişmesi
E) Sulama projelerinin hayata geçmesi

5. Ülkemizde uygulanan bazı kalkınma projelerinin ortaya çıkmasında sulama ihtiyacının giderilmesi faktörü daha etkili olmuştur.

Bu duruma;

I. Konya Ovası Projesi,
II. Doğu Anadolu Projesi,
III. Güneydoğu Anadolu Projesi,
IV. Doğu Karadeniz Projesi

projelerinden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Ekonomik ve kültürel yönden küresel, ulusal, bölgesel ve yerel çapta diğer bölgelerle etkileşim gösteren bölgelere işlevsel bölge denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgeler içerisinde <u>yer almaz</u>?

A) Sanayi bölgesi
B) Yönetim bölgesi
C) Hizmet bölgesi
D) İstatistik bölgesi
E) Proje bölgesi

7. Türkiye'de bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkları gidermek için başlatılan bölgesel kalkınma projelerinden biri de Güneydoğu Anadolu Projesi'dir.

Aşağıdakilerden hangisi bu proje kapsamında gerçekleştirilmek istenilen hedeflerden biri <u>değildir</u>?

A) Kaynakların sürdürülebilir bir biçimde yönetilmesi

B) İşletmelerde rekabet gücünün ortadan kaldırılması

C) Diğer bölgelerle olan sosyoekonomik gelişmişlik farklarının azaltılması

D) Ekolojik dengeyi bozmadan, en uygun arazi kullanım planlamasının yapılması

E) Mevcut verimlilik düzeyini geliştirerek bölgenin refah düzeyinin artırılması

8. Devletin ülkeyi kolayca yönetebilmesi ve hizmetlerin daha düzenli dağıtılabilmesi için işlevsel yönetim bölgeleri oluşturulmuştur. Türkiye'de 2020 yılı itibarıyla büyükşehir belediyesine sahip 30 il bu bölge sınıflaması içerisinde yer alır.

Aşağıdaki illerden hangisi bu bölge sınıflandırmasına dâhil <u>değildir</u>?

A) Zonguldak B) Kocaeli C) Denizli D) Van E) Hatay

9. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Türkiye'yi bölgelere ayırması hangi bölge sınıflandırmasına örnek oluşturur?

A) İşlevsel istatistik bölgesi

B) Doğal şekilsel bölge

C) İşlevsel hizmet bölgesi

D) İşlevsel yönetim bölgesi

E) Beşerî şekilsel bölge

10. Hizmet sektörü içerisinde yer alan bazı devlet kurumları hizmet kalitelerini artırmak ve daha düzenli hizmet sunabilmek için işlevsel hizmet bölgeleri oluşturmuşlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgelerden biri <u>değildir</u>?

A) Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA)

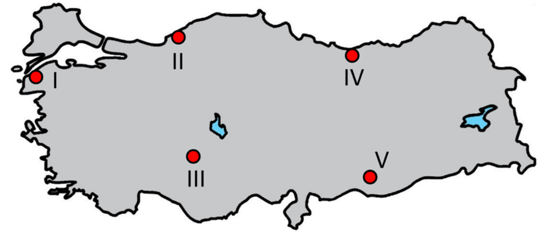
B) Türkiye İstatistik Kurumu

C) Karayolları Genel Müdürlüğü

D) Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri

E) Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü

11. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangisi yaylacılık faaliyetlerinin geliştirilmesini amaçlayan proje bölgesi içerisinde yer almaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıda Türkiye'deki bazı kalkınma projeleri ve bu proje kapsamındaki illerin gösterildiği tabloda hata yapılmıştır.

Kalkınma Projesi	Proje Kapsamındaki İller
Güneydoğu Anadolu Projesi	I- Tunceli, Van, Sivas
Doğu Karadeniz Projesi	II- Amasya, Çorum, Tokat
Doğu Anadolu Projesi	III- Gaziantep, Adıyaman, Diyarbakır
Konya Ovası Projesi	IV- Niğde, Nevşehir, Kırşehir

Bu hatanın düzeltilmesi için yer değiştirmesi gereken iller aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) I-II B) I-III C) I-IV D) II-III E) II-IV

1. Aşağıdaki haritada bazı iller taranarak gösterilmiştir.

Buna göre;

I. kültür balıkçılığının yaygınlaştırılması,

II. turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi,

III. su kaynaklarının verimli kullanılması

amaçlarından hangileri bu taralı alanı kapsayan kalkınma projesi ile ilgilidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

2. Aşağıdaki A tablosunda kalkınma projeleri, B tablosunda ise bu projelerin bazı özellikleri verilmiştir.

A
I. Güneydoğu Anadolu Projesi
II. Doğu Anadolu Projesi
III. Doğu Karadeniz Projesi

B
a. Ülkemizin en önemli balık üretim bölgesidir.
b. Proje kapsamında yapılan barajlardan en önemlisi Atatürk barajıdır.
c. Bu proje kapsamında olan illerden bazıları Erzurum, Kars ve Iğdır'dır.

Bu projeler ve projelere ait özellikler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

A) I-b II-c III-a
B) I-c II-a III-b
C) I-a II-b III-c
D) I-c II-b III-a
E) I-b II-a III-c

3. Doğu Karadeniz Projesi, Türkiye'de bölgesel kalkınma farklılıklarını azaltmak için uygulanan projelerden biridir.

Aşağıdakilerden hangisi bu projenin amaçlarından <u>değildir</u>?

A) Kıyı kesiminde ürün çeşitliliğini artırmak
B) Yaylacılık başta olmak üzere turizm faaliyetlerini geliştirmek
C) Yeraltı kaynağı rezervlerinin korunması
D) Ulaşım ve iletişim hizmetlerini güçlendirmek
E) Doğal kaynakların daha verimli kullanımını sağlamak

4. **Doğu Anadolu Projesi Bölgesi'nde yer alan şehirlerde baskın ekonomik faaliyetlerin tarım ve hayvancılık olmasında;**

I. iklim koşulları,

II. yeryüzü şekilleri,

III. nüfus yoğunluğu,

IV. yeraltı kaynakları

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

5. Güneydoğu Anadolu Projesi, 1970'lerde sadece sulama ve hidroelektrik enerji üretimi amaçlı bir proje olarak başlamıştır. GAP kapsamında Fırat-Dicle Havzası'nda 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve 1.8 milyon hektarlık sulama sistemlerinin yapımı öngörülmüştür.

Aşağıdaki baraj göllerinden hangisi bu proje kapsamında <u>yer almamaktadır</u>?

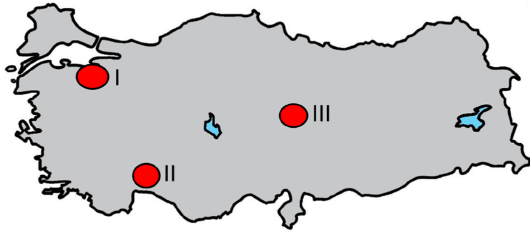
A) Karakaya
B) Keban
C) Sarıyar
D) Kralkızı
E) Atatürk

6. I. İşlevsel yerel yönetim bölgesi-Samsun Büyükşehir Belediyesi
II. İşlevsel merkezî yönetim bölgesi-Akşehir Kaymakamlığı
III. Beşerî şekilsel bölge-Akdeniz iklim bölgesi

Bölge türü ve örnekleriyle ilgili yukarıdaki eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Göllerin yoğun olduğu doğal şekilsel bölgelere örnek vermek isteyen bir kişi haritadaki alanlardan hangilerini <u>gösteremez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. GAP bölgesindeki buğday ekim alanı 2005 ve 2020 yıllarında birbirine yakınken, 2020 yılındaki üretim miktarı 2005 yılına göre yaklaşık %70 oranında artmıştır.

Aynı alanda daha fazla üretimi sağlayan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Organik tarıma yönelme
B) Çiftçileri bilinçlendirme eğitimi
C) Sulama koşullarındaki iyileşme
D) Kaliteli tohumların ithal edilmesi
E) Doğal gübre kullanımındaki artış

9. Şanlıurfa'da bir proje dâhilinde sulama kanalının üstü güneş panelleriyle kaplanmış, GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin girişim ve yatırımlarıyla "Güneş Pilli Sulama Kanalı Pilot Projesi" geliştirilmiştir.

Bu projenin daha deniş alanlarda uygulanması ile;

I. tarım ürünü çeşitliliğinin artması,
II. enerji üretiminin artması,
III. besi hayvancılığının yaygınlaşması,
IV. buharlaşmaya bağlı su kaybının azalması

sonuçlarından hangilerine öncelikle ulaşılması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Fırat ve Dicle havzasında sulama ve hidroelektrik enerji üretimine yönelik olarak hazırlanmış bir projedir. Projede 22 barajın, 19 hidroelektrik santralin ve sulama kanallarının yapımı planlanmıştır.

Bu kalkınma projesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Konya Ovası Projesi
B) Doğu Anadolu Projesi
C) Doğu Karadeniz Projesi
D) Güneydoğu Anadolu Projesi
E) Kalkınmada Öncelikli İller Projesi

11. GAP bölgesinde barajların tamamlanması ile birlikte yaklaşık 198.473 hektar su yüzey alanı hedeflenmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu potansiyelin değerlendirilmesiyle beklenen sonuçlardan <u>değildir</u>?

A) İşsizlik oranının azalması
B) Balık tür çeşitliliğinin artması
C) İç sularda avlanan balık miktarının artması
D) Ulusal ekonomiye sağlanan katkının artması
E) Bölgenin su ürünleri tüketim miktarının artması

1.
- Bilecik
- Sinop
- Muğla

Yukarıdaki şehirler için ortak kalkınma planı hazırlamak isteyen bir uzmanın hangi alanla ilgili çalışma yapması beklenmez?

A) Kırsal turizm

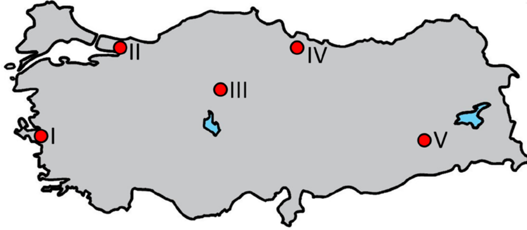
B) Tarımsal üretim

C) Kara yolu ulaşımı

D) Açık deniz balıkçılığı

E) Büyükbaş hayvancılık

2. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangisi petrol işleme bölgesi içerisinde gösterilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Konya Ovası Projesi, tarımsal yapıda değişimi ve sürdürülebilirliği sağlayarak sanayi, eğitim, ticaret, ulaşım ve enerji gibi sektörleri güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi bu proje bölgesinde yer almaz?

A) Sivas-Kayseri

B) Kırıkkale-Yozgat

C) Aksaray-Niğde

D) Nevşehir-Karaman

E) Niğde-Kırıkkale

4. Yeraltı kaynaklarına dayalı sanayiye olan bağımlılığı azaltarak yeni iş sahaları oluşturmak için bir proje hazırlanırken bazı amaçlar gözetilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu projenin amaçlarından biri olduğu söylenemez?

A) Tarım ve ormancılık faaliyetlerinde verimliliği artırmak

B) Bölge için orta ve uzun dönemli bölgesel gelişme planı hazırlamak

C) Yeni iş imkânları oluşturularak bölge dışına göçün önüne geçmek

D) Özel sektörün faaliyetleri yerine kamu faaliyetlerini geliştirmek

E) Gelecek dönemlerde bölgede yapılabilecek yatırım alanlarını tanımlamak

5. GAP bölgesi %55 oranla Türkiye pamuk üretiminin yarıdan fazlasını karşılamakta olup, Türkiye'deki mevcut sığır varlığının yaklaşık %9,8'ine, koyun varlığının %18,1'ine ve keçi varlığının %24'üne sahiptir. İç sulardan elde edilen balığın %2,6'sı bu bölgeden karşılanmıştır. Tamamlanan sanayi alanlarında 174.170 kişiye istihdam olanağı sağlanmıştır.

Bu proje bölgesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi verilmemiştir?

A) Tarım

B) Sanayi

C) Sağlık

D) Su ürünleri

E) Hayvancılık

6. Türkiye'de bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkları gidermek için bölgesel kalkınma çalışmaları başlatılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu çalışmaların amaçlarından biri değildir?

A) Sürdürülebilir kalkınmayı hedeflemek

B) Bölgedeki nüfusun refah seviyesini artırmak

C) İnsanların diğer kültürlerden etkilenmesini engellemek

D) Ekonomik faaliyetleri ülkenin her yerine dengeli dağıtmak

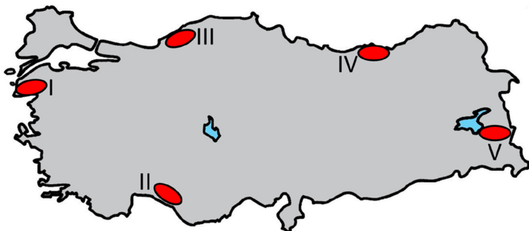
E) Yerleşim alanlarındaki altyapı ve ulaşım eksikliklerini gidermek

7. Doğu Anadolu Projesi kapsamındaki alanların özellikleri arasında; yükseltinin ve engebenin fazla olması, sert iklim şartlarının hâkim olması, tarım ve hayvancılıkta verimin düşük olması ve sanayileşmenin yeterince gelişememesi sayılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu proje kapsamındaki illerden değildir?

A) Van B) Sivas C) Hakkâri D) Yozgat E) Malatya

8. Türkiye'de bazı alanlar yıllık ortalama güneş enerjisi potansiyeli bakımından oldukça elverişlidir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangileri bu bölgelere örnek olarak gösterilemez?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve V D) III ve IV E) III ve V

9. Türkiye'nin önemli bir şehri olan Konya ülkenin tahıl ambarı olarak bilinir. Coğrafi konumundan dolayı ulaşım yollarının kesişim noktasında yer almaktadır. Konya Ovası Projesi'nin merkezi olan şehir ülkenin önemli kültür turizm merkezlerinden birisidir. İlçesi Karapınar'da kurulan güneş santrali ile ülkenin enerji ihtiyacının önemli bir kısmını yenilenebilir enerji kaynağından karşılamaktadır. Ova üzerinde yer alan şehrin nüfusu üç milyona yaklaşmıştır. Aynı zamanda ülkenin 30 büyükşehrinden birisidir.

Yukarıdaki metinde Konya şehrinin şekilsel ve işlevsel bölge sınıflandırmasında hangi bölge özelliğine değinilmemiştir?

A) Doğal şekilsel bölge

B) İşlevsel hizmet bölgesi

C) İşlevsel yönetim bölgesi

D) İşlevsel proje bölgesi

E) Beşerî şekilsel bölge

10. I. Meteoroloji 5. Bölge Müdürlüğü Afyonkarahisar'da bulunur.

II. Ankara, Konya ve Karaman TÜİK'in sınıflandırmasında Batı Anadolu bölgesi olarak adlandırılır.

Yukarıda verilen ifadeler sırasıyla hangi bölge sınıflandırması içerisinde değerlendirilmektedir?

	I	II
A)	İşlevsel Yönetim	İşlevsel Hizmet
B)	İşlevsel Hizmet	İşlevsel İstatistik
C)	İşlevsel Plan	İşlevsel Hizmet
D)	İşlevsel Hizmet	İşlevsel Yönetim
E)	İşlevsel Plan	İşlevsel İstatistik

1.
- Et-balık ve arı ürünlerinde katma değeri artırmak
- Bölge dışına göçü azaltmak ve göçlere bağlı olarak gelişen sorunları en aza indirmek
- Kırsal ve kentsel alanlarda bölge halkının refah seviyesini yükseltmek

Yukarıda bazı amaçları verilen kalkınma projesi hangisidir?

A) Konya Ovası Projesi

B) Doğu Anadolu Projesi

C) Doğu Karadeniz Projesi

D) Güneydoğu Anadolu Projesi

E) Kalkınmada Öncelikli İller Projesi

2. Osmanlı İmparatorluğu döneminde önemli bir ekonomik faaliyet olan ipek böcekçiliği, günümüzde fazla emek istemesi ve yapay ipeğin yaygınlaşmasıyla önemini yitirmiştir. Bazı bölgelerde az sayıda aile bu faaliyeti devam ettirmektedir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangileri bu faaliyetin devam ettiği bölgeler arasında gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Devlet yönetiminin kolaylaştırılması, denetlenmesi ve hizmetlerin düzenli dağılması için oluşturulan işlevsel yönetim bölgeleri merkezî ve yerel olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir yönetim bölgesidir?

A) Ankara Valiliği

B) Altındağ Belediyesi

C) Pınarcık Belde Belediyesi

D) Ankara Büyükşehir Belediyesi

E) Gaziler Mahallesi Muhtarlığı

4. Somut verilere ve beşerî şartlara göre oluşturulan bölgelere beşerî şekilsel bölgeler adı verilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgelere örnek olarak gösterilebilir?

A) Çay üretim bölgesi

B) Toros Dağları bölgesi

C) Karadeniz iklim bölgesi

D) Terra rossa toprak bölgesi

E) İğne yapraklı orman bölgesi

5. Türkiye'de bölgeler arası sosyal ve ekonomik farklılıkları gidermek için bölgesel kalkınma çalışmaları başlatılmıştır. Bu çalışmalardan bir tanesi de Güneydoğu Anadolu Projesi'dir.

Aşağıdakilerden hangisi bu projenin amaçları arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Konut ihtiyacını karşılamak

B) Ulaştırma hizmetlerini iyileştirmek

C) Bölgedeki eğitim seviyesini yükseltmek

D) Kırsal alandan kentlere göçü teşvik etmek

E) Kurumlar arasındaki eş güdümü sağlamak

6. Ülkelerin en önemli sorunlarından biri bölgeler arasında ekonomik ve sosyal gelişmişlik farklılıklarıdır. Çeşitli sorunlara neden olan bu farklılıkların ortadan kaldırılması için bölgesel kalkınma projeleri hayata geçirilmektedir. Türkiye'de de bu amaçla bazı illerde bu türde kalkınma projeleri uygulanmaktadır.

Buna göre;

I. Konya,
II. Eskişehir,
III. Malatya,
IV. Kayseri

illerinden hangileri bu kalkınma projelerinin uygulandığı alanlardandır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. **Güneydoğu Anadolu Projesi'nin;**

I. turizm,
II. tarım,
III. enerji,
IV. ticaret

sektörlerinden hangilerini <u>daha fazla</u> etkilediği söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'de kalkınma projelerinin bir kısmında su kaynaklarına erişimin kolaylaşmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

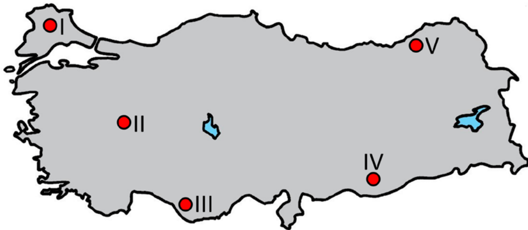
Buna göre;

I. Konya Ovası Projesi,
II. Doğu Anadolu Projesi,
III. Güneydoğu Anadolu Projesi,
IV. Doğu Karadeniz Projesi

kalkınma programlarından hangilerinde bu amaca ulaşmaya yönelik çalışmaların <u>daha fazla</u> olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Bölgeler arası kalkınma farklılıklarının giderilmesinde bölgesel kalkınma projeleri geliştirilmiş ve önemli sonuçlar elde edilmiştir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangileri bu yargıya örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

10. Başkent Ankara, Türkiye'nin ikinci kalabalık kentidir. Plato üzerine kurulu büyükşehir statüsündeki bu şehir aynı zamanda bir sanayi, tarım, ulaşım ve ticaret şehridir.

Yukarıdaki metinde Ankara'nın şekilsel ve işlevsel bölge sınıflandırmasında hangi bölge özelliğine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Doğal şekilsel bölge
B) Beşerî şekilsel bölge
C) İşlevsel proje bölgesi
D) İşlevsel yerel yönetim bölgesi
E) İşlevsel merkezî yönetim bölgesi

11. Eğitim, sağlık, güvenlik, ulaştırma, iletişim, ticaret, pazarlama, turizm gibi alanlarda hizmet veren kuruluşların hizmetlerini daha verimli bir şekilde sürdürmek ve denetleyebilmek amacıyla oluşturdukları bölgeler işlevsel hizmet bölgeleridir.

Buna göre;

I. Konya Valiliği
II. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
III. Orman Genel Müdürlüğü

ile ilgili bölgelerin bu amaçla oluşturulduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

1. Sanayi Devrimi'yle ekonomik faaliyetler büyük ölçüde değişmiş, daha önce hâkim ekonomik faaliyet tarım ve hayvancılık iken; zamanla yeni ekonomik faaliyetler ortaya çıkmış ve bu durum doğal ve beşerî çevrede önemli değişimlere neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu değişimlerden biri değildir?

A) Kültürel çatışmanın artması

B) Kırdan kente göçün artması

C) Hizmet sektörünün gerilemesi

D) Doğal kaynak tüketiminin artması

E) Tarımda çalışan nüfus oranının azalması

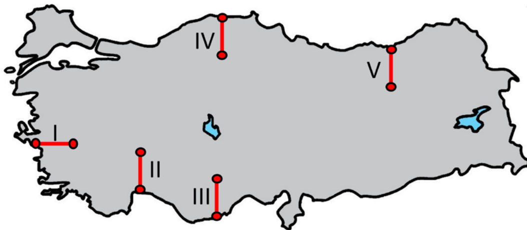
Çözüm:

Sanayi Devrimi ile birlikte sanayi tesislerinin işçi ihtiyacı artmıştır. Bu sebeple sırasıyla kırdan kente göç artmış, tarımda çalışan nüfus oranı azalmış, farklı kültürlerden insanların bir araya gelmesi ile kültürel çatışmalar yaşanmış ve üretimin artmasına bağlı olarak doğal kaynak tüketimi artmıştır. Yani A, B, D ve E seçenekleri doğrudur. C seçeneğinde belirtilen hizmet sektörünün gerilemesi ifadesi yanlıştır. Aksine sanayinin gelişmesi hizmet sektörü ile ilgili yeni alanlar oluşturarak büyümesini sağlamıştır.

Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

2. Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım, geçitlerle ve tünellerle sağlanmaktadır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen doğrultulardan hangisi ulaşımın bu şekilde sağlandığı yerlere örnek gösterilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

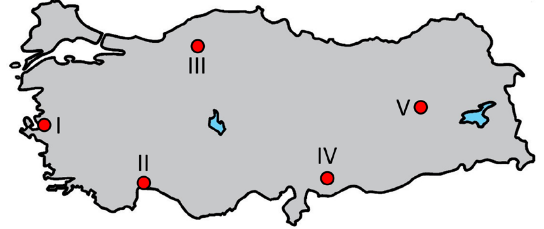
Çözüm:

Verilen harita incelendiğinde Anadolu'nun kuzey ve güneyinde dağların kıyıya paralel uzandığı bu sebeple ulaşımda geçit ve tünellere ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Bu sebeple kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımda tünel ve geçitlere ihtiyaç yoktur. Ulaşım dağların arasında bulunan grabenlerden sağlanmaktadır.

Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

3. Buzlanma, yoğun kar yağışı ve don olayı gibi hava koşulları ulaşımı olumsuz etkilemektedir.

Bu durumun ulaşım üzerindeki olumsuz etkisinin haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangilerinde daha fazla olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

Verilen haritayı incelediğimizde I, II ve IV numaralı alanların ova ya da plato yüzeyi olduğunu, III ve V numaralı alanların da dağlık alanlar olduğunu söyleyebiliriz. Yükseltinin sıcaklığı düşürücü etkisine bağlı olarak III ve V numaralı alanlarda sıcaklık değerleri daha düşüktür. Bu sebeple kar yağışı ve don olayına bağlı ulaşım üzerinde olumsuz etkinin daha fazla görülme olasılığı vardır.

Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

4. Türkiye, 2022 yılında 45 milyondan fazla turistin ziyaret ettiği, turizmden 50 milyar dolara yakın gelir elde eden sayılı ülkelerdendir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

A) Tarihî mekânların bulunması

B) Doğal güzelliklere sahip olması

C) Doğum oranının yüksek olması

D) Ulaşım imkânlarının gelişmiş olması

E) Konaklama tesislerinin gelişmiş olması

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, B, D ve E seçeneklerinde bulunan durumlar turizmin gelişimini ve ekonomiyi destekleyen durumlardır. Fakat C seçeneğinde belirtilen doğum oranlarının yüksek olmasının turizm ile doğrudan ilişkisi yoktur.

Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

5. Hizmet sektörü, başta gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler olmak üzere dünya genelinde nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için birçok alanda faaliyet göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu alanlardan biridir?

A) Tarım B) Tekstil C) Güvenlik D) Madencilik E) Enerji üretimi

Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A ve D seçeneği doğadan ürün elde etme ile ilgili olduğu için tarım sektörüne ait alanlardandır. B ve E seçeneği bir mamulün ya da ara mamulün işlenerek yeni bir ürün ortaya çıkarılması sürecine dayandığı için sanayi sektörüne ait alanlardır. C seçeneğinde verilen güvenlik ise doğrudan hizmet sektörüdür.

Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

6. Ulaşımın etkileriyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Ulaşımın gelişmesi ticaretin gelişimini desteklemektedir.

B) Ulaşımın geliştiği alanlarda istihdam olanakları azalmaktadır.

C) Ulaşım sistemlerinin gelişmesi dağıtımın gelişimini desteklemektedir.

D) Ana yolların kavşak noktasında olmak şehirlerin ekonomisine katkı sağlamaktadır.

E) İpek Yolu ve Baharat Yolu gibi önemli ticaret yolları üzerinde büyük şehirler kurulmuştur.

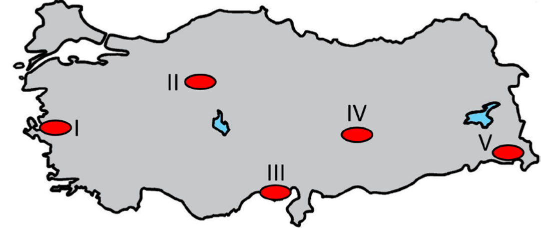
Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, C, D ve E seçeneklerinde bulunan durumlar doğrudan ulaşımın etkileridir. Fakat B seçeneğinde verilen durum yanlıştır. Ulaşımın gelişmesi istihdamı azaltmaz tam aksine artırır diyebiliriz.

Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde demir yolu hattı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Verilen haritayı incelediğimizde;

I numaralı alanda İzmir,

II numaralı alanda Ankara,

III numaralı alanda Adana,

IV numaralı alanda Malatya,

V numaralı alanda Hakkâri ilinin olduğunu söyleyebiliriz. Bu iller arasında sadece Hakkâri'de demir yolu hattı yoktur.

Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

8. Asya ve Avrupa kıtalarının arasında yer alan, Afrika Kıtası'na yakın olan Türkiye bu özelliği ile Dünya'da ulaşımın geliştiği ülkelerden biri olmuştur.

Yukarıda Türkiye'de ulaşımın gelişmesinde etkili olan faktörlerden hangisi açıklanmıştır?

A) İklim
B) Coğrafi konum
C) Yeryüzü şekilleri
D) Teknolojik gelişmeler
E) Ekonomik faaliyetler

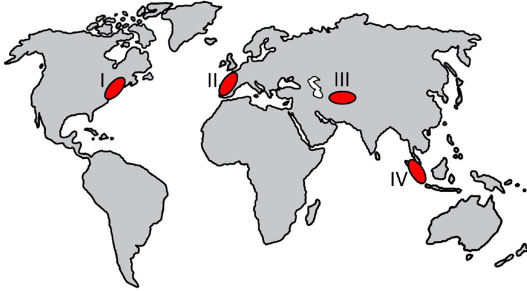
Çözüm:

Metinde Türkiye'nin Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarına göre konumu ön plana çıkmıştır. Burada bahsedilen durum göreceli konumdur. Dolayısıyla coğrafi konum olduğunu söyleyebiliriz.

Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

9. Gelir düzeyi yüksek olan insanlar ihtiyaç duyduğu ürünleri hem kendi ülkelerinde üretilen ürünler arasından hem de ulaşım ve iletişim sistemlerindeki gelişmelere bağlı olarak farklı ülkelerden satın alabilmektedir.

Haritadaki alanlardan hangilerinde bu hizmetlerden yararlanan insanlar daha fazladır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

Çözüm:

Verilen haritayı incelediğimizde;

I numaralı alanın Kuzeydoğu Amerika,

II numaralı alanın Batı Avrupa,

III numaralı alanın Orta Asya,

IV numaralı alanın da Güneydoğu Asya olduğunu söyleyebiliriz. Bu alanlar içerisinde ekonomik yönden en gelişmiş toplumlar I ve II numaralı alanlardadır. Bu sebeple gelir düzeyleri de daha yüksektir. Metinde verilen durum I ve II numaralı alanlarda daha ön plandadır.

Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

10. Ticaret; üreticiden tüketiciye kadar uzanan taşıma, depolama, tezgâhlama ve ambalajlama gibi birçok işlemi kapsar. Daha genel bir tanımla kazanç amacı taşıyan bütün faaliyetler, ticaret kelimesi ile ifade edilir.

Türkiye'de bu sektörün gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

A) İş gücü potansiyelinin yüksek olmasının
B) Transit ticaret bölgesinde bulunmasının
C) Serbest ticaret bölgelerinin kurulmasının
D) Yüksek kapasiteli limanlara sahip olmasının
E) Asya ve Avrupa kıtalarının arasında yer almasının

Çözüm:

B, C, D ve E seçeneklerinde bulunan durumlar doğrudan ticaretin gelişimini etkileyen durumlardır. A seçeneğinde bulunan iş gücü potansiyelinin yüksek olması durumu ticareti etkiler fakat bir bölgede ticaretin gelişimi için şart değildir. İş gücü potansiyeli yüksek olduğunda işçi ücretleri ucuzlayacak ve üretim maliyetlerinin düşmesi ticareti destekleyecektir. Ama işçi potansiyelinin düşük olduğu alanlarda da ticari faaliyetler yoğun olarak yapılabilmektedir.

Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

11. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması, yat turizmi açısından büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinde bu potansiyel daha düşüktür?

A) Muğla
B) İstanbul
C) Antalya
D) Samsun
E) Aydın

Çözüm:

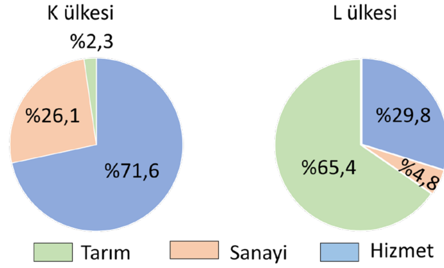
Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması, yat turizmi açısından büyük bir potansiyel oluşturur. Ege, Akdeniz, Marmara ve Karadeniz'de yatçıların demirleyecekleri eşsiz koylar, körfez ve limanlar bulunmaktadır.

Türkiye'nin en donanımlı yat limanları; Güney Ege ve Akdeniz kıyılarında İzmir, Kuşadası (Aydın), Bodrum (Muğla), Datça (Muğla), Bozburun (Muğla), Marmaris (Muğla), Göcek (Muğla), Fethiye (Muğla), Kemer (Antalya) ve Antalya'da yer almaktadır. İstanbul ise daha çok kültürel özellikleri ile yatları çekmektedir. Verilen seçenekler içinde yat turizmi potansiyeli güneşli gün sayısının az olması, kısa süren deniz sezonu ve koy-körfezlerin az olması gibi sebeplerle Samsun'da en düşüktür.

Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

12. Aşağıdaki grafiklerde K ve L ülkelerinin gayrisafi millî hasılasının sektörel dağılımı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) L ülkesindeki tarım alanları daha geniştir.

B) Her iki ülkede de turizm sektörü gelişmiştir.

C) K ülkesinde sanayide çalışan kişi sayısı daha fazladır.

D) L ülkesinin tarım ürünü ihracatı daha fazladır.

E) K ülkesinin hizmet sektörü daha gelişmiştir.

Çözüm:

Verilen grafikleri incelediğimizde K ülkesinin gelişmiş, L ülkesinin de az gelişmiş bir ülke olduğunu söylemek mümkündür. Grafikteki verileri referans alırsak da A, B, C ve D seçeneklerinde verilen durumlara ulaşmak mümkün değildir. Grafiklerde bu durumlarla ilgili veri yoktur. Fakat E seçeneğinde bulunan K ülkesinin hizmet sektörünün L ülkesinden daha gelişmiş olduğu durumuna sanayi ve hizmet sektörlerinin genel ekonomi içindeki payını referans alarak ulaşabiliriz.

Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

13. Günümüzde petrol ve doğal gaz en hızlı ve güvenli şekilde boru hatlarıyla taşınmaktadır. Böylece üretim ve tüketim merkezleri birbirine boru hatlarıyla bağlanmaktadır.

Bu enerji kaynaklarının taşınmasında;

I. Türkiye,

II. İtalya,

III. Ukrayna,

IV. Azerbaycan

gibi ülkelerden hangilerinin stratejik bir konumda bulunduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Türkiye, Hazar Havzası ve Orta Doğu; Ukrayna ise Rusya enerji kaynaklarının sanayileşmiş Avrupa toplumlarına ulaştırılmasında kritik bir coğrafi konuma sahiptir. Bu sebeple Türkiye ve Ukrayna enerji kaynaklarının taşınmasında stratejik bir konuma sahiplerdir.

Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

14. Türkiye'nin yük ve yolcu taşımacılığı için en büyük limanı İstanbul'dur. İstanbul limanının ticaret hacmi de diğer limanlara göre oldukça fazladır.

İstanbul limanının bu özelliklere sahip olmasında aşağıdakilerden hangisi <u>daha az</u> etkiye sahiptir?

A) Hinterlandının geniş olması

B) Verimli tarım alanlarına yakın olması

C) Üretim ve tüketim alanlarına yakın olması

D) Liman çevresinde gelişmiş bir sanayi bölgesi bulunması

E) Gelişmiş ve çeşitli ulaşım sistemlerine sahip olması

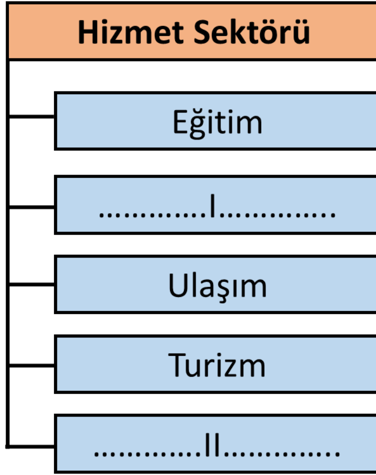
Çözüm:

Verilen seçenekleri incelediğimizde A, C, D ve E seçeneklerinde bulunan durumlar İstanbul'un ticaret hacmini doğrudan artıran durumlardır. Fakat B seçeneğinde verilen verimli tarım alanlarına yakın olmasının ticaret ile olan ilişkisi düşüktür. Çünkü İstanbul limanları tarım ürünlerine bağlı olarak değil sanayi ürünlerine bağlı olarak gelişmiştir.

Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

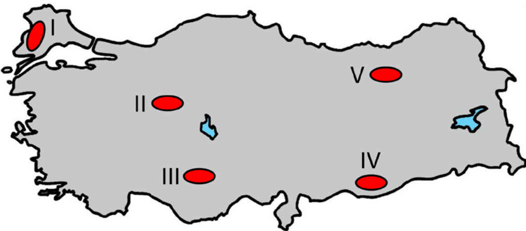
1. Aşağıdaki şemada hizmet sektörüne ait bazı alanlar gösterilmiştir.

Bu şemada numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II
A)	Ticaret	Balıkçılık
B)	Haberleşme	Bankacılık
C)	Sanayi	Sigortacılık
D)	Güvenlik	Madencilik
E)	İnşaat	Tarım

2. Engebeli bölgelerde kara yolları, tüneller ve viyadükler yapılarak inşa edilmektedir. Bu yollar fiziki özelliklere bağlı olarak oldukça virajlı bir yapıya da sahip olabilmektedir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde kara yolları bu özelliklere sahiptir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye'de dış ticaretin gelişmesinde ulaşım sistemleri oldukça büyük öneme sahiptir. Özellikle uzak ülkelerle yapılan ticarette daha çok, ucuz ulaşım sistemleri tercih edilmektedir.

Buna göre Türkiye'nin dış ticaretinde aşağıdaki ulaşım sistemlerinden hangisinin payının daha fazla olması beklenir?

A) Kara yolları B) Hava yolları C) Deniz yolları
D) Demir yolları E) Boru hatları

4. Türkiye'de yer şekillerinin elverişsizliği nedeni ile bazı şehirlerde demir yolu hattı bulunmamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu şehirlere örnek gösterilebilir?

A) Eskişehir B) Afyonkarahisar C) Samsun
D) Muğla E) Aydın

5. Güvenilir ve konforlu olması, zamanı daha etkin biçimde kullanmayı sağlaması son dönemde hızlı tren hatlarına daha fazla önem verilmesine neden olmuştur.

Bu ulaşım hattı kullanılarak aşağıdaki şehirlerden hangileri arasında seyahat edilebilir?

A) Ankara-Konya
B) Adana-Mersin
C) Uşak-İzmir
D) Trabzon-Erzurum
E) Gaziantep-Diyarbakır

6. Gelişmiş ülkelerde hizmet sektörünün gayrisafi millî hâsıla içindeki payı tarım ve sanayi sektörlerine göre daha fazladır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu sektörün gayrisafi millî hâsıla içindeki payının diğer ülkelere göre daha fazla olması beklenir?

A) İran B) Arjantin C) Şili
D) Hollanda E) Nijerya

7. Türkiye'de ihracat oldukça canlı bir yapıya sahiptir. Türkiye, 2022 yılında 254 milyar dolar ihracat yapmıştır. Bu durum ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkilemektedir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin bu ticaretteki payı daha fazladır?

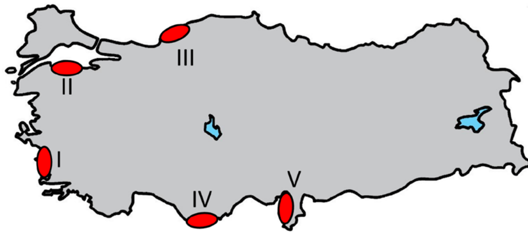
A) İtalya B) Irak C) Almanya D) ABD E) İngiltere

8. Bir ülkenin millî gelirinde %8 civarında bir paya sahip olan ulaştırma sektörünün ekonomi üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkiler arasında yer alır?

A) Göçü artırması
B) İstihdamı artırması
C) Fosil yakıt tüketimini artırması
D) Yaşam standartlarını yükseltmesi
E) Kültürel etkileşimde pay sahibi olması

9. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması, deniz sezonunun uzun sürmesi, denize girmeye elverişli koy ve körfezlerin çok olması, kıyıların önemli bir bölümünde yazların sıcak ve kurak geçmesi gibi nedenlere bağlı olarak deniz turizm potansiyeli yüksektir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen kıyılardan hangisinde bu potansiyel daha düşüktür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye'de uluslararası yolcu taşımacılığında yoğun olarak kullanılan önemli limanlar bulunmaktadır.

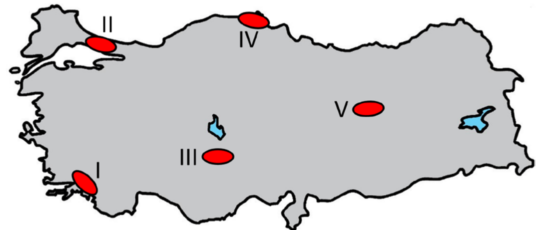
Aşağıdakilerden hangisi bu limanlardan biri değildir?

A) İstanbul B) Bodrum C) Sinop D) İzmir E) Antalya

11. Aşağıda verilenlerden hangisi 1950 yılından itibaren Türkiye'de iç ticaretin gelişmesini sağlayan durumlardan biri değildir

A) İletişim sektörünün gelişmesi
B) Pazarlama ve reklam sektörünün gelişmesi
C) Yurt dışına kalifiye işçi göçü yaşanması
D) Tarım bölgelerinde farklı ürünlerin yetiştirilmesi
E) Madenlerin çıkarıldığı ve işlendiği yerin farklı olması

12. Ekonomik faaliyetlerin yoğun yerlerde yerleşmelerin ve ulaşım sistemlerinin gelişmiş olduğu görülür.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisi bu duruma örnek oluşturmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Aşağıda turizmle ilgili bazı uygulamalar verilmiştir.

I. Gelecek turistlere vize uygulaması getirmek.
II. Ulaşım sistemlerinin kalitesini artırmak.
III. Yatak kapasitesi yüksek otellerin sayısını artırmak.
IV. Yatırımların büyük bir bölümünü yaz turizmi alanına yönlendirmek.

Yukarıdakilerden hangileri bir ülkeye gelecek turist sayısını artırmak için uygulanabilecek çalışmalardan değildir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Hizmet sektörünün Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

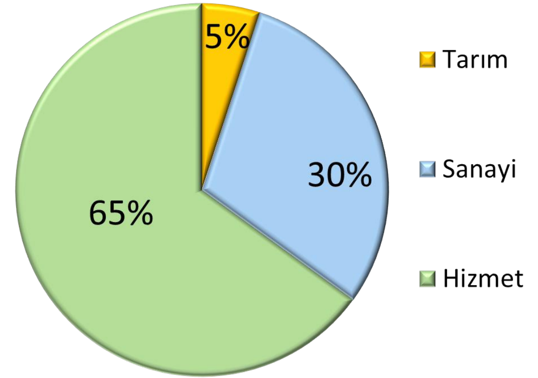
A) Hizmet sektörünün GSYH içindeki payı son yıllarda giderek azalmaktadır.
B) Türkiye'de hizmet sektörü Cumhuriyet tarihinden günümüze kadar gelişme göstermiştir.
C) Son yıllarda Türkiye ekonomisinde tarım sektörünün payı azalırken, sanayi ve hizmet sektöründe artış olmuştur.
D) Hizmet sektörü büyük oranda istihdam oluşturan sektörlerden biridir.
E) Günümüzde sağlamış olduğu istihdam ve ekonomik katkı ülke ekonomisinin temelini oluşturmaktadır.

3. Bir grup öğrenci tatilde gidecekleri şehirlerle ilgili sohbet etmektedir. Bir öğrenci gideceği şehre "Trenle seyahat edeceğim." diye belirtmiştir.

Bu öğrencinin aşağıda belirtilen illerden hangisine gidebileceği söylenemez?

A) Antalya B) Eskişehir C) Kars
D) İzmir E) İstanbul

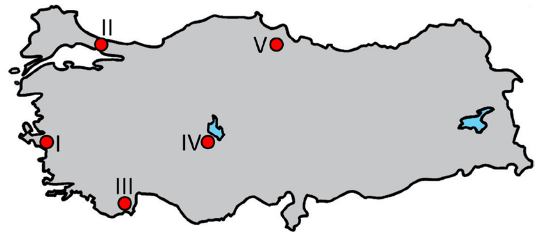
4. Aşağıdaki grafikte bir ülkede çalışanların ekonomik sektörlere göre dağılım oranları gösterilmektedir.

Sadece grafikteki bilgiler dikkate alındığında bu ülkeyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Tarımsal üretim miktarı oldukça düşüktür.
B) Hizmet sektöründe çalışanların oranı diğerlerine göre daha fazladır.
C) Yaşam standartlarının yüksek olduğu gelişmiş bir ülkedir.
D) Sanayi sektöründe çalışanların oranı ikinci sırada yer almaktadır.
E) Ekonomiye katkı açısından ilk sırada hizmet sektörü yer almaktadır.

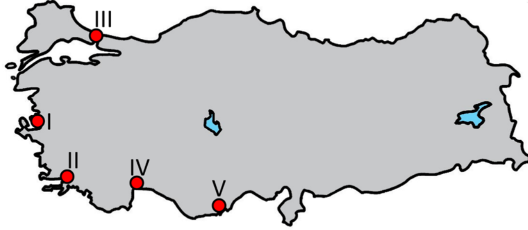
5. Ticaret; üreticiden tüketiciye kadar uzanan taşıma, depolama, tezgâhlama ve ambalajlama işlemlerinin bütünüdür.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde bu potansiyel diğerlerine göre daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

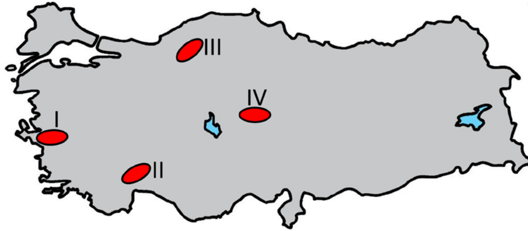
6. Türkiye; Asya ve Avrupa'nın birleştiği noktada olması, eşsiz doğal güzelliklerinin varlığı, yüksek kapasiteli konaklama olanakları ile toplantı ve organizasyon potansiyeline sahiptir. Her yıl binlerce insan iş ve kongre amacıyla Türkiye'yi ziyaret etmektedir.

Haritadaki yerlerin hangisinde bu turizm faaliyetlerinin gerçekleşme durumu daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Fiziksel çevrenin ulaşım faaliyetleri üzerindeki etkileri günümüzde de teknolojik gelişmelere rağmen önemini korumaktadır. Dağlık ve engebeli alanlarda kara yolu ulaşımı daha kısıtlıdır.

Haritadaki alanların hangileri bu duruma örnek gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Günümüzde en çok kullanılan enerji kaynağı petrol ve doğal gazın en hızlı ve güvenli taşıma şekli boru hatlarıyla yapılan taşıma şeklidir. Bu yöntem, aynı zamanda üretim merkezleriyle tüketim merkezlerinin birbirine boru hatlarıyla bağlanmasını sağlamaktadır.

Türkiye'nin bu özelliği üzerinde aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

A) Coğrafi konumu
B) Sanayinin gelişmiş olması
C) Nüfus miktarının fazla olması
D) Fiziki özelliklerinin uygun olması
E) Doğal kaynaklarının çeşitli olması

9. Ulaşım faaliyetleri ile yerleşmelerin gelişmesi arasında sıkı bir ilişki vardır. Ulaşım fonksiyonunun özünü meydana getiren ulaşım faaliyetleri, istihdamdan çok sanayi, tarım, ticaret, yönetim, turizm ve güvenlik gibi fonksiyonların altyapısını oluşturduğu için kent yerleşmeleri açısından son derece önemlidir.

Bu açıklama dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisinde bu ilişki daha düşüktür?

A) Eskişehir B) İzmit C) Çanakkale D) Bursa E) İzmir

10. Türkiye'de son yıllarda turizm faaliyetlerinin hızla geliştiği görülmektedir. Bunda Türkiye'nin sahip olduğu turizm potansiyelinin önemi büyüktür.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de bu ekonomik faaliyetin gelişmesinde etkili faktörlerden biri değildir?

A) İklim özellikleri
B) Coğrafi konumu
C) Nüfusun yoğunluğu
D) Kıyıların elverişliliği
E) Tarihî yapıların turizme açılması

11. Türkiye'de ilk demir yolu hattı aşağıdaki illerden hangilerinin arasında yapılmıştır?

A) Ankara-Konya
B) Ankara-İzmir
C) İzmir-Aydın
D) İstanbul-Ankara
E) Erzurum-Kars

1. Maden kömürü ve demir-çelik sanayisinin geliştiği alanlarda, iş imkânlarından dolayı bu alanlara yoğun göçler yaşanmaktadır. Bu yerleşmeler ulaşım sektöründeki gelişmelerle birlikte diğer şehirlere göre daha hızlı büyümektedir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinde bu durum görülmez?

A) Zonguldak B) İskenderun C) Sinop
D) Kocaeli E) Karabük

2. Türkiye dünyadaki önemli petrol rezervlerinin %65'inin bulunduğu Orta Doğu Bölgesi ve Hazar Denizi havzasına yakın bir konumda bulunmaktadır. Bu sebeple önemli petrol boru hatları Türkiye çevresinde yoğunlaşmıştır.

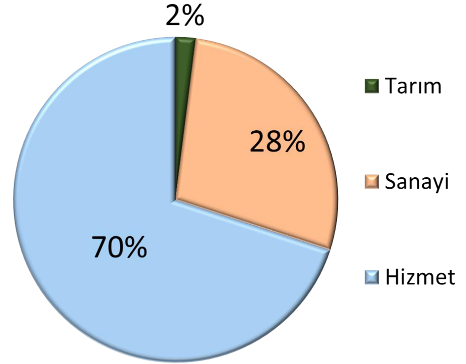
Bu durumun ortaya çıkmasında Türkiye'nin hangi özelliği daha fazla etkili olmuştur?

A) İklim özellikleri
B) Coğrafi konumu
C) Yeryüzü şekilleri
D) Teknolojideki gelişmeler
E) Petrol ve doğal gaz ihtiyacının artması

3. **Türkiye'nin deniz yolu ulaşımıyla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Büyük ve gelişmiş limanlara sahiptir.
B) İzmir limanı Türkiye'nin önemli ihraç limanlarından biridir.
C) Boğazlar nedeniyle transit taşımacılığı gelişmiştir.
D) Yolcu taşımacılığında deniz yolu taşımacılığı, en fazla tercih edilen ulaşım yoludur.
E) Üç tarafının denizlerle çevrili olması deniz yolu ulaşımını geliştirmiştir.

4. Aşağıda bir ülkeye ait ekonomik faaliyetlerin gayrisafi millî hasıla içindeki payı gösterilmiştir.

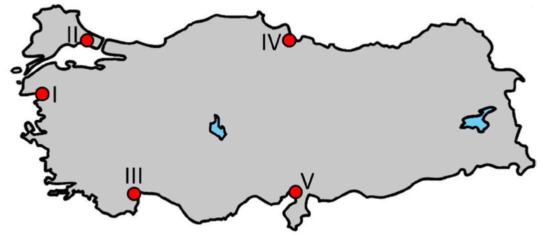
Buna göre;

I. ekonomik gelişmişlik seviyesi yüksektir,
II. ihracatta tarım ürünleri ilk sırada gelir,
III. sanayisi gelişmiştir,
IV. kişi başına düşen millî gelir azdır

özelliklerinden hangilerinin bu ülkeye ait olduğu söylenemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Bir limanın iç kesimlerle olan ulaşım ağı ne kadar gelişmiş olursa, o limanın hinterlandı o kadar geniş olmaktadır. Bu gibi limanlara sahip olan şehirler sürekli göç aldığı için nüfusu artmakta ve yerleşme alanları genişlemektedir.

Numaralandırılan yerlerin hangisinde bu özelliği en az gelişen liman bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin coğrafi konumunun, ulaşımla ilgili getirdiği avantajlardan biri değildir?**

A) Uluslararası ulaşım sistemlerinin merkezi konumundadır.

B) Çeşitli dönemlerde farklı ulaşım sistemleri ön plana çıkmıştır.

C) Boğazlar, Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin okyanusa açılan kapılarıdır.

D) Avrupa ve Orta Doğu arasında ulaşım ve enerji nakil hatlarının geçiş alanıdır.

E) Transit yolcu taşımacılığında demir yolu en fazla kullanılan ulaşım sistemidir.

7. Ulaşım sektörü günümüzde sanayi bölgelerinin oluşmasında önemli bir etmendir. Dünya pazarları için üretim yapan sanayi kuruluşları öncelikle uygun ulaşım imkânlarına sahip olan sahalarda kurulmaktadır.

Bu özellikleri taşıdığı için gelişen şehirlere örnek olarak aşağıdakilerden hangisi verilebilir?

A) Artvin B) Kırklareli C) Kocaeli D) Karaman E) Trabzon

8. **Ulaşım sistemlerinin gelişiminin bir ülkenin ekonomik faaliyetlerine olan etkisiyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

A) Sanayi ve ticaretin gelişmesini sağlar.

B) İş imkânlarının artmasını sağlar.

C) Tarım sektöründe çalışan kişi sayısının artmasını sağlar.

D) Tarımsal ürünlerin pazarlara daha hızlı ulaşmasını sağlar.

E) Ülkeler arasında ticari ve kültürel ilişkilerin canlanmasını sağlar.

9. Son yıllarda otoyol projelerine önemli oranda bütçe ayrılmaktadır. Otoyollar; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Adana gibi büyük şehirlerin etrafında daha fazladır.

Otoyol projelerinin bu alanlarda yoğunlaşmasında aşağıdaki faktörlerden hangisi daha az etkili olmuştur?

A) Ticaretin daha yoğun olması

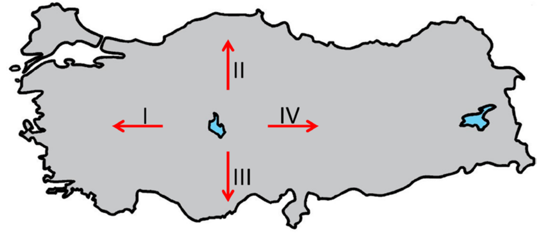
B) Nüfus yoğunluğunun fazla olması

C) Trafik yoğunluğunun artması

D) Az gelişmiş şehirlerin kalkınmasının hedeflenmesi

E) Yolların uluslararası transit ticarette kullanılması

10. Türkiye'de kara yolu ulaşımı en yaygın ulaşım türüdür. Kara yolları genellikle dağların uzanış doğrultusunu izlemektedir. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu alanlarda ulaşımı sağlayabilmek için geçitler ve tüneller kullanılmaktadır.

Haritada ok yönleri ile gösterilen alanlardan hangileri bu tür alanlara örnek gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11. Ankara'da yaşayan bir kişi farklı zamanlarda İstanbul, İzmir, Eskişehir, Sivas, Konya, Karaman, Çanakkale ve Kırıkkale şehirlerini ziyaret etmek istemektedir.

Bu kişi yalnızca hızlı tren kullanarak ziyaret etmek istediği şehirlerden hangilerine ulaşamaz?

A) Eskişehir-İstanbul

B) Konya-Sivas

C) Sivas-Karaman

D) İzmir-Çanakkale

E) Kırıkkale-Karaman

1. Bir ülkenin sınırları içinde ve diğer ülkeler ile bağlantısını sağlayan en önemli hizmet sektörü ulaşımdır. Ulaşım aynı zamanda üretim ve tüketim merkezleri arasında ticaretin gelişmesini sağlar. Türkiye son yıllarda ulaşımda oldukça gelişmiştir. Türkiye'de uluslararası ticaretin yaklaşık %60'ı en ucuz taşıma türü olan …………………… ile gerçekleştirilmektedir.

Boş bırakılan yere aşağıdaki ulaşım türlerinden hangisi getirilmelidir?

A) Kara yolu B) Hava yolu C) Deniz yolu D) Demir yolu E) Boru hatları

2. Hizmet sektörü günümüzde hayatın her alanına girmiş ve gayrisafi yurt içi hâsılanın (GSYH) önemli bir bölümünü oluşturmuştur. Tarım sektörünün GSYH içindeki payının, Cumhuriyet'in ilk yıllarında %40 iken 2018'e gelindiğinde %3 seviyesine gerilemesi, Türkiye'de ekonomik gelişmişliğin değiştiğini göstermiştir. Aynı dönemde hizmet sektörünün GSYH içindeki payı %47'den %67'ye ulaşmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamadan <u>çıkarılamaz</u>?

A) Hizmet sektörü ülke ekonomisinin temelini oluşturmaktadır.

B) Türkiye'de tarım sektöründen hizmet sektörüne doğru bir yönelim vardır.

C) Cumhuriyet'in ilk yıllarında tarım ve hizmet sektörünün GSYH içindeki payı %87'dir.

D) Tarım sektörünün GSYH içindeki payı azaldıkça tarımsal üretim düşmüştür.

E) Hizmet sektörü Cumhuriyet tarihinden günümüze büyük gelişim göstermiştir.

3. Türkiye'de son yıllarda hava yolu ulaşımı oldukça gelişmiş ve yolcu sayısı giderek artmıştır.

Bu durumun oluşmasında;

I. zamandan tasarruf ve kolaylık sağlaması,

II. ülkenin her yerine ulaşımın olması,

III. hava alanı sayısının artması

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

4. **Aşağıda Türkiye'nin ulaşımıyla ilgili verilen özelliklerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Demir yolu hem yük hem yolcu taşımacılığında tercih edilir.

B) Avrupa ve Orta Doğu'yu bağlayan önemli kara yolları Türkiye'den geçmektedir.

C) Üç tarafının denizlerle çevrili olması deniz ulaşımının ülkemizdeki önemini artırır.

D) Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarında bulunan ülkelerin birbirleriyle ticaretini sağlayan transit yollara sahiptir.

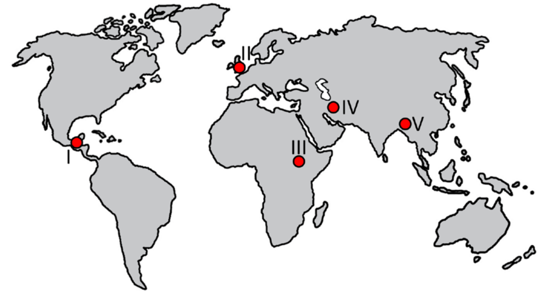
E) Ülkemizde petrol rezervlerinin fazla olması, önemli boru hatlarının yoğunlaşmasında etkilidir.

5. Türkiye'nin güneyinde yer şekillerinin engebeli olması ve sıradağların kıyıya paralel uzanması kara ulaşımını kısıtlamaktadır. Bu nedenle ulaşım kuzey-güney yönlü geçitlerle sağlanmaktadır.

Aşağıda verilen geçitlerden hangisi bu dağlar üzerinde <u>yer almaz</u>?

A) Belen B) Gülek C) Çubuk D) Zigana E) Sertavul

6. İnsanlar, tarihin her döneminde farklı sebeplerle seyahat etmiştir. Günümüzde ise sanayinin gelişmesi, refah düzeyinin yükselmesi ve insanların dinlenme, gezme, görme ve keşfetme ihtiyaçlarının artması turizmi daha önemli hâle getirmiştir.

Numaralandırılan yerlerin hangisinde insanların bu ekonomik faaliyete katılım oranı <u>daha fazladır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Hizmetler sektörü, oluşturduğu katma değer ve istihdam imkânları dışında uluslararası hizmet ticareti ile ülke ekonomilerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Uluslararası hizmet ticaretinin gerçekleştirilebilmesi için dünya ticaretindeki kısıtlamaların asgari düzeye çekilmesi gerekmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla yapılan uygulamalardan biri değildir?

A) Ticarette engellerin kaldırılması

B) Gümrük tarifelerinin düşürülmesi

C) Üretimin iç pazara yönelik yapılması

D) Serbest ticaret bölgelerinin oluşturulması

E) Ekonomik iş birliği örgütlerinin kurulması

8. Aşağıda Türkiye'nin ulaşımında üç önemli proje hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

I. Asya ve Avrupa yakalarını, deniz tabanının altından geçen bir kara yolu tüneli ile birbirine bağlar.

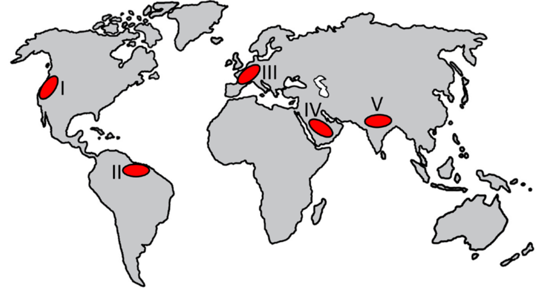
II. Türkiye'nin Avrupa ve Asya yakasındaki ulusal demir yolu ağını boğazın altından birbirine bağlayarak kesintisiz yolcu ve yük taşınmasını sağlar.

III. Rize ve Erzurum arasında kara yolu tünelidir.

Hangisinde verilen bilgiler ile proje isimleri doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Marmaray	Avrasya Tüneli	Ovit Tüneli
B)	Avrasya Tüneli	Ovit Tüneli	Marmaray
C)	Ovit Tüneli	Avrasya Tüneli	Marmaray
D)	Marmaray	Ovit Tüneli	Avrasya Tüneli
E)	Avrasya Tüneli	Marmaray	Ovit Tüneli

9. Ulaşım, mal ve hizmetlerin bir yerden başka bir yere taşınmasıdır. Ulaşımı etkileyen faktörlerin uygun olduğu alanlarda ulaşımdaki gelişimde daha hızlı olmaktadır.

Numaralandırılan alanların hangisinde bu koşullar uygun olduğu için gelişme daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye'de turizmin gelişmesi için;

I. tanıtıma önem vermek,

II. tarihi ve doğal varlıkları korumak,

III. turistik sahalarda istihdamı azaltmak,

IV. sürdürülebilir turizm ilkesini benimsemek,

V. alternatif turizm faaliyetlerini artırmak

uygulamalarından hangisinin yapılması doğru olmaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Günümüzde yüzölçümü dar, nüfusu yüksek olan bazı bölgelerde yeryüzü şekilleri ve iklim özelliklerinden dolayı deniz dolgusu üzerine havalimanları yapılmaktadır.

Buna göre;

I. Rize-Artvin,

II. Trabzon,

III. Ordu-Giresun

havalimanlarından hangileri bu yolla yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

1. Aşağıda ticaretle ilgili bazı kavramların tanımları verilmiştir.

- Bir ülkenin belli bir dönem içinde gerçekleştirdiği dış satım ve dış alımın toplamı
- Dış alım giderlerinin, dış satım gelirlerinden çok olması
- Yabancı ülkelerden mal ve hizmet satın alınması
- Bir ülkenin dış satımdaki gelirleriyle, dış alımdaki giderleri arasındaki denge

Bu tanımlar, aşağıdaki kavramlarla eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Dış ticaret hacmi

B) Dış ticaret dengesi

C) İthalat

D) Dış ticaret fazlası

E) Dış ticaret açığı

Çözüm:

Bir ülkenin belli bir dönem içinde gerçekleştirdiği dış satım ve dış alımın toplamı, dış ticaret hacmidir.

Dış alım giderlerinin, dış satım gelirlerinden çok olması, dış ticaret açığıdır.

Yabancı ülkelerden mal ve hizmet satın alınmasına ithalat denir.

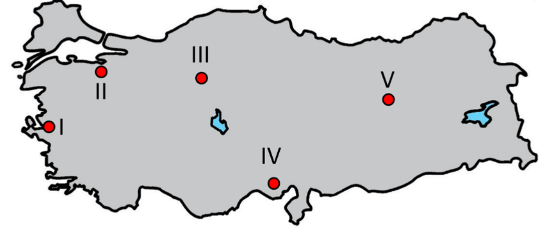
Bir ülkenin dış satımdaki gelirleriyle, dış alımdaki giderleri arasındaki denge, dış ticaret dengesidir.

Tanımlar kavramlarla eşleştirildiğinde dış ticaret fazlasını açıklayan bir tanım olmadığı görülmektedir.

Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

2. Büyükşehirler hem üretim hem de tüketimin yoğun olduğu, dış alım ve dış satımın gerçekleştiği, gelen malların ülkenin diğer alanlarına dağıtıldığı büyük ölçekli ticaret merkezleridir.

Haritada numaralandırılan yerlerde bulunan şehirlerden hangisinde bu faaliyet daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

I numaralı yerde İzmir, II numaralı yerde Bursa, III numaralı yerde Ankara, IV numaralı yerde Adana bulunmaktadır. Bu şehirler nüfusun kalabalık, üretim ve tüketimin fazla olduğu dolayısıyla ticaretin geliştiği büyük şehirlerdir.

V numaralı yerde bulunan Tunceli ise nüfusun az, ekonomik faaliyetlerin ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılık olduğu şehirlerimizden biridir. Bu yönüyle ele alındığında ticaret hacmi diğer şehirlere göre daha azdır. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

3. I. İngiltere-Avrupa Birliği

II. Brezilya-Güney Ortak Pazarı

III. Meksika-Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi

Yukarıda verilen ülke ve üye olunan ticari örgüt eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

I numaralı öncülde bulunan İngiltere Avrupa Birliği'nden resmen 31 Ocak 2020'de ayrıldığından AB üyesi değildir.

II numaralı öncülde bulunan Brezilya, Güney Ortak Pazarı'nın; III numaralı öncülde bulunan Meksika ise Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi'nin üyesidir.

Bu durumda sorunun doğru cevabı yalnız I, A seçeneğidir.

Cevap: A

4. Ülke sınırları içerisinde her türlü mal ve hizmet alım satımına iç ticaret denir.

Türkiye'de bu ticaret faaliyeti aşağıdaki alanlardan hangisinde daha az gelişmiştir?

A Büyükşehirler

B) Tarım şehirleri

C) Sanayi bölgeleri

D) Köy ve beldeler

E) Turistik kent ve kasabalar

Çözüm:

İstanbul, İzmir, Ankara, Adana gibi büyük şehirlerimiz üretim ve tüketim merkezleridir. Bu iller; dış alım ve dış satımın gerçekleştiği, gelen malların tüm ülkeye dağıtıldığı büyük ölçekli ticaret merkezleridir.

Türkiye'de farklı tarım ürünlerinin yetişmesi ve bu ürünlerin hem iç hem de dış pazarlara gönderilmesi, tarım bölgelerinde ticareti geliştirmiştir.

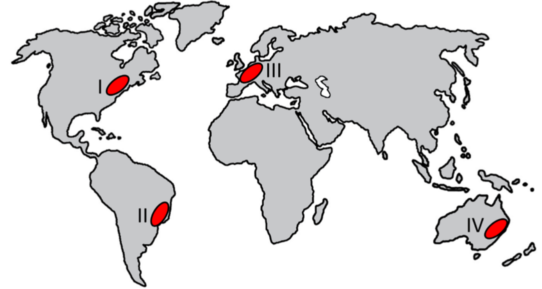
Zonguldak kömür havzası gibi maden rezervlerine ya da Kocaeli çevresi gibi büyük sanayi tesislerine sahip olan sanayi bölgelerinde ticaret gelişmiştir.

Antalya, Bodrum, Çeşme, Fethiye gibi turistik şehir ve kasabalar, turizm sezonunda yerli ve yabancı turistler tarafından tercih edilen alanlardır. Gıda ve hediyelik eşya gibi ürünlerin tüketimi ve konaklama tesislerindeki hizmetlerle, ticaret gelişmiştir.

Türkiye'de köy ve beldelerin nüfusu az ve ticari ürünleri genellikle tarım ürünleri ile sınırlı olduğundan ticaret diğerlerine göre çok daha az gelişmiştir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

5. Ticaretin ve sanayinin yoğun olduğu bölgeler arasındaki alım satım faaliyetleri daha büyük hacimlidir.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangileri arasında gerçekleşecek ticaret faaliyetlerinin daha büyük hacimli olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

I numaralı alan Kuzey Amerika'da, III numaralı alan Batı Avrupa'da yer almakta olup bu alanlar dünyada sanayi ve teknolojinin geliştiği yoğun nüfuslu yerlerdir. Dolayısıyla büyük bir ticaret hacmi vardır. Sorunun doğru cevabı I ve III, B seçeneğidir.

II numaralı alan Güney Amerika'da, IV numaralı alan ise Avustralya'da yer almakta olup buraların ticari hacmi diğerlerine göre daha azdır.

Cevap: B

6. Türkiye'nin dış ticaretinde sanayi ürünlerinin payı daha fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ürünlere örnek gösterilebilir?

A) Doğal gaz
B) Ham petrol
C) Kıymetli taşlar
D) Makinalar
E) Tropikal meyveler

Çözüm:

D seçeneğinde yer alan makinalar, Türkiye'nin dış ticaretinde önemli bir paya sahip olan sanayi ürünleri arasındadır. Diğer seçeneklerde yer alan unsurların sanayi ürünü olmaması nedeniyle sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

7. Bir ülkenin idari sınırları dâhilinde bulunan fakat gümrük sahası dışında bırakılan, ülkenin diğer kesimlerinden farklı olarak ihracat artışına yönelik birtakım ekonomik ayrıcalıkların tanındığı bölgelere serbest bölge denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgelerin kuruluş amaçlarından biri <u>değildir</u>?

A) Ülke ithalatını artırmak
B) İşletmeleri ihracata yönlendirmek
C) Uluslararası ticaretin gelişimini desteklemek
D) İhracat odaklı üretim ve yatırımları desteklemek
E) Yabancı yatırımları ve teknolojik girişimleri teşvik etmek

Çözüm:

Serbest bölgelerin kuruluş amaçları arasında işletmeleri ihracata yönlendirmek, uluslararası ticaretin gelişimini desteklemek, ihracat odaklı üretim ve yatırımları desteklemek, yabancı yatırımları ve teknolojik girişimleri teşvik etmek vardır.

Ülke ithalatını artırmak ise bu amaçlar arasında yer almadığından sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

8. Bazı bölgelerde ticari olarak değerlendirebilmek için ihtiyaçtan fazla tarım ürünü üretilir.

Haritada numaralandırılan yerlerde bu amaçla yetiştirilen tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	İncir	Muz	Çay
B)	Muz	İncir	Çay
C)	Çay	Muz	İncir
D)	Çay	İncir	Muz
E)	İncir	Çay	Muz

Çözüm:

Haritada numaralandırılan yerlerden I numarada ticari olarak değerlendirilmek için yetiştirilen tarım ürünü incirdir. Çünkü Akdeniz ikliminin hâkim olduğu bölgelerde çok daha hızlı ve kolay yetişen incir ülkemizde en çok Aydın ilinde yetiştirilmektedir.

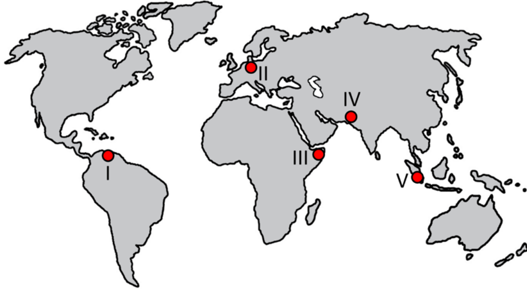
Haritada numaralandırılan yerlerden II numarada ticari olarak değerlendirilmek için yetiştirilen tarım ürünü muzdur. Çünkü ülkemizde muz, Akdeniz kıyı kesiminin dar bir alanında yetişme alanı bulmuştur. Yoğun olarak yetiştirildiği yerler Antalya, Mersin ve Anamur arasındadır.

Haritada numaralandırılan yerlerden III numarada ticari olarak değerlendirilmek için yetiştirilen tarım ürünü çaydır. Çünkü ülkemizde çay tarımı, Doğu Karadeniz'de Gürcistan sınırından başlayarak Ordu ilinin Fatsa ilçesine kadar olan kuşakta yapılmaktadır. Rize ili Türkiye çay üretiminin büyük bir bölümünü karşılar.

Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

9. Dış satım gelirlerinin, dış alım giderlerinden fazla olmasına dış ticaret fazlası denir. Sanayi ve hizmet üretiminin fazla olması, dış ticaret fazlasının oluşmasında etkili olmaktadır.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde bulunan ülkenin bu özelliğe sahip olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Sanayi ve hizmet üretiminin fazla olması, dış ticaret fazlasının oluşmasında etkili faktörlerdendir. Haritada sanayi ve hizmet sektörünün daha fazla gelişmiş olduğu ülke II numaralı alanda gösterilen Almanya'dır. Almanya dünyanın en büyük beş ekonomisinden biridir. Bu ülkenin ihracatının büyük kısmını teknoloji ve sanayi ürünleri oluşturduğundan ticaret fazlası verebilen bir ülkedir. Soruda verilen diğer ülkeler az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler olduğundan dolayı ticaret fazlası oluşması beklenmez. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

10. Aşağıda beş farklı ülkeye ait bazı bilgiler numaralandırılarak verilmiştir.

I. Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi'nin üyesi olan ülkelerdendir.

II. 2021 yılında Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkedir.

III. Güney Ortak Pazarı'na (MERCOSUR), üye olan ülkelerdendir.

IV. "Asya kaplanları" olarak anılan ülkelerden birisidir.

V. Türkiye'nin enerji kaynağı ithal ettiği ülkelerden birisidir.

Bu bilgilerle ilgili aşağıdaki ülke eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I-Meksika B) II-Almanya C) III-Brezilya D) IV-Endonezya E) V-Rusya

Çözüm:

Soruda verilen öncüller ve seçeneklerde öncüllere verilen cevapları eşleştirdiğimizde;

I. Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi'nin üyesi olan ülke Meksika eşleştirmesi doğrudur. Çünkü NAFTA, ABD, Kanada ve Meksika tarafından üye ülkeler arasındaki gümrük vergileri gibi ticari engellerin kaldırılması amacıyla kurulmuştur.

II. 2021 yılında Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülke Almanya eşleştirmesi doğrudur. Çünkü 2021 genelinde ihracatta ilk sırayı Almanya almıştır. Almanya'ya yapılan ihracat 19 milyar 321 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla, 14 milyar 722 milyon dolarla ABD, 13 milyar 704 milyon dolarla Birleşik Krallık, 11 milyar 475 milyon dolarla İtalya ve 11 milyar 133 milyon dolarla Irak takip etmiştir.

III. Güney Ortak Pazarı'na (MERCOSUR), üye olan ülkelerden Brezilya eşleştirmesi doğrudur. Çünkü MERCOSUR, Güney Amerika ülkeleri arasında serbest ticaret dolaşımını ve gümrük birliğini içeren ticari bir ortaklık olup Brezilya kurucu üye ülkeleri arasındadır.

IV. "Asya Kaplanları" olarak anılan ülkelerden birisi Endonezya eşleştirmesi yanlıştır. Çünkü Asya Kaplanları Tayvan, Singapur, Hong Kong ve Güney Kore ekonomilerini kapsamaktadır.

V. Türkiye'nin enerji kaynağı ithal ettiği ülkelerden birisi Rusya eşleştirmesi doğrudur. Çünkü Türkiye doğal gazın büyük bir bölümünü Rusya'dan karşılamaktadır.

Bu durumda sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

11. E-ticaret; ticari faaliyetleri hızlandırması ve kolaylaştırmasının yanında, bu faaliyette ürünün satın alınmasından tüketiciye ulaştırılmasına kadarki süreçte bazı sorunlar yaşanabilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu sorunların oluşmasını engellemede etkili olacak önlemlerden değildir?

A) E-ticarette sanal kart kullanılması

B) Ürün hakkında önceden fiyat araştırması yapılması

C) Alışveriş için ortak bilgisayarların tercih edilmesi

D) Ürün teslimi, iade ve satış sonrası hizmet konularında bilgi sahibi olunması

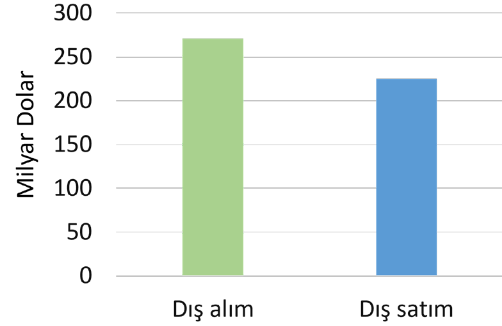
E) Alışveriş yapılacak sitenin güvenilirliğiyle ilgili ön araştırma yapılması

Çözüm:

E-ticarette tüketicilerin sorunlarla karşılaşmasını önleyici önlemler arasında, alışveriş için ortak bilgisayarların tercih edilmesi yoktur. İnternet alışverişi için kesinlikle iş yerinde ya da başka yerlerde bulunan ortak bilgisayarları kullanmayın. Çünkü e-ticarette güvenli alışveriş için kişilerin sadece kendilerine ait teknolojik cihazları kullanmaları gerekir. Başkasına ait bir cihaz üzerinden kart bilgisi paylaşıldığında, bazı tarayıcılar kart bilgilerini bünyesinde depolayarak daha sonraki alışverişlerde kullanmak için saklayabilir. Bu tarz bilgisayarlarda virüs olabilir ve banka bilgilerinize bu şekilde ulaşılabilir. Bu sebeple anti-virüs programı yüklü, güvenliğinden emin olduğunuz bir bilgisayarda, şifrenizi kaydetmeden alışverişinizi tamamlayabilirsiniz. E-ticarette sanal kart kullanılması, ürün hakkında önceden fiyat araştırması yapılması, ürün teslimi, iade ve satış sonrası hizmet konularında bilgi sahibi olunması ve alışveriş yapılacak sitenin güvenilirliğiyle ilgili ön araştırma yapılması güvenli alışveriş için alınabilecek önlemlerdir. Sorunun doğru cevabı alışveriş için ortak bilgisayarların tercih edilmesinin yer aldığı C seçeneğidir.

Cevap: C

12. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 2021 yılındaki dış alım ve dış satım değerleri gösterilmektedir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Dış alımda artış olmuştur.

B) Dış ticaret açığı oluşmuştur.

C) Dış satım ile dış alım farkı azalmıştır.

D) Dış alımda enerji kaynaklarının payı daha fazladır.

E) Dış alım ve dış satımda payı fazla olan ülkeler aynıdır.

Çözüm:

Grafikten sadece dış ticaret açığı oluştuğu bilgisine ulaşılabilir. Çünkü diğer seçeneklerde verilen bilgilere göre; dış alımda artış olduğunu bilebilmek için bir önceki yılın dış alım istatistik bilgilerine ihtiyaç vardır. Keza dış satım ile dış alım farkının azalmış olması, dış alımda enerji kaynaklarının payının daha fazla olması, dış alım ve dış satımda payı fazla olan ülkelerin aynı olması yargılarına ulaşabilmek için de ek bilgilere ihtiyaç vardır. Dış alım ve satımın hangi ülkelere yapıldığı, dış alımda hangi ürünlerin en çok ithal edildiği gibi bilgilere de ihtiyaç vardır. Ancak grafiğe baktığımızda dış alım miktarı dış satım miktarından fazla olduğu için dış ticarette açık oluştuğu bilgisine ulaşılabilir. Sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

13. Küresel ticarette söz sahibi olan ülkelerde, genellikle ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyet grubunda çalışanların oranı yüksektir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu ekonomik faaliyet gruplarında çalışanların oranı daha yüksektir?

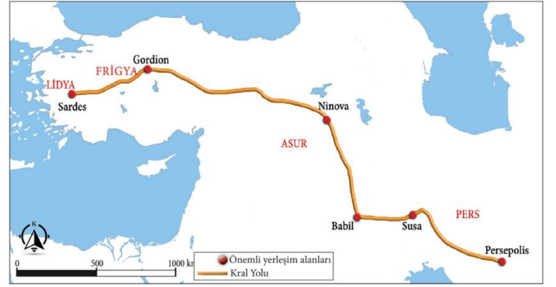
A) Ruanda B) Bangladeş C) Gürcistan
D) Hollanda E) Pakistan

Çözüm:

Küresel ticarette söz sahibi ülkelerde ikincil ekonomik faaliyetler (sanayi) ve üçüncül ekonomik faaliyetlerde (hizmet) çalışan insan sayısı fazladır. Seçeneklerde verilen ülkelere baktığımızda sanayi bakımından daha gelişmiş ülke Hollanda'dır. Diğer verilen ülkeler Ruanda, Bangladeş, Gürcistan ve Pakistan az gelişmiş ve gelişmekte ülkeler olduğundan ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyetlerde çalışan insanların oranı daha azdır. Sorunun doğru cevabı Hollanda, D seçeneğidir.

Cevap: D

14. Aşağıdaki haritada güzergâhı üzerinde Anadolu'nun da bulunduğu, Pers İmparatorluğu'nun önemli şehirlerini birbirine bağlayan bir ticaret yolu gösterilmiştir.

Bu ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) İpek Yolu B) Kral Yolu C) Baharat Yolu
D) Kürk Yolu E) Tuz Yolu

Çözüm:

Antik dönemlerin önemli ticaret yollarından biri olan Kral Yolu, ilk olarak Lidyalılar döneminde yapılmıştır. Kral Yolu, Batı Anadolu'da, Gediz ve Menderes nehirleri arasındaki bölgeden başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanmaktadır. İlk olarak Lidyalılar tarafından yapılmış olan Kral Yolu, sonrasında Pers İmparatorları tarafından Pers İmparatorluğu'nun önemli şehirlerini içine alacak şekilde daha da geliştirilmiştir. Bu önemli ticaret yolu, Lidya ve Pers kralları tarafından yaptırıldığı için Kral Yolu olarak anılmaktadır. Sorunun doğru cevabı Kral Yolu'nun yer aldığı B seçeneğidir.

Cevap: B

1. Küresel ticaret faaliyetlerinin aşağıdakilerden hangisine daha az katkıda bulunması beklenir?

A) Ürünlerin farklı ülkelerde tanınmasına

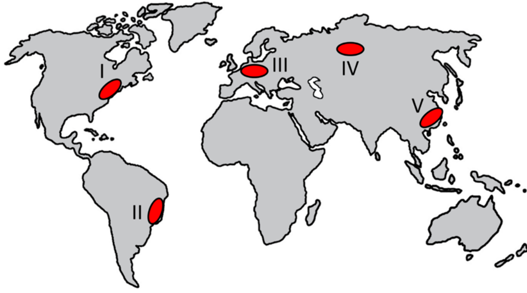
B) Ülkeler arasında siyasi etkileşimin oluşmasına

C) Devletler arası ticari birlikteliklerin kurulmasına

D) Toplumlar arasında kültürel aktarımın artmasına

E) Ülkelerin ekonomide dışa bağımlılığının azalmasına

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların bulunduğu ticaret bölgeleriyle ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I- Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi

B) II- Güney Ortak Pazarı

C) III- Avrupa Birliği

D) IV- Orta Doğu Ticaret Bölgesi

E) V- Uzak Doğu Ticaret Bölgesi

3. Asya Kıtası'nda küçük yüz ölçüme sahip dört ülke, 1960 ila 1990 yılları arası hızlı endüstrileşme ve yüksek büyüme oranlarıyla "Asya'nın Kaplanları" olarak anılmaya başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelerden biri değildir?

A) Güney Kore B) Hong Kong C) Kuzey Kore D) Singapur E) Tayvan

4. Aşağıdakilerden hangisi küresel ticaret faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlarla ilgili özelliklerden değildir?

A) Hizmet sektörüyle ilgili faaliyetler çeşitlidir.

B) Sanayi üretimi çeşitli ve büyük kapasitelidir.

C) Ulaşım farklı yöntemler sayesinde büyük potansiyele sahiptir.

D) Gelişmişlik seviyesi yüksek alanlarda ticaret büyük hacimlidir.

E) Nüfusun büyük çoğunluğu birincil ekonomik faaliyetlerde istihdam edilmektedir.

5. Ülke sınırları içerisindeki her türlü mal ve hizmet alım satımına iç ticaret denir. Türkiye'nin sahip olduğu doğal ve beşerî özellikler iç ticaret faaliyetlerinin gelişmesinde etkili olmuştur.

Aşağıdaki özelliklerden hangisinin bu faaliyetlerin gelişmesinde daha az etkili olması beklenir?

A) Bölgelerin ekonomik açıdan farklılıklar göstermesi

B) Bazı yeraltı kaynaklarındaki rezervlerin belirli alanlarda toplanması

C) Gerçekleştirilen üretimin bazı bölgelerde var olan ihtiyaçtan fazla olması

D) Kıyı bölgelerinden bazılarının benzer yağış ve sıcaklık özelliğine sahip olması

E) Gıda endüstrisi için gerekli ham maddelerin bir kısmının başka bölgelerden temin edilmesi

6. İnsanlar binlerce yıl boyunca temel ihtiyaçlarını karşılamak için avcılık ve toplayıcılık yapmıştır. Daha sonraki dönemlerde gerçekleştirilen üretim faaliyetleriyle ticaret faaliyetleri başlamıştır.

Bu faaliyetlerin başlamasında aşağıdaki faktörlerden hangisi daha fazla etkili olmuştur?

A) Paranın icat edilmesi

B) Sulama kanallarının açılması

C) Tarımsal faaliyetlerin başlaması

D) İhtiyaç fazlası üretimin yapılması

E) İnsanların yerleşik hayata geçmesi

7. Aşağıda ticaretle ilgili bazı kavramlar verilmiştir.

I. Ürünlerin büyük miktarlarda satın alınmasıdır.

II. Ürünlerin tek tek veya küçük parçalar hâlinde satılmasıdır.

III. Herhangi bir ürünün genel ağ kanalıyla pazarlanmasıdır.

Bu kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Toptan ticaret	E-ticaret	Perakende ticaret
B)	Toptan ticaret	Perakende ticaret	E-ticaret
C)	Perakende ticaret	Toptan ticaret	E-ticaret
D)	Perakende ticaret	E-ticaret	Toptan ticaret
E)	E-ticaret	Toptan ticaret	Perakende ticaret

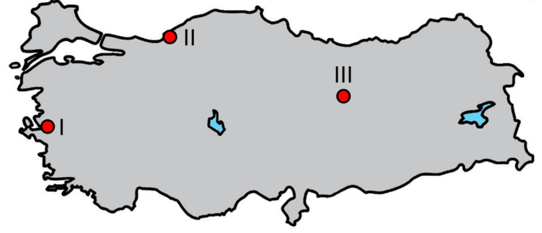
8. Aşağıda geçmiş çağlarda kullanılan bir ticaret yoluna ait bazı özellikler verilmiştir.

- Çin'den başlayarak Anadolu ve Akdeniz'e oradan da Avrupa'ya bağlanmıştır.
- Doğu ile Batı arasında bir kültür ve medeniyet köprüsü kurmuştur.
- Anadolu'nun önemli bir ticari merkez hâline gelmesini sağlamıştır.

Bu özellikler aşağıdaki ticaret yollarından hangisiyle ilgilidir?

A) Kral Yolu B) Tuz Yolu C) İpek Yolu D) Kürk Yolu E) Baharat Yolu

9. Demir-çelik fabrikalarında üretilen ürünlerin ham madde, üretim ve pazar alanları vardır.

Haritada numaralandırılan yerler ile bu sanayi koluyla ilgili alanlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	Ham madde alanı	Üretim alanı	Pazar alanı
A)	I	II	III
B)	I	III	II
C)	II	I	III
D)	II	III	I
E)	III	II	I

10. Bir ülkenin diğer bir ülkeyle yaptığı ithalat ve ihracat faaliyetlerinin değeri, o ülkelerin ticaret hacmini gösterir. Coğrafi yakınlık, güçlü siyasi ilişkiler, ticari anlaşmalar, piyasa koşulları gibi faktörlerle ilişkili olarak Türkiye'nin bazı ülkelerle olan ticaret hacmi daha büyüktür.

Bu hacim, Türkiye ile aşağıdaki ülkelerden hangisi arasındaki ticari faaliyetlerde <u>daha büyüktür</u>?

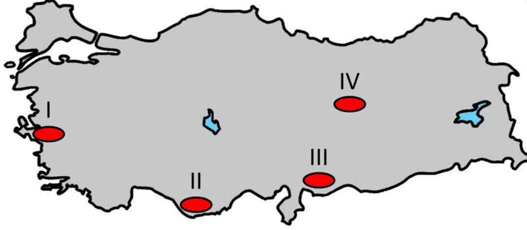
A) Çin B) ABD C) İngiltere D) Japonya E) Almanya

1. Ülkelerin sahip olduğu doğal kaynaklar, gelişmiş sanayi kolları, üretimi yapılan tarım ürünlerinin çeşidi ve miktarı gibi etkenler ithal edilecek ürünleri belirlemektedir.

Buna göre Türkiye'nin, aşağıdaki ürünlerden hangisinde yaptığı ithalat değeri daha büyüktür?

A) Tarımsal ürünler
B) Organik kimyasallar
C) Fosil yakıtlar ve yağlar
D) Plastikler ve mamulleri
E) Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde iç ticaret faaliyetleri daha yoğundur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Dünyada ticaret faaliyetleri bazı alanlarda daha yoğundur.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangisinde bu yoğunluk daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Türkiye'de seksenli yılların ilk yarısından itibaren ticarette dışa dönük bir politika izlenmeye başlanması, dış ticaret hacminde önemli bir büyüme sağlamıştır.

Bu durumla ilgili,

I. Piyasada satılan ürün çeşidi artmıştır.
II. Tarımsal tüketimde yerli üretimin payı artmıştır.
III. Ekonomide devletçi politikalar ön plana çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

5. Bir ülkenin idari sınırları dâhilinde bulunan fakat gümrük sahası dışında bırakılan alanlara serbest ticaret bölgesi denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgelerin kuruluş amaçlarından biri değildir?

A) Döviz girişinin artırılması
B) İthalata dönük faaliyetlerin teşvik edilmesi
C) Yeni iş imkânları yoluyla istihdama katkı sağlanması
D) Yabancı sermaye yatırımları ve dış ticaret gelirlerinin artırılması
E) Uluslararası piyasada yerli üreticilerin rekabet güçlerine katkı sunulması

6. Geçmişten günümüze ticaretin gelişim aşamalarının ve bu aşamalarda etkili faktörlerin numaralandırılarak verildiği aşağıdaki tabloda bir yanlışlık yapılmıştır.

Faktör	Gelişim Aşaması
I Ürün değiş tokuşu	Ticaretin başlaması
II Paranın icadı	Ulusal ve küresel üretime geçiş
III Sanayi İnkılabı	Satılacak ürünlerin seri üretilmesi
IV Arz-talep miktarının artması	Ticaretin kolaylaşması

Bu yanlışlığın düzeltilmesi için tablodaki faktörlerden hangilerinin yeri değiştirilmelidir?

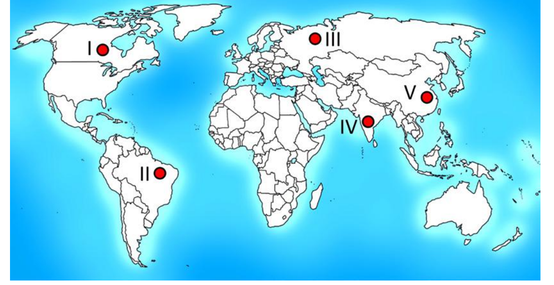
A) I-II B) I-III C) II-III D) II-IV E) III-IV

7. Türkiye pek çok maden türünde zengin bir ülke olmakla birlikte taş kömürü, petrol ve doğal gazda yeterince zengin olmayan bir ülkedir.

Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi bu durum ile daha fazla ilgilidir?

A) Tarıma dayalı sanayi kollarının gelişmiş olması
B) Hidroelektrik potansiyelinin fazla olması
C) İthalatında bazı enerji kaynaklarının payının fazla olması
D) Demir-çelik endüstrisinin genellikle kıyı alanlarında gelişme göstermesi
E) İhracatında otomotiv endüstrisinin büyük paya sahip olması

8. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin ticaret yaptığı bazı ülkeler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Türkiye'nin 2021 yılı ticaret verilerine göre bu ülkelerden hangileriyle yapılan ticaret daha büyük hacimlidir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

9. Sanayi Devrimi'yle birlikte buhar gücüyle çalışan makinelerin icadı gerçekleşmiş ve bu makinelerle başlanan seri üretim dünya ticaret hacminin artmasını sağlamıştır.

Bu faktör, haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde daha önce etkili olmuştur?

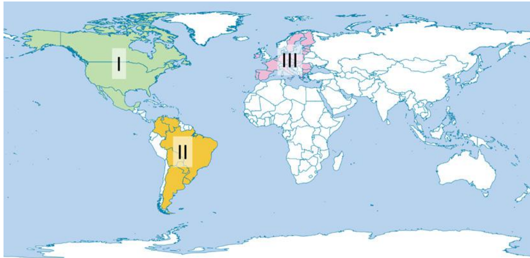
A) I B) II C) III D) IV E) V

1. COVID-19 pandemisi, dünyada yakın tarihte görülen en büyük ekonomik krize yol açmış ve küresel ticarette büyük sıkıntılara neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu küresel olayın ortaya çıkardığı sonuçlardan biri değildir?

A) İşsizlik oranının artması
B) Gıda fiyatlarının düşmesi
C) Üretim miktarının düşmesi
D) Ülke millî gelirlerinin düşmesi
E) Arz talep dengesinin bozulması

2. Aşağıdaki haritada bazı ticaret bölgeleri farklı renklerle ve numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu bölgeler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	NAFTA	MERCOSUR	AB
B)	MERCOSUR	NAFTA	AB
C)	AB	NAFTA	MERCOSUR
D)	NAFTA	AB	MERCOSUR
E)	MERCOSUR	AB	NAFTA

3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlarda, iç ticarete konu olan hakim ekonomik faaliyet aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Sanayi	Hayvancılık	Tarım
B)	Sanayi	Tarım	Hayvancılık
C)	Tarım	Sanayi	Hayvancılık
D)	Hayvancılık	Sanayi	Tarım
E)	Tarım	Hayvancılık	Sanayi

4. Güney Ortak Pazarı, üye ülkeler arasında serbest bir ticari bölge oluşturulduktan sonra ortak gümrük tarifesinin uygulandığı; mal, hizmet ve üretim faktörlerine yönelik serbest dolaşımı sağlayan bir kuruluştur.

Bu kuruluşa;

I. Brezilya
II. Arjantin
III. Peru
IV. Şili

ülkelerinden hangileri üyedir?

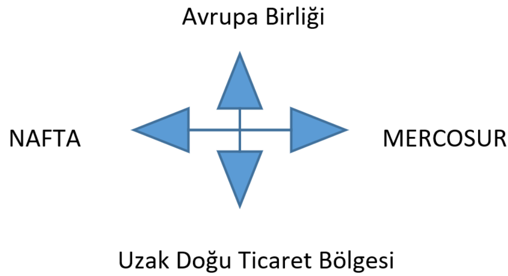
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Dünya ekonomisinde önemli bir yere sahip olan ve sermayenin dolaşımını kontrol eden ülkeler küresel bir etkiye sahiptir. Bu ülkeler aynı zamanda dış ticaret alanında da aynı ölçekte üretim ve dağıtım merkezleridir.

Bu özellikler aşağıdaki ülkelerden hangisiyle daha az ilgilidir?

A) Amerika B) Fransa C) Japonya
D) İngiltere E) Portekiz

6. Aşağıdaki şemada 2018 verilerine göre dünya ticaretinin yaklaşık %75'inin gerçekleştiği ticaret bölgeleri gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgelerde bulunan ülkelerden biri değildir?

A) Mısır B) Fransa C) Brezilya
D) Meksika E) Japonya

7. Dış ticaretin göstereceği gelişmeler, Türkiye ekonomisindeki gelişimde önemli rol oynamıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye'nin ihracatında ham madde ve tarımsal ürünler önemli bir yer tutarken bugün Türkiye ihracatının çok büyük bir kısmını imalat sanayisi oluşturmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu dönem içerisinde Türkiye'nin ihracat gelirlerinde oransal payı artan ürünlerden değildir?

A) Hazır giyim
B) Motorlu taşıtlar
C) Mekanik cihazlar
D) Üretim makineleri
E) Kuru meyve ve sebze

8. Dünyada bazı alanlarda ticaret faaliyetleri daha büyük hacimle gerçekleşmektedir.

Buna göre;

I. toplam maden ihracatı,
II. tarım alanlarının genişliği,
III. kişi başına düşen millî gelir,
IV. yolcu ve yük taşıma kapasitesi

özelliklerinden hangilerinin ticaret faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlarda daha fazla olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Türkiye sanayi, teknoloji ve ulaşım alanında gerçekleşen gelişmelere bağlı olarak iç ticarette büyük ilerlemeler kaydetmiş, iç ticaret hacmi artmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma sebep olan faktörlerden biri değildir?

A) Son yıllarda nüfus artış oranının azalması
B) Farklı bölgelerde farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
C) Ulaşım ve iletişim araçlarındaki gelişmeler
D) İş birlikleri, pazarlama ve reklam kampanyaları
E) Arz edilen ürünlerin kısa sürede pazara ulaşması

1. Ticari faaliyetlerde üreticinin piyasaya sürdüğü ürün miktarı ile ürüne olan ihtiyacın ve isteğin olması önemlidir. Bu durum arz ve talep dengesi olarak adlandırılır. Arzın ve talebin fazla olduğu alanlarda ticaret faaliyetleri artmaktadır.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde ticaret faaliyetlerinin yoğunluğunda bu faktörün etkisi daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Çin, dünyanın en büyük üretici ülkelerden birisi olmakla birlikte, bu ülke aynı zamanda pazar kapasitesiyle de önemli bir yere sahiptir.

Çin'in bu kapasitesinin fazla olması aşağıdakilerden hangisiyle daha fazla ilgilidir?

A) Nüfus miktarı
B) Kır ve kent nüfus oranı
C) Yenilikçi üretim teknolojileri
D) Komşu olunan ülkelerin nüfus miktarı
E) Fosil yakıtlar açısından zengin olması

3. Ekonomik anlamıyla küreselleşme; ülkeler arasındaki gümrük uygulamaları ve kotalar gibi kısıtlayıcı unsurların ortadan kaldırılarak paranın ve her türlü ürünün uluslararasında dolaşımıdır.

Buna göre ekonomisinde küreselleşmenin etkilerinin görüldüğü bir ülkede;

I. üretimin iç pazara dönük olması,
II. bazı ürünlerde rekabetin artması,
III. ürün çeşitliliğinde artış görülmesi

durumlarından hangilerinin yaşanması beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. Uluslararası ticaret ya da dış ticaret denildiğinde genellikle akıllara kahve, muz, petrol, otomobil ve giyim gibi dünyanın her yerine gönderilen ürünler gelir. Oysaki son yıllarda hizmet sektörü uluslararası yatırımlarda çok büyük bir paya sahip olmaya başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sektör dâhilindeki iş alanlarından değildir?

A) Reklamcılık
B) İş danışmanlığı
C) Mimari tasarım
D) Mobilya üretimi
E) Bilgisayar programcılığı

5. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangileri arasında gerçekleştirilecek ticaret faaliyetlerinde tarım ürünlerinin daha az paya sahip olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Türkiye'de orta büyüklükteki şehirlerde; büyük şehirlerde üretilen bazı mallar toplanır ve buradan ticaret faaliyetleriyle yakın çevredeki daha küçük şehirlere gönderilir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinde bu ticaret faaliyetleri daha azdır?

A) Konya B) Kırklareli C) Trabzon
D) Malatya E) Şanlıurfa

7. Aşağıda bir uluslararası kuruluşla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- 26 Mart 1991'de kurulmuştur.
- Birliğe üye ülkeler arasında serbest ticaret dolaşımını ve gümrük birliğini içeren ticari bir ortaklıktır.
- Ekonomik hacmi ile AB ve NAFTA'dan sonraki en büyük ticari oluşumdur.

Bu kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü

B) Afrika Bölgesi

C) Güney Ortak Pazarı

D) Uzak Doğu Ticaret Bölgesi

E) Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi

8. Kendi aralarında ticari faaliyetlerin yürütüldüğü iki bölgeyle ilgili;

I. ihtiyaç fazlası üretim yapılması,

II. üretilen ürünlerde farklılıkların olması,

III. birbirlerine yakın konumda yer almaları,

IV. üretimin tarıma dayalı olarak gerçekleşmesi

durumlarından hangilerinin bu faaliyetlerin gerçekleşmesinde ve devam etmesinde daha etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de iç ticaretin gerçekleştiği bazı mekânların tanımları numaralandırılarak verilmiştir.

Ticaret Mekânı	Tanım
I	Çeşitli mal ve hizmetlerin yıl boyu alınıp satıldığı yerlerdir.
II	Yılın belli zamanlarında faaliyet gösteren sergi niteliğindeki geçici alışveriş sahalarıdır.
III	Çoğu zaman belirli ürünlere yönelik olarak yapılan, üreticiyle tüketiciyi buluşturan sahalardır.

Bu mekânlarla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

	I	II	III
A)	Pazar	Çarşı	Panayır
B)	Pazar	Panayır	Fuar
C)	Çarşı	Fuar	Pazar
D)	Çarşı	Sergi	Fuar
E)	Sergi	Panayır	Pazar

10. Geçmişten günümüze Doğu ve Batı arasında ticari ve kültürel bir bağ kurmuş olan İpek Yolu, geçtiği güzergâhlarda pek çok medeniyetin gelişimine katkı sağlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yolun kültürel etkisinin gözlemlenebileceği bir ülke değildir?

A) İran B) Sudan C) Türkiye D) Afganistan E) Özbekistan

1. Bir mekânın sahip olduğu semboller;

I. kültürel özelliklerin tanınması,

II. tarımsal üretimin artması,

III. turizm girdisinin artması,

IV. ithalat değerlerinin artması

durumlarından hangilerinin gerçekleşmesinde <u>daha fazla</u> etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

<u>Çözüm:</u>

Bir mekâna ait doğal ve kültürel özellikler o mekânın tanınmasında büyük bir role sahiptir. Anadolu toprakları coğrafi konumu nedeniyle geçmiş çağlardan bu yana pek çok medeniyetin buluşma, kurulma ve gelişme sahası olmuştur. Bu nedenle birçok mimari yapı, sözlü ve yazılı eser günümüz toplumlarına miras kalmıştır. Bu eserlerden bazıları, yer aldıkları şehirler için bir sembol niteliğindedir. Örneğin; Sümela Manastırı, kemençe, çay ve hamsi denince Trabzon ili akla gelir. Trabzon için bu değerler, önemli bir kültürel sembol olup her yıl yerli ve yabancı ziyaretçiler bu değerler için Trabzon'u ziyaret ederek maddi gelir imkânı sağlarlar. Ancak bu tür semboller, tarımsal üretimin artması ya da ithal edilen ürünlerin değerlerinin artmasında etkili değildir. Sorunun doğru cevabı I. kültürel özelliklerin tanınması ve III. turizm girdisinin artması durumlarının yer aldığı B seçeneğidir.

Cevap: B

2. Anadolu'da birçok medeniyete ait tarihî ve kültürel zenginlikler günümüz toplumlarına miras kalmıştır. Bu eserlerden bazıları, bulundukları şehirler için sembol niteliği kazanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin İstanbul için bu sembollerden olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Kız Kulesi

B) Topkapı Sarayı

C) Ortaköy Camii

D) İstanbul Boğazı

E) Galata Kulesi

<u>Çözüm:</u>

İstanbul'un bir kültür şehri olarak tanınmasında ve markalaşmasında Ayasofya, Kız Kulesi, Topkapı Sarayı, Galata Kulesi, Süleymaniye Camii ve Ortaköy Camii gibi tarihî ve kültürel yapılar büyük bir öneme sahiptir. Ancak İstanbul Boğazı tarihi ve kültürel bir sembol değildir. İstanbul Boğazı ülkemizin doğal sembolleri arasında gösterilir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

3.
- Komagene Kralı tarafından yapılmış olan anıtsal heykellerle tanınır.
- Gün doğumunu ve gün batımını izlemek için turistler tarafından ziyaret edilir.

Bu özellikleri ile kültürel ve doğal niteliklere sahip olan Nemrut Dağı hangi ilin sembolü hâline gelmiştir?

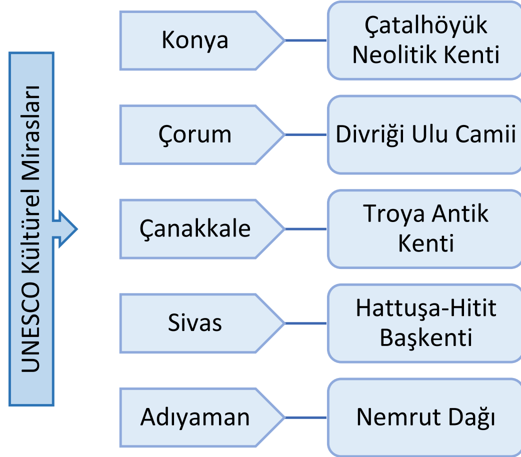
A) Adıyaman B) Gaziantep C) Konya
D) Mardin E) Şanlıurfa

<u>Çözüm:</u>

Nemrut Dağı, Komagene Kralı tarafından yapılmış olan anıtsal heykeller ile tanınır. Adıyaman için kültürel bir değer niteliğindeki Nemrut Dağı, özellikle gün doğumunu ve gün batımını izlemek için gelen turistler tarafından ziyaret edilir. Sorunun doğru cevabı Adıyaman ilinin verildiği A seçeneğidir.

Cevap: A

4. Aşağıdaki şemada bazı iller ile UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan kültürel miraslar eşleştirilirken hata yapılmıştır.

Şemada verilen şehirlerden hangilerinin yerleri değiştirilirse bu hata düzeltilmiş olur?

A) Konya-Adıyaman

B) Konya-Sivas

C) Adıyaman-Çorum

D) Çanakkale-Sivas

E) Çorum-Sivas

Çözüm:

Bazı illerimiz ile UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan kültürel mirasların doğru eşleştirmesini sırasıyla yapacak olursak;

- Konya → Çatalhöyük Neolitik Kenti
- Çorum → Hattuşa Hitit Başkenti
- Çanakkale → Troya Antik Kenti
- Sivas → Divriği Ulu Camii
- Adıyaman → Nemrut Dağı şeklindedir.

Bu durumda şemaya baktığımızda yanlış olarak verilen Çorum Divriği Camii ve Sivas Hattuşa Hitit başkentidir. Bu şehirlerin yerleri değiştirildiğinde şemadaki hata düzeltilmiş olacağından sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

5. Türkiye'deki birçok tarihî ve kültürel eser, zamanla bulundukları mekânın sembolü hâline gelmiştir.

Bu sembol ve mekânlarla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Nemrut Dağı-Adıyaman

B) Taş evler-Mardin

C) Balıklıgöl-Gaziantep

D) Sümela Manastırı-Trabzon

E) Topkapı Sarayı-İstanbul

Çözüm:

Türkiye'deki birçok tarihî ve kültürel eser, zamanla bulundukları mekânın sembolü hâline gelmiş ve seçeneklerde bu sembol ve mekânlarla ilgili yanlış verilen Balıklıgöl-Gaziantep eşleştirmesidir. Çünkü Balıklıgöl Gaziantep şehrinin değil Şanlıurfa'nın tarihî ve kültürel sembollerinden biridir. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

6. Türkiye, sahip olduğu tarihsel ve doğal mirası gelecek kuşaklara aktarmak için önemli çalışmalar yürütmektedir.

Bu çalışmaların bazılarında aşağıda verilen kuruluşlardan hangisiyle daha fazla iş birliği yapılmaktadır?

A) Dünya Sağlık Örgütü (WHO)

B) Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

C) Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD)

D) Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)

E) Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)

Çözüm:

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) amacı, "eğitim", "bilim", "kültür", "iletişim ve enformasyon" yoluyla, küresel barışın tesisine, fakirliğin ortadan kaldırılmasına, sürdürülebilir kalkınmaya ve paylaşılan ortak değerlere dayalı toplumlararası diyaloğa katkıda bulunmaktır. UNESCO, üye devletlerinde bulunan komisyonları aracılığıyla çeşitli çalışmalar yapar. Bu görevleri bilim, kültür ve eğitim alanlarında olup, en önemlilerinden bir tanesi üye ülkelerde bulunan tarihî eserleri, yapıları dünya mirası kabul ederek koruma altına almaktır. İşte ülkemizin kültürel mirasını ve evrensel kültürel değerlerini dünyaya tanıtmak ve gelecek kuşaklara bu değerleri aktarmak için uygulanan politikalar arasında UNESCO ile işbirliği yapılması da vardır. Türkiye ilk kez 1983 yılında Dünya Mirası Listesi'nde miras alanı bulunmayan Taraf Devletler kontenjanından Dünya Mirası Komitesinde yer almış ve Ayasofya Camii, Alanya Kalesi, Kekova, Mardin Kültürel Peyzaj Alanı gibi pek çok kültürel değerini UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kaydettirmiştir. Bu durumda sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

7. UNESCO bütün insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen evrensel değerlere sahip kültürel ve doğal mirası gelecek kuşaklara aktarmak için önemli çalışmalar yürütmektedir.

UNESCO'nun bu yöndeki çalışmaları arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

A) Ülkeler arası iş birliğini sağlamak

B) Toplumda evrensel mirasa sahip çıkacak bilinci oluşturmak

C) Okuma yazma bilmeyenlerin sayısının azaltılmasını sağlamak

D) Çeşitli sebeplerle bozulan, yok olan kültürel ve doğal değerlerin yaşatılmasını sağlamak

E) Kültürel ve doğal varlıkları dünyaya tanıtmak

Çözüm:

UNESCO'nun bütün insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen evrensel değerlere sahip kültürel ve doğal mirası gelecek kuşaklara aktarmak için yaptığı önemli çalışmaları arasında okuma yazma bilmeyenlerin sayısının azaltılmasını sağlamak gibi bir amacı yoktur. Çünkü UNESCO'nun amaçları arasında dünyada tüm insanlara ait kabul edilen, evrensel nitelikteki doğal ve kültürel varlıkları belirleyip dünyaya tanıtmak, eski özelliklerini yitirmiş veya yok olmuş doğal ve kültürel değerlerin tüm insanlar tarafından korunması ve yaşatılması için bir bilinç oluşturmak yer alır. Sorunun doğru cevabı okuma yazma bilmeyenlerin sayısının azaltılmasını sağlamak bilgisinin verildiği C seçeneğidir.

Cevap: C

8. Coğrafi işaret uygulamalarıyla herhangi bir ülke, bölge ya da yöre gibi alanlara has ürünlerin yerelliğini koruyabilmek için yasal tedbirler alınır.

Buna göre aşağıdaki madenlerden hangisi için bu tedbirler alınmamıştır?

A) Afyon mermeri

B) Oltu taşı

C) Eskişehir lüle taşı

D) Denizli traverteni

E) Elbistan linyiti

Çözüm:

Coğrafi işaret kapsamına alınmış bir ürünün mutlaka en az bir özelliğinin sınırları belirlenmiş bir alandan alınmış olması gerekir. Böylece sahip olduğu alanın adıyla anılan ürünün markalaşması kolaylaşır. Coğrafi işaretleme sayesinde ürün ve üretici korunarak, millî değerleri temsil eden sembol ürünler gelecek nesillere aktarılır. Ayrıca kırsal kesimin kalkınması sağlanarak maddi ve manevi katma değer artar. Örneğin; soruda menşe adı verilen Eskişehir lüle taşı sadece Eskişehir'in bazı ilçelerinde çıkarılır. Bu ürünün Eskişehir dışında herhangi bir yerde üretimi söz konusu olmadığından bu madeni korumak için tedbirler alınmıştır. Bu madenleri korumak için alınan yasal tedbirler arasında Afyon mermeri, Oltu taşı, lüle taşı ve Denizli travertenleri de vardır.

Ancak koruma tedbirleri Elbistan linyiti için geçerli değildir. Çünkü enerji üretimi ve ısınma için kullanılan linyit ülkemizin birçok bölgesinde çıkarılır. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

9. Türkiye'de Dünya Mirası Listesi'ndeki varlıklarından bazılarının oluşumunda doğal faktörler etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda bu faktörlerin etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) Çatalhöyük

B) Göbekli Tepe

C) Troya Antik Kenti

D) Hieropolis-Pamukkale

E) Hattuşa: Hitit Başkenti

Çözüm:

Türkiye'nin Dünya Miras Listesi'ndeki varlıklarından bazılarında doğal faktörlerin etkisi fazladır. Çal Dağı'nın güney eteklerinden gelen kalsiyum oksit içeren suların oluşturduğu beyaz travertenlerin olduğu Pamukkale ve Helenistik döneme ait kalıntılar içeren Hierapolis arkeolojik kenti, Denizli ilinin popülerliğini artıran önemli bir semboldür. Diğer seçeneklerde verilen Çatalhöyük, Göbekli Tepe (Şanlıurfa), Troya Antik Kenti, Hattuşa: Hitit Başkenti gibi kültürel yapıların oluşumunda insan etkisi daha fazla olduğundan, sorunun doğru cevabı doğal faktörlerin etkili olduğu kültürel mirasımız Hieropolis-Pamukkale'nin olduğu D seçeneğidir.

Cevap: D

10. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangilerinde kongre turizminin daha fazla geliştiği söylenebilir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

Türkiye; Asya ve Avrupa'nın birleştiği noktada olması, eşsiz doğal güzelliklerinin varlığı, yüksek kapasiteli konaklama olanakları ile toplantı ve organizasyon potansiyeline sahiptir. Her yıl binlerce insan iş ve kongre amacıyla Türkiye'yi ziyaret etmektedir. Bununla birlikte ABD, Orta Doğu ülkeleri, Avrupa ve dünyanın pek çok ülkesine günlük tarifeli seferlerinin oluşu kongre turizminin gelişmesini sağlamıştır. Ülkemizde kongre turizminde İstanbul, Antalya ve Ankara ilk üç sırada yer almaktadır.

Buna göre haritada numaralandırılan yerlere baktığımızda kongre turizminin geliştiği yerlerin, II numaralı yer İstanbul ve III numaralı yer Antalya olduğu görülür. Sorunun doğru cevabı II ve III numaralı yerlerin bulunduğu C seçeneğidir.

Cevap: C

11. Aşağıdaki tabloda UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan kültürel varlıkların yapıldığı devlet dönemi gösterilirken hata yapılmıştır.

UNESCO Kültürel Varlıkları	Devletler
Selimiye Camii	Mengücekliler
Nemrut Dağı	Komagene Krallığı
Hattuşa	Hititler
Afrodisias	Roma İmparatorluğu
Divriği Ulu Camii	Osmanlı İmparatorluğu

Tablodaki devletlerden hangilerinin yer değiştirmesiyle bu hata düzeltilmiş olur?

A) Kommagene Krallığı-Hititler

B) Hititler-Mengücekliler

C) Roma İmparatorluğu-Hititler

D) Mengücekliler-Osmanlı İmparatorluğu

E) Osmanlı İmparatorluğu-Kommagene Krallığı

Çözüm:

Ülkemizde UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan kültürel varlıkları ve yapıldığı devlet dönemini sırasıyla doğru olarak verecek olursak;

-Selimiye Camii-Osmanlı İmparatorluğu

-Nemrut Dağı-Komagene Krallığı

-Hattuşa-Hititler

-Afrodisias-Roma İmparatorluğu

-Divriği Ulu Camii-Mengücekliler şeklindedir.

Bu durumda tabloya baktığımızda Selimiye Camii-Mengücekliler ve Divriği Ulu Camii-Osmanlı İmparatorluğu eşleştirmesinin yanlış olduğu görülür. Sorunun doğru cevabı Mengücekliler-Osmanlı İmparatorluğu'nun verildiği D seçeneğidir.

Cevap: D

12. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin bazı yıllardaki turizm gelirleri ve bu gelirlerin gayrisafi millî hasıla içindeki payı gösterilmiştir.

Yıllar	Turizm Geliri (Dolar)	Turizm Gelirlerinin Gayrisafi Millî Hasıla İçindeki Payı (%)
2018	29.512.926.000	3,8
2019	34.520.332.000	4,6
2020	12.059.320.000	1,6
2021	24.482.332.000	3,4

Yalnızca toblodaki bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Turizm gelirinin en çok elde edildiği aylar yaz aylarıdır.

B) Kıyı turizm geliri alternatif turizm gelirinden fazladır.

C) Turist sayısı arttıkça turizm gelir miktarı da artmaktadır.

D) Güney illerinde en çok gelir, Rusya'dan gelen turistlerden elde edilmektedir.

E) Turizmde gelirin fazla olduğu yıllarda gayrisafi millî hasıla içindeki pay da artmıştır.

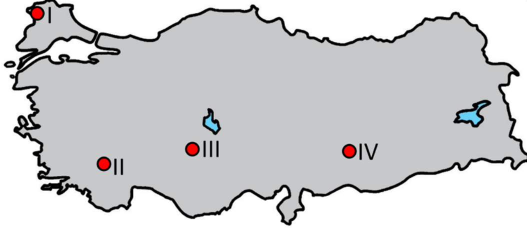
Çözüm:

Soruda yalnızca tablodaki bilgilere bakılarak söylenebilir yargı turizmde gelirin fazla olduğu yıllarda gayrisafi millî hasıla içindeki payı artmıştır bilgisidir. Çünkü diğer bilgilere baktığımızda tabloda turizm gelirlerinin aylara göre dağılımı, turizm çeşidi, turist sayısının yıllara göre dağılımı ve hangi ülke ve hangi illerimizde en çok turizm gelirinin yer aldığı gibi bilgilerin olmadığı görülür.

Ancak turizm gelirinin yüksek olduğu 2018 ve 2019 yıllarına baktığımızda turizm gelirlerinin gayrisafi millî hasıla içindeki payının %3,8 ve %4,6 gibi diğer yıllardan fazla olduğu bilgisine tablodan ulaşabiliriz. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

13. Bir okul gezisinde sırasıyla Nemrut Dağı, Çatalhöyük Neolitik Kenti, Selimiye Cami ve Pamukkale rotaları takip edilecektir.

Bu gezide haritada numaralandırılan yerler, hangi sıraya göre gezilecektir?

A) I-II-III-IV

B) II-III-IV-I

C) III-IV-I-II

D) IV-III-I-II

E) IV-I-II-III

Çözüm:

Okul gezisinde Nemrut Dağı, Çatalhöyük Neolitik Kenti, Selimiye Cami ve Pamukkale travertenlerine yapılacak gezide haritada numaralandırılan yerlere göre doğru sıralamasını yapacak olursak; IV numaralı Adıyaman ili Nemrut Dağı, III numaralı Konya ili Çatalhöyük Neolitik Kenti, I numaralı Edirne ili Selimiye Cami ve II numaralı yer Denizli ili Pamukkale şeklinde olacaktır.

Bu durumda IV - III - I - II numaralı yerlerin verildiği D seçeneği sorunun doğru cevabıdır.

Cevap: D

14. Kano ve rafting doğal ortamda gerçekleştirilen su sporlarındandır. Türkiye'nin çeşitli akarsularında rafting ve kano yapabilme imkânı bulunmaktadır.

Buna göre aşağıdaki akarsulardan hangisi bu sporlar için daha uygun koşullara sahiptir?

A) Gediz B) Meriç C) Sakarya

D) Çoruh E) Kızılırmak

Çözüm:

Rafting, debisi ve akış hızı yüksek olan akarsularda raft denilen botlarla yapılan ekstrem bir su sporudur. Türkiye coğrafi koşulları nedeniyle her yöresinde birbirinden güzel akarsulara ev sahipliği yapar ve bu özelliği sayesinde rafting için dünyada en çok ziyaret edilen ülkelerden biridir. Türkiye'de en iyi rafting yapılan akarsularımız; Çoruh Nehri-Artvin, Fırtına deresi- Rize, Dalaman Çayı-Muğla, Munzur Çayı-Tunceli, İkizdere Nehri-Rize, Melen Nehri-Düzce, Köprüçay-Antalya'dır. Bu durumda rafting imkânı bulunan akarsuyumuz Çoruh'tur. Diğer verilen Gediz, Meriç, Sakarya ve Kızılırmak akarsularımızda akış hızı gibi uygun koşullar olmadığından dolayı rafting sporu yapılmaz. Sorunun doğru cevabı Çoruh Nehri'nin verildiği D seçeneğidir.

Cevap: D

1. Türkiye, sembol hâline gelmiş çok sayıda yer şeklinin bulunduğu bir ülkedir.

Buna göre;

I. traverten,
II. peribacası,
III. fiyort

yer şekillerinden hangilerinin Türkiye için bu niteliği taşıdığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. Anadolu, doğal güzelliklerin çeşitli olduğu bir coğrafyada yer alır. Sahip olduğu bu güzelliklerden bazıları Türkiye'nin turizm potansiyelinin artmasında etkili olmuştur.

Aşağıdaki doğal oluşumlardan hangisinde bu etkinin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) Peribacaları-Nevşehir
B) İnsuyu Mağarası-Burdur
C) Kula Tepeleri-Manisa
D) Tortum Gölü-Erzurum
E) Kızören Obruğu-Konya

3. Gelecek nesillere aktarım için korunması gereken tarihî yapı, mekân ve anıtlara somut kültürel miras denir.

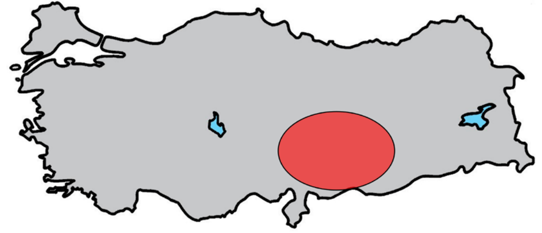
Aşağıdakilerden hangisi bu miraslardan değildir?

A) Efes Harabeleri-İzmir
B) Çifte Minareli Medrese-Erzurum
C) Geleneksel taş işçiliği-Ahlat
D) Göbeklitepe Arkeolojik Alanı-Şanlıurfa
E) Nemrut Dağı Heykelleri-Adıyaman

4. **Aşağıdakilerden hangisi sözlü anlatımlara örnek verilebilecek kültürel miraslardan biri değildir?**

A) Nevruz B) Fıkra C) Destan D) Atasözü E) Masal

5. Tüm özellikleriyle belli bir yere ait olan bazı ürünler menşe adıyla tescillenmiş coğrafi işarete sahiptir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi haritadaki alanda yetiştirilen coğrafi işaret almış ürünlerden değildir?

A) Antep fıstığı
B) Maraş biberi
C) Malatya kayısısı
D) Hekimhan cevizi
E) Ödemiş patatesi

6. Geleneksel metotlarla ve ham maddelerle üretilen menşe adı ve mahreç işaretiyle tescillenmemiş ürünlere geleneksel ürün denir.

Buna göre aşağıda verilen ürünlerden hangisi bu ürünlere örnek olarak gösterilemez?

A) Lokum
B) Pastırma
C) Baklava
D) Pestil
E) Lüle taşı

7. Aşağıda Türkiye'nin bazı özellikleri verilmiştir.

- Ilıman kuşakta yer almaktadır.
- Güneşli gün sayısı fazladır.
- Üç tarafı denizlerle çevrilidir.

Bu özellikler hangi turizm türünün gelişmesinde <u>daha fazla</u> etkili olmuştur?

A) Yayla turizmi

B) Kıyı turizmi

C) Sağlık turizmi

D) Kongre turizmi

E) Golf turizmi

8. Küresel iklim değişikliğiyle ilgili olarak yıl içerisinde gerçekleşen yağış ve sıcaklık değerlerinin mevsim normallerinden farklı olması durumu gözlemlenebilmektedir.

Bu durumun aşağıdaki turizm türlerinden hangisini <u>daha fazla</u> etkilemesi beklenir?

A) Kış turizmi

B) Kültür turizmi

C) Sağlık turizmi

D) İnanç turizmi

E) Kongre turizmi

9. Türkiye'de turizm faaliyetlerinin ekonomik alanda çeşitli etkileri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkilerden <u>değildir</u>?

A) Döviz girdisinin artması

B) Doğal koruma alanlarının artması

C) Bölgeler arası gelir farkının azalması

D) İstihdam olanaklarının artması

E) Dış ticaret açığının azaltılması

10. Coğrafi işaretler herhangi bir ülke, bölge ya da yöre gibi alanlara has ürünlerin yerelliğini koruyabilmek için alınan yasal tedbirlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kapsamda tescillenen ürünlerden biri <u>değildir</u>?

A) Afyon kaymağı

B) Antep baklavası

C) Bünyan el halısı

D) Edremit zeytinyağı

E) Gemlik peyniri

11. Yaylalara ait aşağıdaki özelliklerden hangisi, bu alanlarda turizm faaliyetlerinin gelişmesinde <u>daha az</u> etkilidir?

A) Yöreye has mimari ve yaşam biçiminin varlığı

B) Zengin flora ve faunaya sahip olması

C) Doğa sporlarına uygun alanların bulunması

D) Doğal güzelliklerin korunmuş olması

E) Kış mevsiminde kar kalınlığının çok olması

12. Aşağıdaki haritada turizme uygun bazı yerler gösterilmiştir.

Bu yerlerin aşağıdaki turizm türlerinden hangisine <u>daha uygun</u> olduğu söylenebilir?

A) Kıyı turizmi

B) Kültür turizmi

C) Sağlık turizmi

D) İnanç turizmi

E) Kongre turizmi

1. Aşağıdaki tabloda coğrafi işarete sahip olan bazı ürünler ve coğrafi işaret türleri verilmiştir.

Coğrafi İşaretler	Menşe Adlı	Mahreç İşaretli	Geleneksel
Afyon kaymağı			
Ezogelin çorbası			
Bursa ipeği			

Tabloda bu ürünler ile coğrafi işaretlerin doğru eşleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A)

Menşe Adlı	Mahreç İşaretli	Geleneksel
✓		
	✓	
		✓

B)

Menşe Adlı	Mahreç İşaretli	Geleneksel
✓		
		✓
	✓	

C)

Menşe Adlı	Mahreç İşaretli	Geleneksel
		✓
	✓	
✓		

D)

Menşe Adlı	Mahreç İşaretli	Geleneksel
	✓	
✓		
		✓

E)

Menşe Adlı	Mahreç İşaretli	Geleneksel
		✓
✓		
	✓	

2. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de bazı turizm türlerinin gelişimini etkileyen faktörler verilmiştir.

Turizm Türü	Gelişimi Etkileyen Faktörler
I..........	Üç tarafının denizlerle çevrili olması, koy, körfez ve limanların çok olması
II.........	Farklı yükseklikte, çeşitli fauna ve floraya sahip dağların bulunması
III.........	Yüksek kapasiteli konaklama olanakları ile toplantı ve organizasyon potansiyeline sahip olması

Buna göre numaralandırılarak boş bırakılan alanlara aşağıdaki turizm türlerinden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Yat	Kongre	Dağcılık
B)	Kongre	Dağcılık	Yat
C)	Dağcılık	Yat	Kongre
D)	Yat	Dağcılık	Kongre
E)	Kongre	Yat	Dağcılık

3. Aşağıdaki haritada turizme uygun bazı yerler gösterilmiştir.

Bu yerlerin tamamında aşağıdaki turizm türlerinden hangisi için uygun doğal koşulların bulunduğu söylenebilir?

A) Kış B) Termal C) Mağara D) Kültür E) Yayla

4. Aşağıdakilerden hangisi Türk kültürüne ait el sanatlarına örnek verilebilecek kültürel miraslardan biri değildir?

A) Dokumacılık B) Çinicilik C) Telkâri D) Sedef kakma E) Heykeltıraşlık

5. Menşe adıyla tescillenmiş ürünler tüm özellikleriyle belli bir yere aittir ve başka bir yerde bulunmaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi menşe adıyla tescillenmiş bir ürün değildir?

A) Eskişehir Lüle Taşı

B) Yozgat Arabaşı

C) Malatya Kayısısı

D) Finike Portakalı

E) Antep Fıstığı

6. **Türkiye'de turizmin ülke geneline yayılması için aşağıdakilerden hangisinin öncelikle yapılması gerekir?**

A) Farklı bölgelerde alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi

B) Turistik yörelerde çevre kirliliğine karşı önlem alınması

C) Reklam ve tanıtım filmlerinin yapılması

D) Turizmde istihdam edilecek personelin eğitilmesi

E) Turizm gelirlerinin dış ticaret açığının kapatılması için kullanılması

7. I. Tüm özellikleriyle belli bir yere aittir.

II. İmalinde en az bir malzeme sınırları belli bir alandan elde edilir.

III. Ananevî yöntemlerle üretilir ve en az otuz yıldır kullanılır.

Yukarıda verilenlerin hangi coğrafi işaretlemelere sahip ürünlerin özellikleri olduğu söylenebilir?

	Menşe Adı	Mahreç İşareti	Geleneksel Ürün Adı
A)	I	II	III
B)	I	III	II
C)	II	I	III
D)	II	III	I
E)	III	I	II

8. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinde, bu yerlerde en çok gelişen turizm türü yanlış verilmiştir?

A) I- Kış turizmi

B) II-Termal turizm

C) III-Kıyı turizmi

D) IV-Kongre turizmi

E) V-Yayla turizmi

9. Turizmi senenin bütün günlerine yaymak için yapılan çalışmalar alternatif turizmin gelişmesini sağlamıştır. Çeşitli aktiviteler ile farklı yöreler turizme kazandırılarak turizm bölgelerindeki nüfus yoğunluğu da azaltılmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de son yıllarda gelişim gösteren bu turizm türlerinden biri olduğu söylenemez?

A) Golf turizmi

B) Dağcılık turizmi

C) Yayla turizmi

D) Mağara turizmi

E) Kıyı turizmi

10. Türkiye'de 1 Temmuz 2023 itibariyle tescillenerek koruma altına alınan coğrafi işaretli ürün ve geleneksel ürün sayısı 1.388'e ulaşmıştır.

Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi bu ürünlerin çeşitliliğinin fazla olmasında daha etkili olmuştur?

A) Toprak çeşitliliği

B) Jeolojik geçmişi

C) Coğrafi konumu

D) İklim özellikleri

E) Bitki çeşitliliği

1. Türkiye'de doğal süreçlerle oluşmuş bazı alanlar zamanla bulundukları mekânın sembolleri hâline gelmişlerdir.

Bu semboller ve mekânla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Yedigöller-Bolu

B) Erciyes Dağı-Kayseri

C) Peribacaları-Nevşehir

D) Muradiye Şelalesi-Erzurum

E) Pamukkale Travertenleri-Denizli

2. Uluslararası önem taşıyan korunmaya değer doğal oluşumlara, anıtlara ve sitlere dünya mirası denilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kapsamda değerlendirilebilecek unsurlardan birisi değildir?

A) Selimiye Camii ve Külliyesi

B) Ani Harabeleri

C) Troya Antik Kenti

D) Göreme Millî Parkı

E) Mevlâna Türbesi

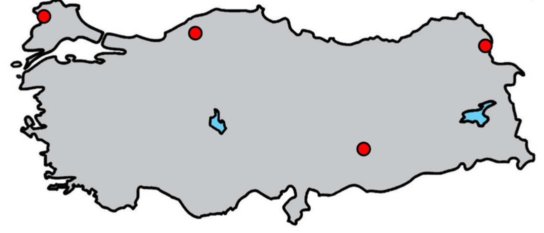
3. Aşağıdaki tabloda özellikleri verilen bazı UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki kültürel varlıklar numaralandırılarak gösterilmiştir.

UNESCO Dünya Mirası	Özellik
I	Anadolu'da kurulan ilk uygarlığın başkentidir
II	12.000 yıl öncesi döneme ait inanç merkezidir.
III	Günümüze bozulmadan gelmiş tamamı sit alanı ilan edilen bir merkezdir.

Bu tabloda numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Safranbolu	Göbeklitepe	Hattuşa
B)	Safranbolu	Hattuşa	Göbeklitepe
C)	Göbeklitepe	Hattuşa	Safranbolu
D)	Hattuşa	Göbeklitepe	Safranbolu
E)	Hattuşa	Safranbolu	Göbeklitepe

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki kültürel varlıklardan bazılarının bulunduğu yerler gösterilmiştir

Aşağıdakilerden hangisi haritada yerleri gösterilen kültür miraslarından değildir?

A) Safranbolu

B) Ani Harabeleri

C) Nemrut Dağı

D) Selimiye Camii ve Külliyesi

E) Göreme Millî Parkı ve Kapadokya

5. Coğrafi işaret; bir ülke, bölge ya da yöreye has ürünlerin yerelliğini koruyabilmesini sağlar.

Bu işaretlemeyle hedeflenen amaçlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Millî değerleri temsil eden sembol ürünleri gelecek nesillere aktarmak

B) Tüketici haklarını ve gerçek üreticilerin haklarını korumak

C) Tarihsel ve kültürel değerleri koruyup dünyaya tanıtmak

D) Kırsal kesimde katma değerli ürün üretimiyle bölge kalkınmasını sağlamak

E) İthalatı artırarak bulunmayan yerli ürünlere alternatif oluşturmak

6. Turizmle ilgili en önemli atılımlar, 1980 sonrasında gerçekleşmiştir.

Turizmin gelişmesi için yapılan;

I. Turizm Teşvik Kanunu'nun çıkarılması,

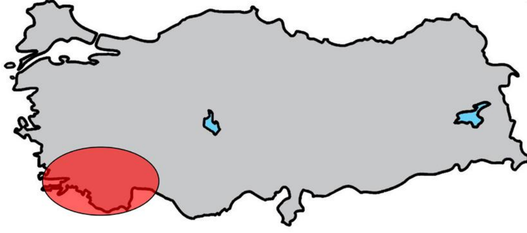
II. Türk Seyyahin Cemiyeti'nin oluşturulması,

III. Turizm Stratejisi Eylem Planı'nın geliştirilmesi

uygulamalarından hangileri 1980 sonrası dönemde gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir turizm bölgesi taranarak verilmiştir.

Bu bölgede turizm türlerinin hangisinin diğerlerine göre daha az geliştiği söylenebilir?

A) Yat turizmi

B) Kıyı turizmi

C) Golf turizmi

D) İnanç turizmi

E) Kongre turizmi

8. Türkiye'nin sahip olduğu bazı özellikler aşağıda verilmiştir.

- Tarih boyunca çok sayıda dine ev sahipliği yapmıştır.
- Doğal özelliklerini koruyan koy ve körfez sayısı fazladır.
- Jeotermal kaynak potansiyeli fazladır.
- Çok sayıda yüksek kapasiteli toplantı ve konaklama tesisi bulunmaktadır.

Bu özellikler arasında aşağıdaki turizm türlerinden hangisiyle ilgili bilgi yer almaz?

A) Kış turizmi

B) Yat turizmi

C) İnanç turizmi

D) Termal turizm

E) Kongre turizmi

9.
- Antep Baklavası
- Aydın İnciri
- Bayramiç Beyazı
- Malatya Kayısısı
- Taşköprü Sarımsağı
- Gemlik Zeytini

Bu ürünlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Avrupa Birliği tescilli coğrafi işaretli ürün olmaları

B) Mahreç işaretili tescilli coğrafi ürün olmaları

C) Menşe adı tescilli coğrafi ürün olmaları

D) Yalnızca bir yerde üretiliyor olmaları

E) Birincil ekonomik faaliyetle elde edilmeleri

10. Mahreç işaretiyle tescillenmiş ürünler; üretimi ve işlenmesi gibi süreçlerden en az birinin sınırları belirlenmiş bir alanda gerçekleştirildiği ürünlerdir.

Buna göre;

I. İnegöl köfte,

II. Siyez buğdayı,

III. Antep lahmacunu

ürünlerinden hangilerinin mahreç işaretiyle tescillendiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

11. Somut olmayan kültürel miras; toplumların ve bireylerin kültürlerinin bir parçası olan gelenekler, görenekler, anlatılar, bilgiler, becerilerle beraber bu değerlerle ilgili her türlü araç gereç ile kültürel mekânlar olarak tanımlanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma verilebilecek örneklerden biri değildir?

A) Sözlü anlatımlar

B) Ritüel ve kutlamalar

C) El sanatları

D) Yöresel yemekler

E) Kale ve saraylar

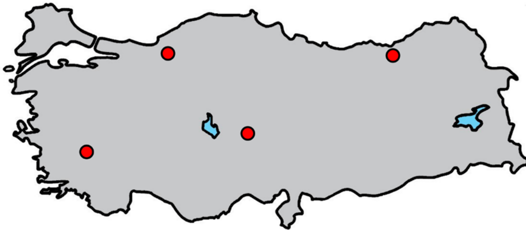
1. Aşağıdaki tabloda Türkiye'ye ait somut olmayan kültürel miraslardan bazılarının özellikleri verilmiştir.

Kültürel Miras	Özellik
I	Sözlü anlatımlara sahiptir.
II	Gösteri sanatı olarak nitelendirilir.
III	Ritüel ve kutlama niteliğine sahiptir.

Buna göre numaralandırılarak verilen yerlere aşağıdaki kültürel miras türlerinden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Destan	Karagöz	Nevruz
B)	Karagöz	Nevruz	Destan
C)	Nevruz	Destan	Karagöz
D)	Karagöz	Destan	Nevruz
E)	Destan	Nevruz	Karagöz

2. Aşağıdaki haritada sembol hâline gelen ve doğal özelliğe sahip bazı yerler gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi haritada gösterilen yerlerden biri değildir?

A) Uzungöl
B) Yedigöller
C) Peribacaları
D) Damlataş Mağarası
E) Pamukkale Travertenleri

3. Türkiye son yıllarda sağlık turizminde potansiyelini artıran ülkeler arasında yer almaktadır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinde bu potansiyelin daha düşük olduğu söylenebilir?

A) Afyonkarahisar B) Ankara C) İstanbul
D) Antalya E) Trabzon

4. Coğrafi işaretler herhangi bir ülke, bölge ya da yöre gibi alanlara has ürünlerin yerelliğini koruyabilmek için alınan yasal tedbirlerdir.

Coğrafi işaretler;

I. ithal ürün çeşidini artırma,
II. ürünlerin taklit edilmesini sağlama,
III. tüketici haklarını koruma,
IV. bölgesel gelirleri artırma

gibi özelliklerden hangilerini sağlamaya yöneliktir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Dağcılık
II. Mağara
III. İnanç
IV. Kültür

Yukarıda verilen turizm türlerinden hangilerinin hayati risk oluşturmaması açısından uygun ekipman ve rehber eşliğinde yapılmasının gerekli olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Türkiye'de geçmişte yaşamış medeniyetlere ait kültürel sembol hâline gelmiş tarihi eserler çok sayıda bulunmaktadır.

Aşağıdaki medeniyetlerden hangisine ait bu eserlerin bulunduğu söylenemez?

A) İyon B) Hitit C) Urartu
D) Roma E) Kartaca

7. Aşağıdaki tabloda Türkiye'ye son yıllarda en çok turist gönderen ülkeler ve turist sayıları verilmiştir.

Ülkeler	2019	2020	2021
Rusya	7.000.000	2.124.000	4.658.000
Bulgaristan	2.718.000	1.268.000	1.381.000
Almanya	5.024.000	1.178.000	3.014.000
Ukrayna	1.546.000	994.000	2.056.000
İngiltere	2.569.000	829.000	380.000

Yalnızca tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Verilen yıllar içinde en çok turist 2019'da gelmiştir.

B) 2020'de turist sayısının azalmasında salgın hastalıklar etkili olmuştur.

C) Verilen yılların hepsinde en çok turistin geldiği ülke Rusya'dır.

D) 2021'de bu ülkelerden gelen turist sayısı on bir milyondan fazladır.

E) Gelen turist sayısının en az olduğu yıl 2020'dir.

8. **Türkiye'de kıyı turizminin gelişmesinde;**

I. orta kuşakta yer alması,
II. üç tarafının denizlerle çevrili olması,
III. kongre merkezlerine sahip olması,
IV. jeotermal kaynakların bulunması

faktörlerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. **UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne 2023 yılında eklenerek Türkiye'de en son koruma altına alınan kültürel varlık aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ortaçağ Dönemi Ahşap Hipostil Camileri

B) Ani Arkeolojik Alanı

C) Truva Arkeolojik Alanı

D) Çatalhöyük Neolitik Alanı

E) Arslantepe Höyüğü

10. Aşağıdaki tabloda bazı illerde en çok gelişen turizm türleri gösterilirken hata yapılmıştır.

İller	Turizm Türü
Antalya	Kıyı
Rize	Yayla
Erzurum	Termal
Gaziantep	Kültür
Afyonkarahisar	Kış

Tabloda yapılan hatanın düzeltilmesi için hangi şehirlerin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) Antalya-Rize

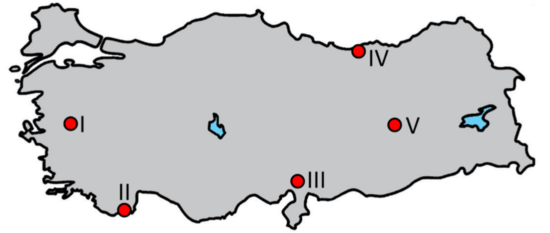
B) Rize-Erzurum

C) Erzurum-Gaziantep

D) Erzurum-Afyonkarahisar

E) Rize-Afyonkarahisar

11. Aşağıdaki haritada menşe adı tescilli coğrafi işaret almış bazı ürünlerin yetiştirildiği yerler gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerler ve ürün eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I-Akhisar uslu zeytini

B) II-Finike portakalı

C) III-Osmaniye yer fıstığı

D) IV-Giresun tombul fındığı

E) V-Çorum Oğuzlar cevizi

12. I. Çatalhöyük Neolitik Kenti
II. Pamukkale Travertenleri
III. Sümela Manastırı

Yukarıdaki turizm alanlarından hangilerinin gelişmesinde doğal özellikler daha fazla etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

1. Türkiye, sahip olduğu jeopolitik konum özellikleriyle bölgesinde önemli bir yere sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin bu öneminde daha az etkilidir?

A) Karadeniz Havzası, Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'nın oluşturduğu coğrafyanın merkezinde yer alması

B) Deniz ulaşımı açısından elverişli koşullar sunan İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahip olması

C) Bazı bölgelerinde ulaşım güzergâhlarının dar kıyı şeridine uygun olacak şekilde uzanması

D) BM, NATO, Karadeniz Ekonomik İş Birliği Örgütü gibi kuruluşlara üye olması

E) Yakın çevresinde zengin enerji kaynağı ve sanayi bölgelerinin bulunması

Çözüm:

Jeopolitik, devletlerin coğrafi özelliklerinin siyasetleri üzerine olan etkilerini inceler.

Türkiye'nin Karadeniz Havzası, Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'nın oluşturduğu coğrafyanın merkezinde yer alması, deniz ulaşımı açısından elverişli koşullar sunan İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahip olması, BM, NATO, Karadeniz Ekonomik İş Birliği Örgütü gibi kuruluşlara üye olması, yakın çevresinde zengin enerji kaynağı ve sanayi bölgelerinin bulunması jeopolitik önemini artıran özelliklerdir. A, B, D ve E seçeneklerinde bu özellikler yer almaktadır.

C seçeneğinde yer alan bazı bölgelerinde ulaşım güzergâhlarının dar kıyı şeridine uygun olacak şekilde uzanması ise dağların denize paralel uzanması ile ilgili olup Türkiye'nin jeopolitik öneminin artmasında daha az etkilidir. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

2. İpek ve Baharat Yolu ile Avrupa'ya gelen ürünlerin birçok kez el değiştirmesi ve güzergâh üzerindeki ülkelerin vergi talebine bağlı olarak fiyatlarının artması Avrupa'da bulunan devletleri zor duruma düşürmüştür.

Buna göre;

I. Kristof Kolomb'un, 1492 yılında Atlas Okyanusu'nu geçerek ulaştığı adaları Hint adaları olarak dünyaya duyurması,

II. Portekiz adına denize açılan Bartelmi Diyaz'ın 1487'de Afrika'nın en güneyinde bulunan Ümit Burnu'nu keşfetmesi,

III. Kavimler Göçü'yle Avrupa'nın siyasal yapısında önemli değişikliklerin yaşanması

olaylarından hangilerinin bu durumla ilgili olarak ortaya çıktığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Coğrafi Keşifler ile Batılı devletler, Doğu'daki ticaret merkezlerine deniz yoluyla ulaşabilecekleri yeni güzergâhlar bulmak istemişlerdir. I numaralı öncülde yer alan Kristof Kolomb'un, 1492 yılında Atlas Okyanusu'nu geçerek ulaştığı adaları Hint adaları olarak dünyaya duyurması ve II numaralı öncülde yer alan Portekiz adına denize açılan Bartelmi Diyaz'ın 1487'de Afrika'nın en güneyinde bulunan Ümit Burnu'nu keşfetmesi bu arayışın neticesi olarak gerçekleşen coğrafi keşifler olduğundan sorunun doğru cevabı I ve II, D seçeneğidir.

III numaralı öncülde yer alan Kavimler Göçü'yle Avrupa'nın siyasal yapısında önemli değişikliklerin yaşanması açıklanan bu durumla ilgili değildir.

Cevap: D

3. Orta Çağ boyunca ipek ve baharatların Avrupa'ya taşınmasında Hint Okyanusu ile Akdeniz limanları arasında en kısa yolun Mısır'dan geçmesi bölgeyi önemli bir merkez hâline getirmiştir..................... sonrasında konumsal değerini kaybeden Mısır'ın .... ile tekrar önemi artmıştır.

Boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki ifadelerden hangileri getirilmelidir?

A) Coğrafi Keşifler-Süveyş Kanalı

B) Sanayi Devrimi-I. Dünya Savaşı

C) Coğrafi Keşifler-II. Dünya Savaşı

D) Sanayi Devrimi-Süveyş Kanalı

E) I. Dünya Savaşı-II. Dünya Savaşı

Çözüm:

Yukarıdaki açıklamanın tamamlanmış hâli şu şekildedir.

Orta Çağ boyunca ipek ve baharatların Avrupa'ya taşınmasında Hint Okyanusu ile Akdeniz limanları arasında en kısa yolun Mısır'dan geçmesi bölgeyi önemli bir merkez hâline getirmiştir. Coğrafi Keşifler sonrasında konumsal değerini kaybeden Mısır'ın Süveyş Kanalı ile tekrar önemi artmıştır.

Bu durumda sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

4. Aşağıda bir ülkeyle ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- Ekonomisi küresel etkiye sahiptir.
- Enerji kaynakları bakımından zengindir.
- Kanada ve Meksika'ya sınırı bulunmaktadır.
- Sürekli göç alması sebebiyle nüfusu artmıştır.

Bu ülke aşağıdakilerden hangisidir?

A) ABD B) Rusya C) Brezilya
D) İspanya E) İngiltere

Çözüm:

Öncüllerde yer alan özellikler, seçeneklerdeki çoğu ülkeyi çağrıştırsa da sürekli göç alması, Kanada ve Meksika'ya sınırı bulunması, hem birden fazla küresel etkiye sahip şehirlere sahip olması hemde genel olarak küresel etkiye sahip ülke olmasından dolayı sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

5. İpek Yolu ve Baharat Yolu Avrupa Kıtası'nı ve Asya Kıtası'nı birbirine bağlamıştır. Bu yollardan birçok değerli madenin ve çeşitli ürünlerin ticareti yapılmıştır.

Bu ticaret yollarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hint Okyanusu'nda ve Akdeniz'de denizcilik faaliyetleri önem kazanmıştır.

B) Avrupa'da üretilmeyen çeşitli ürünler bu kıtaya ulaşmıştır.

C) Kâğıt, porselen, değerli taşlar gibi çeşitli ürünler Çin'e ulaşmıştır.

D) Anadolu Yarımadası'nda ticari faaliyetlerin gelişmesine katkı sağlamıştır.

E) Ticaret yollarının kontrolüyle ilgili olarak Akdeniz'de bazı adalar önem kazanmıştır.

Çözüm:

Tarihi İpek Yolu ve Baharat Yolu'nun gelişimi sonucunda, Hint Okyanusu'nda ve Akdeniz'de denizcilik önem kazanmıştır. Avrupa'da üretilmeyen çeşitli ürünler bu kıtaya ulaşmıştır. Uzak Doğu, Orta Asya, Anadolu Yarımadası ve Orta Doğu'da ticari faaliyetlerin gelişmesine katkı sağlamıştır. Ticari yolların kontrolüyle ilgili olarak Kıbrıs, Rodos, Malta gibi Akdeniz adaları önem kazanmıştır. A, B, D ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur.

C seçeneğinde yer alan, "kâğıt, porselen, değerli taşlar gibi çeşitli ürünler Çin'e ulaşmıştır." bilgisi doğru olmayıp bu ürünler Çin'den alınarak daha batıda yer alan ülkeler ve Avrupa ülkelerine taşınmıştır. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

6. Gelişmiş bir sanayiye sahip Japonya, enerji ve ham madde kaynakları yönünden fakir ülkeler arasında yer almaktadır.

Buna göre Japonya'yla ilgili olarak;

I. bazı kaynaklarda dışa bağımlı olduğu,

II. ihraç ürünlerinin önemli bir kısmının doğal kaynaklardan oluştuğu,

III. sanayi ürünlerindeki rekabet gücünün az olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Doğal kaynaklar bakımından zengin olmayan Japonya, ihtiyacı olan doğal kaynakları dışarıdan ithal eder. Gelişen sanayi ve yüksek teknoloji ile bu ürünleri işleyerek katma değeri yüksek ürünler üretir. Otomobil, makineler ve ekipmanlar, mekanik aletler, optik ve tıbbi cihazlar ihracatında önemli paya sahiptir. Bu durumda I. öncülde yer alan Japonya'nın bazı kaynaklarda dışa bağımlı olduğu doğrudur. II. öncülde yer alan ihraç ürünlerinin önemli bir kısmının doğal kaynaklar olduğu doğru değildir, ihraç ürünlerinin en önemli bölümü sanayi ürünleridir. III. öncülde yer alan sanayi ürünlerinde rekabet gücünün az olduğu bilgisi doğru değildir. 2022 yılında GSYİH açısından ABD ve Çin'den sonra dünyanın 3. sırasında yer alan Japonya sanayi ve teknoloji yönünden yüksek bir rekabet gücüne sahiptir. Yalnız I. öncüldeki yargıya ulaşılabildiğinden sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

7. Aşağıda K ve L ülkelerine ait bazı istatistikler verilmiştir.

	K ülkesi	L ülkesi
Nüfus	126.264.931	200.963.599
Yüz Ölçümü	377.899 km^2	923.768 km^2
Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (ABD Doları)	508 trilyon	448 milyar
İnsani Gelişme Endeksi	0,913	0,539
İnsani Gelişme Endeksi Sıralaması	19	161

Yalnızca tablodaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) L ülkesinin yüz ölçümü, K ülkesinin yüz ölçümünün iki katından daha fazladır.

B) L ülkesindeki aritmetik nüfus yoğunluğu K ülkesindekine göre daha azdır.

C) Gayrisafi yurt içi hasıla K ülkesinde daha yüksektir.

D) İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında L ülkesi daha alt sıralardadır.

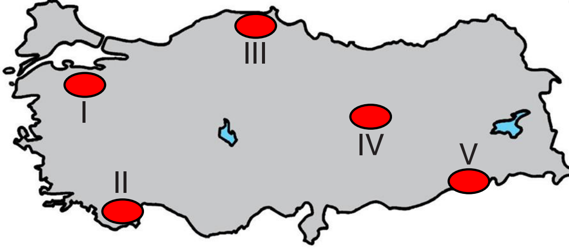
E) L ülkesinde gerçekleştirilen tarım faaliyetlerinden elde edilen verim, K ülkesinden yüksektir.

Çözüm:

Tablo incelendiğinde, L ülkesinin yüz ölçümünün, K ülkesinin yüz ölçümünün iki katından daha fazla olduğu, L ülkesindeki aritmetik nüfus yoğunluğunun K ülkesindekine göre daha az olduğu, gayrisafi yurt içi hasılanın K ülkesinde daha yüksek olduğu, İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında L ülkesinin daha alt sıralarda olduğu görülür. Bu durumda A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Tabloda ülkelerin tarım faaliyetlerinden elde edilen verimle ilgili bir bilgi yer almadığından E seçeneğindeki ifadeye ulaşılamaz. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

8. Jeopolitik konum üzerinde belirleyici olan unsurların bir kısmı ekonomik faaliyetlerle ilgilidir. Sanayileşmenin fazla olduğu bölgeler, bir ülkenin jeopolitik öneminin artmasında etkili olmaktadır.

Bu önemin artmasında haritada numaralandırılan alanlardan hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Haritada I numaralı alanda Güney Marmara'da Bursa çevresi bulunmakta olup başta otomotiv sanayi olmak üzere çok çeşitli sanayi kolları gelişmiştir. Endüstriyel üretim yönünden Türkiye'nin jeopolitik öneminin artmasına önemli katkı sağlayan bir bölge olduğundan sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

II numaralı alanda Teke Platosu, III numaralı alanda Küre Dağları, IV numaralı alanda Sivas çevresi, V numaralı alanda Mardin çevresi yer almakta olup bu alanların ülke ekonomisine sanayi yönünden katkısı fazla değildir.

Cevap: A

9. Genel ağın insan hayatına girmesiyle birçok sektörde zamandan, iş yükünden ve kullanılan materyallerden tasarruf edilmiştir. Genel ağın yardımıyla küreselleşme çok büyük boyutlara ulaşmış, bilgi ulaştırmak çok hızlı hâle gelmiştir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisi genel ağın insan hayatına sağladığı faydalardan biri değildir?

A) Psikolojik ve sosyolojik sorunlar ortadan kalkmıştır.

B) En uzak noktalardaki insanlarla kültürel aktarım yapma olanağı artmıştır.

C) Merak duygusu tetiklenerek turizm faaliyetlerinin gelişmesi sağlanmıştır.

D) Turizm faaliyeti öncesi ayrıntılı bilgi edinme olanağı sağlanmıştır.

E) Alışveriş, eğitim, sağlık gibi alanlarda kolaylıklar oluşmuştur.

Çözüm:

Genel ağ kullanımı, psikolojik ve sosyolojik sorunları ortadan kaldırmaz. Bu nedenle sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

B, C, D, E seçeneklerindeki; en uzak noktalardaki insanlarla kültürel aktarım yapma olanağının artması, merak duygusunun tetiklenerek turizm faaliyetlerinin gelişmesinin sağlanması, turizm faaliyeti öncesi ayrıntılı bilgi edinme olanağının sağlanması , alışveriş, eğitim, sağlık gibi alanlarda kolaylıklar oluşturması, ifadeleri genel ağın insan hayatına sağladığı faydaları belirtmektedir.

Cevap: A

1. Bir alanda bulunan doğal kaynakların stratejik hâle gelmesi, o alanın jeopolitik önemini artırmaktadır.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinin jeopolitik öneminin artmasında bu durumun etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Coğrafi keşifler sonucunda dünya genelinde, ekonomik ve siyasal alanda birçok gelişme yaşanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu gelişmelerden biri <u>değildir</u>?

A) Sömürgecilik faaliyetleri başlamıştır.

B) Atlas Okyanusu'nun önemi artmıştır.

C) Avrupa'da Kavimler Göçü başlamıştır.

D) Akdeniz'de ticaret faaliyetleri azalmıştır.

E) İpek ve Baharat yolları önemini yitirmiştir.

3. ABD, Kuzey Amerika Kıtası'nın orta kesiminde bulunan ve Atlas Okyanusu, Büyük Okyanus ve Meksika Körfezi'ne kıyısı olan bir ülkedir. Kuzeyde Kanada, güneyde Meksika ile komşudur.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkenin jeopolitik özellikleri ile ilgili doğru bir bilgi <u>değildir</u>?

A) Hava yolu taşımacılığı gelişmiştir.

B) Hem üretim hem de pazar alanıdır.

C) Verimli tarım alanları bulunmaktadır.

D) Gelişmiş bir sanayi alt yapısı vardır.

E) Enerji kaynakları bakımından fakirdir.

4. Kıbrıs, Anadolu'nun güneyinde bulunan Akdeniz'in Sicilya ve Sardinya adalarından sonraki üçüncü büyük adasıdır. Coğrafi konumundan dolayı tarih boyunca siyasi önem arz eden Kıbrıs; Anadolu, Mezopotamya ve Ege uygarlıklarının ticaret sahası içinde yer almıştır.

Buna göre Kıbrıs Adası'yla ilgili,

I. Stratejik bir öneme sahiptir.

II. Önemli bir sanayi üretim alanıdır.

III. Ekonomisi enerji kaynaklarının ihracatına dayanmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Jeopolitik, bir ülkenin sahip olduğu fiziki ve beşerî unsurlar ile dünya üzerindeki konumunun dış siyasetine etkisidir. Bu unsurların bir kısmı zamanla değişebilmekteyken bir kısmı değişmez niteliktedir.

Buna göre;

I. coğrafi konum,

II. askerî özellikler,

III. jeomorfolojik özellikler

unsurlarından hangilerinin değişmeyen nitelikte olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

6. İstanbul ve Çanakkale boğazları deniz ulaşımında olduğu gibi günümüzde üzerine inşa edilen köprüler ve altlarına yapılan geçitler sayesinde Avrupa ve Asya arasındaki transit yol ticaretinde de önem arz etmektedir. Dolayısıyla boğazlar üzerinde bulunan köprüler Türkiye'nin jeopolitik önemini artırmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu boğazlarda yer alan köprülerden biri <u>değildir</u>?

A) Osmangazi Köprüsü

B) 1915 Çanakkale Köprüsü

C) Yavuz Sultan Selim Köprüsü

D) 15 Temmuz Şehitler Köprüsü

E) Fatih Sultan Mehmet Köprüsü

7. Dünyada gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve sosyokültürel yönden birtakım farklılıkları vardır.

Buna göre;

I. istihdam oranı,
II. nitelikli iş gücü,
III. nüfus artış hızı,
IV. ölüm oranları

özelliklerinden hangileri gelişmiş ülkelerde fazla değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Sömürgecilik, bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesi olarak tanımlanmaktadır.

Buna göre aşağıdaki gelişmelerden hangisi sonucunda bu faaliyetlerin arttığı söylenebilir?

A) Kavimler Göçü
B) Coğrafi keşifler
C) II. Dünya Savaşı
D) Tarımın başlangıcı
E) Yerleşik hayata geçiş

9. Doğu ve Batı arasında ticari ve kültürel bağ kuran İpek Yolu geçtiği güzergâhlarda pek çok medeniyetin gelişimine katkı sağlamıştır.

Günümüzdeki ülkelerden hangisinde bu medeniyetlere ait izlerle karşılaşmak daha zordur?

A) Mısır B) Türkiye C) Fas
D) Özbekistan E) İran

10. Türkiye'nin jeopolitik önemini artıran başlıca özelliklerden biri de çeşitli uluslararası kuruluşlara üye olmasıdır.

Buna göre aşağıdaki örgütlerden hangisi Türkiye'nin bu önemi üzerinde etkili değildir?

A) Birleşmiş Milletler (BM)
B) İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)
C) Güney Ortak Pazarı (MERCOSUR)
D) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ)
E) Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı (NATO)

11. Ülkelerin gelişmişlik seviyesinde etkili olan faktörlerden bir kısmı beşerî özelliklerle ilgilidir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu faktörlerle ilgili olduğu söylenebilir?

A) Elverişli iklim şartları
B) Zengin su kaynakları
C) Toplam kıyı uzunluğu
D) Doğal kaynak kullanımı
E) Yer şekillerinin dağlık olması

1. Tarih boyunca kıtaların, okyanusların ve denizlerin jeopolitik değeri coğrafi gelişmelere bağlı olarak değişiklik göstermiştir.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin bu değişikliğin yaşanmasında daha az etkili olması beklenir?

A) Küresel ısınmanın artması

B) Sanayi Devrimi'nin yapılması

C) Ulaşım türlerinin çeşitlenmesi

D) Coğrafi keşiflerin gerçekleşmesi

E) Yeraltı zenginliklerinin bulunması

2. Stratejik doğal kaynaklara sahip olunması ve önemli ulaşım güzergâhları üzerinde yer alınması ülkelerin jeopolitik önemini artırmaktadır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu önemin daha az olması beklenir?

A) Mısır

B) Türkiye

C) Etiyopya

D) Venezuela

E) Suudi Arabistan

3. Türk kültürü bulunduğu Orta Asya'dan göç eden topluluklarla ve kurulan yeni devletlerle farklı coğrafyalara taşınmıştır. Günümüzde bu coğrafyalarda Türk kültürüyle ilgili izleri görebilmek mümkündür.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu izlerin daha yaygın olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Teknolojik gelişmenin bir sonucu olan küreselleşmenin en önemli ekonomik getirilerinden biri e-ticarettir. E-ticaret sayesinde üretilen herhangi bir ürünün dünyanın farklı bölgelerindeki tüketim merkezlerine ulaşması sağlanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ticaret yönteminin sağladığı faydalardan biri değildir?

A) Düşük bütçelerle ticaret yapılabilir.

B) Üreticiler arasındaki ticari rekabeti azaltır.

C) Küçük üreticiler, tüketiciye ulaşma imkânı bulur.

D) Kısa sürede yüksek satış miktarları yakalanabilir.

E) Zaman sınırlaması olmadan pazarlama yapılabilir.

5. Üretimden pazarlamaya, yönetim ve organizasyondan dış ilişkilere kadar her alanda mevcut olan işleyişin üzerine yeni yaklaşımların kazandırılmasıyla değişimin yaşanmasıdır.

Tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitim

B) Teknoloji

C) Araştırma

D) İnovasyon

E) Geliştirme

6. 2022 Küresel İnovasyon Endeksi Raporu, Birleşmiş Milletler'in bir kuruluşu olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) tarafından yayımlanmaktadır. Bu endeksin hesaplanmasında iş ve pazar gelişmişliği, altyapı, sermaye ve araştırma, kurumlar, yaratıcı çıktılar, bilgi ve teknoloji çıktıları olmak üzere çeşitli kategorilerle ilgili göstergeler dikkate alınmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinin bu raporda daha üst sırada yer alması beklenir?

A) İsviçre

B) İspanya

C) Hindistan

D) Yunanistan

E) Bulgaristan

7. Eski Dünya Karaları kavramı, coğrafi keşiflerden önce dünyanın bilinen kısmını ifade etmek için kullanılmaktadır.

Buna göre bu karalar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Afrika, Asya, Avrupa

B) Avrupa, Amerika, Asya

C) Amerika, Avustralya, Afrika

D) Avustralya, Antarktika, Avrupa

E) Antarktika, Amerika, Asya

8. Gemilerin seyir rotaları belirlenirken uzun güzergâhlar kısaltılarak daha düşük maliyetli deniz ulaşımı imkânı sağlayan kanallar tercih edilmektedir. Bu da kanala sahip olan ülkenin jeopolitik önemini artırmaktadır.

Buna göre haritada numaralandırılan yerlerden hangilerinde bu su yollarından biri bulunmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Dünyadaki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve sosyokültürel yönden birtakım farklılıkları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu farklardan biri <u>değildir</u>?

A) Nüfus artış hızı

B) Okuryazarlık oranı

C) Kentsel nüfus oranı

D) Gelir dağılımı dengesi

E) Aritmetik nüfus yoğunluğu

10. Teknolojik gelişmelerin kültürel ve ekonomik etkileri bulunmaktadır. Bu etkilerden bazıları olumsuz sonuçlara neden olurken bazıları ise olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

Buna göre;

I. istihdam oranlarının azalması,

II. yeni mesleklerin ortaya çıkması,

III. kültürler arası etkileşimin artması

durumlarından hangileri bu gelişmelerin olumlu sonuçları arasında yer almaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. Aşağıda gelişmekte olan bir ülkeye ait bazı özellikler verilmiştir.

- Ham madde ihracatı fazladır.
- Okuma-yazma oranları düşüktür.
- Ekstansif tarım yöntemleri kullanılır.
- Nüfusun büyük çoğunluğu kırsal alanlarda yaşar.

Buna göre;

I. iklim,

II. ekonomik,

III. demografik

özelliklerden hangileriyle ilgili bilgiye yer <u>verilmemiştir</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

1. Coğrafi keşifler, Batı Avrupalı denizcilerin, özellikle deniz üzerinden ülkelerine ulaşan baharat ve altın gibi değerli madenlere ulaşabilecekleri yeni yollar bulmak umuduyla başlamıştır. Bu yolculuklar sırasında yeni yerler keşfedilmiştir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangileri bu yolculuklar sırasında keşfedilmiştir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

2. 1880 yılında yapımına başlanan ve 1914 yılında tamamlanan Panama Kanalı, Orta Amerika'nın dar bir kesiminde Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanusu deniz ulaşımı açısından birbirine bağlar. Kanal açılmadan önce gemiler Güney Amerika Kıtası'nı dolaşmak durumundaydı.

Bu kanalın açılması ile jeopolitik önemi azalan su yolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ümit Burnu
B) Süveyş Kanalı
C) Macellan Boğazı
D) Çanakkale Boğazı
E) Cebelitarık Boğazı

3. Jeopolitik, bir ülkenin sahip olduğu fiziki ve beşerî unsurlar ile dünya üzerindeki konumunun dış siyasetine etkisidir.

Buna göre bir ülkeyle ilgili;

I. nüfus,
II. sosyal değerler,
III. yeraltı kaynağı

özelliklerinden hangileri jeopolitik üzerinde etkili olan fiziki unsurlardandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. Mısır'ın Akdeniz kıyılarında bu akarsuyun denize döküldüğü yerde oluşturduğu verimli delta ovası ülkenin en önemli tarım alanıdır. Akarsuyun deltası dışında kalan bölümleri ise çöller ve kayalıklardan oluşan arazilerle kaplıdır.

Bu delta ovasını oluşturan akarsu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nil Nehri B) Sarı Irmak C) Ganj Nehri
D) Kongo Nehri E) Yenisey Nehri

5. Beşerî faaliyetlerle ilgili olarak insanın çevresini değiştirmek, doğayı daha etkili kullanmak ve ihtiyaçlarını karşılamak için yararlandığı tekniklerin bütünüdür.

Tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitim B) Teknoloji C) Araştırma
D) Geliştirme E) İnovasyon

6. İstanbul ve Çanakkale Boğazları, Türkiye'nin jeopolitiği açısından büyük bir öneme sahiptir.

Boğazlarla ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi bu önemin oluşmasında <u>daha az</u> etkilidir?

A) Karadeniz ve Akdeniz arasında deniz ulaşımının sağlanması
B) Asya ve Avrupa kıtaları arasında bağlantıyı sağlamaları
C) Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin açık denizlere tek çıkış güzergâhı üzerinde yer almaları
D) Türkiye'nin transit taşımacılığının gelişmesine katkı sağlamaları
E) Bağlantısını sağladığı Karadeniz'deki ülkeler arasında güçlü ticari ilişkilerin olması

7. Birleşmiş Milletlerin (BM) yayımlandığı İnsani Gelişme Endeksi Raporu'nda gelir düzeyinin yanında sağlık ve bilgi de temel kıstas olarak görülür. Bu üç kıstasın bir ülkede yeterli derecede bulunması gelişmişliğin tespiti açısından önemli bir göstergedir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinin bu endekste <u>daha düşük</u> değeri olduğu söylenebilir?

A) İzlanda B) İsviçre C) Kanada
D) Güney Kore E) Hindistan

8. Ekonomik ve sosyal hareketlerin belirlediği yaş aralıklarına kuşak denir. 1965 doğumlular ve sonrasını kapsayan yaş aralıkları X, Y ve Z kuşakları olarak sınıflandırılmıştır.

Buna göre Y kuşağı hangi yıl aralığında doğan bireyleri kapsamaktadır?

A) 1966-1985
B) 1971-1990
C) 1976-1995
D) 1981-2000
E) 1986-2015

9. Aşağıdakilerden hangisi gelişmişlik seviyesinin belirlenmesinde etkili olan faktörlerden biri <u>değildir</u>?

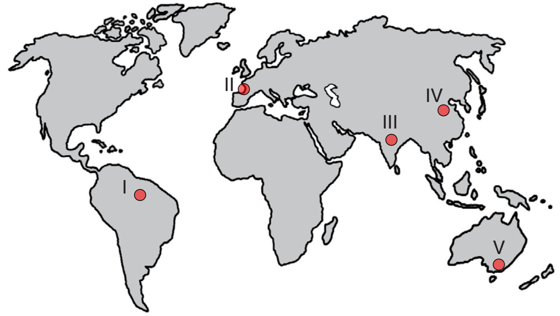
A) Eğitim seviyesi
B) Yeterli beslenme
C) Ülkenin yüz ölçümü
D) Teknoloji kullanımı
E) Okur yazarlık oranı

10. Genel ağın yardımıyla küreselleşme çok büyük boyutlara ulaşmış, uzaklar yakın olmuştur. Öyle ki dünyanın en uzak noktalarında yaşayan milyarlarca insanın iletişim kurup kültürel aktarım yapması sağlanmıştır.

Aşağıdaki faktörlerden hangisinin bu sürecin yaşanmasında <u>daha az</u> etkili olması beklenir?

A) Şehirlerde nüfusun yoğun olması
B) Kişisel bilgisayar sayısının artması
C) Genel ağ kullanım oranının artması
D) Yeni mobil yazılımların geliştirilmesi
E) Bilgisayarların daha ucuza üretilmesi

11. Gelişmiş ülkeler; düzenli dağılımı olan yüksek millî gelir, düşük ölüm oranları ve yüksek teknolojik imkânlar gibi özelliklerle diğer ülkelerden ayrılırlar.

Bu özellikler haritada numaralandırılan yerlerde bulunan ülkelerden hangileriyle <u>daha fazla</u> ilişkilendirilebilir?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

12. Aşağıdakilerden hangisi gelişmişlik seviyesinin belirlenmesinde dikkate alınan özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Şehirleşme oranı
B) Enerji kullanım oranı
C) Ortalama yaşam süresi
D) Ortanca yaşın düşük olması
E) Sağlık hizmetlerinin yeterliliği

1. Yeni kıta ve yeni yolların bulunmasını sağlayan coğrafi keşifler özellikle denizcilik alanında gelişmiş toplumlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu keşiflere öncülük eden topluluklar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkler ve Mısırlılar

B) Bulgarlar ve Türkler

C) İranlılar ve İspanyollar

D) Yunanlılar ve Portekizliler

E) İspanyollar ve Portekizliler

2. Orta Çağ'da Avrupalı denizciler doğunun baharat ve madenlerine ulaşabilecekleri yeni yollar bulmak için denize açılmışlardır.

Bu amaçlarla ilk keşfedilen yerler, numaralandırılan alanlardan hangilerinde yer almaktadır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

3. I. Endüstrinin gelişmiş olması

II. Ulaşım olanaklarının gelişmesi

III. Nüfus yoğunluğunun fazla olması

Yukarıdaki özelliklerden hangileri ülkelerin gelişmişliği hakkında <u>daha fazla</u> bilgi verir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

4. Portekiz ve İspanya öncülüğünde başlayan Coğrafi keşifler ile yeni yerler keşfedilmiş ancak bu bölgeler üzerinde hâkimiyet kurma isteği ülkeler arasında çeşitli anlaşmazlıkların yaşanmasına neden olmuştur. Bu sorunların çözümü için İspanya ve Portekiz arasında yapılan anlaşmayla yeni keşfedilen Atlas Okyanusu'nun doğusundaki yerlerin Portekizlilere, batısındaki yerlerin ise İspanyollara ait olacağı kararlaştırılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Keşiflere sadece İspanyollar ve Portekizliler katılmıştır.

B) Ülkeler arasında çıkan bu anlaşmazlıklar savaşa neden olmuştur.

C) Yapılan anlaşma diğer batılı ülkeler tarafından da kabul görmüştür.

D) Keşfedilen bölgelerde hâkimiyet kurma isteği anlaşmazlıklara neden olmuştur.

E) Anlaşmayla birlikte Afrika toplulukları bazı haklar elde etmiştir.

5. Kolomb'un, 1492 yılında Atlas Okyanusu'nu geçerek ulaştığı adaları Hint adaları olarak dünyaya duyurması coğrafi keşiflerin başlangıcı kabul edilir. Daha sonra coğrafi keşiflere katılan ulus sayısı artmış ve birçok Avrupa ülkesi yeni topraklar keşfetmiştir.

Aşağıdaki devletlerden hangisi bu faaliyetlere diğerlerine göre <u>daha geç</u> başlamıştır?

A) Fransa B) İspanya C) Portekiz D) Hollanda E) İngiltere

6. Akdeniz ile Kızıldeniz'i birbirine bağlayan ve kontrolü Mısır'a ait olan Süveyş Kanalı jeopolitik, stratejik ve uluslararası deniz ulaşımı açısından birçok avantaj sağladığından önemini her dönem korumuştur.

Aşağıdakilerden hangisinin bu su yolunun önemi üzerinde <u>daha az</u> etkili olduğu söylenebilir?

A) Akdeniz'i Kızıldeniz üzerinden Hint Okyanusu'na bağlaması

B) Akdeniz'e kıyısı olan ülkeler arasında güçlü ticari ilişkilerin bulunması

C) Avrupa ülkelerinin Hint Okyanusu'na ulaşımını kolaylaştırması ve hızlandırması

D) Orta Doğu petrolünün tüketim merkezlerine taşınırken bu kanalın kullanılması

E) Afrika'nın madenlerinin ve tarım ürünlerinin taşınmasında kullanılması

7. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik konumuna etki eden beşerî unsurlardan biri değildir?

A) Orta kuşakta yer alması

B) Askerî alanda gücünün artması

C) Gelişen bir ekonomisinin olması

D) Ulaşım faaliyetlerinin gelişmiş olması

E) Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olması

8. Günümüzde Türk kültürüne ait ögeler geniş alanlarda gözlemlenebilmektedir.

Haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu ögelerin daha fazla olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9. Jeopolitikte etkili olan unsurlar; değişmeyen unsurlar, değişen unsurlar ve zaman olmak üzere üç grupta incelenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre farklı bir grupta yer alır?

A) Askerî değerler

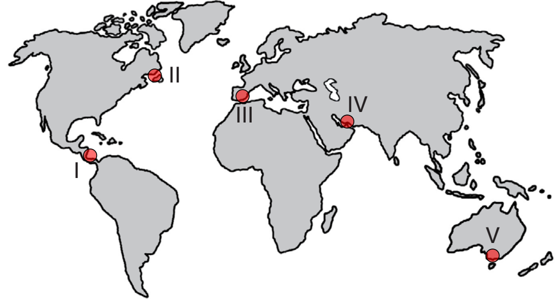
B) Politik değerler

C) Coğrafi bütünlük

D) Ekonomik değerler

E) Bilimsel ve teknolojik değerler

10. Orta Doğu petrolünün Avrupa'ya taşınmasında bazı su yollarının jeopolitik önemi fazladır.

Haritada numaralandırılarak gösterilen su yollarından hangilerinin bu durumla ilgili olarak jeopolitik önemi daha fazladır?

A) I ve II
B) II ve IV
C) II ve V
D) III ve IV
E) III ve V

11. Türk kültürü Orta Asya'da ortaya çıkmış ve bu bölgenin doğal şartlarına bağlı olarak şekillenmiştir. Bu nedenle Türk kültürünün kültür ocağı Orta Asya'dır.

Sahip olduğu aşağıda özelliklerden hangisi Anadolu'nun bu bölge ile kültürel bağları olduğuna kanıt olarak gösterilemez?

A) Anadolu'da bağlama çalınması

B) Benzer yemek çeşitlerinin görülmesi

C) Örf ve adetlerin birbirine benzemesi

D) Halı ve kilim dokumacılığının devam etmesi

E) Farklı topluluklara ait tarihi eserlerin bulunması

12. Panama Kanalı'na alternatif olarak Çinli bir inşaat firması tarafından yapımı planlanan Nikaragua Kanal Projesi ile Büyük Okyanus ile Atlas Okyanusu'nu birleştirecek bir su yolunun yapımı amaçlanmaktadır.

Bu projeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Çin'in Güney Amerika ile ticaretini kolaylaştıracak stratejik bir projedir.

B) İki okyanus arasındaki geçiş süresi Panama Kanalı'na göre daha kısa olacaktır.

C) Bu kanalın açılmasıyla Panama Kanalı geçiş ücretleri azalacaktır.

D) Kanalın açılmasıyla Panama Kanalı'nın jeopolitik önemi daha da artacaktır.

E) Macellan Boğazı'nın öneminin tekrar artmasını sağlayacaktır.

1. Zengin doğal kaynaklara sahip olan ülkelerden bir kısmı doğal kaynaklarını sanayide kullanırken, diğerleri bunları ihraç etmektedir.

Ülkelere ait aşağıdaki özelliklerden hangisi doğal kaynakların kullanımındaki bu farklılığa neden olmuştur?

A) Yer şekilleri

B) İklim özellikleri

C) Jeolojik yapı

D) Sanayileşme

E) Coğrafi konum

Çözüm:

Ekonomik yönden gelişmiş ve yeterli sermayeye sahip ülkeler doğal kaynaklarını sanayi tesislerinde işleyerek mamul maddeye dönüştürürler. Daha sonra bu işlenmiş ürünleri ihraç ederek yüksek gelir elde ederler.

Az gelişmiş ülkeler ise sanayi ve teknolojiye yatırım yapacak gerekli sermayeye sahip olmadıklarından genellikle doğal kaynaklarını işlemeden ham madde şeklinde ihraç ederler ve karşılığında çok daha az gelir elde ederler. Doğal kaynakların kullanımındaki bu farklılığın nedeni sanayileşme olduğundan, sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

2. **Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı'nın (TANAP) tamamlanması sonucunda;**

I. Hazar Havzası'ndaki doğal gazın Avrupa'ya taşınmasının kolaylaşması,

II. Avrupa Birliği'nin Rus gazına olan bağımlılığının azalması,

III. Doğal gazın Avrupa'ya taşınma maliyetinin artması

durumlarından hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

Çözüm:

3.500 km uzunluğundaki TANAP, Türkiye'nin Gürcistan sınırından başlayarak Yunanistan sınırına kadar uzanır. Bu boru hattı ile Azerbaycan'ın Şahdeniz sahasından çıkarılacak doğal gaz taşınacaktır. Böylece Azerbaycan doğal gazı Türkiye ve Avrupa'ya ulaşacaktır.

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı'nın (TANAP) tamamlanması sonucunda; Hazar Havzası'ndaki doğal gaz Avrupa'ya kolaylıkla taşınacak ve Avrupa Birliği ülkelerinin Rus gazına olan bağımlılığı azalacaktır.

Bu projenin tamamlanmasıyla doğal gazın Avrupa'ya taşınma maliyetinin artması beklenmez. Bu durumda sorunun doğru cevabı I ve II, D seçeneğidir.

Cevap: D

3. Aşağıdaki dünya haritasında bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangisi günümüzde sıcak çatışmaların yaşandığı bölgelerden biri <u>değildir</u>?

A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Çözüm:

I numaralı yerde, dünyanın petrol rezervlerince en zengin ülkelerinden biri olan Venezuela'da petrole bağımlı olarak işleyen ekonomi ile ilgili sorunlar ve çatışmalar yaşanmaktadır.

II numaralı yerde, Fransa ve Belçika yer almaktadır. Bu ülkeler günümüzdeki çatışma bölgelerinden değildir.

III numaralı yerde Ukrayna ile Rusya arasında savaş olduğundan günümüzdeki çatışma bölgelerinden biridir.

IV numaralı yerde, bulunan Yemen'deki çatışmaların en önemli sebepleri arasında Aden Körfezi'nin kontrolünün ülkeler arasında sorun teşkil etmesi vardır. Suudi Arabistan, BAE, Bahreyn, Kuveyt ve İran'ın çatışmalara müdahil olmasıyla uluslararası bir sorun hâline gelmiştir.

V numaralı yerde bulunan Uygur Türklerinin anavatanı olan Doğu Türkistan, 1949'da Çin'de kurulan hükûmetin kontrolü altına girmiştir. Çin, bölgeye Han Çinlilerini sistematik olarak yerleştirip Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerini asimile etmek istediğinden, bölge bir çatışma alanı hâline gelmiştir.

Bu durumda sorunun doğru cevabı II numaralı yer, B seçeneğidir.

Cevap: B

4. Birden fazla ülkenin sınırlarından geçen akarsular bazen devletler arasında anlaşmazlığa neden olmaktadır.

Buna duruma;

I. Kızılırmak,
II. Colorado,
III. Volga,
IV. Nil

akarsularından hangilerinin yol açtığı söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

II numaralı öncülde yer alan, ABD ve Meksika sınırları içerisindeki Colorado Nehri'nin paylaşımında bu ülkeler arasında sorunlar yaşanmıştır.

IV numaralı öncülde yer alan, dünyanın en uzun akarsuyu özelliğine sahip Nil Nehri sularının paylaşımında, havzada yer alan ülkeler arasında sorun yaşanmaktadır. Nil Nehri büyük bir havzaya sahip olup, Mısır, Sudan, Etiyopya, Uganda, Kenya, Tanzanya, Zaire, Ruanda ve Burundi bu havzada yer alan ülkelerdir.

Sorunun doğru cevabı II ve IV, D seçeneğidir.

Türkiye'de bulunan Kızılırmak ve Rusya'da bulunan Volga nehirlerinde sınır aşan sular sorunu bulunmamaktadır.

Cevap: D

5. Sahip oldukları doğal kaynakları sermaye ve teknolojik imkânlarla kullanılabilir hâle getiren ülkelerin ekonomik seviyesi yüksektir.

Bu durumun aşağıdaki ülkelerin hangisinde daha fazla görüldüğü söylenebilir?

A) Mısır B) Nijerya C) Kanada
D) Endonezya E) Hırvatistan

Çözüm:

C seçeneğinde yer alan Kanada gelişmiş ülke olduğundan sermaye ve teknoloji potansiyeli diğer ülkelerden fazladır. Sahip olduğu doğal kaynakları fabrikalarda işleyerek elde ettiği mamul ürünleri ihraç eder ve ekonomik seviyesi yükselir. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

6. Mavi Akım Projesi kapsamında yapımına başlanan boru hattı 2002 yılında tamamlanmıştır. 1.252 km uzunluğundaki bu boru hattının 376 km'si deniz altından geçmektedir.

Bu enerji nakil hattı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı
B) Bakü-Tiflis-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı
C) İran-Türkiye-Almanya Doğal Gaz Boru Hattı
D) Rusya-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı
E) Irak-Türkiye Petrol Boru Hattı

Çözüm:

Mavi Akım Doğal gaz Boru Hattı, 15 Aralık 1997 tarihinde BOTAŞ ve Gazexport arasında imzalanan 25 yıllık Doğalgaz Alım-Satım Anlaşması kapsamında, doğal gaz Rusya Federasyonu'ndan Karadeniz geçişli bir hat ile Türkiye'ye ulaşacaktır. Anlaşmaya göre, yıllık 16 milyar m^3 doğal gaz Türkiye'ye arz edilmektedir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

7. Gelişmiş ülkelerden bazıları doğal kaynak ihtiyacının çoğunu ithal ederek karşılamaktadır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu durum daha fazla görülür?

A) Güney Kore B) ABD C) Kanada
D) Rusya E) Norveç

Çözüm:

Güney Kore ve Japonya gibi doğal kaynakları az olan fakat sanayisi gelişmiş ülkeler, ihtiyaçları olan kaynakları diğer ülkelerden temin ederek yüksek teknoloji ile işlemek suretiyle ekonomik kazanç sağlarlar. Sorunun doğru cevabı Güney Kore, A seçeneğidir. ABD, Kanada, Rusya ve Norveç ise doğal kaynaklar bakımından zengin olan gelişmiş ülkelerdir.

Cevap: A

8. Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP), Azerbaycan doğal gazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaştırılmasını amaçlamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu projenin doğrudan ilgilendirdiği ülkeler arasında yer almaz?

A) Türkiye B) Yunanistan C) Rusya
D) Arnavutluk E) Gürcistan

Çözüm:

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Azerbaycan, Gürcistan, Türkiye, Yunanistan, Arnavutluk ve Adriyatik Denizi üzerinden İtalya'ya kadar ulaşmaktadır. Bu projede Rusya yer almadığından sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

9. Dünya ekonomisinde önemli bir yeri olan petrol ve doğal gaz rezervleri belirli bölgelerde toplanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgelere örnek olarak gösterilemez?

A) Orta Doğu B) Orta Asya C) Balkanlar
D) Kafkasya E) Güney Amerika

Çözüm:

Dünyada petrol ve doğal gaz rezervlerinin fazla olduğu bölgeler Orta Doğu, Orta Asya, Kafkasya ve Güney Amerika'dır. Balkanlar'da petrol ve doğal gazın rezervi fazla olmadığından sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

10. Türkiye zengin petrol ve doğal gaz yataklarına sahip ülkelere yakın olması nedeniyle çok sayıda projeye ortak olmuştur. Tamamlanan projeler Türkiye'nin sınırları içerisinden çok sayıda boru hattı geçmesini sağlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu boru hatları ya da projelerden biri değildir?

A) Soyuz B) TANAP C) Mavi Akım
D) Batı Hattı E) Bakü-Tiflis-Ceyhan

Çözüm:

Türkiye'de yer alan petrol ve doğal gaz boru hatları ve projeleri arasında TANAP, Mavi Akım, Batı Hattı (Rusya-Türkiye Doğal gaz Boru Hattı) ve Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hatları vardır.

A seçeneğinde yer alan, Soyuz boru hattı ise Rusya'nın Kazakistan ve Türkmenistan'dan aldığı doğal gazı Avrupa'ya taşıdığı boru hattıdır. Türkiye'den geçmemektedir. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

11. Nil Nehri havzasında yer alan ülkeler arasında suların paylaşımından kaynaklanan gerginlikler meydana gelmektedir.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinde bu durumdan kaynaklı çatışmaların olması beklenmez?

A) Uganda B) Sudan C) Cezayir
D) Mısır E) Kenya

Çözüm:

Uganda, Mısır, Sudan ve Kenya, Nil Nehri havzasında yer alan ülkeler olduğundan, Nil Nehri'nin sularından faydalanma konusunda aralarında problemler yaşanabilir. Cezayir ise Nil Nehri havzasında yer alan bir ülke değildir. Bu durumdan kaynaklanan çatışma veya problem Cezayir'de yaşanmaz. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

12. Aşağıdaki tabloda üç farklı ülkenin doğal kaynak ve sanayisinin gelişim özellikleri verilmiştir.

K Ülkesi	L Ülkesi	M Ülkesi
Doğal kaynaklar açısından zengindir.	Doğal kaynaklar açısından fakirdir.	Doğal kaynaklar açısından zengindir.
Sanayisi gelişmemiştir.	Sanayisi gelişmiştir.	Sanayisi gelişmiştir.

Tabloda verilen özellikler aşağıdaki ülkelerden hangilerine aittir?

	K	L	M
A)	Japonya	ABD	Venezuela
B)	Venezuela	Japonya	ABD
C)	Japonya	Venezuela	ABD
D)	Venezuela	ABD	Japonya
E)	ABD	Japonya	Venezuela

Çözüm:

Tabloda verilen özellikler ve seçeneklerdeki ülkeler değerlendirildiği zaman doğal kaynaklar açısından zengin fakat sanayisi gelişmemiş olan ülke Venezuela, doğal kaynaklar açısından fakir ve sanayisi gelişmiş olan ülke Japonya, doğal kaynaklar açısından zengin ve sanayisi gelişmiş olan ülke ise ABD olduğundan, sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

13. Haritada bazı su yolları numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralandırılarak gösterilen enerji taşımacılığında elverişli su yolları ile bunların kontrolüne sahip olan ülke eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I-Panama

B) II-Fransa

C) III-Almanya

D) IV-Yemen, Cibuti

E) V-Endonezya, Malezya, Singapur

Çözüm:

I numaralı yerde bulunan Panama Kanalı Panama Devleti'nin kontrolündedir.

II numaralı yerde bulunan Cebelitarık Boğazı İspanya, Fas ve İngiltere'nin kontrolündedir.

III numaralı yerde bulunan Kiel Kanalı Almanya'nın kontrolündedir.

IV numaralı yerde bulunan Babülmendep Boğazı Yemen ve Cibuti'nin kontrolündedir.

V numaralı yerde bulunan Malakka Boğazı Endonezya, Malezya ve Singapur'un kontrolündedir.

B seçeğinde bulunan II-Fransa eşleştirmesi yanlıştır. Bu durumda sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

14. Yeraltı zenginliklerinin fazla, ancak sermaye ve teknolojinin yetersiz olduğu ülkelerde sanayi gelişmemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bir ülkenin bu durumda olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yüz ölçümünün geniş olması

B) Tarımsal üretime önem vermesi

C) İklim çeşitliliğinin fazla olması

D) Üretim maliyetlerinin yüksek olması

E) Ham madde kaynaklarını ihraç etmesi

Çözüm:

Yeraltı kaynakları bakımından zengin olan ülkeler sermaye ve teknoloji yetersizliği yüzünden bu kaynakları işlemeden ham madde şeklinde ihraç ederler. Böylece ihracat gelirleri, katma değeri olan sanayi ürünleri ihraç eden gelişmiş ülkelere göre çok düşük olur. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

15. Hazar Havzası'ndaki doğal gazın boru hatlarıyla batıya doğru taşınması, bazı ülkelere stratejik yönden önem kazandırmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumdan dolayı önem kazanan ülkelerden biri değildir?

A) Türkiye B) Ukrayna C) Gürcistan D) Moğolistan E) Azerbaycan

Çözüm:

Hazar Havzası'ndaki doğal gazın boru hatlarıyla batıya doğru taşınması, bu havzada olan Azerbaycan veya batısında yer alan Türkiye, Ukrayna, Gürcistan gibi ülkelerin stratejik yönden önem kazanmasına neden olur. Çünkü enerji nakil hatları üzerinde yer alan bu ülkelerin jeopolitik önemleri ve ekonomik gelirleri artar.

Moğolistan ise Hazar Havzası'nın doğusunda yer aldığından batıya yönelen doğal gaz boru hatlarının güzergâhında değildir. Bu duruma bağlı olarak önemi artmaz. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

1. **Ekonomiyi etkileyen;**

I. enerji,
II. pazar,
III. ham madde,
IV. iş gücü

gibi unsurlardan hangileri doğal kaynaklardan karşılanır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

2. Bazı ülkeler için petrol ve doğal gaz gelirleri büyük öneme sahiptir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin gelirleri içerisinde bu kaynağın payı <u>en azdır</u>?

A) İran
B) Irak
C) Fransa
D) Azerbaycan
E) Suudi Arabistan

3. Dünyanın bazı yerlerinde çeşitli nedenlere bağlı olarak çatışmalar ortaya çıkmıştır.

Aşağıdaki sorunlardan hangisi doğal kaynakların kullanımı nedeniyle ortaya çıkmıştır?

A) Ulaşım yollarının kontrolü
B) Sınır sorunu
C) Sınır aşan sular sorunu
D) Siyasi sorunlar
E) Dinî sorunlar

4. Orta Doğu'nun doğal ve beşerî özellikleri dikkate alındığında yakın gelecekte bu bölgede doğal kaynakların paylaşımı konusunda sıkıntılar yaşanacağı öngörülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu sıkıntıların <u>daha fazla</u> yaşanmasına neden olacağı söylenebilir?

A) Su
B) Petrol
C) Toprak
D) Ormanlar
E) Bor mineralleri

5. Harita üzerinde bazı su yolları numaralandırılarak gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangileri Orta Doğu Bölgesi'ndeki petrolün Avrupa ülkelerine taşınmasında kullanılan su yollarıdır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

6. Türkiye'nin konumundan dolayı çok sayıda ülke ile boru hattı bağlantısı mevcuttur.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi ile Türkiye arasında bu tür bir bağlantı <u>yoktur</u>?

A) Irak
B) İran
C) Rusya
D) Pakistan
E) Azerbaycan

7. I. TANAP Boru Hattı
II. Kerkük-Ceyhan Petrol Boru Hattı
III. Tengiz-Novorossisk Petrol Boru Hattı

Yukarıdaki boru hatlarından hangileri Türkiye'yi enerji koridoru hâline getiren nakil hatları içinde yer alır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

8. Doğal kaynak ihtiyacını ithalat yoluyla karşılayan K ülkesi satın aldığı doğal kaynakların karşılığını tarım, L ülkesi ise sanayi ürünleri ihraç ederek ödemektedir.

Buna göre K ve L ülkeleri hakkında aşağıdakilerden hangisinin farklı olduğu söylenebilir?

A) İklim şartlarının
B) Yüz ölçümlerinin
C) Nüfus miktarının
D) Yeryüzü şekillerinin
E) Gelişmişlik seviyelerinin

9. Bir ülkenin ekonomik olarak gelişmesinde, sahip olduğu doğal kaynakların etkisi büyüktür.

Aşağıdaki ülkelerin hangisinin gelişiminde bu etki <u>daha fazla</u> görülmektedir?

A) Rusya B) Japonya C) Moğolistan
D) İngiltere E) Güney Kore

10. Bir ülkenin doğal kaynaklar bakımından zengin olması, ekonomik kalkınma için önemlidir. Ancak bazı ülkeler doğal kaynakları kısıtlı olmasına rağmen gelişmişlerdir.

Buna göre;

I. İran,
II. Japonya,
III. Katar,
IV. İsviçre

ülkelerinden hangileri bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Uluslararası alanda;

I. su kaynakları,
II. toprak,
III. rüzgâr,
IV. Güneş

gibi doğal kaynak paylaşımlarının hangileri sıcak çatışmalara neden olmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisi dünyanın önemli petrol üretim bölgeleri arasında yer alır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'nin enerji taşımacılığı konusundaki öneminin fazla olması üzerinde;

I. doğal gaz rezervi bakımından zengin olması,
II. enerji üretim bölgelerine yakın olması,
III. enerji tüketim bölgelerine yakın olması,
IV. orta kuşakta yer alması

durumlarından hangilerinin etkisi <u>daha fazladır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

14. Su kaynaklarının ihtiyacı karşılayamayacak hâle gelmesinde;

I. küresel iklim değişikliği,
II. ülke sınırlarının değişikliği,
III. orman alanlarının artışı

gibi durumlardan hangileri <u>daha fazla</u> etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

1. Hindistan, Endonezya ve Çin'i deniz yoluyla birbirine bağlayan su yollarının petrol taşımacılığında önemi fazladır. Boğazdan geçen gemilerin sık sık deniz korsanlarının saldırısına uğraması deniz trafiğini aksatır. Ayrıca bu hatta yaşanan tanker kazalarının verdiği ekolojik zararlar büyük bir sorun teşkil eder.

Enerji taşımacılığındaki öneminden bahsedilen bu boğaz aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bering B) Hürmüz C) Malakka
D) Cebelitarık E) Babülmendep

2. **Dünyanın en gelişmiş ekonomilerinden birine sahip olan Almanya'da doğal kaynaklara bağlı olarak;**

I. demir-çelik,
II. otomotiv,
III. tekstil

gibi sanayi kollarından hangilerinin <u>daha fazla</u> geliştiği söylenebilir?

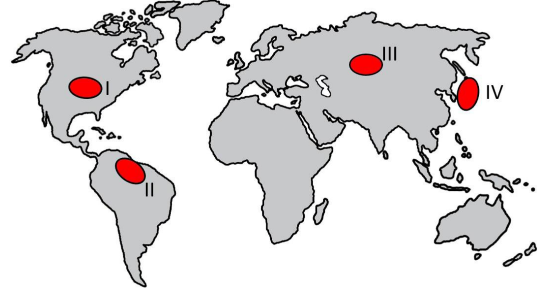
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Türkiye coğrafi konumundan dolayı çevresindeki çatışmalardan doğrudan veya dolaylı şekilde etkilenmektedir.

Türkiye'nin aşağıdaki çatışma alanlarından hangisinden bu nedenle etkilenme olasılığı <u>daha azdır</u>?

A) Irak
B) Ukrayna
C) Venezuela
D) Filistin-İsrail
E) Doğu Türkistan

4. Doğal kaynakları zengin olan ve bu kaynakları kullanabilen ülkeler ekonomik yönden gelişir.

Numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde bu duruma örnek olarak gösterilebilecek ülkeler yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Doğal gaz ihracatını fazla yapan ülkeler bu transferlerde genelde boru hattı ulaşımını kullanmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangileri bu ulaşım türünü <u>daha fazla</u> kullanır?

A) İtalya-İran
B) Fas-Yunanistan
C) Irak-Bulgaristan
D) Brezilya-Arjantin
E) Rusya-Azerbaycan

6. Aşağıda bazı ülkeler ile bu ülkelerin sahip olduğu doğal kaynaklar eşleştirilmiştir.

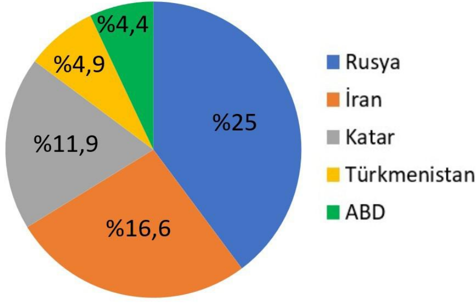
Buna göre;

I. İran-petrol,
II. Almanya-doğal gaz,
III. Türkiye-bor mineralleri,
IV. Japonya-taş kömürü

eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Dünyadaki doğal gaz rezervlerinin en çok olduğu ülkeler aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Doğal gazdan en fazla gelir elde eden ülke Rusya'dır.

B) En çok doğal gaz rezervi olan ülkeler aynı bölgede yer almaktadır.

C) Dünyadaki doğal gazın yarıdan fazlasını Rusya ve İran üretmektedir.

D) Katar, ABD ve Türkmenistan'ın toplam rezervi İran'dan fazladır.

E) En çok doğal gaz rezervine sahip bu ülkelerin gelişmişlik seviyeleri aynıdır.

8. Harita üzerinde petrol taşımacılığında kullanılan bazı su yollarının konumları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi haritada konumları gösterilen su yollarından biri <u>değildir</u>?

A) Süveyş Kanalı

B) Hürmüz Boğazı

C) Malakka Boğazı

D) Babülmendep Boğazı

E) Cebelitarık Boğazı

9. İnsanlık tarihi boyunca ülkeler ve topluluklar arasındaki sorunlardan dolayı birçok çatışma yaşanmıştır. Bu sorunlar ve çatışmalar günümüzde de devam etmektedir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi buna örnek olarak <u>gösterilemez</u>?

A) Yemen B) İsviçre C) Nijerya
D) Venezuela E) Afganistan

10. Aşağıdakilerden hangisi Orta Doğu'nun geçmişte ve günümüzde önemli bir bölge olmasında etkili olan faktörlerden <u>değildir</u>?

A) Kutsal mekânları barındırması

B) Coğrafi konumunun elverişli olması

C) Zengin su kaynaklarına sahip olması

D) Petrol rezervlerinin çok olması

E) Ticaret yollarının kavşak noktasında bulunması

11. Sanayi Devrimi'nden sonra hızla yaygınlaşan sanayi faaliyetleri enerji tüketiminin de artmasına neden olmuştur. Bu durum bazı doğal kaynakların öneminin artmasına ve özellikle gelişmiş ülkelerde enerji açığının oluşmasına neden olmuştur.

Gelişmiş ülkelerin ortaya çıkan bu açığı aşağıdakilerden hangisiyle kapatmaya çalıştığı söylenebilir?

A) Kendi maden ocaklarını satarak

B) Sömürgecilik faaliyetleri yaparak

C) Daha çok ham madde ihraç ederek

D) Başka ülkelere olan enerji sevkiyatını durdurarak

E) Uluslararası yasalar yoluyla gümrük birliği oluşturarak

1. Türkiye'de Fırat ve Dicle nehirleri sınır aşan akarsulardan bazılarıdır.

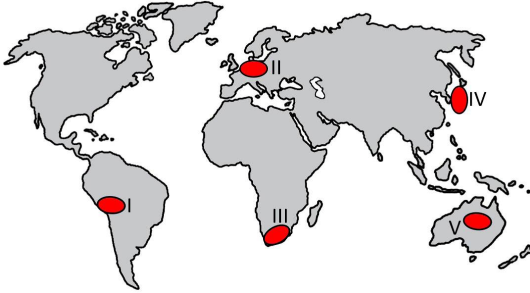
Gelecekte bu akarsuların kullanımıyla ilgili;

I. İran,
II. Irak,
III. Suriye,
IV. Lübnan

gibi ülkelerden hangileriyle sorunlar yaşanabileceği söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Demir-çelik sanayisinin gelişmesinde kömürün önemi oldukça fazladır.

Numaralandırılan yerlerin hangisinin sahip olduğu kömür yataklarının bu sanayinin gelişmesindeki payı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. 1990'da Kuveyt'in işgaliyle başlayan, Körfez Harekâtı ve 2003 yılında ABD'nin bu bölgeyi işgal etmesiyle günümüze kadar devam eden sorundur.

II. Çin'in kuzeybatısında yer alan bölgede Türk halkına yapılan baskıyla yaşanan sorundur.

Özellikleri verilen bu çatışma bölgeleri aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II
A)	Irak	Afganistan
B)	Irak	Doğu Türkistan
C)	Filistin	Suriye
D)	Nijerya	Doğu Türkistan
E)	Venezuela	Karabağ

4. Petrol ve doğal gaz çoğunlukla tankerler ve boru hatlarıyla taşınmaktadır. Bu iki taşıma sisteminin tercih edilmesinde çeşitli faktörler etkilidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu taşıma sistemlerinin tercih edilmesinde etkili değildir?

A) Pazar alanının coğrafi konumu
B) Üretici ülkenin coğrafi konumu
C) Üretici ülkenin nüfus yoğunluğu
D) Üretici ülke ile pazar alanı arasındaki uzaklık
E) Üretici ve tüketici ülkelerin ekonomik durumları

5. Nijerya, zengin petrol rezervlerine sahip olmasına rağmen az gelişmiş bir ülkedir.

Nijerya'nın bu durumu üzerinde aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkili olmuştur?

A) İş gücünün fazla olmasının
B) Yer şekilleri özelliklerinin
C) Bitki örtüsünün gür olmasının
D) Teknolojinin yetersiz olmasının
E) Görülen iklim tiplerinin

6. Aşağıdaki tabloda dünyada çatışmaya neden olan sorunlar ve bu sorunların nedenleri verilmiştir.

Sorun	Nedeni
Irak sorunu	Petrol rezervi
Azerbaycan-Ermenistan sorunu	Ermenistan'ın Karabağ'ı işgal etmesi
Filistin-İsrail sorunu	İsrail'in yayılmacı politikası
Nijerya sorunu	Petrol rezervi

Bu tabloya göre;

I. farklı kıtalarda çatışmaların olduğu,
II. bazı çatışmaların nedeninin doğal kaynaklar olduğu,
III. Birleşmiş Milletler'in sorunları çözdüğü

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

7. Aşağıda verilen ülkelerden hangisinin petrolleri Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı yoluyla Türkiye üzerinden pazarlanmaktadır?

A) Irak B) İran C) Rusya D) Kazakistan E) Azerbaycan

8. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile fosil yakıt kullanma oranları arasında paralellik söz konusudur. Atmosfere salınan karbon gazının büyük bir kısmı fosil yakıtların kullanımıyla ortaya çıkmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinin atmosfere <u>daha fazla</u> karbon salımı yaptığı söylenebilir?

A) İran B) Mısır C) Hırvatistan D) Rusya E) Afganistan

9. Haritada bazı su yolları numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralandırılan su yollarının enerji taşımacılığındaki rolleriyle ilgili eşleştirmelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I-Doğu Asya çevresinde yer alan ülkelere petrol ulaştırılır.

B) II-Körfez ülkeleri ve Asya petrolleri Avrupa'ya ulaştırılır.

C) III-Baltık Denizi çevresinde yer alan ülkelere petrol ulaştırılır.

D) IV-Avrupa pazarlarına petrol ulaştırılır.

E) V-Japon, Çin ve Uzak Doğu ülkelerine petrol ulaştırılır.

10. I. Bağımsızlık isteği

II. Su kaynakları paylaşımı

III. Enerji kaynakları paylaşımı

Yukarıdakilerden hangileri Irak sorununun ortaya çıkmasında <u>daha fazla</u> etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

11. Aşağıdaki dünya haritasında bazı sıcak çatışma alanları numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerle ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I-Petrol açısından zengin olan bu bölge, 1958'den bu yana yaşanan siyasal istikrarsızlık, ekonomik krizler ve dış politikadaki yanlış tutumlar nedeniyle bir çatışma bölgesi hâlini almıştır.

B) II-İslamiyet, Hristiyanlık ve Yahudilik dinleri için kutsal sayılan mekânları bulunduran bu bölge bunun paylaşımından kaynaklanan sorunlardan dolayı 1948'den beri çatışma bölgesidir.

C) III-2011 yılında başlayan çatışmalar günümüze kadar devam etmiştir. Çatışmalarda milyonlarca insan hayatını kaybetmiş, ülke içinde yerlerinden edilmiş ya da komşu ve diğer ülkelere sığınmıştır.

D) IV-2011 yılında meydana gelen ayaklanma sonucunda ortaya çıkan krizin en önemli nedeni Aden Körfezi'nin kontrolünün bu bölgede olmasıdır.

E) V-Hazar ve Orta Asya petrollerinin taşınması konusunda küresel güçlerin ilgi odağı olmuştur. 1979 yılında Sovyetler Birliği tarafından işgal edilmiş, 2001 yılına gelindiğinde ise ABD müdahalesine uğramıştır.

1. Dünya enerji sevkiyatında Türkiye'nin koridor olma özelliği vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma kanıt olarak gösterilebilir?

A) Türkiye'nin ithalatında petrol ve doğal gaz ilk sıradadır.

B) Türkiye, OPEC'e bağlı Uluslararası Kalkınma Fonu'nun sağladığı kredilerden faydalanmaktadır.

C) Türkiye, petrol zengini Orta Doğu ülkelerine yakın konumdadır.

D) Sanayileşme ile birlikte artan enerji ihtiyacı, Türkiye'deki petrol ihtiyacını arttırmıştır.

E) Su yollarına alternatif olabilecek en güvenli ve en kısa yol Türkiye üzerinden geçer.

2. Küresel ölçekte doğal gaz enerji akışının sağlanabilmesi için birçok nakil hattı Türkiye'den geçirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu hatlardan biri <u>değildir</u>?

A) Trans Anadolu

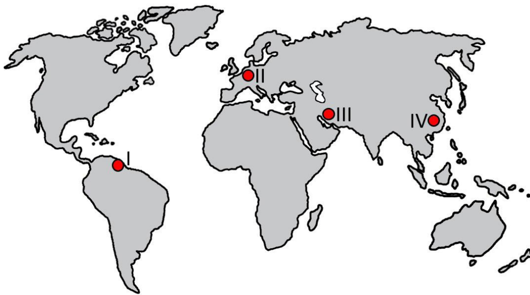
B) Mavi Akım

C) Irak-Türkiye

D) Rusya-Türkiye

E) Bakü-Tiflis-Erzurum

3. Araştırmalara göre petrol kaynaklarının yakın gelecekte tükenmesi öngörülmektedir.

Buna göre numaralandırılan yerlerden hangilerinin ekonomisinin bu durumdan <u>olumsuz</u> etkilenmesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. Bir sondaj gemisi, Güney Kore'deki Okpo Limanı'ndan yola çıkarak Mersin'in Taşucu Limanı'na ulaşmıştır.

Süveyş Kanalı'ndaki köprülerin altından geçemeyecek kadar yüksek olan bu sondaj gemisi, Mersin'e ulaşabilmek için hangi su yollarını kullanmıştır?

A) Malakka Boğazı-Ümit Burnu-Cebelitarık Boğazı

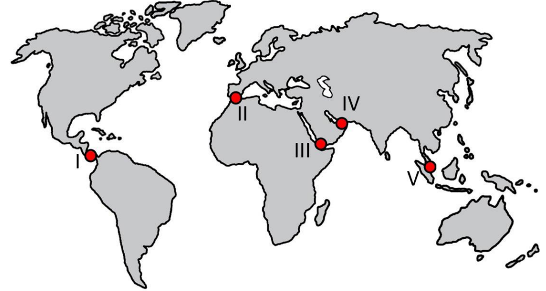
B) Babülmendep Boğazı-Hürmüz Boğazı-Cebelitarık Boğazı

D) Malakka Boğazı-Korint Kanalı-İstanbul Boğazı

C) Hürmüz Boğazı-Ümit Burnu-Cebelitarık Boğazı

E) Panama Kanalı-Macellan Boğazı-Cebelitarık Boğazı

5. Petrolün üretildiği yerlerden tüketim alanlarına dağıtımında su yolları önemlidir.

Buna göre numaralandırılan yerlerden hangisinin bu konudaki önemi <u>daha fazladır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Orta Doğu'daki su sorununun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi <u>daha azdır</u>?

A) Nüfus artış hızının yüksek olması

B) Kullanılabilir su kaynaklarının az olması

C) Suların sanayi faaliyetlerinde kullanılması

D) Kurak ve yarı kurak iklimlerin etkili olması

E) Ortak kullanıma açık akarsuların bulunması

7. Basra Körfezi Havzası'ndaki petrollerin en kısa deniz yoluyla Akdeniz ülkelerine ulaştırılabilmesi için aşağıda verilen su yollarından hangileri sırasıyla kullanılmalıdır?

A) Cebelitarık Boğazı-Süveyş Kanalı-Hürmüz Boğazı

B) Hürmüz Boğazı-Babülmendep Boğazı-Süveyş Kanalı

C) Panama Kanalı-Süveyş Kanalı-Cebelitarık Boğazı

D) Malakka Boğazı-Cebelitarık Boğazı-Hürmüz Boğazı

E) Süveyş Kanalı-Babülmendep Boğazı-Dover Boğazı

8. Aşağıda harita üzerinde bazı çatışma alanları numaralandırılmış ve bu alanlarla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- 2014 yılında Kırım'ın Rusya'ya bağlanması bu bölgedeki çatışmaları derinleştirmiştir.
- 1958'den bu yana yaşanan siyasal istikrarsızlık, ekonomik krizler ve dış politikadaki yanlış tutumlar nedeniyle bir çatışma bölgesi hâlini almıştır.
- Aden Körfezi'nin kontrolünü elde etme amacıyla çıkan ayaklanmalar sonucu günümüzde hâlâ devam eden çatışma bölgesi hâlindedir.
- Zengin petrol yataklarının kontrolünü elinde bulundurmak isteyen güçler arasındaki çatışmaların merkezindedir.

Buna göre numaralandırılan yerlerin hangisiyle ilgili bilgi <u>verilmemiştir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Ülkeler;

I. doğal kaynak bakımından zengin, teknoloji ve sanayi bakımından yetersiz,

II. doğal kaynak bakımından zengin, teknoloji ve sanayisi gelişmiş,

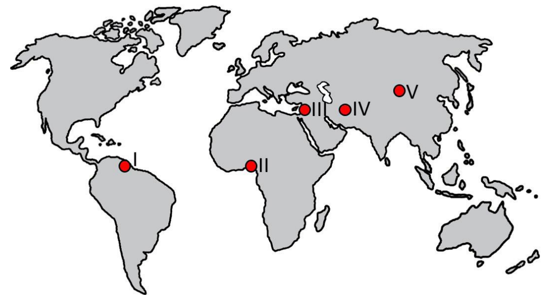
III. doğal kaynak bakımından fakir, teknoloji ve sanayi bakımından gelişmiş

olmak üzere üç grupta incelenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde açıklamalara örnek oluşturacak ülkeler doğru sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	Nijerya	Kanada	Güney Kore
B)	Nijerya	Güney Kore	Kanada
C)	Kanada	Nijerya	Güney Kore
D)	Kanada	Güney Kore	Nijerya
E)	Güney Kore	Nijerya	Kanada

10. Bu bölgedeki topraklar İslamiyet, Hristiyanlık ve Yahudilik dinleri için kutsal sayılan önemli mekânlara sahiptir. Bu topraklar üzerinde 1948 yılında İsrail Devleti'nin kurulması ve yayılmacı politika izlemesi günümüze kadar süren çatışmalara neden olmaktadır.

Yukarıda verilen bilgiler numaralandırılan hangi çatışma bölgesine aittir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Aşağıda bir ülkenin uyguladığı çevre politikaları ve bu politikaların bazı sonuçları verilmiştir.

- Çevre sorunlarına karşı ulusal çevre politikası geliştirmiştir.
- Uygulanan politikalarla fil popülasyonu 1981'den beri iki katına çıkmıştır.
- Nesli tükenme tehlikesi altında bulunan bazı türlerin son yaşam alanları korumaya alınmıştır.

Bu politikaları uygulayan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çad B) Mısır C) Kosta Rika
D) Yeni Zelanda E) Zimbabve

Çözüm:

Zimbabve, Afrika'da bulunan ve çevre koruma çalışmaları geliştiren ülkelerden biridir. Ormansızlaşma, çölleşme, biyoçeşitlilik kaybı gibi sorunlara karşı ulusal çevre politikası geliştirerek yasal tedbirler almıştır. Zimbabve'nin fil popülasyonu 1981'den beri iki katına çıkmıştır. Nesli tükenme tehlikesi altında olan beyaz gergedan, timsah ve vahşi kediler gibi türlerin son yaşam alanları korumaya alınmıştır. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

2. Doğal kaynakların sürekliliğinin sağlanmasında kaynakların kendini yenileme hızı, kirletici oranı ile doğanın kirleticileri temizleme hızı dikkate alınmalıdır.

Aşağıdaki faaliyetlerden hangilerinde bu hızın dikkate alındığı söylenemez?

A) Taban su seviyesine göre yeraltı suyunun kullanımının sınırlanması

B) Meralarda otlatma düzeninin bitkilerin biyolojik gelişim düzenine göre belirlenmesi

C) Göllerden faydalanırken gölün su seviyesindeki değişimin takip edilmesi

D) Tarımsal üretim miktarına göre kimyasal gübre kullanımının belirlenmesi

E) Ormancılık faaliyetleriyle ilgili planlamaların ağaç varlığına göre yapılması

Çözüm:

Doğal kaynakların sürekliliğinin sağlanması veya sürdürülebilirlik, insanların nesiller boyunca yaşamlarına devam edebilecekleri şekilde, doğal ve yenilenebilir kaynaklardan faydalanması anlamına gelmektedir.

Taban su seviyesine göre yeraltı suyunun kullanımının sınırlanması, meralarda otlatma düzeninin bitkilerin biyolojik gelişim düzenine göre belirlenmesi, göllerden faydalanırken gölün su seviyesindeki değişimin takip edilmesi ve ormancılık faaliyetleriyle ilgili planlamaların ağaç varlığına göre yapılması doğal kaynakların sürekliliğinin sağlanması için sürdürülebilir uygulamalardır. Bu uygulamalarda doğanın kirleticileri temizleme hızı daha fazla dikkate alınmaktadır.

D seçeneğinde yer alan tarımsal üretim miktarına göre kimyasal gübre kullanımının belirlenmesi ise üretimin artmasıyla birlikte kimyasal gübre kullanımının da artmasına neden olur. Toprakta kullanılan kimyasal gübreler önemli ölçüde çevre kirliliğine, toprakta tuzluluğun artmasına, ağır metal birikimine, suların kirlenmesine ayrıca gübre yapısındaki maddeye göre atmosferdeki sera gazlarının artmasına neden olmaktadır. Bu durumda doğanın kirleticileri temizleme hızı dikkate alınmadığından sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

3. Birleşmiş Milletler tarafından gerçekleştirilen toplantılarda yerleşim birimlerinin insanlar için sağlıklı, güvenli, adil ve yaşanabilir olması için yapılacak çalışmalar belirlenmiştir. Bu toplantıların ilki Vancouver'da, ikincisi İstanbul'da ve sonuncusu Kito'da yapılmıştır.

Bazı özellikleri verilen bu çevre anlaşması aşağıdakilerden hangisidir?

A) CITES

B) Viyana Sözleşmesi

C) Habitat Konferansı

D) Ramsar Sözleşmesi

E) Rio Dünya Çevre Zirvesi

Çözüm:

Birleşmiş Milletler tarafından gerçekleştirilen Habitat Konferansları'nın konusu kentleşme ve konut ihtiyacıdır. Konferansın amacı yerleşim birimlerinin insanlar için sağlıklı, güvenli, adil ve yaşanabilir olması için yapılacak çalışmaların belirlenmesidir. Birincisi 1976'da Vancouver'da (Kanada) gerçekleştirilen konferansın ikincisi 1996'da İstanbul'da, üçüncüsü ise 2016 yılında Kito'da (Ekvador) yapılmıştır.

Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

4. Aşağıda bir çevre örgütüyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- Dünya çapında biyolojik çeşitliliğin korunması için çalışan çevre örgütüdür.
- Gıda güvenliği, küresel iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma diğer çalışma alanlarıdır.
- Yayınladığı kırmızı liste ile nesli tükenmekte olan türlere dikkat çeker.

Bu örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Greenpeace

B) Avrupa Çevre Ajansı (APA)

C) Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF)

D) Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN)

E) Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)

Çözüm:

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği, dünya çapında biyolojik çeşitliliğin korunması için çalışan çevre örgütüdür. Bununla birlikte gıda güvenliği, küresel iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma konularında çalışmalar yapar. Kuruluş, yayınladığı Kırmızı Liste ile nesli tükenmekte olan türlere dikkat çeker.

Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

5. Uluslararası ve yerel çevre örgütleri; çevre sorunlarını önlemeye yönelik toplumu bilgilendiren, kamuoyu oluşturan ve yöneticilere yol gösteren çalışmalar yapar ve destekledikleri çevre projeleri ile çevre sorunlarını önlemeye yardımcı olur. Üzerinde durdukları çevre sorunlarında bazı farklar olsa da bu örgütler temelde ortak bir amaca ulaşmak istemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu çevre örgütleri için temelde ortak amaç olarak değerlendirilebilir?

A) Doğal dengenin korunması ve insanın doğayla uyumlu yaşaması

B) Alternatif enerji kaynaklarının toplam enerji tüketimindeki payının artırılması

C) Sulak alanların ve göçmen kuşların konaklama alanlarının korunması

D) Küresel iklim değişikliği sonucunda yaşam alanları daralan canlılar için önlem alınması

E) Ozon tabakasının seyrelmesinin etkilerini azaltmak için bazı üretim yöntemlerinin değiştirilmesi

Çözüm:

Bu çevre örgütlerinin hepsinin ortak amacı doğal dengenin korunması ve insanın doğaya zarar vermeden doğayla uyumlu yaşamasıdır. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

6. Marmara Denizi'nde artan çevre kirliliğini önlemek için İstanbul Boğazı'na atık döken gemilere 2022 yılının ilk yarısında 36 milyon lira ceza kesilmiştir.

Bu uygulama, çevre politikalarının belirlenmesinde etkili olan hangi ilkeyle daha fazla ilgilidir?

A) Önleme B) İleriyi görme C) İş Birliği D) Kirleten Öder E) Geri Dönüşüm

Çözüm:

Bu uygulama D seçeneğinde yer alan kirleten öder ilkesiyle daha fazla ilgilidir. Bu ilkeye göre; çevre kirliliğinin kontrolü için alınan önlemler ile çevreye verilen zararın giderilmesi için yapılan uygulamaların maliyetinin kirleten tarafından karşılanması gerekir. Sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

7. 1971 yılında kurulan bu çevre örgütünün amacı; dünyada yaşamın devamlılığını sağlayan ekolojik ortamı desteklemektir. Bu amaçla biyolojik çeşitliliği korumak; su, toprak ve hava kirliliğini önlemek ve barışı korumak için çalışmalar yapar.

Amaçları belirtilen bu çevre örgütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Greenpeace

B) Avrupa Çevre Ajansı (APA)

C) Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF)

D) Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN)

E) Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)

Çözüm:

1971 yılında kurulan bu çevre örgütü Greenpeace'tir. Greenpeace, ekosistemi olumsuz etkileyen çevre sorunlarına karşı bilimsel verilere dayanan kampanyalar yürütür. Şiddet içermeyen eylemlerle sorunları, basın aracılığıyla gündeme getirir. Sorunun doğru cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

8. Besin maddeleri ve enerjinin üreticilerden otçullara, oradan da etçillere doğru aktarılmasına besin zinciri denir. Beşerî faaliyetler sonucunda bu zincirin doğal yapısında bozulmalar oluşmaktadır.

Bu durumun oluşmasında aşağıdaki faaliyetlerden hangisinin daha az etkili olması beklenir?

A) Orman alanlarının tarım arazisine dönüştürülmesi

B) Bazı balık türlerinin doğal yaşam alanları dışındaki su kaynaklarında çoğaltılması

C) Hayvansal gıda elde etmek için bazı hayvan türlerinin yetiştiriciliğinin yapılması

D) Deniz avcılığına dayalı endüstriyel balıkçılığın yapılması

E) Bazı hayvan türlerinin insanlar tarafından kendi yaşam alanları dışında doğaya bırakılması

Çözüm:

A seçeneğinde yer alan orman alanlarının tarım arazisine dönüştürülmesi; besin zincirinin en büyük kısmını teşkil eden üreticiler yani bitkilerden meydana gelen orman alanlarının azalması anlamına geldiğinden besin zincirine olumsuz etkisi fazla olur.

B seçeneğinde yer alan bazı balık türlerinin doğal yaşam alanları dışındaki su kaynaklarında çoğaltılması; bu su kaynaklarındaki diğer canlı türlerinin azalmasına neden olabileceğinden ekosisteme olumsuz bir müdahaledir. Örneğin; Süveyş Kanalı'nın açılması ile Akdeniz'e geçen bazı balık türleri Akdeniz'in yerli balık türlerine zarar vermektedir.

D seçeneğinde yer alan deniz avcılığına dayalı endüstriyel balıkçılığın yapılması, aşırı avlanma nedeniyle denizlerdeki balık popülasyonunu azaltarak besin zincirini olumsuz etkiler.

E seçeneğinde yer alan bazı hayvan türlerinin insanlar tarafından kendi yaşam alanları dışında doğaya bırakılması; yaşam alanları haricindeki ortamlara uyum sağlayamayan canlıların yaşamının sona ermesine neden olduğundan bu durumda ekosistemi ve besin zincirini olumsuz etkiler.

C seçeneğinde yer alan hayvansal gıda elde etmek için bazı hayvan türlerinin yetiştiriciliğinin yapılması; bu faaliyetler sırasında doğal çevrenin zarar görmemesi için duyarlı olunduğunda besin zincirine olumsuz etkileri diğerlerine göre daha az olur. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

9. Sürdürülebilir kalkınma modelinde insan faaliyetlerinin devamlılığı ile doğa arasında denge kurularak doğal kaynakların tükenmeden gelecek nesillere aktarımının sağlanması amaçlanır.

Buna göre;

I. Endonezya'da yağmur ormanlarının yerleşim alanlarına açılması,

II. Hidrojen enerjisi sistemlerine yönelik çalışmalar yapılması,

III. İsveç'te ormanların doğal yenilenme kapasitesinin korunması,

IV. Aral Gölü'nü besleyen nehirlerin pamuk tarlalarını sulamak amacıyla kullanılması

uygulamalarından hangileri bu amaca uygundur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

I numaralı öncülde yer alan Endonezya'da yağmur ormanlarının yerleşim alanlarına açılması, orman varlığının azalarak ekosistemin işleyişinin bozulmasına neden olur.

II numaralı öncülde yer alan hidrojen enerji sistemlerine yönelik çalışmalar yapılması, dünyada temiz enerji kaynağı olan hidrojenin yaygınlaşmasına ve fosil yakıt kullanımının azalmasına neden olacağından, doğal kaynakların tükenmeden gelecek nesillere aktarılmasında etkili olur.

III numaralı öncülde yer alan İsveç'te ormanların doğal yenilenme kapasitesinin korunması, orman varlığının devamlılığını ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak bir uygulamadır.

IV numaralı öncülde yer alan Aral Gölü'nü besleyen nehirlerin pamuk tarlalarını sulamak amacıyla kullanılması günümüzde Aral Gölü'nün büyük oranda kurumasına, göl tabanındaki tuzlu toprakların rüzgârla taşınarak tarım arazilerine zarar vermesine, bu anlamda geri dönülemez kayıplara neden olmuştur. Bu durumda doğal kaynakların korunması söz konusu değildir.

Bu durumda sorunun doğru cevabı II ve III numaralı uygulamaların yer aldığı C seçeneğidir.

Cevap: C

10. İran'ın Ramsar kentinde 1971 yılında imzalanan, sulak alanların korunması ve akılcı kullanımını hedefleyen Ramsar Sözleşmesi'ne Türkiye 1994 yılında taraf olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleşme kapsamında olan sulak alanlardan değildir?

A) Kuyucuk Gölü (Kars)

B) Uluabat Gölü (Bursa)

C) Seyfe Gölü (Kırşehir)

D) Sultan Sazlığı (Kayseri)

E) Haymana Platosu (Ankara)

Çözüm:

Kuyucuk Gölü, Uluabat Gölü, Seyfe Gölü ve Sultan Sazlığı Türkiye'de tescillenen Ramsar alanları arasındadır.

Haymana Platosu ise akarsuların araziyi derin bir şekilde aşındırması ile meydana gelen bir platodur. Ramsar alanlarından değildir. Sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

11. Aşağıdaki haritada, bulunduğu doğal koşullara göre çevre politikaları geliştirmiş bazı ülkelerin konumları gösterilmiştir.

Buna göre;

I. doğal çevreyle ilgili uygulamalarda dikkate alınan yasaların bulunması,

II. çevre politikalarında belirlenmiş temel ilkelere bağlı kalmaları,

III. sıfır karbon hedefine ulaşmış olmaları

özelliklerinden hangileri bu ülkelerin tamamı için ortaktır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Haritada işaretli ülkelerin tamamında doğal çevreyle ilgili uygulamalarda dikkate alınan yasalar bulunmaktadır. Ayrıca bu ülkeler, çevre politikalarında belirlenmiş temel ilkelere bağlı kalmak suretiyle doğal çevrenin korunmasında gelişme sağlamışlardır.

Doğal çevrenin korunmasındaki tüm çalışmalara rağmen bu ülkeler sıfır karbon hedefine ulaşmış değillerdir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı I ve II, D seçeneğidir.

Cevap: D

12. Prag-Viyana yeşil yolları 1989'dan sonra Amerikalı ve Çek bir grup tarafından oluşturulmuştur. Mimari yapıların korunması, kırsal alanları çevreleyen bölgelerde ekonomik gelişimin sağlanması ve plansız gelişimin engellenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Hudson River Valley Greenway modeli temel alınarak on iki belediye başkanından ve kasabalarından oluşan bir birliktelik kurularak yerel girişim desteklenmiş, uygulama Merkez Avrupa Çevresel Birliği'nin programı hâline gelmiştir.

Buna göre;

I. iş birliği,

II. ihtiyat,

III. kirleten öder

ilkelerinden hangileri Prag-Viyana yeşil yollarında uygulanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız II D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Prag-Viyana yeşil yollarının düzenlenmesinde iş birliği ilkesinin uygulandığını; on iki belediye başkanından ve kasabalarından oluşan bir birliktelik kurularak yerel girişimin desteklenmiş olması ve uygulamanın Merkez Avrupa Çevresel Birliği'nin programı hâline gelmesi göstermektedir.

İhtiyat ilkesinin uygulandığını; Mimari yapıların korunması,kırsal alanları çevreleyen bölgelerde ekonomik gelişimin sağlanması ve plansız gelişimin engellenmesi amacı göstermektedir.

Ön bilgide kirleten öder ilkesi ile ilgili bir ifade yer almadığından sorunun doğru cevabı I ve II, D seçeneğidir.

Cevap: D

1. Doğal bir alanın canlı yaşamını destekleyebileceği en fazla birey sayısı taşıma kapasitesi olarak adlandırılır. Taşıma kapasitesinin üzerine çıkıldığında ekosistemde bozulmalar görülür ve çevre sorunları ortaya çıkar.

Aşağıdaki faaliyetlerden hangisi bu durumun oluşmasında daha fazla etkilidir?

A) Ormanlık alanlarda gençleştirme amaçlı ağaç kesilmesi
B) Tarım topraklarında nöbetleşe ekimle yıl içinde farklı bitkilerin yetiştirilmesi
C) Mera alanlarında otlatmaya yıl boyunca devam edilmesi
D) Ova tabanlarında geleneksel tarım faaliyetlerinin yürütülmesi
E) Besi ve ahır hayvancılığında yetiştirilen hayvan sayısının artması

2. Çevre politikalarını belirlemede ve bu yönde karar almada yol gösterici olan, çevre politikalarının özünü oluşturan dört temel ilke vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden birisi değildir?

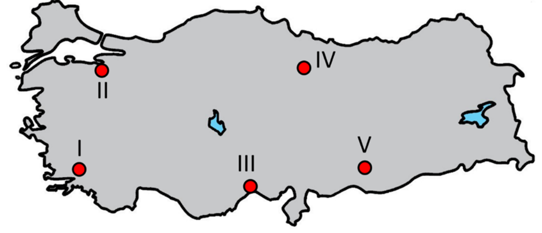
A) Müdahale B) İş Birliği C) Önleme
D) Kirleten Öder E) İhtiyat

3. Kosta Rika'da 1940'lı yıllarda %70'ini kaplayan zengin orman varlığı beşerî ve ekonomik sebeplerle tahrip olmuştur. Ormansızlaşmanın yol açtığı sel, erozyon ve biyoçeşitliliğin azalması gibi çevre sorunları ile uzun yıllar boyunca karşı karşıya kalmıştır. 1996 yılı itibarıyla ormanların yağmalanmasına yasak getiren ülke ormansızlaşma ile mücadelede en etkili ülkeler arasına girmiştir. Bu süreçte yüz ölçümünün %26'sı orman olan ülkenin bu varlığı %52'ye çıkmıştır.

Aşağıdaki durumlardan hangisi Kosta Rika'da yaşanan bu sürecin oluşturmuş olabileceği sonuçlarla daha az ilgilidir?

A) Bazı doğal afet türlerinin daha az görülmesi
B) Akarsuların taşıdığı alüvyon miktarının azalması
C) Bazı canlı türlerinin yaşam alanının genişlemesi
D) Ormanlarda toplam biyokütle miktarının artış göstermesi
E) Tarım topraklarında yetiştiriciliği yapılan ürün çeşidinin artması

4. Aşağıdaki haritada bazı il merkezleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu il merkezlerinden hangisinde yoğun nüfus ve sanayileşmeye bağlı çevre kirliliğinin daha fazla olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Ekosistemde enerji ve madde geçişi, bir hayvan türünün diğer bir canlıyı yemesiyle gerçekleşir. Enerjinin üreticilerden tüketicilere, onlardan da mikroskobik canlılara geçmesiyle besin zinciri meydana gelir.

Aşağıdaki faaliyetlerden hangisinin bu zincirin doğal yapısına daha fazla zarar vermesi beklenir?

A) Organik tarım faaliyetlerinin yaygınlaşması
B) Enerji üretiminde rüzgâr santrallerinin payının artması
C) Yoğun ormanlık alanlarda akan akarsulardan taşımacılıkta faydalanılması
D) Tarım ve sanayi faaliyetleri nedeniyle orman alanlarının daralması
E) Sanayi ham maddesi elde etmek için alüvyal topraklarda tarım yapılması

6. Dünyanın fiziki sınırlarının yanında doğal sisteminin de sınırları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yargıyı destekleyen durumlardan değildir?

A) Orman alanlarında var olan ağaç varlığının azalması
B) Bazı canlı türlerinin neslinin tükenme tehlikesinde olması
C) Yeraltı sularına her yıl daha derin seviyelerde ulaşılması
D) Bazı göllerin zaman içinde alanlarının daralması
E) Akarsuların her yıl aynı dönemde debisinin düşmesi

7. **Aşağıdakilerden hangisi beslenme ağındaki doğal dengenin bozulmasına neden olan faktörlerden biri <u>değildir</u>?**

A) Aşırı avlanma

B) İklim değişimi

C) Ekosisteme yeni türlerin girişi

D) Millî park alanlarının genişlemesi

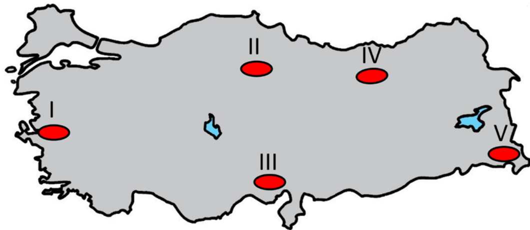
E) Canlıların yaşam ortamının bozulması

8. Nüfusun artmasıyla birlikte doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi, fosil yakıt kullanımının fazla olması ve atıkların doğal ortamlara kontrolsüzce bırakılması çevre sorunlarının oluşmasında ve büyük boyutlara ulaşmasında etkili olmaktadır.

Aşağıdaki ülkelerin hangisinde buna benzer sorunların <u>daha fazla</u> yaşanması beklenir?

A) İsveç B) Kanada C) Almanya D) Japonya E) Hindistan

9. Şehir alanlarının genişlemesi, doğal alanların daralmasına ve yapısının bozulmasına neden olmaktadır.

Haritada, numaralandırılan alanlardan hangilerinde bu durumun <u>daha fazla</u> yaşanması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

10. Çevre sorunlarının çözümüne yönelik çevre anlaşmalarından biri olup amacı, yerleşim birimlerinin, insanlar için sağlıklı, güvenli, adil ve yaşanabilir olması için yapılacak çalışmaları belirlemektir.

Bazı özellikleri verilen bu çevre anlaşması aşağıdakilerden hangisidir?

A) CITES

B) Ramsar Sözleşmesi

C) Habitat Konferansı

D) Rio Dünya Çevre Zirvesi

E) Viyana Sözleşmesi ve Montreal Protokolü

11. 1971 yılında İran'da imzalanan çevre anlaşmasıyla, sulak alanların korunması ve sürdürülebilir kullanımı için ulusal eylem planının uygulanması ve uluslararası iş birliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Bu çevre anlaşması aşağıdakilerden hangisidir?

A) CITES

B) Habitat Konferansı

C) Ramsar Sözleşmesi

D) Rio Dünya Çevre Zirvesi

E) Viyana Sözleşmesi ve Montreal Protokolü

12. Tilkilerin aşırı avlanması ve sayılarının azalması sonucunda tilkilerin beslendiği fare, karga ve yılan gibi canlı türlerinin sayısı artar. Fare ve karga sayısının artması sonucunda tarım alanlarındaki ürünler zarar görür.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Doğal alanlarda sıcaklık ve yağışın uygun olduğu alanlarda canlı çeşitliliği fazladır.

B) Şehirlerin doğal yaşam alanlarına kurulmuş olması farklı habitat alanlarının oluşmasına neden olur.

C) Beslenme ağının doğal yapısının bozulması beşerî faaliyetlerin olumsuz etkilenmesine neden olur.

D) Doğal yaşam alanlarıyla şehir alanlarının yakın olması bazı canlı türlerinin yaşam alanını daraltmıştır.

E) Canlıların yaşam koşullarındaki değişiklik adaptasyonu gerekli kılmaktadır.

1. Ekolojik ayak izinin hesaplanması, yenilenebilir kaynakların tüketilmesi ve ortaya çıkan atıkların bertarafı için kullanılan kaynağın ve alanın ölçülmesiyle yapılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu hesaplamada dikkate alınan bileşenlerden değildir?

A) Hayvancılık faaliyetlerinde kullanılan toplam otlatma alanı

B) Doğal çevre içerisinde dış kuvvetlerin oluşturduğu aşındırma şekillerinin yaygınlığı

C) Tüketilen balık ve deniz mahsulleri için gereken tahmini balıkçılık sahası

D) İnsanların gıda ve hayvan yemi üretmek için kullandıkları toplam tarım alanı

E) Fosil yakıt kullanımıyla oluşan karbondioksitin tutulması için gerekli orman sahası

2. Bir su ortamı, az miktardaki kirletici madde karşısında kendi kendini temizleme kapasitesine sahiptir. Bazı durumlarda bu kapasitenin üzerinde kirletici maddenin su kaynağına karışması su kirliliğinin oluşmasına neden olur.

Bu kirliliğin oluşmasında aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkili olması beklenmez?

A) Sanayi atıkları

B) Tarımsal ilaçlar

C) Kimyasal gübreler

D) Alüvyal maddeler

E) Kanalizasyon atıkları

3. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme'ye göre; yer aldığı ülke tarafından korunması garanti edilen ve üstün evrensel değere sahip bütün kültürel ve doğal varlıklara dünya mirası denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu varlıklar için tehdit oluşturabilecek durumlardan değildir?

A) Açık ocak madenciliğinin yapılması

B) Akarsuların taşımacılıkta kullanılması

C) Deprem ve sel gibi afetlerin yaşanması

D) Tarihî özelliği olan alanlara baraj kurulması

E) Doğal alanlarda taşıma kapasitesinin üzerinde turist ağırlanması

4. Okyanusya Kıtası'nda, son yüzyıl içinde insanlar tarafından getirilen ve doğaya bırakılan kedi ve tavşanların sayısı hızla artarak bazı canlı türlerinin ortadan kalkmasına neden olmuştur.

Bu durumun oluşması aşağıdakilerden hangisiyle daha fazla ilgilidir?

A) Küresel sıcaklık ortalamalarının artması

B) Bazı canlıların av yasaklarıyla korunması

C) Beslenme ağındaki doğal yapının bozulması

D) Aşırı avlanma sonucu bazı canlıların sayısının artması

E) Meydana gelen orman yangınlarının biyoçeşitliliği olumsuz etkilemesi

5. Artan dünya nüfusuna bağlı olarak tüketim miktarlarında artış yaşanması, sanayi faaliyetlerinde doğal kaynak kullanımının artmasına ve doğal yaşam alanlarındaki yaşamsal döngülerin zarar görmesine neden olmaktadır.

Aşağıdaki beşerî faaliyetlerden hangisinin bu yöndeki etkisinin daha az olması beklenir?

A) Hidroelektrik santrallerin sayısının artması

B) Ekoturizm alanlarının genişlemesi

C) Termik santrallerde enerji üretilmesi

D) Ormanların tarım arazisine dönüştürülmesi

E) Tarımsal faaliyetlerde azotlu gübre kullanılması

6. İsveç'te 1969'da çıkarılan Çevre Koruma Kanunu'yla sanayi kaynaklı su, hava ve gürültü kirliliğinin önlenmesi için adımlar atılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu adımlardan olması beklenmez?

A) Zehirli atıkların bertaraf edilmesi

B) Sanayi üretiminde kapasitenin artırılması

C) Temiz havanın sağlanması için önlemler alınması

D) Şehirlerin sağlıklı ve yaşanabilir çevreye sahip olması

E) Ormanların doğal yenilenme kapasitesinin korunması

7. Aşağıdaki haritada numaralandırılan yerlerde dünya mirası olarak kabul edilen kültürel ve doğal bazı varlıkların konumları gösterilmiştir.

Bu yerlerde bulunan varlıklarla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I-Yellowstone Millî Parkı

B) II-Los Glaciares Ulusal Parkı

C) III-Troya Antik Kenti

D) IV-Göreme Millî Parkı

E) V-Orhun Yazıtları

8. Türkiye'de çevre sorunları konusunda çalışmalar yapan resmî kurumlar ve bazı sivil toplum kuruluşları bulunur. Bunun yanında uluslararası bazı kuruluşların temsilcilikleri de ülkemizde faaliyetlerini yürütmektedir.

Buna göre aşağıdaki çevre örgütlerinden hangisinin faaliyet alanı daha geniştir?

A) Deniz Temiz Derneği (TURMEPA)

B) Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF)

C) Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV)

D) Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL)

E) Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarını Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO)

9. Ormanların kereste elde etmek, tarım ve yerleşim alanı açmak gibi nedenlerle tahrip edilmesi ve buna bağlı olarak karbon döngüsündeki doğal işleyişin bozulması küresel iklim değişikliği üzerinde etkili olmaktadır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu duruma neden olan faaliyetler daha yaygındır?

A) ABD B) Arjantin C) Kanada
D) Brezilya E) Avustralya

10. Aşağıda Türkiye'de çevre sorunlarını önleyici çalışmalar yürüten bir sivil toplum kuruluşunun amaçlarından bazıları verilmiştir.

- Erozyon ve çölleşmeye dikkat çekmek ve mücadele etmek
- Ağaçlandırma yapmak, doğal varlıkları korumak
- Toprağa sahip çıkmak, koruyucu çözümler üretmek

Bu kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deniz Temiz Derneği (TURMEPA)

B) Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV)

C) Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL)

D) Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarını Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO)

E) Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA)

11. Orta Asya'daki Aral Gölü'ne kıyısı olan Kazakistan ve Özbekistan, bu doğal kaynağın yanlış kullanımından dolayı büyük zararlar görmüştür. Bu nedenle Kazakistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Kırgızistan 1992'de Aral Gölü'nü kurtarmak ve korumak için bir fon oluşturmuştur. Bu çerçevede gölü besleyen suların daha az tutulması ve bu ülkelerin zarar görmeden Aral Gölü'ne daha çok su katılması için çaba sarf etmelerine karar verilmiştir.

Bu politikalar belirlenirken çevre politikalarının özünü oluşturan;

I. iş birliği,
II. ihtiyat,
III. önleme

ilkelerinden hangilerinin dikkate alındığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

1. İnsanoğlu beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak ve konforlu yaşamak için doğal kaynaklara ihtiyaç duyar. İnsanların tüm beşerî ve ekonomik faaliyetlerinin doğal çevre üzerinde bir etkisi vardır.

Bu etki, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle daha fazla ilişkilidir?

A) Ekosistem
B) Karbon ayak izi
C) Sera gazı oranı
D) Ekolojik ayak izi
E) Ekolojik tüketim oranı

2. UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan ve dünya mirası olarak kabul edilen varlıkların korunması yolunda devlet yönetimlerine sorumluluk vermişse de doğal ve kültürel miraslara yönelik tehditler devam etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tehditlerden birisi değildir?

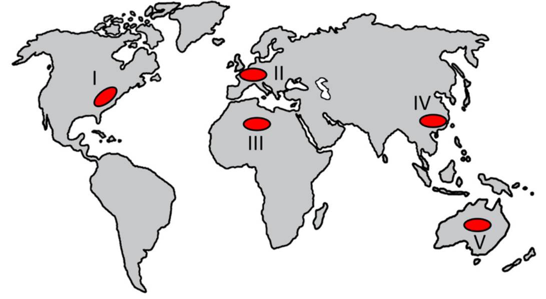
A) Asit yağmurlarının oluşması
B) Doğal olay ve süreçlerle ilgili afetler
C) Savaşların oluşturduğu etkiler
D) Organik tarım faaliyetleri
E) Biriktirmeli barajların sayısının artması

3. Çevre sorunlarının, giderek büyüdüğü ve küresel boyutta etkilerinin görüldüğü günümüzde bu sorunların önlenmesinde hükûmetlerin yanında bireylere de bazı sorumluluklar düşmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu sorumluluklar arasında gösterilemez?

A) Su tasarrufu yapmak
B) Gereksiz tüketimden kaçınmak
C) Atıkları geri dönüşüm için ayrıştırmak
D) Çevre dostu teknolojik araçlar kullanmak
E) Çevre sorunlarında ulusal iş birliğine gitmek

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde yoğun nüfus ve sanayileşmeye bağlı çevre sorunlarının daha az yaşanması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

5. Aşağıda farklı iki çevre örgütünün amaçları verilmiştir.

I. Küresel ısınmaya sebep olan fosil yakıtlar yerine alternatif enerji kaynakları kullanılarak belirli bir süre içerisinde sera gazı salınımlarının azaltılması hedeflenmiştir.

II. Su kuşlarının yaşama ve üreme alanı olan sulak alanların korunması ve sürdürülebilir kullanılması yönünde amaçlar içerir.

Bu çevre örgütleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	CITES	Bern Sözleşmesi
B)	Kyoto Protokolü	Ramsar Sözleşmesi
C)	Viyana Sözleşmesi	Habitat Konferansı
D)	Kyoto Protokolü	Montreal Protokolü
E)	Habitat Konferansı	CITES

6. Ozon tabakası Dünya'ya gelen zararlı ışınları engeller. Özellikle kloroflorokarbon gibi gazlar bu tabakanın seyrelmesine ve incelmesine sebep olmuştur.

Buna göre;

I. Habitat Konferansı,
II. Ramsar Sözleşmesi,
III. Montreal Protokolü

anlaşmalarından hangileri bu çevre sorununun çözümüne yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

7. Aşağıda Yeni Zelanda'nın çevre politikalarıyla ilgili bazı uygulamalar verilmiştir.

- 1991 yılında Kaynak Yönetimi Yasası ile "Kirleten Öder" ilkesi ön plana çıkarılmıştır.
- Çevre 2010 Stratejisi ile çevre sorunları ile başa çıkma hedefleri ortaya konmuştur.
- 2050 yılında sıfır karbon salınımı hedeflenmektedir.

Aşağıdaki durumlardan hangisiyle bu uygulamalar arasında ilişki kurulamaz?

A) Çevre sorunlarıyla ilgili maliyetin ilgili kurum veya kişilerden karşılanması

B) Fosil yakıt tüketiminin enerji üretimindeki payının azaltılması

C) Alternatif enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması

D) Küresel iklim değişikliğinin oluşabilecek etkilerinin engellenmesi

E) Endüstriyel tarımsal ham madde üretiminin artırılması

8. Canlılar; beslenme, büyüme, üreme gibi yaşamsal faaliyetlerini devam ettirebilmek için doğal ortamlar arasında döngü hâlinde olan su, oksijen, karbondioksit ve azot gibi maddelere ihtiyaç duyar.

Buna göre;

I. dar ve derin vadilerde biriktirmeli barajların kurulması,

II. tarımsal üretimi artırmak için alüvyal toprakların tercih edilmesi,

III. akarsu yataklarının değiştirilmesi,

IV. alternatif enerji kaynaklarının toplam enerji tüketimindeki payının artması

durumlarından hangilerinin canlılar üzerindeki olumsuz etkisinin daha fazla olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Türkiye'de madencilik, enerji, sanayi, ulaşım gibi geniş çaplı yatırımlarda Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Bu uygulamayla çevre sorunlarını önlemede;

I. önleme,

II. iş birliği,

III. ihtiyat

ilkelerinden hangileri dikkate alınmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak verilmiştir.

Bu alanların hangilerinde, nüfus yoğunluğu ve sanayileşmeye bağlı yaşanan çevre sorunlarının daha az olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) IV ve V

11. Sürdürülebilir kalkınma modelinde bugünkü nesillerin ihtiyaçları karşılanırken gelecek nesillerin de ihtiyaçlarının dikkate alınması ve buna göre planlama yapılması esastır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu planlamaya göre belirlenmiş uygulamalardan olduğu söylenemez?

A) Doğal kaynak yönetimi ve geri dönüşüm stratejilerinin belirlenmesi

B) Ormancılık faaliyetlerinde ham madde olarak kullanılan ağaçların yerine yenisinin yetiştirilmesi

C) Artan ihtiyaç doğrultusunda karbon içerikli enerji kaynaklarının kullanımının artırılması

D) Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu'na göre sanayi yatırımlarının yapılması

E) Mera alanlarında bitki örtüsünün kendini yenileme hızına göre otlatmanın yapılması

1. Deniz ve okyanuslardaki balıklar endüstriyel balıkçılık faaliyetleriyle ilgili aşırı avlanma nedeniyle giderek azalmış, bazı türler yok olmuştur.

Bu sorunun oluşmasında;

I. Çin,
II. Peru,
III. Avusturya,
IV. Kazakistan

ülkelerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıda bir ülkenin çevre politikalarıyla ilgili bazı uygulamalar gösterilmiştir.

- Toplumun tüm kesimlerini içine alan, sürdürülebilir kalkınma
- Dört Nehir Projesi'yle en kirli dört akarsuyunun temizlenmesi
- Eko Ürünleri Satın Alma Teşviki Yasası ile geri dönüşümün desteklenmesi

Bu uygulamalar aşağıdaki ülkelerden hangisiyle ilgilidir?

A) Güney Kore B) Japonya C) Çin
D) Yeni Zelanda E) Fransa

3. Aşağıda çevre sorunlarının önlenmesi amacı ile imzalanan bazı sözleşmeler verilmiştir.

- Biyoçeşitlilik Sözleşmesi
- Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi
- İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi

Bu sözleşmeler aşağıdaki anlaşmalardan hangisi kapsamında imzalanmıştır?

A) CITES
B) Habitat Konferansı
C) Ramsar Sözleşmesi
D) Montreal Protokolü
E) Rio Dünya Çevre Zirvesi

4. Rio Dünya Çevre Zirvesi kapsamında imzalanan Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi; aşırı kuraklık yaşanan ülkelerde çölleşmeyle mücadele ve çölleşmenin etkilerinin azaltılması için uluslararası iş birliğinin sağlanması ve ortak düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla imzalanmıştır.

Aşağıdaki durumlardan hangisinin bu sözleşmenin amaçlarına uygun olmadığı söylenebilir?

A) Arazi kullanım planlarının yapılması
B) Meralarda yıl boyunca otlatma yapılması
C) Doğal kaynakların israf edilmeden kullanılması
D) Damla sulama gibi yöntemlerin tercih edilmesi
E) Bitki örtüsünün korunması ve ağaçlandırma çalışmalarının yapılması

5. Hava, su ve toprak kendisini yenileme özelliğine sahip doğal ortamlardır. Ancak bu ortamlar, nüfusun fazla ve yoğun sanayileşmenin olduğu alanlarda kendini yenileyemeyerek doğal özelliklerini kaybetmektedir.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangilerinde bu durumun daha fazla yaşanması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Doğal kaynağın yenilenebilir nitelikte olması sürdürülebilir kullanımın gerçekleşebilmesi açısından önemlidir.

Buna göre aşağıdaki kaynaklardan hangisinin sürdürülebilir kullanıma uygun olmadığı söylenebilir?

A) Doğal gaz B) Rüzgâr C) Hidrojen
D) Biyokütle E) Güneş

7. İnsanoğlu ihtiyaçlarını karşılamak için doğal çevrenin olanaklarından yararlanır. Bu süreçte doğal çevrenin bilinçsiz kullanımı olumsuz sonuçlar yaratmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sonuçlara neden olan uygulamalardan değildir?

A) Hasattan sonra anız yakılması

B) Toprakların nadasa bırakılması

C) Tarlaların eğime dik sürülmesi

D) Meralarda tüm yıl otlatma yapılması

E) Yıl boyunca denizlerden balık avlanması

8. Aşağıda dünyanın farklı yerlerinde bulunan gönüllülerin, dahil olduğu çevresel örgütler hakkında söyledikleri bilgiler verilmiştir.

Ahmet: Dünya çapında biyolojik çeşitliliği ve nesli tehlikede olan türleri korumak için çalışmalar yapıyorum.

Murat: Türkiye'de erozyon ve çölleşme tehlikesine dikkat çekerek ağaçlandırma çalışmalarını yürütüyorum.

Âdem: Biyolojik çeşitliliği korumak, barışı desteklemek, su, toprak ve hava kirliliğini önlemek adına çalışıyorum.

Erdoğan: Avrupa Birliği ülkelerinin çevre politikalarını geliştirmek için çalışmalar yapıyorum.

Çevre gönüllülerinin yaptığı çalışmalar ile görev aldıkları örgütler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Greenpeace

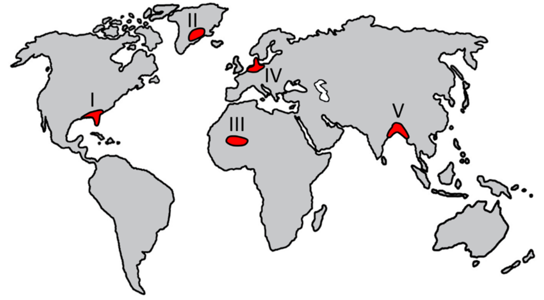
B) Avrupa Çevre Ajansı

C) Uluslararası Doğayı Koruma Birliği

D) Birleşmiş Milletler Çevre Programı

E) Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

9. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Küresel iklim değişikliğinin bu alanlarda oluşturabileceği etkilerle ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I-Tropikal fırtına

B) II-Buzul erimesi

C) III-Kuraklık

D) IV-Deniz seviyesinin yükselmesi

E) V-Tsunami

10. Kişi başına düşen ortalama ekolojik ayak izi, kişi başına düşen millî gelirin yüksek olduğu ülkelerde, daha fazladır.

Buna göre haritada numaralandırılan yerlerde bulunan ülkelerden hangilerinde bu ortalamanın daha düşük olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III

D) III ve V E) IV ve V

BİYOÇEŞİTLİLİK VE EKOSİSTEM

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	A	B	D	D	A	D	B	D	A	B										
2. TEST	A	B	D	B	E	B	E	D	B	C										
3. TEST	C	C	D	E	D	A	C	B	C	B										
4. TEST	B	B	E	D	D	D	A	A	E	E										

NÜFUS POLİTİKALARI, YERLEŞME ÖZELLİKLERİ VE ŞEHİRLER

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	B	E	E	E	D	B	C	E	B	B	D	C							
2. TEST	E	D	C	E	A	E	B	B	A	B	B	D								
3. TEST	E	B	D	B	C	B	E	E	D											
4. TEST	D	B	E	A	B	E	A	B	C	E										

ÜRETİM - DAĞITIM - TÜKETİM VE DOĞAL KAYNAKLAR

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	B	C	C	B	E	E	D	E	A	B	E	A	B							
2. TEST	D	D	D	C	E	D	C	C	B	E										
3. TEST	E	C	D	C	D	B	E	B	B											
4. TEST	D	D	E	B	C	D	B	D	C											

TÜRKİYE’NİN EKONOMİ POLİTİKALARI VE TARIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	C	E	E	A	E	E	E	E	A	C	B									
2. TEST	B	A	D	D	A	E	C	E	D	C	C									
3. TEST	E	E	B	C	D	E	B	A	D	D										
4. TEST	B	B	E	A	C	E	B	B	E											

TÜRKİYE’DE TARIM ÜRÜNLERİ, HAYVANCILIK VE ORMANCILIK

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	B	E	D	D	B	A	E	E	B	D	D	C							
2. TEST	E	E	C	A	B	A	D	A	E	A	C									
3. TEST	D	E	C	D	B	A	E	C	E											
4. TEST	E	C	C	B	C	D	D	E	C	B	A									

TÜRKİYE'DE MADENCİLİK, ENERJİ KAYNAKLARI VE SANAYİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	B	A	B	E	C	D	E	B	C	B	A								
2. TEST	C	E	D	B	C	A	B	D	E	E										
3. TEST	D	B	E	B	E	E	D	D	B											
4. TEST	D	D	B	E	E	E	E	C	D											

TÜRK KÜLTÜRÜ VE KÜLTÜR BÖLGELERİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	A	C	D	D	B	A	A	C	E	D	D								
2. TEST	C	D	A	E	A	B	E	D	B	D	B	D								
3. TEST	D	D	A	A	D	D	C	C	A											
4. TEST	C	A	B	E	D	E	A	D	B	E	B									

KÜRESEL TİCARET, TURİZM VE ULUSLARARASI ÖRGÜTLER

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	B	B	D	D	A	A	D	B	D	C	D	D							
2. TEST	C	B	B	B	E	C	D	D	B											
3. TEST	C	C	C	E	D	D	E	C	D											
4. TEST	E	B	E	A	D	C	E	D	A	A										

ÇEVRE SORUNLARI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	B	E	D	A	B	A	D	A	E	E	C								
2. TEST	B	B	E	C	D	E	D	B	D	E										
3. TEST	A	C	C	C	E	A	D	A												
4. TEST	E	E	A	D	A	B	C	E												

EKSTREM DOĞA OLAYLARI VE DOĞADAKİ DEĞİŞİM

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	A	C	A	D	C	E	B	D	D	D	B	B								
2. TEST	E	C	C	B	D	B	D	A	C	E	E	B								
3. TEST	C	D	E	E	C	D	D	C	B											
4. TEST	A	B	E	B	B	A	C	A	E	D										

GEÇMİŞTEN GELECEĞE ŞEHİR VE EKONOMİ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	C	B	D	D	C	E	C	C	A	D	E	A								
2. TEST	C	D	E	A	D	A	B	A	E	B	D	A								
3. TEST	D	A	E	C	B	D	E	E	D	D	A	B								
4. TEST	D	E	E	D	C	B	C	A	B	C	B	E								

TÜRKİYE'NİN İŞLEVSEL BÖLGELERİ VE KALKINMA PROJELERİ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	C	D	B	E	B	E	B	A	C	A	D	B								
2. TEST	E	A	C	A	C	D	C	C	D	D	B									
3. TEST	D	D	A	D	C	C	D	D	B	B										
4. TEST	C	D	A	A	D	B	C	B	E	C	E									

HİZMET SEKTÖRÜNÜN EKONOMİDEKİ YERİ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	B	E	C	D	A	D	C	B	C	C	C	B								
2. TEST	B	A	A	A	B	C	C	A	C	C	C									
3. TEST	C	B	D	D	A	E	C	C	D	C	D									
4. TEST	C	D	D	E	D	B	C	E	C	C	D									

DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TİCARET	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	D	C	E	D	D	B	C	E	E										
2. TEST	C	B	B	A	B	D	C	D	B											
3. TEST	B	A	B	A	E	A	E	E	A											
4. TEST	C	A	E	D	C	B	C	A	B	B										

TÜRKİYE TURİZMİ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	A	C	A	E	E	B	A	B	E	E	A								
2. TEST	B	D	C	E	B	A	A	D	E	C										
3. TEST	D	E	D	E	E	D	D	A	A	D	E									
4. TEST	A	D	E	E	A	E	B	A	A	D	E	B								

JEOPOLİTİK KONUM VE ÜLKELERİN GELİŞMİŞLİĞİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	B	C	E	A	D	A	E	B	C	C	D									
2. TEST	A	C	C	B	D	A	A	B	E	E	A									
3. TEST	B	C	C	A	B	E	E	E	C	A	C	D								
4. TEST	E	B	D	D	D	B	A	D	C	D	E	A								

ENERJİ NAKİL HATLARI VE GÜNÜMÜZ ÇATIŞMA ALANLARI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	B	C	C	B	B	D	D	E	A	D	A	C	C	A						
2. TEST	C	D	C	B	E	B	D	D	B	C	B									
3. TEST	C	B	B	C	D	D	E	D	A	C	B									
4. TEST	E	C	B	A	D	C	B	E	A	C										

DOĞAL ÇEVRENİN SINIRLILIĞI, ÇEVRESEL ÖRGÜT VE ANLAŞMALAR

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	C	A	E	B	D	E	D	E	B	C	C	C								
2. TEST	B	D	B	C	B	B	C	B	D	E	D									
3. TEST	D	D	E	D	B	C	E	B	D	E	C									
4. TEST	A	A	E	B	B	A	C	C	E	C										